

מבחר עלוני השבת

ר"ת	בעלזא	מו"ש	ער"ש	קרח
9:04	8:42	8:29	7:11	י-ם
9:01	8:39	8:32	7:26	ת"א
9:05	8:43	8:33	7:19	חיפה
9:01	8:39	8:31	7:26	אשדוד
9:03	8:41	8:30	7:10	ב"ש
9:02	8:40	8:30	7:27	ק"ג

שנת תשע"ח לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילון, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

המנהג

מנהגי ישראל - מקורותיהם וטעמיהם

הרב י. בן נפתלי

גניזת שערות הזקן

מנהג חסידים ואנשי מעשה לנהוג בשערות הזקן קדושה מיוחדת, כמו שכתוב בשם האריז"ל (מובא בבאר היטב יור"ד סימן קפא) ששערות הזקן הם צינורות השפע, ואסור לתלוש שערות מהזקן. ועל כן נוהגים כשנתלש שיער לנהוג בהם כדבר של קדושה ולגונזם בספרים כדברים הטעונים גניזה.

[ומה שמובא בשיטה מקובצת (מסכת זבחים דף יח: אות כה) ובשו"ת מן השמים (נט) שרבינו אפרים שלח לרבינו תם "תשובות מלאות שערות" שתלש מזקנו, אינו שייך למנהג זה, אלא לציין את גודל צער בעת שכתב אותן תשובות בהן העלה שהעולם נכשל באיסור שעטנז בבלי דעת].

וכן מצינו אצל כמה מגדולי החסידות ז"ע שגנוזו שערות זקנם בתוך הספרים, וכמסופר שבספר הזוהר הקדוש של הבעש"ט הק' היו גנוזות שערות מדיקנא קדישא שלו, וספרים אלו היו ברשותו של הרה"ק רבי אשר מס' טאלין זצ"ל והיה משתמש אתם לפעול ישועות ורפואות לחולי ישראל. וכן מצינו אצל הדברי חיים מצאנז זצ"ל שפעם ביקש מהאמרי יוסף מספינקא זצ"ל שהיות שספה"ק תיקוני זוהר שלו נקרע אם יאבה להחליפו ולתת לו את התיקוני זוהר שלו, והסכים האמרי יוסף להחליף הספרים, ומצא שם בין הדי' פים שערות מהדיקנא קדישא של הדברי חיים מצאנז, והיה לפלא שבשעת פטירת הדברי חיים מצאנז נעלמו מהספרים כל השערות.

בשו"ת בית ישראל (סימן קלז, להרי"א אלטר לנדא מעדעלין) כותב שאין כאן בזיון הספרים, כיון שבשעת הלימוד תופסים הזקן [כמובא גם בא' גרא דפרקא] והרי זה מצרכי הלימוד, ועל כן משאירים את השערות בתוך הספר שעיינו בו.

אין ראוי לכל האנשים לנהוג כן

לעומת זה מצינו לכמה גדולי ישראל שיצאו חוצץ נגד מנהג זה, כמו שכתב הבן איש חי בספרו תורה לשמה (סימן תמוז) שיש להזהיר להמון העם שדרכם להצניע שערות זקנם הנתלשות בתוך הספרים, שוודאי אין ראוי לעשות כן, חוץ מאשר כשהם משתמשים בהן לסימן שידעו המקום שפסקו שם ללמוד שידעו למחרתו לאיזה מקום לחזור, וכן בספר מאורי אור מתרעם קשות על מנהג זה.

ובספר ליקוטי מהרי"ח (סדר קביעות עיתים לתורה) מביא ג"כ דעת אלו הקוראים תיגר על מנהג זה, אבל כבר דשו בו רבים ובוודאי יש סוד בדבר, והוא מסכים לדבריהם שאין ראוי לכל האנשים לנהוג כן ולגנוז שערותיהם בספרים, אלא רק אותם אנשים אשר נזהרים בחומרת האריז"ל שלא לעקור שערות הזקן כדי שלא יפגום בצינורות השפע, אבל אותם שהולכים בשוק כל היום ועוקרים שערות זקנם וזורקים אותן לאשפה, לאנשים אלו כיון שלא נהגו בזקן מנהג קדושה אסור להם לגונזם בספרי הקודש.

מנהג גדולי הדור לגונזם בגניזה

היו גדולים שנהגו לגנוז שערות הזקן במקום מיוחד אבל לא בתוך הספ'

רים, וכך היה נוהג כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע שהיה מקפיד שלא להכניס השערות בתוך הספרים, אלא הורה להניחם על הארון שבחדרו.

מובא בספר ארחות רבינו שהקהילות יעקב זצ"ל היה גונז שערות זקנו, שנשרו או נתלשו, במקום מיוחד שהיה לו במדף הספרים, ואחר כך היה שור לחן לגניזה בבית הקברות בתוך שקית יחד עם שאר ה'שמות' שגונזים שם.

סכנה בשריפת שערות הזקן

בספר יד נאמן כותב שמקובל אצלו איש מפי איש שאין לשרוף שערות הזקן כיון שהוא קשה לקבורת בניו ר"ל, וכן כתבו הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל והכף החיים (אורח חיים סימן רז).

ומצינו כן בתוספות במסכת נדה (דף יז) שכל דבר הבא מן האדם מזיק לאדם, ועל כן המנהג כששורפים הציפורניים לצרף עמן דבר מה כחתיכת עץ, וכותב הרה"ק מקאמארא זצ"ל בספר עצי עדן שכמו כן השורף שערות תיו יצרף עמן דבר מה שלא יזיקו.

4 כרכי 'שבת טיש' ב-200 ש"ח בלבד!

מבצע שבוע הספר ברשת חנויות 'ביתן הספר'

ירושלים - רח' זוננפלד 30, אבן האזל 24; בני ברק - רבי עקיבא 57; בית שמש - בן איש חי 40; מודיעין עילית - נתיבות המשפט 47, רשב"י 30

גיליון מס' 295
שנה 5

פרשת קורח, ג' בתמוז תשע"ח

שבת טיש

וקראת לשבת ענג

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויקח קרח בן־יצהר בן־קנז בן־ליוי (טז, א) - למה נמנה כל יחוס קרח? כי בדרך פלל, דורש בעל־מחלקת כבוד עקב יחוסו. (החווה מלובלז)

ויקח קרח (שם) - וקרח שפקח היה, מה ראה לשטות זו? ראה שלשלת גדולה יוצאת הימנו. (רש"י). נטל טלית שפקח תכלת ובית מלא ספרים ופלפל אם חייבים בתכלת ובמזוזה, שכן היה למדן וממנה ומיחס, בגימטריה קב"ד כמנן ויקח. ולכן אמר משה לקרח המעט מבכם, המעט בגימטריה קב"ד כמנן ויקח, ורמו להם שהלמדן האמת משתמש בכשרונותיו במדות הענוה, המעט... (יחילוד)

נאמר ויקח קרח לשון יחיד, אף שהיו רבים וכל אחד התפון לגדלת עצמו, ולכן אמרו חז"ל באבות איוהי מחלקת לשם־שמים? זו מחלקת הלל ושמיאי, ושלא לשם־שמים? זו מחלקת קרח וכל־עדתו, ולא אמרו מחלקת קרח ומשה, כי עדת קרח היו מפלגים ביניהם כל אחד לעצמו, וכך בכל מחלקת... (פרח שוש)

המש מעלות היו לקרח, שהיה עשיר, חכם, בעל־לשון, בעל־קומה ויפה־תאר, ועשה בהן שלא לשם־שמים, ויצא מחלקת - נוטריקון ממון, חכמה, לשון, קומה, תאר. (עיר גבורים)

קרח נוטריקון קנאה, רוממות, חמדה, שקנא בגדלתם של משה ואהרן, רדף אחרי הכבוד והרוממות, וקמד אצטלה לא־לו. ולכן יצא מן העולם טרם זמנו, שכן הקנאה והתאנה והקבד מוציאים את האדם מן־העולם... (אמרי חו)

כי כלי־העדה בלם קדשים ובתוכם ה' (טז, א) - קרח במלוי האותיות הן קו"ף ר"ש ח"ת. שלש האותיות האמצעיות הן וי"י בגימטריה כ"ו, כמנן שם הוי"ה, וזאת רמזו בדרביהם ובתוכם ה', ששם ה' שרוי ביניהם, ולכן טעו וחשבו כי הקב"ה מסכים למחלקתם, ואם־כן מדוע התנשאו עליהם... (פתוחי חותם)

לקרא לדתן ולאבירם (טז, ב) - מאן שאין מחזיקים במחלקת (רש"י). משה לא סמך על החזקה שדתן ואבירם הם בעל־מחלקת, כי תמיד צריך לנסות ללכת ולפעל בדרך־שלו, אפלו עם בעל־מחלקת... (רבי שמעון סופר)

ספורים בפרשה

ולא־יהיה בקרח ובעדתו (יז, ה)

רב ימי המלבי"ם, היו ימי צער ומדון, והוא סבל מדורים מבעלי־המחלקת שרדפוהו. בתקופת רבנותו בלונטשיץ, שאלוהו תלמידיו: "פיצד יתכן שחולקים על רבנו? והרי נאמר ולא־יהיה בקרח ובעדתו"? והוא השיב: "אצל קרח ועדתו עמד בצד אחד כל הצדק, ואלו הצד השני היה פלו חבי, ומחלקת כזו לעולם לא תוסף להיות. אבל מחלקת שבה יהיו שני צדדים, ולכל צד מעט צדק ומעט חובה, מחלקת כזו תקום ותהיה בכל־הדורות..."

בתקופת כהנתו של ה"בית הלוי" בברייסק, פרצה שם מחלקת גדולה. פנה הרב לכמה מחשובי העיר שדעתם מקבלת עליהצבור, שישפיעו על היריבים לכבות את אש־המחלקת, אולם הלכו דחו את בקשתו. בטענה שאינם רוצים להכניס ראשם בעביה של קורה זו ומעדיפים לנקט עמדה ניטרלית. "התנהגותכם מזכירה לי את פלבי־מצרים", אמר רבי יוסף־דב בחייהו, "שכן אמרו חז"ל 'כלבים בוכים - מלאך־המות בא לעיר, כלבים משחקים - אליהו הנביא בא לעיר'. והרי במצרים נמצאו גם מלאך־המות שבא להכות פלבי־בכור בארץ־מצרים, וגם אליהו־הנביא שבא לגאל את ישראל, ולכן לא ידעו הפלבים מה עליהם לעשות, לכבות או לשחק, ולכן החליטו הפלבים להיות ניטראלים 'לכל בני ישראל לא יחרץ־כלב לשוננו'..."

ושים קטרת (יז, יא)

רבי דוד מסוכטשוב פגש באוטו־צק את חסידי ה'מנחת אלעזר' ממנקטש, וכשספרו לו על רבם המנהיג עדות בחריפות ותקיפות, אמר: "הרבי אמנם מכנס את חריפותו הגדולה ומגישה כמנחת־קטרת לפני ה' ותברך. אף חוששני, שאצל ההמונים מבלבלת החריפות את מוחם ואנה הם באים!..."

נתתי כלי־מעשר בישראל (יח, כא)

אל החזון אי"ש הגיע פעם אברך צעיר שזה עתה הקים את־ביתו, ושאל אם במצבו הפספי הרעוע, בהיותו שקוע בחובות גדולים עקב רכישת דירה ורהיטים, מוטלת עליו עליפי הדין החובה להפריש מעשר־כספים? "איני רוצה לדבר מנקודת־מבט הלכתית", אמר החזון אי"ש, "אולם מתרחשים לרב מקרים שאין להגדיר כצרה ממש, כגון הצטננות וכדומה, שיש בהם הוצאות כספיות של תרופות ובטולי־זמן, ואת אלה בודאי יכולים לחסד על־ידי הפרשת מעשר־כספים, ואפלו דברים גדולים מאלו חסכים בה..."

רבי שאול בראך מקאשוי נשא פעם דרשה בענין מעשר־כספים, ואמר: "יכול אני להוכיח בברור לבני־הקהלה, עד כמה הם טועים בניתנת מעשר. הרי ידוע ששבת לוי לא עבד במצרים, וישב באהלי־תורה פלי־היום. וכי פרעה הרשע נעשה טוב־לב ופטרם מהעבודה? לא כן, אלא אמרו חז"ל, שכל תשעה אנשים היו מכינים לבנים במקום העשירי, ובזכותם ישב הלוי ולמד תורה, וזה היה המעשר במצרים. וכעת הנני שואל אתכם, בקהלתנו כאן יש כאלף משפחות, ואלו היו כל האלף מפרשים מעשר מרווחיהם, היו מאה ראשי משפחות יכולים לשבת וללמד בלי דאגת־פרנסה. צאו ובדקו אפוא, כמה יושבים אצלנו בלי לדאג מאן יבוא לחמם, והרי לכם סמן מבהק שרב בעלי־הבתים, אינם נותנים אלא חלק קטן מהמעשר..."

דוא"ל המערכת:
5806777@gmail.com

ארבעת כרכי 'שבת טיש'
במחיר שבועי־הספר, ב'ביתן הספר'

זמני השבת - ירושלים
הדלה"ג 7.11 צאת השבת 8.29 רבנו תם 9.04

היה היה

עיני האנשים ההם תנקר

יחסיו ידיות ושלום היו בדרך־כלל בין יהודי תימן לשכניהם המסלמיים, אולם חריגים היו פה־נהי' הדת המסלמיים, שהיו מזלזלים בגלוי ביהודים ובדתם, כיון שחשו נחותים לעמקם, כבורים ונבערים, לעמדת בני 'עם הספר' - הפנוי המסלמי לעם ישראל, החכמים יודעי העתים. דרשנים אלו, היו עטויים במצנפת בד לך דק וארוך, שנקרא בערבית 'עמאמה', והיתה נכרכת סביב הראש כשטרף, כשהיא מסמלת את כבוד האיש לפי הצבע המיוחד ליהוסו ומעמדו. אלו ש'זכו' לעלות לרגל למכה, נהגו לכנות את המצנפת בשם 'עמאמה' - ענו, שהרי 'זכו' לחסות בצל 'ענו' הקדש' במכה... יהודי תימן השתדלו תמיד שלא להתקל בדרשנים בעלי־השנאה, שהיו נוהגים לעתים לעמוד ברשות־הרבים ולשאת דרשות נלהבות ומתלהמות, כדי שלא לתת להם עלה נגדם. אולם היו לעתים יהודים חמי־מזג שששו אלי תגרה, וכשהיו נתקלים באחד מאותם מטיפים מסלמיים, היו מטים און לדרך ההבאי שלהם, ובמלה אחת היו הופכים אותם לחוכא ואטלולא בעיני מאמיניהם.

טבעם של הערבים, שהם בעלי־דמיון וגזמה ללא תקנה. על־פיהם שגורים משגים דמיוניים ולא מציאותיים, והוא אצלם דבר שבשגרה גם בחיי היום־יום. אולם היה דרשן מסלמי אחד בתימן, שנודע בתאורי הגזמות המנפחים שלו, עד שגם הפקחים שבמסלמים היו לוֹעגים לו בפתח. והנה נעמד ברנש זה יום אחד ברחובה שלייער, והחל לשאת דברי הבאי בשבח נביא־השקר שלהם מחמד, כשהוא מגבב הכלים במעלתו. מסביבו התלקטו מסלמים בורים וטפשים, ששכלם רדוד ו'קלוש', ובנקל אפשר למכר להם חתול בשק. "יודעים אתם כמה גדול היה מחמד?" שאל הדרשן, כשהוא נתון באקסטזה מזרחית, והמשיך: "ובכן, גבהו היה מן־הארץ ועד לשמים, ועמאמתו - המצנפת הלבנה שעל ראשו, ארפה מקצה־השמים ועד קצה־השמים!" השומעים השמיעו קולות של השתאות ותמהון, אולם לפתע נזרקה שאלה בחלל, שהוציאה בבת־אחת את כל האויר מהחלום הנפוח: "ומי מדד אותו?!" בלם נפנו בבת־אחת לעבר הקול, ונדדמו לראות שם יהודי תימני צעיר, שבעיניו זיק של־שובבות ועל־פניו בת־שחוק עליזה. אחדים מבין המסלמים חיכו אף הם, שכן כמזהו גם הם בזו בלבם על דברי ההבל של מטיפם, אולם המסלמים האדוקים שבחבורה, נחרדו לשמע השאלה המתגרה, וצעקו: "חלול־הקדש, חלול־הקדש!" ומיד תפסו את היהודי, ודרשו להעמידו בפני הקאדי, השופט בבית־הדין המסלמי, כדי שיפסק את דינו של המזלזל בדתם.

למזלו של היהודי, עמד שם ערבי נכבד אחד שצפה מן־הצד במתרחש, והיה אחד מירידי המשפחה. הוא הבין מיד את הספקה הגדולה אליה הכניס הצעיר את עצמו, ומחר לסוכך עליו ולהבריחו במהירות אל חנותו שעמדה בסמוך, ודרך הפתח האזורי הברח אל ביתו. "ידע לך", אמר הערבי לאבי הצעיר, כי נהג נמצא בספקה ובנדאי זמן בקרוב לבית־המשפט. ראה נא כיצד לחלץ אותו מהמצוקה". ושוב חסו עליהם מן־השמים, ולאחר ברוך קצר נודע להורי הצעיר, כי השופט אשר עתיד לשבת בדין, הוא ידידם הטוב משפךר הימים. עד מהרה הכינו סל גדוש בתופינים ומטעמים, ולאחר שהסל הובא אל בית השופט, ספרו לו על המארע פלו ובקשו את עזרתו. "אמר לנככם", אמר השופט לאחר הררה קל, "כי באשר יעמד בפני למשפט, לא יאמר דבר. וכאשר אשאל אותו שאלה, יענה מיד 'אל־קודרה', דהינו בגבורת הבזרא מפורם, ובה יציל את עצמו מספקה". ההורים לא הבינו את פנות השופט, אבל יחלו לטוב. כבר למחרת הובא הצעיר למשפט, וכשהשופט שאל לזהות התובע, קם אחד המסלמים ששהה במקום והציג את עצמו. "במה חטא היהודי?" שאל השופט כמתמם, וקה החל לספר בועם "על חלול־הקדש שלו ובזוי הדת המסלמית". "שמה תוכל לפרט ולומר בדין, כיצד חלל האיש את דתנו?" הקשה השופט, וקה ספר על השאלה המתגרה שהאיש הטיל לחלל האויר. "ומה עוד אמר היהודי, לבד משאלתו?" הקשה השופט, וכאשר השיבו האנשים בלם, כי לבד מזאת לא אמר דבר, בקש להביא לפניו את הדרשן עצמו. "האם נכון הדבר כי היהודי שאל מי מדד את הנביא?" שאלו השופט, וכשהשיב בחיוב, המשיך השופט ושאל: "מדוע אסרפן נחשב הדבר כחלול־הקדש? וכי אסור לו לשאל פני לדעת? והאם השואל ומבקש תשובה נחשב מחלל־הקדש?" וזה הרים השופט את קולו ופנה אל הדרשן הגאה: "האם אינך יודע כי דרשן ומטיף צריך להכין את עצמו לשאלות השומעים? וכי יש לך תשובה לשאלתו?" לשמע השאלה נבדו הדרשן, ומתוך גמגום אמר: "לא. איני יודע באמת מי מדד את מחמד"... והשופט פרץ בצחוק: "אם־כן, אולי כדאי שנפנה אל היהודי ונשאל את פיהו? הרי הם יודעים בפקחים היודעים הכל, ואין דבר נעלם מהם. אולי ידע לענות לנו על החידה הכלית פתורה, מי מדד את נביאנו?" ובעודו מחזק, פנה השופט אל היהודי ושאל: "אמר נא יהודי, מי מדד את הנביא?" והצעיר השיב פני המתבקן, את התשובה שהשופט שם בפיו מראש: "בנדאי שאני יודע, אל־קודרה - ביד הבזרא מפורם!" בלם חיכו בהקלה, והשופט גער במסלמים: "לא רק שהתנהגתם בטפשות, ולא העליתם על־דעתכם לשאל את היהודי מהי התשובה לחידה, עוד טפלתם עליו על־ילת־שקר פאלו הוא חלל את־הקדש? עכשו מתברר שאתם הם מחללי־הקדש, הדרשים דרשות ומדברים גבוה־גבוהה, בלי לדעת לענות אפלו על שאלה כה פשוטה, שהיהודי זר יודע, ועתה בקשו מחילה וסליחה מהיהודי, ולהבא עליכם לנהג מנהג־כבוד בבני עם־הספר"...

מאורות

רבי אריה לוב ורטהים מפנדרי
ליום ההולולא ג' בתמוז תר"ד

בן המגיד רבי שמשון שלמה מסורן, ואחי רבי משה צבי מיסד שושלת סורן. מצאצאי השר רבי שמשון ורטהימו, וממנו שם המשפחה ורטהים, אולם אחיו רבי משה צבי נקרא גוסרמן. תלמיד רבי ברוך ממוז'בוז, וקבל גם מגוס' רבי שלום שכנא מפרוהבישט בו היה דבוק מאד, ומעולם לא עמד להתפלל טרם דבר בשבתו, וכשלא לא היה עם מי לדבר, היה מפשיל סליתו על־כתפו ואמר 'ר' שלום, ר' שלום, ר' שלום' ונעמד בתפלה. חתנו של רבי אברהם מקוריסטשוב חתן המאורעינים מטש'נופול, ובזוג שני חתן רבי יהודה מאיר מפשיטוקה. נחשב למפיץ הראשי של החסידות בכפרה, והשפעתו בחבל ארץ זו היתה גדולה. אמר פעם, כי 'כאשר היציר־הרע רואה שהאדם מוכש להתפלל בעיניו ובכונת הלב, הריהו אומר לו 'מי אתה שתחשב שתפלתך רצויה יותר מתפלות אחרים?' ולאחר התפלה הוא מקנים בו הרהורי־גאוה ואומר לו: 'ראה נא כיצד התפללת כאחד הצדיקים'. ועליזה נא אזורים בתפלה ויהסר ששן מלפניו ומאחוריו. וכפי המוכא בכתבי הארז'ל, על הפסוק 'עלת תמיד הקשה בהר סיני', עולת אותיות תולע, כי לאחר שהמצוה כבר עשויה אז צריך לחוש בתולע בעניו, אולם לפניו יש להתגבר בעלת תמיד, ויגבה לבו בדרך ה"..." ועל השואגים בתפלה בקול רם יותר מאיכות התפלה שלהם, אמר: "ומשמעים ביראה יחד בקול, בשעת התפלה צריכה היראה להיות שוה לקול היצא מהתפלה, אך לא יהיה הקול גדול ממנה"...

יוסיף דעת

אוצר כספו הרב של קורח שנבלע באדמה, עורר תמיד סקרנות רבה בקרב הרפתקנים שביקשו להתעשר בזירוגע, אולם לא היה בידם אפילו קצה־חיכוכי להתחיל לחפש. לעומת זאת, ממשיך אוצר 'מגילת הנחשת' להעסיק ומחזיר רבים, בהם אלו שעדיין מאמינים בקיומו מחזורים אחריו בפרץ. הכל חלל בשלחי קיץ תשי"ב, כאשר משלחת של ארכיאולוגים מצאו בקומראן שבים המלה, מערה ובה מגילות רבות, בהן מגילת הנחשת שנחשקה באולם על־גבי שלוש ריקוני ברונזה המחוברים זה לזה במסמרים, ויצרו מגילה באורך 2.40 מטר ובגובה 30 ס"מ. במגילה שנים־עשר טורים, ובהם רשימה של ששים אוצרות, בהם כמות אוצרות של זהב וכסף, מנבעות וכלים יקרי־ערך, במשקל כולל של כמה טונות. אם המגילה היתה מסינימא כאן, היו החוקרים מתייחסים לעניין כממצא היסטורי בלבד, אולם במגילה יש גם פירוט מלא היכן חבוי כל האוצרות הרבים, ודמיונם של החוקרים ניצת באחת, עם הגילוי, נלקחו המגילות בדי הירדנים ששלטו אז באזור, והשמועה התהלכה בארץ כי הירדנים הצליחו לפענח את תוכן המגילות ואף החלו בחיפושים אחר האוצרות. אולם למעשה התברר שהם לא ידעו אפילו כיצד לפתוח את המגילות מבלי לפגוע בכתובת החרות בהן. רק לאחר כארבע שנים, הצליחו החוקרים להעביר את המגילות למצ'סט'ר, ושם נסרו המגילות לשמונה־עשר לוחות נחושת, והכיתוב עליהן פוענח כמעט במולאו, והן תוארכו למאה הראשונה לספירת הנוצרים, דהיינו לפני אלפים שנה. לאחר מכן חוזרו המגילות לירדן, וכיום הן שוכנות במוזיאון שבנמאן, אולם הכיתוב שבהן השתמר ותורגם. הדעות חלוקות ביחוד האוצרות, בין אוצר של אחד ממלכי פרעה, לבין אוצרות בית המקדש הראשון והשני, ויש הטוענים כי מדובר באוצרות בית־המקדש השלישי, כיוון שבתקופת בריכותב החלו שוב בחקירת קרנות באופן חלקי בהר הבית, והוכחו אוצרות לבניית המקדש מחדש. הפלא הוא, שכספר 'עמק המלך', הספר הראשון שבידפס על קבלת הארז'ל, אלו חובר רבי נפתלי ברוך מפרנקפורט, נדפסה לראשונה 'מסכת סוטה' שנכתבה לרבו בדי הנביאים האחרונים, ובה רשימת אוצרות בדומה למובה במגילת הנחשת, שהתגלתה לפני פחות מ70 שנה. יש לציין כי הספר קיבל ביקורת מגדולי המקובלים בזור ההוגא, ורבי חיים הכהן מארם ציבא תלמיד רבי חיים ויטאל, תמה "מי תמיד לולת להעלות אותם בדפוס להתעולל בהם ערלי לב? ומה לעשות אם העולם נמסר לטיפשיים"... ורבי משה חזני מירושלים כותב, כי יש לקרוא לו 'עמק הבכא' ולא 'עמק המלך'...

רבי יצחק יעקב לובצ'צ'סקי התאכסן פעם בריגא אצל רב המקום, ובסעודה התעורר ביניהם ובוטח, האם הקנאה והתאווה והקבדו מוציאים את האדם מן העולם בשלשום, או אפילו כל אחד לחוד? ולאחר ששקלו וטרו בענין, נמנו ונקמרו, כי כל מדה בפני עצמה מוציאה את האדם מן העולם...

אדם אחד התאוונן פעם באזני רבי לוי יצחק מבד'טשוב ותמה: "זה כמה שנים שאני בורח מהקבדו, אולם עדין אין דעת הבריות נוחה הימני והקבדו בורח ממני בלי העת. כיצד יתכן הדבר?" חיד' הרבי ואמר: "אמנם בורח הקד מן הקבדו, אולם מדי פעם אתה מביט אחורנית, כדי לראות שמא הקבדו רודף אחריך. וכשקבדו רואה שהקד מחפש אחריך, מיד הוא בורח ממך..."

אמר רבי יחיאל מאלכסנדר בשם רבי בונים מפשיסקה: "הקנאה שרוייה בשנים הראשונות, התאווה באמצעיות, והקבדו בימי הזקנה", והוסיף בענותו: "אבל מה נעשה, שעד שלא יצאנו מהאחד באנו אל השני, וכשבאים לימי הזקנה, יש בנו כל השלשה, הקנאה, התאווה והקבדו..."

טרם פטירתו, שהיה לצדו של רבי ישראל סלנטר אדם פשוט שגילה אליו כדי לטפל בו, וכיוון שרבי ישראל חשש שמא פטירתו תשפיע על מלווהו לרעה ותגרום לו צער, לכן דבר אתו על הקמות שאין מה לפחד ממנה, וחזק את לבו באמונה ובטחון. לאחר מכן, התעניין רבי איצ'ליה בלור, תלמידו של רבי ישראל סלנטר, אצל האיש על שעותיו האחרונות של רבו, והלה ספר לו כי הוא שכב על מטת-חליו ושנן את דברי המשנה 'הקנאה והתאווה והקבדו מוציאים את האדם מן העולם'. ולמדו מזה מוסר, שאין לאדם להאמין בעצמו עד יום מותו, ועד אותו יום בכלל..."

ה"תפארת שלמה" מרדומסק הגיע פעם לבקר את אחד מגדולי הרבנים, וכשהגיעה שעת הסעודה, פתח המארח לטל ידיו לפניו. טרב רבי שלמה לך מפני ענותנותו, וכשהלה עמד על-ישלו, טען בפניו: "הרי אמרו חז"ל, 'כל מה שיאמר לך בעל-הבית - עשה, חוץ מצא'. דהנינו, האורח חיב לצית לך כל מה שיאמר לו בעל-הבית, לבד אם יצוה עליו לעשות פעולות המוציאות את האדם מן העולם. והרי 'הקנאה, התאווה והקבדו, מוציאים את האדם מן העולם'. ואם אתה מכבדני לטל תחלה מפני הקבדו המדמה, אתה מוציאנו מהעולם, ואיני צריך לשמע לך..."

חסיד אחד בא פעם להתאוונן בפני רבי חנוך הניד מאלכסנדר, על מדות הקנאה, התאווה והקבדו שנדבקו בו. הביט בו הרבי בפליאה, ותמה: "קנאה לשם מה? תאווה בשביל מה? וכבדו למה?..."

"לעולם אל תלכו שולל אחר האנשים התקיפים וחזקים", אמר החדושי הרי"מ לתלמידיו, "ואל לכם להרים עינים אליהם, שהרי הקנאה, התאווה והקבדו הם שליטי תבל ומושלים בעולם השפיל. קובעים הכל, ועל פיהם מתנהלות המדינות. ובכל זאת, כלום לא תודו שהם שפלים?..."

רבי איסר זלמן מלצר לא הביא כמעט דבר-מאכל לפניו כל שעות היום. ובזמן שהיה אוכל מעט, היה פזום לעצמו: "רבי אלעזר הקפר אומר, הקנאה והתאווה והקבדו, מוציאים את האדם מן העולם". ולמרות הלשת-זופו בקביעות והמזון המעט שאכל, חי ארוכות, עד שהפרופסור משה רחמלביץ אמר, ש"אם רבי איסר זלמן חי יותר משמונים שנה, יש לבער את כל ספרי הרפואה..."

תשוב מר רחש המגיד רבי שלום שבדרון לקנאה, לתאווה ולקבדו, ואת סלידתו מהן הביע בדרישותיו הנלהבות. פעם תאר את התנהגותו של עשו שהלה אחר תאוות-לבו וקנאתו, ואמר: "אפשר להיות עם ראש שראוי להקבר במערת המכפלה במחצת האבות הקדושים, ולהשאיר עשו..." "ואם אתם רוצים לשמע על עוד עשו קטן, אספר לכם", והחל בספורו בקולו הנלכב: "היתה זו שעת-לילה מאתרת, קרוב לחצות. הרחובות היו ריקים מאדם, והאיש עמד לחפש מנין ליד השטיבלך במאש שערים. בימים ההם, לא קל היה לאסוף מנין אנשים בשעה מאתרת שכזו, והאיש התאמץ במשך פחצי שעה לעמד ברחוב וללקט עשרה למנין". גם אני הייתי שם, וראיתי כיצד האיש מקבץ את-המנין במאמץ רב, התחיל רבי שלום לסלסל בקולו, "וכשנמצאו העשרה, נכנסו כלנו אל בית-הכנסת, ור' צדיק' שלנו שאסף את המנין, נגש אל העמוד. באותו רגע הגיח מהסמטה הסמוכה איש בגיל העמידה, לבוש בחליפה בהירה וחבוש בכובע-קש. הוא נכנס פנימה בנשימות כבדות, נגש אל העמוד, ובקש מהחזן בקול תחנונים 'ר' צדיק, יש לי היום יאראצט של אבי. רצוני להתפלל לפני העמוד! שקט השתרר בבית-הכנסת, והקהל המתין. 'ר' צדיק' הגביה את ראשו, ונעץ בו מבטים מלאי תמיהה. אני עובד חצי שעה למצא מנין, ואתה בא רגע האחרון ומבקש לחסוף מפני את העמוד? לך תחפש מקום אחר... והאיש משתומם, 'אבל יש לי חיוב. אתי ממרחקים כי חשבתי שמא אצליח למצא מנין להתפלל לעלוי-נשמת אבי זכרוננו-לברכה. עשה לי טובה, אגא! הקהל ממתין לראות את תגובת 'הצדיק', אך הלו מרים את קולו וקורא: 'אהה! יש לך יאראצט ואתה מחפה עד שעה מאתרת בלי למה? ודוקא בגלל זה לא מגיע לך... ובראש מורם הוא מרים את קולו 'והוא רחום וכפר עונו'... ורבי שלום מסים בגנון מלא פאב: 'נעמדתי על-רגלי והכרזתי בקול, 'הנה עשו מתפלל מעריבי, ויצאתי מבית-הכנסת'..."

מטעים

קח את-המחמה ותן-עליה אש (ד, יא)
קבת בעלי-הטורים, לא התפללו כמו למעלה, שלא היתה תפלה שגורה בפייהם, ועליהן אמר כי יצא הקצף. כמו שאמר רבי חנינא ברי-דוסא, אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקבל, ואם לא יודע אני שהוא מטרף. והדבר קרמו בטעמי-המקרא, כי התבות קח את-המחמה מטעמות במנה תלישא גדולה, כי משה אמר לאהרן להניח התפלה בשעה זו, מפני שאינה שגורה בפי ותלושה ממני, ותלשא נוטריקון תפילתי לא שגורה אצלי, וזה היה סמן למשה שאין השעה כשרה לתפלה כי יצא הקצף. ותן-עליה אש בקדמא ואזלא, דהינו להקדים וללכת מהר עם הקטרת. מעל המזבח במהפך פשטא, וכשם שמהפכים את התפלה לעבודה, כך מהפכים את הקטרת מססמיות לססמיות, ולכן התבות ופילו על-פניהם בטפחה, דהינו שטפחה התפלה על-פניהם ולא היתה שגורה בפייהם. אבל ופילו על-פניהם שלמעלה, במהפך, שהפכו בתפלתם את מדת הדין לרחמים, כי תפלת צדיק הופכת דין לרחמים כמו שאמרו חז"ל, שהתפלת הצדיקים דומה לעתה, כלי שמהפך את התבואה. ויש בזה למוד מוסר השכל, שתחלה תפס משה אמונות אבותיו בתפלה, וכשראה שאינה שגורה בפיו נטל את הקטרת. וכן צריך לנו, להתפלל תחלה בכונה, ואחר-כך לחפש סגולות... (בסמחא חב"ב)

מדגש

מצות פדיון-הבן מופיעה בתורה בפירוש בא, בפירוש כי תשא, ובפירוש קרח שנאמר בה "אף פדה תפדה את בכור האדם". חז"ל בקדושתו אמרו, שאם הבן לא נפדה בידי אביו, חייב הוא לפדות את עצמו שנאמר 'פדה תפדה', ולכאורה הדבר נלמד מכפילות התבות פדה תפדה שבפירוש קרח. אך המהרש"ל תמה על-פיה, שהרי מפורש רש"י וכל הראשונים נראו, שדרשו את הדבר רק מתבת אחת תפדה שבפירוש בא, שנקראת תפדה דהינו שהוא יפדה את עצמו, ולא מכפילות פדה תפדה שבפירוש קרח. מהבדור, כי טעונוסופר נפלה בתלמוד מהדורות ונצרה, שם היה פתוח: 'דבתיבת פדה תפדה' במקום 'דבתיבת תפדה תפדה', כי תתי' של תפדה נדבקה לאחוריה אל 'דבתיבת' והמדפיסים הבאים מחקו את תתי' של דבתיבת, ונתתו התבות 'פדה תפדה' של פירוש קרח...

ממלה

עשירי מפלג אחד, שהיה מחזק בליקויו כבעל קמון רב, שבק חיים כלליה. וכשבאו לחלק את ממונו, התברר כי לא-מנה ולא-מקצתה, וכל השמועות על עשירו חרב היו בגדר אגודות-עם בלבד. אמר על-כך חב"ת 'ישראל' מגור בהלצה: 'עכשו אני מבין מדוע שגור בפי העולם להפליג ולומר על בעלי-קמון כי הוא 'עשיר בקרח'. שכן עד היום לא נתברר אלי-יכונו, אם קרח באמת היה עשיר או לא, שכן נבלע עם כל כספו באדמה. ואף העשיר החי עמו, אין איש יודע מה באמת יש באוצרו, ולכן מקנים אותו עשיר בקרח', כי שמא אינו אלא אביו ומאחז עינים..."

למה נסמכה פרשת חקת לפרשת קרח? לומר לך, שתקבל את ההנהגה העליונה בתור חק, ללא הקדירת הטעים וכלי התחכמות. וכפי שרבי דוד מללוב היה אומר, "אלו לא היה קרח מתחכם, לא היה בא לאן שהגיע..." (בישיבת חממה)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת קורח תשע"ה

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

את כולם שלא יתפסו אותו. וכך נתעשר. וכן כתב שם בחידושי הרד"ל שיום אחד מצא במרתף אוצרות של יוסף ולקחו לביתו.

וכתב המגיד מדובנא בספרו אהל יעקב שבזה המדרש משמע שיש טענות על קרח שלקח האוצרות, שאמר לו הקב"ה מה הנאה יש לך, 'ויובן ע"פ משל למושק'ה שהיה לו בית מרוח והיו באים השיכורים לקנות מדי לילה משקה משכר, ומושק'ה עומד ומשקה את השיכורים. באמצע הלילה נכנס גנב לבית המרוח, וראה שהשותים כולם שיכורים, ויכולים לקיים בהם 'גזל עכו"ם' להוציא ממון מכיסם, ויעמוד מושק'ה כנגדו עם מקל וגער בו: 'צא מכאן גנב שכמותך'. אמר לו הגנב 'מה זה ענייך שאגנוב מכיסם?' השיב מושק'ה: 'טיפש שכמותך, הלא כל מה שיש להם בכיסם, הם אמורים לשלם לי בסוף, אם תגנוב מהם, לא ישלמו לי כלום'.

כך אמר הקב"ה לקרח, מה לך כי תגנוב אוצרותיו של פרעה, והלא כל אלו מוכנים לי לקיים שבועתי לאברהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, וצריך שיתקיים בהם ביזת מצרים וביזת הים, וחילוק גדול יש ביניהם, כי בבזת מצרים שאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה, לא מבית פרעה אלא מבית השכנים, פרעה היה גר בארמון יחיד, לא היה יהודי אחד שלקח מארמונו ביזת מצרים. משא"כ ביזת הים שהיה מאוצרות פרעה, שהרי פתח את כל האוצרות שלו שירדפו מצרים אחרי ישראל לאחר שיצאו ממצרים, כדי להראות לעמו שהוא בטוח בנצחונו לכן הוציא את האוצרות שלו לחזק אותם לרדוף אחר ישראל. וזה היה מאת ה' לרוקן גם את האוצרות של פרעה בעצמו לכבוד ישראל. וכן נאמר במדרש תנחומא פרשת בשלח שכל מה שהיו בבתי האוצרות לקחו ישראל בבזת הים.

ועתה נבין מה שנקרא קרח ע"ש שעשה קרח בישראל, שאילו לא היה מרוקן שליש מאוצרותיו של פרעה, היה פרעה מוציא את כל האוצרות ביום רדיפתו אחר ישראל, ואז היה לישראל ביזה גדולה מאד בבזת הים, ואולי עד היום לא היו המשולחים צריכים לנדוד לקבץ נדבות וכדו'. וזה שאמר הקב"ה לקרח שכשאלו אותו 'למי הם מעותדיכם' כאותו גנב שמבקש לגנוב מה השיכורים, 'אשר התעתדו לגלים' הם מעותדיכם לישראל שגולים ממצרים. ועד היום הזה הנה שארה קרח זו בישראל, שחסר לנו ביזת הים שהיינו יכולים לקבל הרבה יותר, והוסיף המדרש ולא יקום חילו, אף כשימות אינו קם ולא יטה לארץ מנלם. היינו שגם לאחר שיקום תחיית המתים צ"ע אם יחזיר לנו את המעות האלה.

(הגרמ"י רייזמן)

אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו וגו' (טז יד)

האדמו"ר מגור הבית ישראל זצ"ל סיפר על תלמיד חכם וגביר אחד שהיה בא תמיד לשפת אמת ואחר כך כשנפטר השפת אמת ונתמנה האמרי אמת לאדמו"ר היה בא ה"ל לשולחנו כי היה קרוב משפחה קצת וכן משום שהיה בנו של הרבי הקודם, פעם אחת נודמן לו איזה מסחר, לקנות יער, ובא לשאול את פיו של האמרי אמת ויעץ לו שיקנה, ואח"כ הפסיד על ידי זה שקנה ופשט את הרגל. כיון שכך, הפסיק לבא אליו, לפי שאמר בליבו אצל הרבי הקודם כל פעם שהייתי שואלו וענה לא יצא מזה הפסד ואצל רבי הזה מיד ששאלתיו הפסדת כל כספי, אם כן אין זה רבי. לאחר זמן, כאשר שהה האמרי אמת במרינבד והחסידים הלכו אחריו, הלך הנ"ל גם כן אחריו וחשב בלבו שאפי"ה שהוא עצמו אינו רבי, מכל מקום בנו של רבי הוא... בעודו חושב כך, היסב האמרי אמת את פניו ואמר לו: איתא במדרש (במדבר רבה יח, ח) "קרח שפקח היה, מה ראה לשטות הזה, אלא עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה עומדת הימנו, שמואל ששקול כמשה ואהרן". ולכאורה, אטו משום כך הותר כבר לקרח לחלוק על משה רבנו ע"ה? אלא דכיון שראה קרח שהעצה שנתן משה לשלוח מרגלים לראות הארץ לא הצליח, עלה בלבו שיכול לחלוק עליו, וכמו שאמרו "אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו" שרבי שנותן עצה שאינה עוזרת, אינו רבי.

וסיים הבית ישראל, שבאמת חס ושלום לא היתה זאת עצה שאינה הוגנת, שעל ידי עצתו של האמרי אמת ניצל ההוא וכל משפחתו מהמלחמה הנוראה לפי שאחר שכנס לחובות עצומים עבור השטח שקנה הוצרך לברוח עם כל משפחתו לארץ ישראל וניצלו מהמלחמה. (כרם חמד)

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א)

כתב רש"י, "ולא הזכיר בן יעקב שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם שנאמר (בראשית מט, ו) בקהלם אל תחד כבודי".

וקשה, וכי יעקב דאג כל כך לכבוד עצמו שלא יזכר שמו? ועוד, שמה יועיל לו אם לא יזכר בפסוק "בן יעקב" אם נזכר עד בן לוי, וכי מי זה לא ידע אשר לוי הוא בן יעקב.

אך הענין הוא כן, הדנה מפרשי התורה אומרים על הפסוק (ויקרא כו, מב) "וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור" הנכתב באמצע התוכחה וקשה, אדרבה זה לטובה גדולה יחשב להזכיר להם זכות אבות, ואם כן מה זה שייך לקללות, ותירצו, כי בשעת עונש בעת הקללה גם זה לעונש יחשב להזכיר להם האבות מקור מחצבתם כי זה גורם להעניש אותם עוד יותר כמו למשל אם אחד נתפס בגניבה, ובעת שיעמוד לפני המשפט יגיד עליו אחד שהוא בן הרב דמתא, אז ודאי יהיה גדול עונו מנשוא וכפלים יענש, כן בעת הקללה אומר הכתוב כי גם יזכור להם שהם בני אברהם יצחק ויעקב, ומצד יחוסם אינם ראויים לאותם החטאים, ועל ידי זה יוגדל עונשם.

לזה נוכל לומר גם כאן, כי יעקב מגודל אהבתו לבניו כרחם אב על בניו, התפלל על קרח להקטין עונשו, ולכן ביקש והתפלל עליו כי בשעת העונש לא יזכר לו שהוא בן יעקב.

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א)

ברש"י, קרח שפיקח היה מה ראה לשטות זו? וכו'. ביאר הרה"ק מקאצק, קרח שפיקח היה – מה ראה לשטות זו – להיות פיקח?...

ואון בן פלת בני ראובן. (טז, א)

ידועים דברי חז"ל במדרש תנחומא (פרק י) וכן הוא בגמ' סנהדרין, "חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און" שהיא הצילתו כשאמרה לו שבין כה וכה הוא לא יהיה הכהן הגדול והמנהיג, ומה אכפת לו אם ייקרא תלמידו של משה ואהרן או תלמידו של קורח, והשקתה אותו בין וכו' וניצל מהמחלוקת.

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ביאר מה היתה חכמתה המיוחדת של אשתו של און? ואמר בזה דבר נורא, כן! בשעת מחלוקת, בלהט האש, אם האדם מסוגל לחשב חשבון פשוט של אחד ועוד אחד שווה שתיים – אכן זו חכמה אדירה!

ובדברי המדרש הנ"ל, אפשר להמתיק את טענתה, שהיא טענה לו, הרי מה המחלוקת כאן, שמשה טען שכל המינויים נעשו עפ"י רצון ה' וקורח טען שהיו כאן נגיעות, וממילא גם הוא דורש גדולה לעצמו. באתה אשתו של און ואמרה לו, ממנה נפשך, באם משה צודק, הרי זה ציווי הקב"ה. ואם קורח צודק, איז קח את אומנות רבך בידך, היינו שקורח הרי טוען שתמיד החשבון צריך להיות "מה יש לי מזה", ולדאוג לטובת עצמו. אז גם אתה תחשוב מה יש לך מזה והרי אתה לא תרוויח כלום, שהרי לא ישתנה מעמדך בין אם משה הוא המנהיג ובין אם קורח. ועל זה שיבחה הכתוב: (משלי יג) חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און ואולת בידיה תהרסנה זו אשתו של קרח. (ציוני תורה)

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א)

במדרש רבה: אמר איוב (איוב טו) וישכן ערים נכחדות בתים לא ישבו למו אשר התעתדו לגלים לא יעשר ולא יקום חילו ולא יטה לארץ וכו' זה היה קרח שהיה קתליקוס לביתו של פרעה והיו בידו מפתחות האוצרות שלו א"ל הקב"ה מה הנאה יש לך אין אתה שולט עליהם שנא' בתים לא ישבו למו אשר התעתדו לגלים ולמי הן מעותדין לאלו שהן גולין ישראל אבל קרח לא יעשר ולא יקום חילו, אף כשימות אינו קם ולא יטה לארץ מנלם.

הרי שהיה קורח ממונה בביתו של פרעה, וכ' המתנות כהונה שמכיון ששבט לוי לא נשתעבדו במצרים, ישבו ועסקו בתורה, לכן שלח פרעה שליחות לשבט לוי שישלחו לו אחד מהבית מדרש שיהיה ממונה על ביתו של פרעה, עבודה מכובדת ביותר, שר מכובד שממונה על כל דברי ביתו. ועי"ז היו בידו מפתחות האוצרות של פרעה, ומפעם לפעם הכניס ידו לאוצר והביא קצת לביתו, וכך נתעשר קרח. כמו שפירש הרבי בחידר 'לא תגנוב, אסור למצוא'... גם כך 'מצא' קרח את אוצרות יוסף. ופיקח היה להעלים ולהשתק

תכניות, אלא משה עשה רק לכבוד ה' ולא חש על כבודו ואז הזהיר משה שלא יביאו אש, אתה וכל עדתך היו לפני ה', אתה והם ואהרן מחר, וקחו איש מחתתו ונתתם עליהם קטורת' ואש לא תשימו, והיה אשר ירד עליו האש משמים, הוא הכהן, על איזה מחתה שתרד אש משמים, הוא הכהן, וכולכם נפלטם לחיים ולשלום.

משה רבינו צדיק גדול היה, במקום שיתן לכל המתנגדים שישרפו, הוא מתחנן לפני ה' שיציל את כל המתנגדים, כשלא נענה עשה עצה כזאת לשנות את הסדר, שלא יביאו אש, שעיקר העונש על האש, רק הביאו מחתות עם קטורת, וכמו באליהו בהר הכרמל, היכן שירד אש הוא האמת, ולזה הוסיף שגם אהרן יבא, שיהיה מקום לחול האש דקדושה על הקטורת האמיתית.

והנה בקין נאמר 'וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, ואל קין לא שעה, היינו שהאש ירדה על קרבנו של הבל ולא של קין, ועתה קורח שהיה גם סוד נשמת קין, היה לו לעמד בניסיון שיראה האש יורדת על מחתת אהרן ולא על שלו. לאחר ששמעו מפי משה שני סדרים. היה להם בחירה לבחור באיזה מהם שירצה. אך קורח לא רצה להסכים לסדר השני, מרוב קנאה, שהרי לפי הסדר השני היה הוא אמנות שקורח ישאר לחיות והוא יראה בעיניו שהאש תרד על מחתת אהרן ולא על מחתתו, ואולי הוא עוד זוכר מגלגול הראשון טעם מר זה, שהאש ירדה על קרבנו של הבל ולא על שלו, הוא קין בעצמו... זה לא יכל קורח לסבול.

לכן החליט דווקא על הסדר הראשון, לא יכול לסבול שיהיה אש לאהרן ולא לו. זהו שורש הקנאה המרה, שהוא מעדיף שכולם ישרפו, ולא יראה בהצלחת השני. לכן הלך על כל הקופה, לא צריך את אהרן הכהן, שיסאור בביתו. אלא כולנו נביא רני"א מחתות עם קטורת עם אש.

עדיף שכולנו נישרף ולא נצטרך לקנאות באהרן הכהן. וכל לשונות הכתובים מדוייקים, זהו שהתחנן משה 'ואש לא תשימו' אך הם לא שמעו בקולו 'ויתנו עליהם אש', ומשה ואהרן עמדו בפתח אהל מועד, ללא קטורת וללא מחתות. 'ואש יצאה מאת השם ותאכל את מאתיים וחמישים איש מקריבי הקטורת'. ועתה מיושב שאין זה אמת מה שאמרו על משה 'אתם המיתם את עם השם' שהרי משה רבנו עשה כל טצדקי שהמתנגדים שלו יחיו לאורך ימים ושנים טובים, התחנן לפני השם שלא יקבל מנחתם, ושניה להם הסדר, ואמר שלא יביאו אש, אלא שהם שרפו את עצמם. (הגרמ"י רייזמן)

מאוצרות המגידים

ויקח קרח (טז, א)

במדרש רבה בפרשתינו (יח, יד) "אח נפשע מקרית עוז ומדינים כבריח ארמון" (משלי יח) זה קרח שפשע בתורה שהיא עוז שנאמר (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. ומדינים כבריח ארמון והלא היה יודע שבעלי דיניו היו קשים כבריח ארמון זה משה ואהרן מה הבריה אינו זו כך משה שנא' (שמות כו) והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה."

צריך להבין מה פשע קרח בתורה, והרי חטאו היה במחלוקת ולא בפשיעה בתורה!! ומה הוא ההמשך של היה יודע שבעלי דיניו קשים כבריח ארמון וכו'. ובהמשך הפרשה: "העיני האנשים הם תנקר", כתב רש"י שאפי' תנקר עיניהם לא יעלו. יש להבין למה לא אמרו ידי או רגלי האנשים האלו תעקר וכדומ' למה דוקא העיניים? מה הכוונה בזה.

ויבאר בהקדם דברי הגמ' (עירובין ק, ב) אמר רבי יוחנן אי למלא לא ניתנה תורה היינו למידין צניעות מחתול וגול מנמלה. ובמדרש (רבה, דברים פרשה ה פסקה ב) איתא "וש"ה (משלי ז) "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם וגו'" מה ראה שלמה ללמד לעצל מן הנמלה, רבנן אמרי הנמלה הזו וכו' אינה חיה אלא ששה חדשים, וכל מאכלה אינה אלא חטה ומחצה, והיא הולכת ומכנסת בקיץ כל מה שמוצא חטין ושוערין ועדשים, וכו'. אמר ר"ש בן יוחאי מעשה היה ומצאו בבור שלה שלש מאות כור (64 טון) מה שמכנסת מן הקיץ לחורף. לפיכך אמר שלמה לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אף אתם התקינו לכם מצות מן העולם הזה לעולם הבא ומהו ראה דרכיה וחכם רבנן אמרי ראה דרך ארץ שיש בה שבורחת מן הגזל אמר ר"ש בן חלפתא מעשה בנמלה אחת שהפילה חטה אחת והיו כולם באות ומריחות בה ולא היתה אחת מהן נוטלת אותה, באה אותה שהיתה שלה ונטלה אותה וכו'."

ואלמים המפרשים, (ומביאים הר"ש לוינשטיין) למה באמת כתבה התורה את הגזל אם אפשר ללמוד מהנמלה.

ומתרג' החידושי הר"ם, וכן הוא בספר "דרש אב", שהנמלה הזאת אכן לא נוגעת בחיטה שחברתה נגעה בזה, אבל מאיפה מגיעים כל החיטים? וכי ראית מימך נמלה חורשת, זורעת וקוצרת? ומאיפה כל החיטים, הרי הכל גזול מהאדם! יוצא שהנמלה ה"צדיקת" הזאת היא הגולנית הגדולה בעולם, ולמה, כי היא אין לה תורה! בעיניה "גזל" זה רק לגנוב מחברתה הנמלה, אבל לגנוב מהאדם זה שום דבר... כי בלי תורה אין אדם יודע מה טוב ומה לא טוב, אדם בעיניי שלו לא רואה כלום! מה נחשב לטוב ומה לא, רק התורה קובעת מה טוב ומה לא טוב, מה ישר ומה לא ישר.

מספרים, שבוורשא היו קבוצת גנבים וגזלנים שהפילו את חתתם על כל תושבי השכונה. פעם אחת גנבו מאיזה אשה אלמנה, באה האלמנה אל הרב בבכיות שהיא חייבת את הכסף הזה, אמר הרב, נו, מה אני יעשה הרי כולנו

שמעתי ממרן הגאון הרב ברוך שמעון שניאורסון (שליט"א) [זצ"ל] ראש ישיבת טשעבין, דאיתא (עירובין סה, ב) 'בשלשה דברים אדם ניכר בכיסו בכוסו ובכעסו'. והנה באהרן לא היה שייך להכירו בכיסו משום שהיה יכול לחלק צדקה בשפע לפי שלא נחסר מכיסו כלום, דישראל היו מחוייבים להעשירו, כדאיתא (יומא יח, א) 'גדלהו משל אחיו'. ובכוסו נמי לא שייך שהרי לכהן אסור לשתות יין, ורק בכעסו היה אפשר להכירו. וזהו מה שאמר 'ואהרן מה הוא', אם רצונכם לדעת מי הוא אהרן 'כי תלינו עליו' כאשר תריבו עימו ואז יהיה ניכר בכעסו.

(כרם חמד)

זכרון לבני ישראל וגו' ולא יהיה קרח ועדתו (יז, ה)

איתא בגמ' (ב"ב עד). דאמר ליה ההוא טייעא רבה בר בר חנה, בא ואראה לך הבליעה של קורח והראהו איך שקרח ועדתו צועקים 'משה אמת ותורתו אמת והם בדאים'. שמעתי מהגאון ר' ברוך שמעון שניאורסון (שליט"א) [זצ"ל] בשם הגה"צ ר' מאיר שפירא זצ"ל שאמר בדרך צחות דאף על פי שכמו קרח עצמו כבר לא יחי' כדכתיב "ולא יהיה קרח" אבל הבליעה של קרח עדיין בעולם, דבלועי קורח אומרים 'משה אמת ותורתו אמת' דהרבנים הם אמיתיים, אך 'הם' היינו, המשמשים, בדאים. כלומר, שכל דבריהם של גדולי ישראל הם בעצת המשמשים, והמשמשים בדאים. וכל הטוענים כך מהראוי שידעו כי דבר זה מירשותו של קרח הוא.

(כרם חמד)

'קחו לכם מחתות קורח וכל עדתו'

כתב רבי יהושע לייב דיסקין זצוק"ל בחידושי מהרי"ל, וכ"כ החוות דעת בספרו נחלת יעקב, להבין מה שאמר משה רבינו לקורח ור"ג ראשי סנהדרין 'קחו לכם מחתות קורח וכל עדתו', הרי שרק הם צריכים להביא מחתות ולא אהרן הכהן. מה יעשו עם המחתות 'ותנו בהן אש ושימו עליהם קטורת לפני השם מחר', לא שתדא אש משמים אלא אתם תשימו אש. זה היה ההתחלה. אך לאחר כמה פסוקים [במדבר טז, טז] שינה משה רבינו את הסדר, ויאמר משה אל קורח, אתה וכל עדתך היו לפני ה', אתה והם ואהרן מחר. הנה נוסף אהרן הכהן. 'וקחו איש מחתות ונתתם עליהם קטורת', כאן לא צוה להביא אש. עתה נוסף אהרן תחת האש...

אח"כ נאמר 'ויקחו איש מחתות ויתנו עליהם אש ויעמדו פתח אהל מועד ומשה ואהרן' הרי שלקחו איש מחתותו ושמו אש, היינו כמו הסדר הראשון שאמר להשים אש ולא הזכיר את אהרן, כך הוה, ששמו אש, ולא הזכיר אהרן במעשה המחתות, שנאמר 'ויעמדו פתח אהל מועד ומשה ואהרן', היינו ששמו אש ואהרן גם עמדו פתח אהל מועד. וכו"כ בתרגום יונתן.

לאחר שראה משה שהם מסכימים להביא קטרת, התחנן לפני ה' שלא ימיתם ולא יפן אל מנחתם וביארו רבי יהושע לייב והחוות דעת שכשהציע משה רבינו את הסדר הראשון, לא עלה בדעתו שהם יקבלו עצתו, כדפרש"י שאמר להם משה במעשי עבודה זרה יש כמה כומרים וכמה עבודות, אנו יש לנו ה' אחד וכהן אחד, תבחנו עצמכם במעשה הקטורת ודעו לכם שיש סם המות בתוכו, מי שאינו ראוי לכך ימות. הרי כשמציעים לאדם הצעה מפחידה כזאת, בוודאי חשב משה שלא יבחרו בזה.

והנה עיקר איסור הקטורת וסכנתו הוא עם אש, כמו שהיה בנדב ואביהוא, שנאמר בהם בפרשת שמיני 'ויקחו בני אהרן וגו' איש מחתות ויתנו בהן אש.. ויקריבו לפני ה' אש זרה'. כך אמר משה לפני קורח ועדתו, אם תרצו להיות כהנים, הביאו קטורת, ועי"ז כולכם אובדים.

והיה האיש אשר יבחר בו ה' הוא הקדוש. משה היה בטוח שיחזרו בהם. אך הם השיבו לפני משה שהם כן רוצים להביא קטורת.

הלך משה ובכה לפני ה' 'אל תפן אל מנחתם', אל תסתכל על הקטורת כעבירה, 'לא הרעותי את אחד מהם', הוא בכה לפני ה' כיון שלא הרעותי ליהודי, איני רוצה להכניס את קורח ועדתו לאדמה, כל מי שנענשים על ידו אין זה סימן טוב, לכן התחנן שלא יפנה ה' אל מנחתם היינו שלא יענישם על הקטורת. כמ"ש רש"י לפירוש אחד שהתפלל משה שלא יקבל הקב"ה את הקטורת.

וצ"ע מה תפילה היא זאת, הרי זו קטורת זרה, מה שייך לבקש שלא יפנה ה' למנחתם? אלא כנ"ל שהתחנן לפני ה' שלא יענישם, ולא יישבו הקטורת שלהם כעבודה. כדי שלא יהיה חרון אף ח"ו. כמו שנאמר בסודם, וירד ה' לראות וכו', כך ביקש משה שהקב"ה אל יסתכל אל מנחתם, כיון שלא הרעותי את אחד מהם, מעולם לא הכאתי ליהודי. אך הקב"ה לא השיב למשה 'נעניתי לך'.

קורח לא ישן בלילה, ומשה רבינו לא ישן בלילה שלא ייענשו עדת קורח ע"י הקטורת. שהרי היו שם אליצור בן שדיאור וחבריו, כמ"ש במדרש רבה שכל י"ב נשיאים קדושים היו שם בעדה זו.

משה רבינו מתחנן שלא יביאו אש ולא ימותו, והם בקנאתם העדיפו להביא אש

מה עשה משה, שינה את התכנית, לפי הסדר הראשון לא היה צריך את אהרן הכהן, מי שרוצה להשרף כנדב ואביהוא שישרף, אך כיון שראה שהם מתכוונים באמת להקטיר קטורת, ניגש משה ושינה את הסדר ואת התכנית, [זה לא היה מוסף למחלוקת, שהרי קורח היה צוחק על מה שהוא משנה

הלימודים קנה מלאי גדול של מכשירי כתיבה, והרוויח מכך סכומי כסף גדולים.

ראובן, לו היתה שמורה הזכות למכירת מכשירי כתיבה, ראה את כל אשר נעשה, ושתק. הוא לא נהג בצרות עין, ולא מחה בשמעון על שלקח מאתו את הייעוד הזה שנכתב בחוזה השכירות שלו.

והנה, לאחר שראובן השיא כמה מילדיו, ונזקק לסכומי כסף גדולים, עלה בדעתו להיכנס לענף מכשירי הכתיבה, ולמוכרם. גם הוא רכש מלאי גדול, וה' הצליח דרכו, והיו לו רווחים מכובדים ביותר.

והנה, בבוקר לא בהיר אחד, נכנס אליו שמעון, כולו קוצף וכועס, סר וזעף, ובפיו טענה: 'השנה לא הצלחתי למכור את מכשירי הכתיבה שלי - בגללך'! שמעתם טיעון?!

'בשנים האחרונות, הוסיף שמעון, אני מרוויח כסף רב במכירת מכשירי הכתיבה, ועכשיו שגם אתה מוכר אותם, לא הצלחתי להגיע להישגים נאים!' - - -

הוא אינו מזכיר אף מילה על כך שהזכות למכירת מכשירי הכתיבה היתה נתונה בעצם לשכנו הטוב, ראובן, שהתעסק כל השנים רק במכירת ספרי הקודש, וגילה רוחב לב נדיר בכך שלא מימש את זכותו בענין מכשירי הכתיבה, ונתן את הזכות הזו לעמימות.

שמעון בא בטענות אל ראובן כיצד זה שהחליט למכור את המכשירים הללו?! הרי הזכות הזו - שלו היא!!!

אינו מסתפק בכך

ותשמעו עד היכן מגיע רוחב הלב של ראובן; לשמע טענותיו המוזרות של שמעון, אומר לו ראובן שהוא מוכן לשלם על כל ההפסדים שנגרמו לו... ולא רק זאת, אלא הוא מקבל על עצמו שלא למכור יותר מכשירי כתיבה...

היש אדם הגון וישר יותר מזה?!

אבל שמעון אינו מסתפק בכך... הוא תובע את ראובן לדין תורה אצל אחד מגדולי התורה. הרב שומע את הטיעונים של שני הצדדים, ומבין מיד עם מי הצדק, וגוער בשמעון על שהחל למכור מכשירי כתיבה, למרות שהיה זה ייעודה של החנות של ראובן.

הדיין התפעל מאוד מיושרו והגינותו, וטוב ליבו, של ראובן, והביע את התפעלותו זו בבית הדין.

כעבור תקופה מסוימת, יושב ראובן בחנותו, ומחשב את חשבונותיו בעיני דירה שרכש לבנו שנישוא זה עתה, והנה מתברר לו שמחר בבוקר הוא אמור לפרוע לקבלן סך של רבבות רבות של שקלים, והכסף אינו מצוי ברשותו, ואין לו אפשרות להשיגו!

מה עושה יחודי כמותו, בשעה שהוא נמצא בצרה? מדי יום הוא נועל את חנותו בשעה 4 אחצה"צ, מגיע לביתו כדי לסעוד פת ערבית והולך לשיעור תורה. היום, בגלל החוב הגדול בו הוא מצוי, החליט לסגור את דלת החנות כבר בשעה 2.30, לפתוח ספר תהלים ולהתחיל לבכות ולהתחנן לפני השי"ת שישלח לו עזרו ממעל, וישיע אותו, כי אם לא ישלם לקבלן את המגיע לו, הדירה לא תועבר לבנו, והוא יאלץ עוד לשלם קנסות!

נו, חשבתם שהקב"ה יעזוב בן נאמן שכזה, ולא יעמוד לצידו ביום צרה?

דפיקות חזקות בדלת

כעבור זמן קצר, נשמעות דפיקות חזקות בדלת. מיוענע מחליט לא לפתוח, כדי לא להפסיק בתפילה, וממשיך להתפלל בכינות להקב"ה שיושיענו מצרתו.

אבל משהדפיקות מתגברות והולכות ומרגע לרגע הופכות להיות חזקות יותר, חשש ראובן אולי קרה משהו, והחליט לפתוח את הדלת.

בפתח עומד יהודי המציג עצמו כתושב ארה"ב, ושואל אותו: האם שמך הוא... ונוקב בשמו המדויק של ראובן? משהתשובה היתה חיובית, הודיע האיש שהוא זקוק לרכישה מיידית של 10 ש"סים, 10 סטים של שו"ע, 10 טורים, 10 רמב"ם, ומאות מאות סטים של ספרים נוספים, ראשונים ואחרונים. ראובן המופתע מבין כבר שהשי"ת האזין לתפילתו, ושלח לו עזרו ממעל, ואז מסביר לו האמריקאי הלז, ואומר שכיון שהחסידות אליה הוא משתייך בארה"ב חנכה בית מדרש חדש, זקוקים שם לכל הספרים הנ"ל בדחיפות.

האיש סיפר שהאדמו"ר שיגר אותו לארץ ישראל 'על מנת שאתיעץ עם דיין פלוני, המקובל על אנשי החסידות שלנו, ואשאל אותו לכתובתו של סוחר נאמן, ישר והגון, שישפך לנו את הספרים הנ"ל. פניתי אל הדיין, והוא המליץ לי עליך, ואמר שאין אדם ישר והגון כמוך'!

דומה שאין צורך לפרט ולומר שהדיין המדובר הוא הוא הדיין שישב בדין תורה בין ראובן לשמעון - - -

נוכח הנס הגדול שנעשה עימו, כמעט ויצא ליבו של ראובן מרוב התפעמות. יתירה מכך; למרות שהספרים עדיין לא היו מוכנים למסירה, היהודי האמריקאי פתח כבר עתה את ארנקו, ושלשל לידיו את הסכום שיועד לרכישת הספרים - במזומן.

"אם הדיין העיד עליך שהינך אדם הגון, אין לי כל סיבה להחזיק את המזומנים אצלי. קח אותם אליך, וכשרשימת הספרים תהיה מוכנה, תודיע לי, ואבוא לקחתה".

הכסף שקיבל ראובן כיסה את כל החוב שהיה צריך לשלם לקבלן. לא יאומן!

טובלים מהם. אמר הגבאי אני מכיר משהו שיש לו קשרים עם משהו שיש לו קשרים עם ראש הגנבים, אולי נעביר לו מסר שכאן הם הגויזמו ושיחזירו את הכסף, כי זה מקרה מיוחד, בכל זאת, הרי היא אלמנה! ואכן העבירו את המסר, אמר ראש הגנבים: נשב ונדון בבקשה. ישבו ודנו ואכן הגיעו להסכמה שכאן זה מקרה מיוחד שכן היא אלמנה. קם אחד הגנבים ואמר, רק שניה, יש פה אלמנה שצריכה כסף, אז מה פתאום שאנחנו נשלם את הכל?! צריך לאסוף מכל התושבים שוה בשוה וגם הרב יתן את חלקו וגם אנחנו נתן חלק! אם הרב רוצה, שהוא יתן את כל החלק ממנו עצמו, וכי באיזה זכות הוא דורש מאיתנו לתת את הכל...

זאת אומרת שגם הגנבים דורשים יושר וצדק רק הם מחליטים מה זה צדק! לגנוב מהשני זה משכורת, ולתת צדקה זה גניבה...

כמו אותה נמלה שגונבת הכי הרבה אבל לגנוב מאנשים זה לא גניבה... וזה מה שאומר שלמה המלך אל אותו עצל שלא לומד, לך אל הנמלה ותראה לאיפה מגיעים כשלא לומדים...

אף גם זה היה אצל הנאצים ימ"ש, שהושיבו את הרוצחים בכלא, אבל להרוג יהודים זה לא רצח.

כך דרכם של אנשים, שרואים כל דבר במבט הצר של הצורך הפרטי, ודבר זה הוא בכל דבר ודבר בכל שלבי החיים, ואפשר להביא לכך דוגמאות מכל שטחי החיים, שרק התורה קובעת מה ישר ומה צריך לעשות

כך בכל דבר ודבר, אם אדם חי עם התורה שהיא קובעת מה צריך רק כך יכול לעבור את החיים. רק כך ידע מה זה השקעה נכונה מה זה צדק ומה יושר וכ'.

ובזה נבוא לביאור התמיהות הנ"ל. במחלוקת אנחנו מוצאים את הנקודה הנ"ל בצורה החזקה ביותר. אפשר לראות אנשים שרבים וכל אחד טוען לאמת המוחלטת והצודקת ביותר בעולם, ויריבו טוען אף הוא את אותם המילים לצד ההפוך בדיוק, ואיפה האמת נמצאת? האמת נמצאת בתורה! כל הבעיה מתחילה כשהאדם מסתכל בעיניו שלו הגשמיות והבשריות. האדם הרי מונע ממגיעות ואינטרסים שהן מעוורות אותו, כמו עיוור צבעים שיכול להישבע על אדום שזה ירוק כי הוא בעיניו שלו רואה את זה כירוק.

בא המדרש ואומר "אח נפשע מקרית עוז ומדינים כבריח ארמון (משלי יח) זה קרח שפשע בתורה שהיא עוז שנאמר (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום כל הבעיה והמחלוקת התחילה בזה שלא רצו לקבל את מה שהתורה אומרת, ומה שהקב"ה ציוה והסתכלו דרך העיניים הרגילות שבהם נראה כאילו יש כאן אי צדק ואי יושר בחלוקת התפקידים. המחלוקת זה לא השרש אלא התוצאה! השרש זה "שפשע בתורה".

ממשיך המדרש ואומר מה הסימן לאמת מוחלטת? באם היא קיימת ויציבה ואינה משתנה. ואת זה רק התורה יכולה לומר, כי אצל האדם הפשוט האמת משתנה לפי העדיפויות והנגיעות, וזה אומר המדרש: "ומדינים כבריח ארמון והלא היה יודע שבעלי דיניו היו קשים כבריח ארמון זה משה ואהרן מה הבריה אינו זז כך משה שנא' (שמות כו) והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה". והרי אצל משה ואהרן התורה קובעת והיא כבריח התיכון שאינה משתנה ואינה זהה כמלא נימא ממקומה.

וזהו אמרם "העיני האנשים ההם תנקר", וכתב באבן עזרא: העיני האנשים ההם "יוש אומרים התרצה להחשיך העינים שלא תראינה כלומר אחיות עינים אתה עושה לנו לא נעלה וכו'". היינו, שאמרנו דתן ואבירם אל תסגור לנו את העיניים! אנחנו רואים את כל האמת עם העיניים שלנו. שכן בלי תורה אכן טועים בראיית האמת הצרופה.

רב לכם בני לוי (ט"ז ז')

ברש"י: וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זו?

מסביר רבי דוד מלעלוב ואומר, מה ראה לשטות זו - שרצה להיות פקח ולהתחכם בדרכי ה'...

לפנינו מעשה מופלא ממנו ניתן ללמוד שאדם המחליט להתהלך בתמימות עם בוראו, לעולם אינו מפסיד. תמיד ישלח לו הקב"ה את עזרו ממעל, ויוכיח לו שהתמימות וההליכה ביושר ובאמת, משתלמת, מצדיקה את עצמה. את הסיפור שמענו מהרב פנחס בסר שליט"א, שהעיד שכל הפרטים מדויקים.

המעשה התרחש עם בעליה של חנות ספרים בעיר מסוימת. חנות זו היתה שייכת לישיבה פלונית שהשכירה חנויות רבות. הנהלת הישיבה הקפידה לציין בחוזה השכירות את ייעודה המתוכנן של כל חנות שהושכרה. בחוזה שנחתם במקרה זה, צויין שהחנות מיועדת למכירת ספרי קודש, ומכשירי כתיבה.

החליט לעשות מעשה

חנות נוספת הושכרה על ידי הישיבה לאדם אחר, וזו היתה ממוקמת בצמוד לחנות הראשונה. ההסכם עם השוכר השני, כפי שצויין בחוזה, היה על מכירת כלי בית בלבד. לצורך הענין, נקרא לשוכר הראשון בשם ראובן, ולשני - שמעון.

ראובן לא ניצל מעולם את זכותו למכור גם מכשירי כתיבה, הגם שהדבר צויין בחוזה, והסתפק במכירתם של ספרי קודש בלבד. שכנו, שמעון, שראה שראובן אינו מנצל את זכותו למכירת מכשירי כתיבה, החליט לעשות מעשה, והכניס לחנותו מכשירי כתיבה, ומכרם ברווחים נאים. לפני תחילת שנת

אבל בכך עדיין לא הסתיים הסיפור.

קולות ערבים של לימוד תורה

ראובן הולך לביתו שמח וטוב לב. לפתע החל לרדת גשם חזק, מיועדנו מחפש קורת גג להסתתר בה, ומוצא אותה מתחת לבניינו של כולל אברכים גדול ומפורסם.

בעומדו שם, עולים באוזניו קולות של לימוד תורה, ערבים מאין כמותם. הוא מחליט ללכת אחרי הקול, המוביל אותו אל תוך ההיכל, והנה שם הוא רואה שני אברכים, הלומדים יחד בחברותא, ושניהם מלאי התלהבות ושמחה, ופיהם אינו פוסק מלמלל בדברי תורה.

הדבר היה בעת הפסקת הצהריים בכולל, ולמרות זאת התמידו שני האברכים בלימודם, וכל הווייתם אומרת רון ורנן.

הוא מבטי בהם בהתפעלות יתירה, ומבחינן כיצד הם מתענגים ושמחים על התורה, הממלאת את כל ישותם! ולפתע הוא קורא לעצמו, ואומר: 'על מה ולמה אתה שמח עכשיו כל כך? על שהצלחת להחזיר את חובך? תראה איזו שמחה גדולה יש לאברכים אלה כתוצאה מלימוד תורה!'

המספר, הרב פנחס בסר, מציין שמיועדנו זה מימש את החלטתו, וזכה לסיים את חייו כשהוא 'אברך כולל' לכל דבר, ולהשאיר אחריו זרע קודש של בנים ובני בנים עוסקים בתורה.

וכל זאת למה? - בזכות יושרו והגינותו.

ולמדנו שכל מי שמתהלך עם הקב"ה בתמימות, לעולם אינו מפסיד.

(ברכי נפשי)

אשר עין בעין נראה את ה' (יד, יד).

"וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עיינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר (ד"ה א' כה) כל אלה בנים להימן, אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה, תנחומא" (רש"י)

"ויקח קורח, פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא" רבותי, אינני אומר דברים מעצמי "ויקח קורח - לקח את עצמו לצד אחד, להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה" (רש"י). מה הכוונה "לקח את עצמו".

אתם שומעין? כן, אני שומע שאתם שומעים... ישנה אפשרות לשמוע כיצד שומעים... אדם יכול להרגיש היכן המחשבה של השומע מונחת ובמה היא עסוקה. כי יש אחד מחשבות של בני אדם, נכון כי אנשים גדולים באמת, ממש זאת, ויש אחר השומע היטב. [על ידי כך, אני מבין קצת איך אנשים גדולים יכולים לדעת מחשבות של בני אדם, נכון כי אנשים גדולים באמת, ממש מרגישים, יכול להיות שזה גם נקרא רוח הקודש. אוהו, זכיתי וראיתי כעין רוח הקדש אצל אנשים גדולים, אבל לא נעסוק כעת בענין זה].

קורח היה אדם גדול מאד. מאד. אל תחשבו שהוא היה, איך אומרים ילד שובב. אלא אדם גדול. רק יצר הרע תפס אותו, נכון.

לכן באמת שואלים חז"ל "קורח שפקח היה מה ראה לחטא גדול שכזה? מה ראה לחלוק על משה ואהרן? מה ראה לשטות זו? מה פירוש "פיקח"? כי היה יכול לאמר בדיחות? חריף שידע לאמר הלצות? וכי זה פיקח? זה הרי בדחן! עוסק בבידור...

פיקח היינו בעל עיניים פקוחות היו לו עיניים פקוחות לראות. הוא ראה. מה הוא ראה?

"ראה שלשלת גדולה יוצאת ממנו. אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אשתוק", היכן ראה, בעיתון? ב"המודיע" ראה את זה? הוא ראה בשמים! ברוח הקודש! עינים פקוחות היו לו.

"ראה שלשלת גדולה יוצאת ממנו" - שמואל הנביא וכ"ד משמרות. (כיצד באמת יצא ממנו שמואל? כי בניו שבו בתשובה על פתחו של גיהנום ונשארו חיים, נורא ואיום, זו היתה טעותו, הוא חשב כי שמואל הנביא יוצא ממנו מחמתו גדלותו, וא"כ זו הוכחה שהוא צדיק, אבל שמואל לא יצא ממנו, אלא מבניו).

יש אנשים השפלים בטבע, תשמעו טוב, בעלי מידות רעות לגמרי. הם יכולים להיות גדולים, ביכולתם להשליך את מידותיהם הרעות. אלא שהם צריכים להתייגע (כיון שהם בעלי מידות קשות). אכן זו תכלית האנשים בעולם - האדם נולד לשבור את טבעו. כך אומרים החסידים, כך סבורים המתנגדים, כך בטוחים החוקרים התורניים, כך מצלצלים הפילוסופים - כל מי שצועד ישר אומר כך, זו התכלית, ובשבילה נברא האדם, והוא זקוק לעבוד על כך כל ימיו ממש. עץ, אילן, אם לא יזרעו סביבו, אם לא ישקוהו, יסקלו את האבנים שעיימו, יעשנו את התולעים ממנו וכו' הוא ירקב, יעקר או לגמרי לא יצא ממנו כלום, כך האדם תמיד זקוק לעיבוד "כי האדם עץ השדה" עד זקנה ושיבה.

הקב"ה יודע, אנו לא צריכים ואין לנו יכולת לדעת מדוע הקב"ה ברא פלוני - במידות טובות ואת אלמוני במידות רעות. אך ברור, כי לכל אחד יש חלק שונה בעבודתו, לפעמים חלק גדול ופעמים חלק קטן. הנביאים היו מכירים בחלקו זה של האדם. [אתם יודעים, בתנ"ך מכוונה נביא כ"רואה", כאשר שאול המלך הלך עם הנער לחפש את האתונות שאבדו לאביו, אמר לו הנער "נלכה

אצל הרואה" והכוונה לשמואל הנביא. מה פירוש הרואה? - רואה בתוך האדם. מביט לקרבו ורואה את המידות, את הכוחות. לא רק את שלו היה רואה, אלא אף את כל תולדותיו, כל כוחותיו עד סופו].

בקיצור, קורח היה אדם גדול, עד שלא היה לו צורך להתייגע - כדי להיות טוב, (לפחות בנושא זה של מחלוקת נגד משה ואהרן) אדרבה, הוא, הגדול הזה, היה מוכרח להתייגע - כדי להטות את עצמו לאיך גיסא לדרך הרע. זהו הפשט "ויקח קורח לצד אחר", טבעו לא נטה לכך, אלא הטוה ולקח את עצמו לאותו צד.

דל גאה

"לקח את עצמו לצד אחר להיות נחלק על משה ועל אהרן". יש אנשים המגרים יצר הרע בפשם. מה זאת אומרת המגרים יצר הרע בנפשם? אדם מעורר את התאוה בעצמו. הגמרא אומרת, ואני לא אומר לכם, ח"ו, אני מדבר על עצמי. והלואי כי כלל לא אצטרך לעורר על כך:

"שלושה דברים אין הדעת טובלתם" (פסחים דף ק"ג), ברבינו יונה כתובה גירסא, ורבי אליו לאפיאן היה מצטטה "שלושה דברים הקב"ה שונאם", "ואלו הם, דל גאה עשיר מכחש וזקן מנאף ופרנס מתגאה על הציבור בחינם".

"דל גאה", אתה דל, אתה אביון, עני, קבצן, אין לך כלום, מה אתה מתגאה? עשיר מסכן שיש לו מליונים אז אנשים כביכול נותנים לו גאווה, עושים לו כבוד עד כדי כך שהוא מתנפח, מסייעים לו להתגאות, ואז הגאווה שלו באה בתהליך טבעי בדרך הטבע, אבל אתה דל, אין לך - דל ומתגאה?! אתמהה. הקב"ה שונאו.

"עשיר מכחש" - עשיר משקר. למה אתה צריך לשקר, וכי חסר לך כסף עד כדי כך לשקר. עני המשקר, מילא הוא זקוק לחם מה הוא יכול לעשות? אבל לשם מה אתה משקר, וכי חסר לך איזה דבר? הקב"ה שונאו.

יש מפרשים "מכחש" - כופר ואפיקורוס. הלא אתה רואה כי הקב"ה מעשיר אותך, וכי איזה עשיר לא רואה את הניסים ואת הנפלאות - בדרכו להיות עשיר. ודאי. העולם מספרים הלצה יפה: היה אדם עשיר גדול מאד, וכל עת שהגיע לידי גמר הסכס מסחרי, היה שולח את סגנו לחתום בשמו על ההסכמים. פעם אחת הזדמן דוקא, שסוחר עשיר מאד כמותו, היה במשרד כדי לגמור יחד עסק גדול, ולא התאים לאותו עשיר מכובד לדבר עם הסגן, אמר לו "נו, טוב, נגמור אנחנו את העסק, תחתום אתה וגמרנו למה לערב את הסגן שלך? העשיר נוכח לראות כי אינו יכול לצאת מהסכך, אמר לו: "אגיד לך את האמת, אינני יודע לחתום בכתב יד..."

"עשיר כמוך, עשית כבר מאות עסקאות וכו' אתה לא יודע לחתום את שמך?! אני ממש לא מאמין". אמר לו בחייוך:

"אילו ידעתי לחתום לא הייתי עשיר אלא עד עכשיו הייתי שמש בבית הכנסת... ואספר לך דברים כהייתם".

כאשר באתי לאמריקה לא היתה לי פרנסה, הייתי שמש. לאחר כחודש הגבאי נתן לי משכורת. וכיון שצריך לתת קבלה, כתב הוא את הקבלה וביקש ממני שאחתום, התנצלתי בפניו "איני יודע לכתוב ולחתום", אמר לי הגבאי בבוז: "שמש כזה שלא יודע לחתום, תלך! אינני מעוניין בשמש כזה" זרק אותי בבושת פנים. הלכתי. למחרת יצאתי והתחלתי לעשות מסחר ככה, ככה, למכור חפצים קטנים ולאגור כסף וכו' ההצלחה האירה לי פנים במהירות עד שנהייתי עשיר, נו, אילו ידעתי לחתום הייתי שמש עד היום...

האם הוא ושכמותו לא רואים ניסים? העובדה הנ"ל זו הלצה, אבל הלצה שאומרת לנו משהו, הלצה בעלת משמעות... - כי כל העשירים הגדולים רואים ניסים בדרך לעשירותם, מתעשרים ללא שליטה אישית - אלא במהירות ובפתע וכדומה, לכן עשיר מכחש וכופר אין זה לפי הטבע? כי לפי השקר האנושי היה עליו לדעת את אלוקויו. הקב"ה שונאו, אם הוא מכחש בו. "זקן מנאף", אינני צריך לאמר, ב"ה אינכם זקנים ואני לא רוצה ח"ו לומר דבר כזה. אבל נאמר לדוגמא של 'לקח את עצמו לצד אחר' אדם שיש לו עדינות וזכות - עדין זוך, אין לו תאוות כל כך, און שהיו וכבר נעלמו ממנו הרצונות המלוכלכים. מה עושה היצר הרע, נתן לו תלוזיה, עתונים מלוכלכים, פלאפון לא כשר, ואדם זה שוכב לו בכורסה ללא מעש ומעורר את התאוה בנפשו מעורר ומעורר. זהו - שלושה הקב"ה שונאם!! - וזו הכוונה "לקח עצמו" ויקח קורח - לקח את עצמו לצד אחר!"

עכשיו נתבונן ונשאל את עצמנו. חז"ל שואלים ומתריצים "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עיינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט" עשה שטות מפני שראה ברוח הקודש, איך יכול להיות דבר כזה, וכי לאחר שראה ברוח הקדש עשה שטות כזה?

פעם שמעתי מר' אליהו לאפיאן ז"ל, שאמר בחייוך: שמע מיניה כי גם בעל רוח הקודש צריך ללמוד מוסר, אם לא לומד מוסר גם ברוח הקודש יכול להיות שוטה, להשתטות חלילה. הראייה? מקורח.

"קורח שפיקח היה" פיקח היה והיטפש. הפיקח נעשה טיפש. אי, וי. כיצד ולמה?

תתבוננו. נדבר היום ממש שיעור הלכה, הלכה ב"הלכות אדם". כן, כן, כך אמר לי הרבי פעם: יש הלכות תפילין, הלכות ציצית, הלכות שבת. מה פירוש? הלכות תפילין, כיצד אדם יניח תפילין. הלכות ציצית? כיצד אדם ילבש ציצית,

מבאר ה"ספרנו", שאם תגועו ותתקברו לנכסיהם, גם אתם עלולים להיכנס לאדמה אחריהם. הרמב"ן מביא את דברי ה"אבן עזרא", שהקב"ה הזהירם כי בהחלט יכול להיות שליחודי יכאב מאוד – כמה כסף וזהב הולך לטמיון לאדמה, ויחפץ לזכות במשהו – באיזה שיעון זהב וכדומה... לכן הזהירה התורה – "שלא יגעו להציל מממונם דבר ולקחת להם, כי חרם הוא, ואם באו להציל מממונם – ירדו שאול כמוהם".

אמרו פעם הלצה, שהיה עשיר גדול, וכפי עשרו כן ממש צרות עינו. כיון שידע שזמנו קרב, הנה הוא הולך מן העולם, וכל ממונו ישאר בהכרח לאחרים. את הצער הזה לא יכול היה לסבול, צער קשה ממות – להעביר לאחרים אוצרות כסף ואוצרות זהב שאסף כל ימיו. לכן ציוה לכרות לו קבר גדול במיוחד, ולהכניס בו איתו אוצרותיו בקברו. הוא הכיר את עבדיו כי נאמנים הם ויעשו כצוואתו. ואכן, עם פטירתו, הם מלאו שקים בכסף וזהב, והיו בדרכם לעברו קברו הגדול.

חלף שם יהודי שכאב לו על המיליונים שהולכים להיקבר באדמה. התקרב אליהם ושאלם: "מדוע אתם חייבים לטרוח כל כך? כמה ערך הכסף וזהב שאתם סוחבים – שלושה מיליון דולר? אתן לכם צ'ק מזומן – בנקאי, תכניסו אותו עמו באדמה, ותתנו לי את הכל... מפני מה נזכרתי בהלצה זו, כי תתחילו לחשוב מה לקח איתו קורח לאדמה."

הגמרא (פסחים ק"ט, א) אומרת: "שלוש מטמוניות הטמין יוסף במצרים: אחת נתגלה לקורח, ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסווירוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא." עושר שמור לבעליו לרעתו, אמר רבי שמעון בן לקיש: זה עשרו של קורח... אמר רבי לוי: משאוי של שלש מאות פרוטות לבנות היו מפתחות בית גנזיו של קורח, וכלהו אקלידי וקליפי דגילדא".

אלו רק המפתחות של הרכוש, געוואלד – סוחבים את המפתחות של אוצרות קורח על הפרדות, לא מפתחות מברזל שמשקלם רב, אלא מפתחות מעור, מה זה מפתח מעור שבביל פרדה לבנה? נאמר שעל פרדה אחת מניחים מאה מפתחות, אם כן לשלש מאות פרוטות – שלשים אלף מפתחות. וגם אם נאמר שלכל אוצר יש שלשה מפתחות, הרי שהיו לו עשרת אלפים אוצרות – כספות.

מכל האוצרות הללו אסור היה ליטול, אפילו לקחת פרוטה אחת! אם יהודי ראה חתיכת זהב ששוה מאה אלף דולר, ורצה לזכות בה – סופו שנכנס לאדמה יחד עם קורח ועדתו.

שאלת השאלה: מה איכפת להקב"ה שיעשו דברים טובים עם הכסף – שיהנו ממנו הצדיקים בעם ישראל, שלא חטאו?

גם על כך, אומר ה"ספרנו": "ואת כל הרכוש" – שלא יזכו שיהנו הצדיקים בעמלם, כענין 'נפלה סלע מחיקו ומצאה עני ונתפרנס בה', כלומר אדרבה, הקב"ה לא רצה שיעשו משהו טוב מן נכסיו של קורח. כי אם מהכסף תבא טובה ליהודי, תהיה לו זכות, כמו שנאמר בגמרא לגבי סלע הנופל מכיסו של עשיר, ועני מוצא אותה, שיש לו לעשיר שכר על כך [למרות שלא התכוון] גם כזאת זכות לא רצו מן השמים לתת לקורח.

מוראדיגע זאך!

המילים הללו נותנות לנו מעט מחשבה כמה זכות הוא לאדם כשעושים מהממון שלו דברים טובים, וקל וחומר אם הוא בעצמו עושה מהכסף את הדברים הטובים.

ה' יהיה בעזרנו שנעשה בממונו דברים טובים וישרים. (יחי ראובן)

ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש (טז, לב)

על הפסוק בקהלת (ה, יב) "עושר שמור לבעליו לרעתו" דרשו חז"ל (פסחים ק"ט, א) "אמר רבי שמעון בן לקיש: זה עשרו של קורח". העושר הזה היה רק "לרעתו", מבלי שתהיה לו כל טובה ממנו.

מספרים כי הברון רוטשילד הגיע לעיירה אחת בשעת בוקר מוקדמת, ושאל מתי מתפללים תפילת שחרית. אמרו לו, בשעה שבע. הוא נכנס לבית הכנסת וראה שכולם כבר נמצאים: הרב, החזן, הדיין, המתפללים, ולמרות זאת לא מתחילים בתפילה...

מששאל לסיבת העיכוב, הסבירו לו כי ה"גביר" שלהעיירה טרם הגיע, וכולם מחכים לו...

עוברות חמש דקות, עשר דקות, וכולם עדיין מחכים...

בשבע ורבע מגיע ה"גביר" עם עיניים שנפתחו לו זה עתה מהשינה, צועד למקומו כותל המזרח, מתיישב ליד הרב ונותן את האות שאפשר להתחיל בתפילה...

הברון רוטשילד התפלץ בקרבו מחוצפתו של אותו "גביר", רב בית הכנסת צריך להמתין לו, כל ה'עוילים' צריך להמתין לו, א חוצפה!...

הברון החליט להעמידו במקומו...

הגיע קריאת התורה. הברון ביקש עליה, ולאחריה עשו לו "מי שברך". כשהגבאי הגיע לקטע "בעבור שיתן" אמר הברון רוטשילד: "בעבור שאני נודב כפי שווי כל רכושו של הגביר"!

ויש הלכות אדם. והרי, תחילה צריך להיות אדם, אחר כך יש את ההלכה איך האדם יקשור תפילין. "הלכות אדם" – אלו היסודות של האדם.

במדרש מובאת השאלה "מה ראה לשטות זו", והתשובה "נתקנא בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל". התמיהה היא, כנ"ל איך קורה כעין זה, פיקח בדרגה כזו, יתקנא ויפול כל כך?! התמיהה היא, כנ"ל איך קורה כעין זה, פיקח בדרגה כזו, יתקנא ויפול כל כך?! אם היה אדם חשוב, כיצד הגיעה 'קנאה' אליו? 'קנאה' איך אומרים, היא דבר זול שמוצאים אותו בשוק – אחד מקנא בשני, ראובן מרויח כך וכך אלפים לשנה, גם אני רוצה להרויח עוד יותר, מקנא בו, אבל אדם חשוב מקנא?!

אמר הרבי שלי משל נמרץ, תתבוננו תשמעו – תזכו ותחיו: משל לתותח. כן, תותח גדול עומד בראש ההר. הפצצה בתוכו. אבל לא מפעילים אותו, הבורג לא מוברג. מכסים את התותח יפה, הוא עומד כך שנים, חמש או עשר שנים. חולפים לידו אלפי בני אדם, וכולם עוברים בשלום. ברבות הימים כבר לא מרגישים אפילו כי עומד שם תותח. אבל, אם ביום בהיר, אחד מתקרב ומבריק את הבורג, יוצאת הפצצה – קנאק.

כאשר הפצצה יוצאת ומתפוצצת היא פוגעת, וכי איכפת לה מי העומד שם באותו רגע? אם פוגעת בחתול, החתול מתפוצץ, פוגעת בעץ, העץ מתפוצץ, פוגעת באדם? רחמנא ליצלן, האדם מתפוצץ. והאם יש הבדל אם האדם קטנצ'יק או גדול? אין. באיזה אדם שפוגעת – הוא נהרג.

ברבות. כל מידה ומידה היא פצצה! שומעים? והאם הוא התותח. שומעים? האדם הוא תותח: אם יש בקרבו איזו מידה רעה הרי שיש בקרבו פצצה. הוא נושא עמו פצצה. מה חסר? חסר רק להבריג את הבורג. כל זמן שאינו מבריק את הבורג: "יעמוד ר' משה בן ר' יענקל – שלישי"..." יכולות לחלוף שנים, ר' משה בן ר' יענקל – אותו דבר, ממש צדיק נסתר. אבל אם לפתע ממש, קורת איזו מחלוקת למשל, מתפוצצת הפצצה. כי הופעל הבורג. וכאשר מתפוצצת הפצצה, וכי יש הבדל אם זה ר' משה בן ר' יענקל או ר' יענקל בן ר' ברוך? אם הוא גבוה או נמוך, גדול או קטן?... נורא ואיום.

"קורח שפקח היה מה ראה לשטות שכזו?" התירוץ הוא "נתקנא". נתקנא! היתה בו מידה של קנאה. כל זמן שלא ראה איזו מחלוקת, אז: יעמוד הרב הצדיק ר' קורח, אבל הנה התפוצצה הפצצה, זהו.

מה כל זה שייך לנו? אוהו, שייך לנו! – קל וחומר בן בנו של קל וחומר:

עומד לו אחד באמצע שמונה עשרה, לא נאמר ממש בשמונה עשרה, נאמר ב"אז ישיר" ופלוני, בטעות, דורך לו חזק על הרגל. רגע, אקדים: יש ירושלמי פלאי פלאים. (אומר לכם רק חלק מהירושלמי). המים של הים הם מלוחים נכון? היה אדם אחד שיכול היה ליטול מים מהים, ולתת לכל אחד ואחד מהסובבים לשותות, "שהכל נהיה בדברו" – והם שותים מים מתוקים, מה זה? כיצד? הוא פשוט ידע את השעה שהים אומר שירה לפני הקב"ה, [הרי כל בריה ובריה בעולם אומרת שירה כפי שמוזכר בפרק שירה – הכלב אומר שירה, הדבורה אומרת שירה, כל הבריות אומרות שירה, המים גם כן אומרים שירה], ובשעה שהמים אומרים שירה לפני הקב"ה – הם מתמתקים, כאשר אומרים שירה לפני הקב"ה נעלמת המליחות – נעשים מתוקים והוא ידע לכוון את השעה. מכאן מוסר גדול לאדם האומר שירה לפני הקב"ה, כי הוא צריך להיות מתוק. לא? נו, הוא מתחיל "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת..." לפתע אחד דורך על רגלו.

"לך לעזאזל" הוא קורא - - -

הרי אתה אומר שירה, למה אתה לא מתוק? ובשעה שלא אומרים שירה איך נראים? אוהה...

ישנה מסכתא דרך ארץ רבה ומסכתא דרך ארץ זוטא, אני לא מאשים אתכם אם אתם לא יודעים את המסכתות הללו, עד שנגיע למסכת דרך ארץ... במסכתא דרך ארץ זוטא לומדים את דרכם של תלמידי חכמים, (יש הלכות דרך ארץ של המון העם – "דרך ארץ רבה" ויש "דרך ארץ זוטא") שם בפרק הראשון מובאת דרכם של תלמידי חכמים, נאמר שם דבר נפלא מאד, תשמעו! זכיתם מפני שאני הרגשתי שאתם שומעים טוב מאד. "תלמיד חכם צריך שיהא ערב לכל אדם", ערב היינו מתוק. היום אומרים זה הילד מותק, מותק: "צריך שיהא ערב לכל אדם, ולא יהא כקדרה שאין בה מלח". אכלתם פעם תבשיל שאין בו מלח? משליכים אותו מהפה. ישנם אנשים שהם חמוצים, וכתבלינים שאין בהם מלח, אומרים לו "בוקר טוב" והוא חמוץ, מדוע אתה חמוץ? תהיה מתוק, אומרים לך בוקר טוב? תענה "בוקר אור, שלום עליכם, מה שלומך?", תתמתק קצת, אל תהי' כקדירה שאין בה מלח, אה, ישנם ששחור להם העולם... אבל, צריך שיהא ערב מתוק – לכל אדם.

יתן הקב"ה ויעזור לנו שבאמת נגדל ונקדש שמו ברבים ובעזרתו יתברך, כל החיים ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן! תזכו ותחיו. (להגיד)

סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם (טז, כו)

מה הכונה – "פן תספו בכל חטאתם"?

פנה אליו אדם בבקשת הלוואה בסכום גדול. המבקש היה ידוע כאדם שהיה מרבה ללוות ולא תמיד היה פורע ובמקרה הטוב הוא היה רק מאחר בהחזרת החובות אי לכך נמנעו אנשים מלהלוות לו. מיוודענו העשיר, סבר שהעובדה שאחרים נמנעים מלהלוות לאיש הזה צריכה להיות סיבה שהוא חייב להלוות לו, אמנם הוא ידע שבכך הוא מסתכן, אך חשב שבדאי הלה יכיר לו טובה על שהלוה לו ויפרע את חובו בזמן, לכן הלוה לו את הסכום הגדול שביקש. ימים חלפו וזמן הפרעון הגיע, ולא זו בלבד שהלוה לא בא לפרוע את חובו, הוא אפילו לא טרח לבקש הארכת זמן ההלוואה. משחלפו למעלה משנתיים מזמן הפרעון, הלך המלוה הנדיב אל הלוה וביקשו שיפרע את חובו, כאן נכונה לו הפתעה, הלה הכחיש את דבר ההלוואה וטען לא היו דברים מעולם! לא נותרה למלוה ברירה אלא לקרוא ללוה לדין תורה. הדיינים פסקו שאם הלוה רוצה לפטור את עצמו עליו להשבע שאכן מעולם לא לוו ממנו. למרבה התדהמה נשבע הלוה לשקר ואמר שבאמת לא לוו.

כאשר שמע זאת המלוה הוא איבד את שליטתו העצמית והחל לצעוק על הלוה לעיני הדיינים "לא איכפת לי אודות הכסף" אמר האיש "אך כיצד הנך יכול להשבע לשקר" "האם אינך שם לב שהנך עובר אל אחת מעשרת הדברות?!" "עליך להתבייש מעצמך, אתה ממיט חרפה על כל עם ישראל!" וכך במשך כמה חדשים עלה זעמו של המלוה בכל פעם שהועלה הנושא ובכל פעם היה חוזר ואומר "הכסף לא איכפת לי אך יהודי המכבד את עצמו כיצד יכול להשבע לשקר?!"

חלפו שנים, ואנשים שכחו מהמקרה. עד שבאחת השבתות עלה המלוה על הבימה בבית הכנסת ואמר ברצוני להכריז דבר מה: "לפני מספר שנים אירע לי מקרה עם אותו לווה ידוע אשר הזמנתי אותו לבית הדין לאחר פסק הדין ביישתי אותו פעמים רבות בפני רבים מחברי ודברתי עליו רעה, על שביישתי אותו ברבים עלי לבקש ממנו מחילה, והנני רוצה לבקש מחילה גם על כל מה שהוספתי ואמרתיי". הכל היו המומים, ואלמלי ציוה הרב על החזן להתחיל בתפילת מוסף היו הכל משיחים ומנסים לפרש כוונתו ומגמתו.

אחרי התפילה מיהרו האנשים אל המלוה ושאלוהו מה הביא אותו לבקשת המחילה אחרי שנים רבות כל כך, אז סיפר להם האיש את הסיפור הבא: "בשבוע שעבר נסעתי לרגל עסקי לעיר רחוקה מאד מכאן באחת מפגישותי עם אחד מתושבי העיר, ההיא סיפר לי על דין תורה העומד להתקיים שם בקרוב, משום מה בקשני האיש לבוא לבית הדין כדי לשמוע את הדיון ואת פסק ההלכה. כיון שהיה לי זמן פנוי הלכתי לשם, והאזנתי לדין ודברים, להפתעתי הרבה נוכחתי לדעת שהנושא הנדון היה בדיוק מה שהיה לי עם אותו לווה, אדם לווה כסף מחברו והודה שהוא חייב לו ומאוחר יותר הכחיש וטען לא היו דברים מעולם, גם כאן פסקו הדיינים שעל הלוה להשבע והוא נשבע, ואני ישבתי בבית הדין וראיתי בעיני כיצד אדם נשבע לשקר והדבר כלל לא הפריע לי, כאשר שבתי לביתי החילתי לחשוב הנה אדם זה נשבע לשקר ועבר על אחת מעשרת הדברות ובכל זאת לא הזדעזעתי, מיד שאלתי את עצמי מה נשתנה מדוע אצל הלוה שלי לא נחתתי ולא שקטתי ואמרתיי לכולם שלא איכפת לי מהכסף רק משבועת השקר איכפת לי, ואילו כאן אין הדבר מפריע לי כלל, הגעתי למסקנה שכפי הנראה לא החטא הטריד אותי אלא כספי שנלקח ממני היה חסר לי, אם כן כל מה שאמרתיי שלא הכסף עיקר אלא שבועת השקר לא היה נכון, אם כן לא היתה לי כלל זכות לפגוע בו בלוה לכן אני מפיסס בפומבי.

לעומת זאת, דוגמא קטנה לטוהר מחשבתם של גדולי ישראל ולהנעלותם מעל לנגיעה אישית יש בסיפור הבא על מו"ר ראש ישיבת כנסת חזקיהו הגרא"א מישקובסקי זצ"ל פעם אחת החליטה הנהלת הישיבה להרחיק בחור מהישיבה אלא שמתוך התחשבות בבחור נדחה ביצוע הדבר לסוף הזמן ימים ספורים לאחר קבלת ההחלטה הופיע הבחור ההוא בבית מו"ר כדי להתיעץ עמו אם כדאי לו לעזוב את הישיבה שאלתו היתה כמובן ללא ידיעה על ההחלטה אודותיו ראש הישיבה שקל את הדברים ולבסוף אמר לו שלא כדאי לו לעזוב משנודע הדבר נשאל מו"ר מדוע לא ניצל את ההזדמנות להרחיקו מהישיבה בצורה פשוטה וחלקה בכך שהיה ממליץ לו לעזוב את הישיבה השיב להם ראש הישיבה הבחור בא לשאול בעצתי כדי לדעת מה כדאי לו לעשות ואחרי ששקלתי את הדברים הכרעתי שאף על פי שטובתי וטובת הישיבה היתה שיעזוב טובתו היא שישאר.

(ילקוט לקח טוב)

מכיון שהגבאי לא ידע שהעומד לפניו הוא הברון רוטשילד, הוא נזעק ואמר לו: "משוגינער! לגביר הזה יש הון עתק!" והברון נשאר בשלו: "בעבור שאני נודב כפי שווי כל רכושו של הגביר..."

נענה הגבאי ואמר לו: "ר' ייד! אל תעשה ליצנות! אם אתה רוצה לתרום לבית הכנסת – תאמר סכום! ואם אינך רוצה לתרום – אין אף אחד שמחייב אותך."

והברון משיב: "כבר אמרת לי שאני רוצה לתרום! ואף אמרת לי בדיוק את הסכום שאני מעוניין לתת!"

"יש לך את הסכום הזה לתרום?" שאל הגבאי.

"יש לי גם פי אלף מהסכום הזה..."

רק אז תפס הגבאי כי הברון רוטשילד בעצמו הוא העומד לפניו...

הגבאי רץ בהתרגשות אל ה"גביר" של העיירה, וביקש ממנו לפרט את סכום הונו, כדי שהברון רוטשילד יידע כמה לתת.

ה"גביר" כמובן סרב לכך כשהוא מצטדק שאינו חושף ברבים את כל רכושו...

ניסו לשכנע אותו: "מדובר כאן על הפסד ענק לכל הקהילה. כסף זה שיתרום הברון, יסייע לכל עניי העיירה! אם לא תגלה את סכום הרכוש שבדין – הברון יעזוב את העיירה ונפסיד את הכל!"

והגביר נשאר בסירובו: אי אפשר לדרוש ממני לחשוף את ענייני הפרטיים ברבים!"

מה יש לדבר? כל הקהילה הלכה לביתו של הגביר והחלה לעשות שם הפגנה...

אמר להם הברון רוטשילד: "אין צורך שהוא יגלה, יש בכוחי לברר את כל "עושרו" בכוחות עצמי.

הגביר פנה אל העורך דין והרואה חשבון הרלוונטיים והם בדקו ובררו שוב ושוב ו... התברר שאין לו כמעט כלום... בלון ריק...

אבל הוא ה"גביר" של העיירה... כולם מחכים לו לתפילה...

"עושר שמור לבעליו לרעתו" מפרש רש"י (קהלת ה, יב) "כעשרו של קורח שעל ידי כן נתגאה וירד לשאול".

(יחי ראובן)

הגרא"א דסלר זצ"ל מביא סיפור זה בספרו מכתב מאליהו (ח"ד עמ' 305) יש לתמוה כיצד יתכן כה פשוט במה שאמרו והמעט כי העליטנו מארץ זבת חלב ודבש ובמדרש מצאנו שכולם טעו בזה הרי ראו בעיניהם את צרות שעבוד מצרים ובמדבר לא חסרו דבר ואחרי כל זה מכנים את מצרים ארץ זבת חלב ודבש?

אלא זהו כוחה של נגיעה! הגר"א קוטלר זצ"ל מוכיח שמצד אחד היו להם שאיפות נעלות והשתוקקו מאד להתקרב לעבודת ה' אך כיון שנשתרבה כאן קנאת קורח בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל באו לכלל טעות במקור הקנאה היה מפני שלקחה היו ארבעה בני עמרם יצהר חברון ועוזיאל עמרם היה הבכור ושני בניו משה ואהרן זכו במשרות נכבדות הנשיאות נמסרה לאליצפן בנו של עוזיאל אשר היה צעיר בניו של קהת בא קורח וטען מדוע דלגו עליו הרי אביו היה הבן השני של קהת מכאן נלמד עד היכן מגיע כוחה של נגיעה שאפילו אם קלה היא בכוחה לעזור עיני חכמים שנאמר כי השוחד יעורר עיני חכמים (דברים טז) אפילו אנשים בעלי השגות גדולות של השתוקקות לקדושה נכשלו בגלל הנגיעה.

ואם בארזים נפלה השלהבת מה נאמר אנו אזובי הקיר הרי כל אדם הינו שופט ודיין עליו לשפוט את מעשיו ולדון אותם לפני העשייה ובשעת מעשה לראות הטובים הם אם לאו כמו כן נזקק כל אחד מאתנו לשפוט את קרוביו וידידיו ולדון אותם לכף זכות כמו שנאמר בצדק תשפוט עמיתך הנגיעה האישית הינה שוחד ממדרגה ראשונה ומה מאד עלינו להשתדל להוציא לאור דין אמת ולשפוט את עצמנו ואת חברינו משפט נכון וצודק.

הגר"ר גרוזובסקי זצ"ל סיפר מעשה הממוחיש עד כמה גדול כוחה של נגיעה (מובא בספר סביב שלחנו של המגיד): אדם עשיר שהיה מפורסם בנדיבות לבו היה מרבה להלוות כספים לבני אדם שנקלעו למצוקה יום אחד

בדרך הדרוש

פירש"י וקרח שפקח הי' מה ראה לשטות זה, עינו הטעות, ראה שלשלת גדולה יוצאת ממנו. ותמוה. ובס' כרם חמד כ' עפ"י התרגום יונתן "וקמו בחיצפא ואורו הלכתא באנפוהי משה רבן על עסק תיכלא", ואיתא בגמ' עירובין שהמורה הלכה בפני רבו, אויל לשאלו בלא ולד, והוה שק' לרש"י, וקרח שפקח היה, מה ראה לשטות זה שהורה הלכה בפני משה רבו, ולא נתירא שמא ימות בלא ולד, לזה מפרש עינו שלשלת גדולה יוצאת ממנו לכן לא חשש.

בכה"ג, לכן גילתה לשערה לאמור דהיא לא היתה נוהרת בזה, וא"א שתוכה שיצאו ממנה בנים הגונים ועי"ז הצילתו (ילקוט האורים) וישמע משה ויפול על פניו (טז, ד) כתב רש"י, מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי, חטאו בעגל וכו'. הנה בעגל המליץ משה רבנו על ישראל באמרו לי צוית ולא להם, אולם מכיון שעכשו טענו "כי כל העדה כולם קדושים, כולם שמועו אנכי ולא היה לך" נמצא שגם בעגל חטאו ונתחייבו ולכן רפו דיו של משה. (מילין יקירין) רב לכם בני לוי (טז, ז)

ויקח קרח וגו' ואין בן פלג בני ראובן (טז, א) בגמ' סנהדרין (ק"י), חכמת נשים בנתה ביתה, זו אשתו של און שהצילתו, מה עשתה, סתרה למוי וכל מי שבא וראה ראשה פרוע חזר לאחוריו עי"ש. וע"ב הטעם דסתרה שערה וגילתה אותה. וכי בס' ברית שלום עפ"י הגמ' דקמחית זכתה שיצאו ממנה ז' בנים ששמשו בכה"ג בשביל שכל ימי לא ראו קורות ביתה שערות ראשה, ואי בסנהדרין דאשתו של און א"ל מני"מ לך אי מר רבה אנת תלמידו ואי מר רבה וכו' אך כדאנה דבדר פן יאמר בעלה שראו לו להחזיק במחלוקת זו בשביל שאהרן לקח לו חכה"ג ואולי יוכה שיצאו ממנו בנים שיהיו ראויים לשמש

אינזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע ♦ פעה"ק צפת ת"ו

פֿרשֿת קרח • תשע"ח ♦ גליון 262

אינטרעסאנט

סכנה נוראה

אמרו דורשי רשימות על פסוק "ובני קרח לא מתו", שאף שקרח ועדתו נבלעו באדמה, אבל 'בני קרח' - תולדות בעלי המחלוקת 'לא מתו' וקיימים לדורות. לפנינו לקט קצר על תוצאותיה הקשות של מחלוקת:

פוגע אף בתינוקות

במדרש נחומא (פיסקא א): אמר רבי ברכיה, כמה קשה המחלוקת, שבית דין של מעלה אין קונסין אלא מבן עשרים שנה ומעלה, ובית דין של מטה מבן י"ג שנה, אבל במחלוקתו של קרח תנוקות בן יומן נשרפו ונבלעו בשאול תחתית.

דוחה פרנסה

השל"ה הקדוש מביא (מסכת יומא פרק תוכחת חיים דרך מוסר) מה שמצא בשם חז"ל: "מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות".

רוב הצרות ממנה

בעל התניא כותב באגרת: שאלתי ובקשתי לעורר רוח טהרה בלבו הטהור, להעביר על מידותיו, כמאמר רז"ל (ר"ה יז, א) 'כל המעביר על מידותיו [מעבירין ממנו כל פשעיו]', ולהיות מן הנעלבים [ואינם עולבים], ולעשות זאת למעני ולמען השלום, כי 'אין שלום יוצא מתוך מריבה' ח"ו, ובפרט ממחלוקת לשם שמים, אשר רוב הצרות והתלאות הם ממחלוקת לשם שמים, הרחמן יצילנו ממנה¹.

ובספר 'כף החיים' לגר"ח פאלאג'י (א, ה) כותב: "במקום שיש מחלוקת הברכה מסתלקת משם כנודע, ואני הגבר ראה עיני מיום שעמדתי על דעתי, דבכל איש ואיש משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר, שהיה ביניהם מחלוקת, לא יצאו נקיים מנזקים וחבלות שאירע להם, בין בגופם ובין בממונם רח"ל".

1 אגרת זו נשלחה לחסיד רבי משה מייזליס, שבתחילה היה מתנגד ועזב את חבריו והתקרב לחסידות. מתוך כך נולדה מחלוקת ביניהם. ונכתב שם באגרת: "ולבקש ברבים מחילה מהנגיד מו' מאיר נ"י קודם יום הכיפורים".

והתחזקתם

קל לשפט אדם לפי מראה עינים, לפעמים רואים אדם הנראה פשוט ביותר, חסר כל לחלוחית של תורה וחכמה, ואנשים ממהרים לשפט שאדם זה אינו שוה.

ולא רק על אחרים, אלא אף על עצמו שופט האדם לפעמים, באשר הוא במצב של חלשה וירידה, מוציא הוא על עצמו פסק דין: 'עץ יבש אני ואיני שוה מאומה'.

התורה מספרת לנו על מטה אהרן והנה פרח מטה אהרן ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים, לקחו מטה יבש שאין בו שום לחלוחית, והנה הוא פורח ומציץ ציץ ויגמל שקדים, כיצד קרה הדבר? מבאר ה'כלי יקר' פיון שעמדה במקום קדוש נתעוררה חיותה.

והרמז בזה הוא אומר, כי כל יהודי באשר הוא שרשו בקדשה, ובמקום קדשה, אף אם הוא חושב שהוא או האחר עץ יבש לגמרי הוא, חסר חיות ולחלוחית, הרי הקב"ה יכול להחיות ולהפריח אף את היבש עד שיתן פרות מתוקים מדבש.

ובזה הוא מבאר מה שספרו חז"ל שבשעה שבנה שלמה המלך בית המקדש, נטע בו כל מיני מגדים של זהב והיו מוציאים פרות, ובקשהרוח נושבת היו נושרים ומהן היתה פרנסה לכהנה. לכאורה לאיזה מטרה נעשה נס כזה? אלא שלמה רצה לרמוז לנו שאף דבר יבש יכול להוציא פרות של זהב כשהוא נטוע במקום הקדש, ומדבר זה היתה פרנסה לכהנה, לא כתוב 'לכהנים' אלא 'לכהנה' - כלומר שמוזה היתה יכול להתפרנס ולהתחזק כל מי שרצה לכהן - להיות משרת לעבד את עבודת השי"ת.

קורץ אתו שארף

ויקח קרח. שררה וגדולה מקבל האדם מן השמים, ואל לו לקחת זאת בחוזק יד, וזה היה חטאו של קרח ויקח קרח שלקח בעצמו. (ר' בונם מפשיסחא)

קרח בן יצחק בן קהת בן לוי. התורה מזכירה את יחוסו של קרח, להודיע כי כאשר מתגאה האדם ביחוסו ומחפש כיבודים הוא יכול ליפול ברשת היצר.

(הרבי מלובלין)

רב לכם פי כל העדה פלם קדשים. ניבא ולא ידע מה ניבא, כך משמע דברי קרח רב לכם - כשיש לכם רב צדיק הדור, פי ראשי תבות כנסת ישראל, אז פל העדה פלם קדשים. (קול יעקב)

ויפל על פניו. כי הצדיקים יכולים להעניש במראה עיניהם, ויען כי לא רצה להענישם ויפל על פניו כדי שלא יתן בהם עיניו. (תפארת יונתן)

ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן. אמנם קדושת הכהונה של אהרן היא, אך כל הקדושות נובעות מכוחו של הצדיק. ויבא משה אל אהל העדות ואז הנה פרח מטה אהרן מכוחו של משה.

(מהר"ש מבעלזא)

פניני בת עין

יראה בלי מצות בנשמה בלי גוף

ויקח קרח. פרש רש"י 'לקח עצמו לצד אחד'. אפשר לבאר דהנה העולם לא נברא אלא בשביל היראה, כדכתיב "והאלקים עשה שיראו מלפניו" וכמו שכתוב במדרש על "בראשית" - בשביל היראה הנקראת ראשית "ברא אלקים את השמים ואת הארץ". אך כדי להגיע אל היראה צריך תחלה לזכוף עצמו בתורה ומצות, שהם בחינת איברי המלך, ואחר כך יגיע ליראה שהיא נפש רוח ונשמה לאיברים. ואם אמר יאמר האדם, אם פל פונת הבורא ב"ה רק לבא לבחינת יראה, אם פן אדבק עצמי רק במדת יראה לבד, ולמה לי שאר תורה ומצות. אין הדבר פן, פי כמו שאי לקרא לנשמת אדם שתבוא אליו בלי הגוף, פי נמצאת היא בתוך גופו ואיבריו של האדם, כך אי אפשר לקחת את היראה בלי רמ"ח מצוות שהם רמ"ח איברי המלך. והנה 'ציצית' (עם שמנה חוטים וחסמשה קשרים) בגימטריא תרי"ג פנגד תרי"ג מצוות, וקרח הביא טלית שפלה תכלת, פי התכלת מרמז על יראה, וזו הייתה טעותו שאמר פי אם היראה היא העקר לא צריך תרי"ג מצוות המרמזים בציצית. וזהו 'לקח עצמו לצד אחד' שלקח רק לצד היראה בלי קיום המצוות.

א שיון נוארט

ויקח קרח. כתוב במדרש שקרח שאל את משה על בית מלא ספרים מהו שתהא חייבת במזווה, כשאמר לו משה שהיא חייבת, אמר לו כל התורה כולה קע"ה פרשיות יש בה ואין פוטרות, ושתי פרשיות שבמזווה פוטרות. ויש להבין מה רצה קורח לחלוק בזה, ולשם מה היה צריך לפרט שיש קע"ה פרשיות בתורה. אך איתא במדרש על זה שציוה ה' להזות הדם במצרים על המשקוף ושתי המזוזות, שהמשקוף הוא נגד אברהם ושתי המזוזות נגד יצחק ויעקב. ומסתבר לומר שמזוזת שמאל היא כנגד יצחק שמדתו גבורה שהיא שמאל, אם כן מזוזת ימין היא כנגד יעקב. והנה משה רבנו היה יכול לענות כי ציוה הקב"ה לתת

א טיפע געדאנק

צריך להסתכל גם בשפלות עצמו וגם בגדלות הבורא

רב לכם בני לוי. כתב רש"י: "ויקח שפקח היה מה ראה לשטות זו? עינו הטעותו, ראה שלשלת גדולה יוצאים ממנו וכו'". ויש לדקדק למה פותב רש"י 'עינו הטעותו' לשון יחיד, ולא 'עיניו הטעותו'. ואפשר לפרש על פי מה דאיתא שהאדם נברא בשתי עינים כדי שבאחת יתבונן בשפלות עצמו, ובאחת יתבונן בגדלות הבורא. והנה קרח אמנם ראה גדלות הבורא לכן השתוקק להתקרב יותר ולעבד את ה' בעבודת כהן גדול, אך ביון שראה שושלת גדולה יוצאת ממנו, בא לידי גאווה ולא התבונן בשפלות עצמו. לכן אמר רש"י 'עינו' לשון יחיד שאותה עין שהיה צריך לראות בשפלות עצמו 'הטעותו' ביון שראה שלשלת גדולה יוצאים ממנו, לכן התבונן רק בעין אחת וראה רק גדלות הבורא.

(גר ישראל מהרה"ק רבי ישראל מרוזין)

מזוזה בימין כנגד יעקב, שכתוב בה 'שמע ישראל' שמבואר בחז"ל שהכונה לישראל סבא [=יעקב אבינו], מחמת חשיבותו של יעקב שהוא בחיר האבות. לכן טען קרח לאמר שבתורה כולה יש קע"ה פרשיות וכתוב בירושלמי שהוא כנגד שנותיו של אברהם אבינו, אם כן אברהם הוא המובחר.

(מעשה רוקח להגה"ק רבי אלעזר מאמשטרדם)

וַיִּקַּח קִרְחַ וְגו'. איתא במדרש פליאה (מדרש זה מובא בספרים רבים אך אין ידוע מקורה): 'מה ראה קרח לחלוק על משה, פרשת פרה אדומה ראה'. יש לפרש כוונת המדרש ע"פ מה שפירש רש"י על הפסוק: 'כי כל העדה כולם קדושים' וז"ל: 'כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה, לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלקיך, כל העדה שמעו'. והנה בפרשת יתרו פירש רש"י: 'למה אמר בלשון יחיד אלקיך, ליתן פתחון פה למשה ללמד סנגוריא במעשה העגל, וזהו שאמר 'למה ה' יחרה אפך בעמך', לא להם צוית 'לא יהיה לך אלהים אחרים' אלא לי לבדי'. ולפי זה קשה, מה ראה קרח לשטות זה לטעון ש'כל העדה כולם קדושים' - כולם שמעו בסיני אנכי ה' אלקיך, הלא בזה הוא מבטל את הסניגוריא של משה ומעורר מחדש את הקטרוג של חטא העגל. אך בפרשת פרה אדומה הביא רש"י מרבי משה הדרשן שטעם פרה אדומה שהיא באה לכפר על חטא העגל, אם כן משראה קרח את פרשת פרה אדומה שיש כפרה למעשה העגל, שוב אין צורך בטענת משה רבינו "לא יהיה לך" לי אמרת ולא להם" אלא כל העדה כולם קדושים וכולם שמעו בסיני "אנכי ה' אלקיך".

ברש"י: 'וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה' וכו' שראה שיצא הימנו שמואל'. ויש לבאר מה היה השטות כאן, דהנה הגמרא אומרת שכאשר העבירו את רבן גמליאל מנשיאותו בגלל שהקניט את רבי יהושע, דנו את מי להעמיד נשיא במקומו, ואמרו שאת רבי יהושע אי אפשר כיון שהוא בעל מחלוקתו. אם כן היה זה שטות מצד קרח, שאף אם יתקבלו דבריו ויעבירו את משה ממנהיגותו הרי לא יעמידו את קרח שהיה בעל מחלוקתו, על זה מתרץ רש"י שהוא לא חשב על עצמו אלא על הדורות הבאים, שאם משה יהיה

המנהיג הרי יעבור בירושה לבניו, לכן רצה שיעבירו את משה ויהיו ישראל כצאן בלי רועה, ובדורות הבאים יעמידו את שמואל למנהיג. (תפארת יהונתן הגה"ק ר' יונתן אייבשיץ)

מַעֲשֵׂה ה' לְעַרְבָא אִין מְלִיצוֹת

דרכם של דרשנים לומר דרשתם בבחינת 'דבר בעיתו מה טוב', בפסח בעניינו של פסח בסוכות עניינו של סוכות וכדו', וכן כל פרשה נאה לדרוש בעיתו ובזמנו, אך על פרשת קרח אומר רש"י "פרשה זו יפה נדרשת" כי בעוונותינו הרבים תמיד עיתו וזמנו, כי אין לך שעה שאין בו מחלוקת... ה' יתן אהבה ואחדות ויגאלנו מהרה.

(הובא בתיבת גמא לבעל הפרי מגדים)

הרה"ק רבי יצחק מווארקא שהה פעם בעיר ווארשא, שם היה עסוק בהשתדלות למען הכלל. יום אחד בחזרתו עם המשמש שלו לבית האכסניא, ראו את הדלת מלאה דברי גנאי וזלזול ברבי, המשמש נבהל למראה עיניו ונתמלא בוושה שכך כותבים על רבו, הרגיעו הרבי ואמר: על יחר בעיניך, כי כך קבלתי ממורי רבי אברהם משה משה מפרשיסחא (בן הרבי ר' בונם), כי באותו דבר שהאדם זהיר ביותר, דוקא בה מגנים אותו. כי הנה התורה העידה על משה רבינו "והאיש משה עבדו מאד", וקרח ועדתו טענו נגדו שהוא מתגאה ואמרו **מִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה'.**

קרח נענש בעונש מחודש שלא היה כמותו **וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתַּבְלַע אֹתָם.** ביאר הרה"ק רבי וואלף מסטריקוב בדרך מליצה מדוע דוקא עונש זה. כי קורח טען כנגד משה **מִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה'.** והלא התורה העידה עליו "והאיש משה עבד מכל האדם אשר על פני האדמה", לכן אם "על פני האדמה" עדיין נקרא לשיטתו התנשאות, על כן מן הדין שילך אל מתחת לפני האדמה...

עץ החיים

תולדות חיי של רבנו חיים ויטאל זיע"א

ותחשוף הארץ

כעבור שנה ועשר חדשים מעת בואו של רבנו ללמד אצל האריז"ל, חשכו המאורות, וביום ה' מנחם אב שנת של"ב נסתלק האריז"ל לשמי מרום, במגפה אשר הפה ה' את העיר צפת. בתקופה קצרה זו הספיק רבנו ללמד את כל תורת רבו, ומכתביו נפוץ תורת האריז"ל הקדוש על פני כל הארץ¹.

מי גיחון

בשנת של"ו עבר רבנו למצרים שם שָׁהָה תקופה קצרה ובשנת של"ז חזר ארצה וְעָלָה לירושלים בה התגורר שמונה שנים, עד שהיה צריך לעזב אותה משום מעשה שהיה, וברח לדמשק.

הסבה שהיה רבנו צריך לעזב את ירושלים, כותב החיד"א (שם הגדולים) מה ששמע מזקני

ירושלים, ומעשה שהיה כן היה:

באותם ימים הגיע לירושלים שר ישמעאלי ששמו אבו סיפין. אותו שר ידע שחזקיהו מלך סנחריב מלך אשור², וכידוע שהעיר ירושלים אינה משפעת במים, לכן שאל השר אצל תושבי העיר האם נמצא מי שיוכל לפתח את המעיין מחדש. אמרו לו הגוים שבין היהודים יש חכם אלקי ושמו רבי חיים ויטאל, אשר הוא ודאי יוכל לפתחו.

1 אי"ה נרחיב ביריעה נפרדת על סדר השתלשלות פתבי האריז"ל.

2 ראה פסחים (:): "תנו רבנן ששה דברים עשה חזקיה המלך על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו וכו' סתם מי גיחון

ביום שישי, היום שבו מתאספים כל הישמעאלים לבית תפלתם שעל הר הבית - בעונותינו הרבים, שלח אבו סיפין לקרא לרבנו ואמר לו: גוזרני עליך שבעוד שאני הולך לתפלה, פתוח תפתח את הנחל הזה, שהוא נצרף מאד לתושבי העיר, וכיון שהמלך שלכם סתם אותו, עליך מטל לפתחו. והוסיף להזהירו: אם לא תפתח אותו דמה בראשך.

רבנו היה בכחו לפתח את המעיין על ידי שמוש בשמות הקדושים, אך לא רצה להשתמש בהם. על כן עשה קפיצת הדרך וברח לדמשק.

באותו לילה נגלה אליו רבו האריז"ל בחלום, ואמר לו: הספלת עשו, פי שר זה היה גלגול סנחריב, ולכן נקרא שמו אבו סיפין שבלשון ערבי פרושו אבי החרבות, שזה סנחריב שעשה מלחמות בכל העולם. ואתה יש בך ניצוץ חזקיה המלך, והיתה שעת הכּוֹשֵׁר לתקן ולפתח מי גיחון, פי שלא ברצון חכמים עשה חזקיהו המלך עליו השלום שסתם את המעיין, שהוא מהדברים שלא הודו לו, ואלו היית פותח היתה 'אתחלתא דגא'לה'.

השיב לו מורנו הרב חיים ויטאל:

"לא רציתי להשתמש בשמות הקדש לכן לא פתחתי". אמר לו האריז"ל: "אלו לא נשתמשת בשם לבא לדמשק החרשתי, אבל מאחר שנשתמשת כבר היית יכול להשתמש לפתחו והיה קדוש השם ותקון גדול". אמר לו מורנו רבי חיים ויטאל: "אם כן אחזר לירושלים לפתחו". אמר לו: "חלפה שעת הרצון ועבר זמנו".

מצבת קבורת רבי חיים ויטאל בדמשק - צד 2

(המשך מהנכתב על המצבה: "כולל") "כל דבר שבהרושה ח"ק - (חסידי קדישא) ופרישא, מורנו ורבנו, הודרו והדרנו, עט"ר (-עטרת ראשנו) המקובל האלדי המפורסם..."

העליון ולא הודו לו". פרש רש"י: סתם מי גיחון. כדכתיב למען לא יבאו מלכי אשור וימצאו מים לשתות: ולא הודו לו. שהיה לו לבטח בהקב"ה שאמר וגנתי על העיר הזאת להושיעה.

ליקוטים נפלאים פרשת קורח

ואפשר לפרש זאת כך: יש הלכה שהרואה תלמיד חכם או מי שאינו רבו המובהק צריך לעמוד מפניו לכבודו רק לפניו שזה בתוך ד' אמות של החכם, אבל כשרואה את רבו המובהק או את גדול הדור שדינו כרבו המובהק צריך לעמוד מלא עיניו - דהיינו ממרחק שהוא רואה אותו, ואפי' אינו קרוב אליו, קרח ועדתו רצו להראות שמושה הוא לא גדול הדור אלא הוא שווה להם, לכן עמדו רק "לפני משה" שזה היה בתוך ד' אמותיו ולא מלא עיניהם.

עוד אפשר לפרש: כשהם ידעו שמושה היה צריך להגיע למקום בו הם נמצאים, והם בחוצפתם לא רצו לעמוד לכבודו, אזי הם קמו עוד לפני שמושה הגיע למקום כדי שמושה יחשוב שהם עומדים מסיבה אחרת ולא לכבודו. ולכן כתוב "ויקומו לפני משה" דהיינו לפני שמושה הגיע בכדי שלא יצטרכו לעמוד בפניו.

"ואנשים מבני ישראל חמישים ומאתים" (טז, ב)

יש להתבונן איך הגיע קרח למספר הזה. ויש לומר שלקח מכל שבט כ"ג אנשים שהם סנהדריה קטנה, ולא לקח משבט לוי רק מי"א שבטים, יוצא עשרים ושלוש איש כפול אחד עשר שבטים הם רנ"ג וא"כ חוץ מקרח ודתן ואבירם היו מאתים וחמישים. (חזקוני)

"ויקהלו על משה ועל אהרן" (טז, ג)

איתא בשם הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ ז"ע, שפירש הפסוק (תהילים קו, טז) "ויקנאו למשה במחנה לאהרון קדוש ה'", דרכם של כל בעלי המחלוקת שככל אשר תהיה התנהגותו של הצדיק ימצאו תמיד חסרונות וטענות בו, ויקנאו למשה במחנה, על משה רבינו היה להם טענה שהיה יושב כל היום באהלו מחוץ למחנה ועוסק בתורה, ומדוע אין הוא מתערב בעניני הבריות בפנים המחנה, לאהרון קדוש ה', על אהרון שהיה מעורב עם הבריות אוהב שלום ורודף שלום, מצאו בו חסרון דבהיותו קדוש ה' צריך הוא לישב כל היום בביתו"ד ואל לו להתערב בעניני הכלל, וזהו שנרמז כאן ויקהלו על משה ועל אהרן, דזה היה חטאם שמצאו חסרונות אצל המנהיגים. (שיח יעקב יוסף)

"כי כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'" (טז, ג)

מיד לאחר מכן נאמר 'וישמע משה ויפל על פניו'. שואל רבינו האור החיים הקדוש, מדוע נפל על פניו, ומה היתה בזה תגובה לדבריהם. ומפרש רבינו הקדוש, שמכיון שהם טענו שמושה מתנשא על כולם, לכן נפל על פניו, להראות שהוא נכנע כעפר הארץ.

"ויקה קרח בן יצהר בן קהת בן לוי" (טז, א)
כתב רש"י: ולא הזכיר בן יעקב שביקש רחמים על עצמו שלא ייזכר שמו על מחלוקתם.

וקשה: הרי זהו דבר ידוע ומפורסם שקרח הוא מזרעו של יעקב, ושלוויה הוא בן יעקב, וא"כ מה זה משנה ליעקב אם התורה תכתוב את שמו על המחלוקת אם לאו?
ומתרצים: שתפילת יעקב הייתה כך: קרח הרי יכול היה להצטדק ולטעון הרי גם יעקב סבי עשה תחבולות כדי לקחת את הבכורה מעשו ומטרתו הייתה לשם כך כדי שיזכה להיות כהן ויוכל לעבוד בבית המקדש, וגם אני עושה כיעקב סבי, חולק עם משה בכדי לזכות בכהונה ואוכל לעבוד בבית המקדש,
על זה התפלל יעקב וביקש מה' ששמו לא יוזכר על המחלוקת, ושקרח לא ישתמש בו בכדי להצדיק את מחלוקתו עם משה.

"בן קהת בן לוי" (טז, א)

פרש"י ולא נזכר בן יעקב כי יעקב אבינו ע"ה ביקש רחמים שלא יזכר שמו על המחלוקת.
ויש לפרש על פי דברי השל"ה הק' שלכן נזכר בסיום פר' התוכחה פר' בחוקותי "וזכרתי את בריתי יעקב..." אינו דומה בן כפרי שחטא כלפי מלך לבן שר חשוב שחטא כלפי המלך, ובהזכרת האבות ז"ל נהיה העונש חמור יותר לכן ביקש יאע"ה למעט מהעונש על ידי שלא יזכר שמו. (חתם סופר, פני מבין)

"ואון בן פלת" (טז, א)

חז"ל אמרו בגמרא בסנהדרין (דף קט:): שאשתו של און בן פלת הצילה אותו ע"י שאמרה לו: מה ייצא לך מכל המחלוקת, הרי אם משה ינצח - אתה תישאר תלמיד, ואם קרח ינצח אתה תהיה תלמיד! מה עשתה - פרעה את שערות ראשה וישבה פתח ביתה, וכשבאו לקרוא לו למחלוקת ראו את אשתו ונסוגו לאחוריהם.
וצריך להבין, מדוע הרחיקה אותם דוקא ע"י פריעת שערות ראשה?
אלא, שאון בן פלת יכול היה להשיב לאשתו: אף שאני לא אהיה מנהיג, הרי אילו קרח יערער על כהונתו של אהרון - אולי בניי יהיו כהנים גדולים? ולכן פרעה את שערותיה כדי למנוע אפשרות זו, שכן מסופר בגמרא ביומא (דף מז.) "שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שימשו בכהונה גדולה. אמרו לה חכמים: מה עשית שזכית לכך? - אמרה להם: מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי!" ולפיכך, אשה שתפרע את שערות ראשה ודאי שלא יהיו לה בנים כהנים גדולים... (ברית שלום)

"ויקומו לפני משה" (טז, ב)

כתב בתרגום יונתן בן עוזיאל: "ויקומו לפני משה-וקמו בחוצפא".

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת קורח

ציצית, מן הראוי שינקרו את עיניהם שנבראו כדי לקיים מצוות ציצית, ולכן אמרו "העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה". (משנת דר' אליעזר)

"ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם" (טז, ל)

קשה מהו כפל הלשון 'אם בריאה יברא ה'', ועוד קשה שהרי נאמר בספר קהלת 'אין חדש תחת השמש', והאיך יברא ה' בריאה חדשה???

ומבאר רבינו האור החיים הקדוש על פי מה שאמרו בגמרא, ש'מיום שהרג קין את הבל ובלעה הארץ את דמו, נסתמה פי הארץ מלומר שירה להקדוש ברוך הוא', ולזה נתכוין משה רבנו, שהקדוש ברוך הוא יחזור לברוא את אותה בריאה קדומה, שכבר היה לה פה, ופצתה הארץ את פיה, כמו שהיה קודם שבלעה את דמו של הבל.

ומוסיף רבינו, כי על ידי זה, תהיה לאדמה תיקון, שעל ידי שהיא פותחת פיה לבלוע אויבי ה', יהיה לה תיקון על מה שבלעה איש צדיק.

(הדברים מובנים ביותר לפי מה שכתב האר"י הקדוש, שמשה רבנו היה גלגול מנשמת הבל, וקרח היה גלגול מנשמת קין. ולכן על ידי שהאדמה בלעה את קרח שהוא גלגול קין שפגע במשה שהוא גלגול הבל, יש תיקון לאדמה במה שבלעה את דמו של הבל שנשפך על ידי קין).

"ותפתה הארץ את פיה ותבלע וכו' ואת כל הרכוש" (טז, לב)

יש להתבונן מדוע נבלע בארץ גם כל הרכוש, וכי לא היה די בנס הגדול שקרח ומשפחתו נבלעו באדמה.

ויש לומר עפ"י מה שאמרו חז"ל שאם נופל לאדם סלע, ומצאה העיני והתפרנס בה, הרי זה נותן ברכה למי שאבד לו הסלע ונחשב לו לצדקה, אף שלא נתכוון לכך, ואילו כאן לא רצה הקב"ה שתהיה להם זכות שצדיקים או עניים יהנו מכספם, לכן נבלע כל הרכוש באדמה. (ספורנו)

"ולא יהיה בקורה ועדתו" (יז, ה)

איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו (אבות ה, יז) רבינו החת"ס היה מקפיד שלא להניח זה אצל זה את ספרי הגה"ק רבי יעקב עמדין ואת ספרי הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ, מפאת המחלוקת שהיתה ביניהם בחייהם.

אך מסופר בספר 'רשומים בשמך' כי ברבות הימים פסק מהקפדתו זו, באמרו: "עבדו רבנן שלמא ביניהו במתיבתא דרקיעא" (- בשמים כבר אין מחלוקת ביניהם). (ספרא דמלאכא - אוצר אמרות החת"ס)

"בקר וידע ה' את אשר לו" (טז, ה)

ברש"י מובא שמושה רבינו אמר לקרח "עת שכרות היא לנו" לכן רק בבוקר נוכל לדעת את רצון ה'.

חז"ל למדונו כאן יסוד חשוב, משה רבינו לא אמר 'עת שכרות היא לכם' אלא אמר עת שכרות היא לנו' וצירף את עצמו עם הכלל כאילו גם הוא השתכר.

משה השתמש בלשון נקיה ומטרתו היתה להפיג את אש המחלוקת וזה יסוד גדול ללמדנו כיצד לא להשתמש בלשון בוטה כנגד השני.

גם בפרשת דברים ניתן ללמוד ממושה רבינו כיצד להוכיח. כתוב אלה הדברים אשר דבר משה (דברים א, א) רש"י - לפי שהן דברי תוכחות... והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל.

מקשים כל המפרשים, והלא החטאים הללו המוזכרים כאן ברמז נמנים להלן במפורש תוך פירוט כל הפרטים?

ברם מצינו במדרש שמכיון ששמעו בני ישראל דברי התוכחה מיד חזרו בתשובה שלמה ואמיתית, והרי בידוע שהחזור בתשובה מאהבה זדונות נעשים לו כזכיות, אם כן ממילא הפכו כל החטאים למצוות ולכן מנה אותם משה לפרטי פרטים, כיון שביקש להזכיר ככל היותר את זכויותיהם של ישראל...

(אמונה שלמה, אמרי אלימלך להה"ק מגרודזיסק זצ"ל)

"רב לכם בני לוי" (טז, ז)

וברש"י: "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר: בשבילו אני נמלט".

ולכאורה, למה לא היה כאן "ברא מזכה אבא" ? באר ה"ש משמואל" על פי דברי הגמרא (יומא פה:): "האומר אחטא ויום הכפורים מכפר - אין יום הכפורים מכפר". ומדוע באמת אינו מכפר עליו?

אלא, שיום כיפור הוא חסד ה', מתנה שהקב"ה נתן לעם ישראל. והנה אדם לוקח את המתנה הנפלאה הזו, את יום הכפורים, ועושה ממנו סבה לחטא, שהרי לולי היה יום כפור הוא לא היה חוטא! זה פשע נורא! לכן אין יום כפור מכפר עליו. כך, אומר ה"ש משמואל", גם כאן: אכן, "ברא מזכה אבא", ובמיוחד כזה בן כמו שמואל הנביא, אבל כיון שעבור קורח היתה זו סיבה לחטוא, הבן הצדיק הזה לא יזכה אותו!

"העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה" (טז, יד)

יש להבין למה תלו דווקא בעיניהם ולא באבר אחר, ויש לפרש דהנה ידוע שרמ"ח איברים של אדם הם כנגד רמ"ח מצוות עשה, וכל אבר נברא לקיים את המצוה שכנגדו, והעיניים נבראו כדי לקיים מצוות ציצית שנאמר במצות ציצית 'וראיתם אותנו', והנה דתן ואבירם יצאו לחלוק על מצוות ציצית כמו שהזכיר רש"י הק' שקרח הליבשן טליתות שכולן תכלת ואמרו למשה האם טלית זו חייבת בציצית או פטורה, והתחילו לצחוק עליו כי אמר שהיא חייבת בציצית, ואם כך שהם כופרים במצוות

סיפורים נפלאים פרשת קורח

"ויקה קרח בן יצהר" (טז, א)

דרשו חז"ל (סנהדרין קט): "ויקה" אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו. הגאון רבי ברוך אברהם טולידנו מגאוני מנקס שבמרוקו בספרו "אמרי ברוך" מבאר נפלא מהו המקח הרע שלקח קרח:

מסופר על אחד הגאונים כשנכנס פעם לבית המדרש הבחין במספר עניי העיר המצפים לצאתו של גביר העיר מבית המדרש, אך הגביר לא הרגיש כלל שממתיינים למוצא כיסו, והיה יושב ולומד בצוותא עם החכמים גמרא. ניגש אליו הרב ואמר: עתה ידעתי שהנך עריק מצבא מדינתנו, הסמיקו פניו ואמר בכעס: לא ידעתי את שיחת כבודו. השיב הרב: דע לך ידידי, כל בני עמנו היהודים חיילים הם בצבאו של מלך מלכי המלכים, לכל אחד מאתנו תפקיד מוגדר ומיוחד, המחליף תפקידו בזולתו יקרא עריק מן הצבא. דע לך: כך בחר ה' להיות עתיר נכסים וממון לרוב, והנך ממונה על עניי העיר להחיותם ולהחזיקם, מדוע הנך מפקיר ומניח תפקידך, הנח לגמרא לחכמים המופלגים היושבים בשבת תחכמוני - בית המדרש, קום מלא תפקידך נאמנה.

ממעלליו של קרח: איתא במדרש (שוחר טוב תהילים א) אמר קרח לישראל בואו ואספר לכם: אלמנה אחת הייתה בשכונתי ואין לה רק שדה אחת ושור וחמור, באה לחורשה אמר לה משה "לא תחרוש בשור וחמור" כתיב. באה לזרוע אמר לה "שדך לא תזרע כלאים", באה לקוצרה אמר לה הניחי לקט שכחה ופאה, באה לעשות גורן אמר לה תני לאהרן תרומת מעשר. עלה כעסה ועמדה ומכרה את השדה וקנתה שני כבשים, כיון שילדו אמר לה תני הבכורות לאהרן, תני הגיזה הראשונה לאהרן. כעסה ואמרה הרי הם עלי כחרם, אמר לה כולה שלי. נטל ונשארה בוכה ללא כלום, עי"ש.

רעיון נוקב ועמוק טמון בפרשתנו: לא לטשטש את התפקידים. לכאורה תימה הלא קרח עשיר מופלג היה, כדברי חז"ל (פסחים קי"ט). שלוש מאות פרדות היו נושאים את מפתחות אוצרותיו. הרי שאם היה מרחם על האלמנה היה יכול ליתן לה מעט צדקה מנכסיו המרובים, ובכך היה גואלה מעניותה, מה לו לקרח להכניס ראשו ולנסות לשנות את כל הנהגת משה ואהרן על פי ה' במדבר? אלא קרח במקום למלא תפקידו וליתן מכספו לעניים ניסה לקחת תפקיד לא לו, והכניס ראשו בין ההרים הגבוהים - מנהיגי ישראל משה ואהרן. נמצא שלקח מקח רע לעצמו, נטש את תפקידו המיועד לו ולקח תפקיד אחר, שהורידו לבאר שחת.

"ויקה קורח" (טז, א)

במדרש (ב"ר יח) מסופר כי קורח היה ממונה על אוצרותיו של פרעה מלך מצרים ומשם נטל את כל עושרו הרב, ודרשו חז"ל על קורח את הפסוק (ירמיהו יז) "עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו

ובאחריתו יהיה נבל". ויש להבין מדוע חז"ל אומרים עליו שלא עשה כמשפט, והלא קורח אסף את עשרו מפרעה ומביתו ואם כן מה פשעו ומה חטאתו?

הדבר יבואר עפ"י משל: ליהודי אחד היה בית מזיגה שם נהגו כל האיכרים הגויים לסיים את יום עבודתם בכוסית משקה חריף. פעם אחת ביום השוק התאספו ובאו אל בית המזיגה הרבה איכרים וביקשו לשתות. מזג להם בעל הבית י"ש ביד נדיבה, כוסית רדפה כוסית ובקבוק גרר בקבוק, ועד מהרה הפכו הללו לשיכורים. לפתע הבחין בעל הבית בגנב השולח ידו אל צרורותיהם של השיכורים ומבקש לקחת מהם את ממונם. התנפל בעל הבית על הגנב, תפסו בדש בגדו והוציאו מבית המזיגה בכוח. תמה הגנב: מדוע אתה מתנפל עלי? והרי לא נטלתי ממך דבר.

השיב לו בעל בית המזיגה: שוטה שכמותך, אם אתה גונב מהם אתה גם גונב ממני, שהרי אם לא יהיה בכליהם כסף איך ישלמו לי על כל מה ששתו והשתכרו?

כן הוא הנמשל: כאשר נטל קורח את ממונו של פרעה, נמצא נוטל בעקיפין את ממונם של ישראל, שהרי הקב"ה הבטיח להם "ואח"כ יצאו ברכוש גדול" ואם כן מה שנטל קורח מפרעה גרע לבני ישראל מבית מצרים. (משלי המגיד מדובנא זיע"א)

"ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים"

(טז, ב)

איך נהרו חמשים ומאתים איש אחרי קורח? סיפר ר' יוסף יצחק ג"קובסון סיפור שיכול להשליך אור איך הולכים שולל אחרי טעויות. כמו בכל שנה, ניגשו האינדיאנים אל הצ'יף ושאלוהו: "צ'יף, האם החורף יהיה קר?"

עונה להם הצ'יף בבטחון: "תחטבו עצים, יהיה חורף קר". אחרי חודשיים החורף לא מגיע והאינדיאנים קצת מתעייפים מחטיבת העצים. הם מחליטים לגשת שוב אל הצ'יף ושוב שואלים: "צ'יף, אתה משוכנע שיהיה קר?" הצ'יף, מצידו, פורש לפינה צדדית, מתקשר לשירותי החיזוי ותוהה באוזניו: "תגידו, יהיה חורף קר?" מן העבר השני עונים לו בשירות החיזוי: "יהיה חורף קר מאוד". "חורף קר מאוד יהיה", אומר הצ'יף באוזני נתיניו, "חטבו עצים במרץ!"

עוברים עוד חודשיים, והחורף פשוט לא מגיע. השמש עדיין זורחת והאינדיאנים כבר ממש עייפים מחטיבת העצים. הם ניגשים שוב אל הצ'יף, ממש עצבניים, ושואלים: "צ'יף, האם אתה בטוח שהחורף יהיה קר?"

הצ'יף, שכבר לא כל כך בטוח מה קורה כאן, מוודא שאיש לא מבחין, מתקשר שוב אל שירותי החיזוי ושואל "אתם בטוחים שיהיה חורף קר?" "בוודאי", עונים לו שם. "איך אתם יודעים?", הוא שואל.

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת קורח

מחלוקת קרח ועדתו. השיבו הישמח משה: "כן, הנני זוכר זאת בבהירות רבה". שאל אותו הייטב לב: "כאיזה צד נקטת בעת המחלוקת?". ענה לו זקנו: "בשענתו לא רציתי להתערב במחלוקת זו, וכדברי אשת און בן פלת (סנהדרין קט, ב) מאי נפקא לך מינה, אי מר רבה אנת תלמידא ואי מר רבה אנת תלמידא". שאל אותו נכדו הייטב לב ביראת כבוד: "היתכן כזאת? שומעים שחולקים על משה רבינו ועומדים מן הצד?" השיבו הישמח משה: "בני, הנך עדיין צעיר לימים ואיני יכול לבאר לך זאת. כשתגדל ויעזור לך הקב"ה, תשכיל להבין דבר זה".

וסיפרו חסידים, שלאחמ"כ הוסיף הייטב לב, שמכיוון שזקיניו לא התערבו לטובת משה רבינו - אף שהיו בזה עניינים גבוהים שלא היה יכול לבארם - נענש, שלכל צאצאיו הייתה מחלוקת בעירם. והוסיף הרה"ק בעל הייטב לב: "אפילו אם הייתי מתגורר ביער, היו עצי היער מתקוטטים ורבים איתו..."

"ולא יהיה בקרה וכעדתו" (יז, ה)

סיפר הגאון רבי אברהם דוב אוירבך בנו של הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל וחתן הגאון רבי אשר זאב ווערנער, גאב"ד טבריה ת"ו, שבעת שמחת נישואיו הזמינו המחותרים מנות דגים בעבור משתתפי הנישואין כמנהג אותם הימים, אך דא עקא שהתקלקלו הדגים ולא היו ראויים לאכילה ואף ריחם הבאיש ונדף מהם ריח רע למרחוק.

תיכף ומיד חמק אבי החתן אל בעל האולם, ואמר לו, הנה נדברתי עם המחותרים לשלם את הוצאות הנישואין מחצה במחצה, אך כעת חוששני שמא יבוא אליך המחותרים בטענות שאינו משלם לך את חלקו על הוצאות הסעודה, כיוון שהגשת לפני המסובים דגים שאינם ראויים למאכל אדם, ותתלקח אש המחלוקת, על כן אבקשך להחריש, ואני אשלים לך אף את חציו. ויהי אך שמע בעל האולם את דבריו החל לשחוק, באמר, לפני רגעים ספורים עמד מחותרך ואותם דברים ממש יצאו מפיו...

"וכל ישראל אשר סביבותיהם נסו לקלם כי אמרו פן תבלענו הארץ" (יז, לד)

מעשה ברבה בר חנה שהיה הולך בדרך אמר לו טייעא (סוחר) שהלך עמו בא ואראך מקום שבו נבלע קרח. הלך רבה בר חנה עם הטייעא וראה שני בזעים (פתחים) באדמה שיצא מהם עשן. לקח חתיכת צמר ושם אותה בקצה החנית ותחב אותה לתוך הפתחים האלו והוציא צמר חרוך. אמר הטייעא לרבה בר חנה: התכופך ושים אזנך לפתח הזה, ועשה כן ושמע קול יוצא משם האומר: משה אמת ותורתו אמת והם בדאים. אמר לו הטייעא לרבה"ש שבכל ראש חודש מהפכים להם הגיהנום כמו בשר בקדרה, ואומרים כן 'משה אמת ותורתו אמת והם בדאים'. והסבירו האחרונים מדוע יוצא עשן משני פתחים ולא מספיק מפתח אחד? אלא שגם שם הם עדיין במחלוקת ולא מוכנים לשבת יחדיו על אותם גחלים.

"נו, זה ברור", עונים לו, "תסתכל החוצה ותראה איך האינדיאנים חוטבים עצים במרץ". ככה זה כשנוהרים אחרי העדר ולא אחרי עיני העדה.

"כי כל העדה כולם קדושים" (טז, ג)

קרח הכריז על כינוס חרום בענייני השעה, וכאשר האולם התמלא פתח ואמר: רבותי! כן, גם אתה, החייט שיושב שם מצד ימין... תקשיבו טוב. הלב שלי מתפליץ בכל יום שאני רואה את השניים האלו לוקחים את הכל לעצמם. איך הם מעיזים? וכי רק הם קבלו את התורה? כולנו שמענו את עשרת הדברות מפי הקב"ה, כיצד מסוגלים משה ואהרן לומר לכם שאתם שווים פחות מהם? "כל העדה כולם קדושים"... גם החייט, הנפח והנגר, כולם שווים ערך, צדיקים וקדושים.

היה פעם רבי גדול, שכל אדם שהיה נכנס אליו היה זוכה לתואר 'צדיק' - כן, צדיק, מזה אתה מבקש? תכנס צדיק, שב צדיק, מה אתה אומר צדיק?

פעם נכנס אליו אדם בכדי לבקש ברכה עבור זיווג הגון לביתו. הרבי קבל את פניו כדרכו - "שלום צדיק, לשם מה באת אלי, צדיק?" אמר לו האישי: "באמת רבי, באתי לכאן עם בעיה, אך בעצם אני חושב שכבר מצאתי לה פתרון.

במה מדובר, צדיק? התעניין הרבי. "באתי לכאן משום שיש לי בת שעדיין לא הצלחתי לחתן אותה, אך כאמור, מצאתי כבר פתרון לבעיה. לי יש בת, לרבי יש בן. זה שהרבי צדיק - כולם כבר יודעים. את זה שאני צדיק - הרבי כבר הספיק לומר בעצמו כמה פעמים בדקות האחרונות, ענבי הגפן בענבי הגפן, הבה נשתה לחיים!"

"תשמע צדיק זה לא פשוט" - אמר הרבי. "האמת היא שאתה צודק, אני צדיק ואתה צדיק. אך כל אחד מאתנו הוא סוג אחר של צדיק, אני אתחתן עם צדיקים מהסוג שלי, אתה תתחתן עם צדיקים מהסוג שלך..."

בא קורח ואמר: רבותי, כל העדה כולם קדושים, כולנו חכמים, כולנו נבונים - מי צריך בכלל את משה רבינו? וזו היא כפירה! משום שברגע שגם אני צדיק, אני יכול להחליט שמצות ציצית היא המצאה של משה רבנו, ושהתורה לא נתנה מהשמים, ח"ו. לא כל מי שקורא לעצמו צדיק וקדוש, ושווה ערך לצדיק אמיתי. (ומתוק האור)

"קורח וכל עדתו" (טז, ו)

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זי"ע על הרה"ק בעל הישמח משה זי"ע שהתבטא פעם שהוא עדיין זוכר את מעמד יציאת מצרים... ואת דמות הנוגש שהיה ממונה עליו שם, עד כדי כך שאף אם יראה אותו היום בין אלפי גויים, יכיר אותו. כן העיד ואמר שהוא זוכר גם היכן היו מונחים כל כלי המטבח בביתו שבמצרים.

כששמע זאת נכדו הרה"ק בעל הייטב לב מסיגעט זי"ע, שאל אותו אם הוא זוכר גם את

גליון 313
שנה ז' תשע"חסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למספרות קליטן על האשיר לשריתמש בתמונה

סיפורי חז"ל

יש עושר שמור לבעליו לרעתו קרח אבד בענין רע ועשרו עמו. עשרו של קורח היה נפלא וגדול מאוד, שהיה גובר של מלכות במצרים, וכל כך רבו אוצרותיו, שהיו מפתחות של בתי גנזיו משאוי של שלוש מאות פרדות לבנות. ומנין היה לו כל עושר הזה? מן הממון שקבץ יוסף במצרים, שמילא יוסף שלושה מגדלים, וכל מגדל עמוק מאה אמה ורחב מאה אמה, ומסרם לפרעה לפי שהיה נאמן ולא נגע במה שאינו שלו, ולא הוריש ממון זה לבניו. וכיון שנתגלה לקרח אחד מן המגדלים הללו, נתגאה בעשרו וחלק על משה. ועליו נאמר "אל יתהלל עשיר בעושרו", מה גרם לו עושרו, גרם לו לחלוק על משה ואבד הוא ועושרו מן העולם (סנהדרין ק"י - א')

פרשת השבוע

חסרון כלשהו אצל אחד המבקרים, ובכן, אמור אתה ר' דוד, יהודי מטריח את עצמו ובא לביתי לאחל לי חג שמח, האם צריך אני לראות את חסרונותיו? ועל כן כתבתי את הפסוק (משלי ד' - כ"ה) "עיניך לנוכח יביטו ועפעפיך יישירו נגדך". והסביר פסוק זה הרה"ק רבי יעקב מליסא וז"ל, שצדק חסרונותיו של הזולת ואת המעלות של עצמו, לכן נאמר 'עיניך לנוכח יביטו' כאשר הנך רואה את חסרונות זולתך העומד לפניך, מיד 'ועפעפיך יישירו נגדך', התבונן אז כלפי עצמך מי אתה ומה אתה, הסתכל נגדך כלפי עצמך תראה את חסרונותיך שלך, ואז תפסיק לראות את חסרונות זולתך ואת מגרעותיו. ולכן כתבתי פסוק זה והכנסתי לכיסי, ומידי פעם אני מוציא את הפתק, מתבונן בו וחושב על החסרונות שבי עצמי, בדרך כלל הנני כותב את הפסוק הזה לפני החג, אולם הפעם נשמט הדבר מזכרוני, ולכן נאלצתי לכתוב היום בחול המועד, אצלי זה ענין של פיקוח נפש.

ויקח קרח בן יצהר (ט"ז - א') פירש"י, וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה עינו הטעתו. מסופר על הגה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א, שבאחד מימי חול המועד ביקש מתלמידו ובן משפחתו ר' דוד פינקל עט וקסת דיו. ר' דוד הבין שאם הרב מבקש לכתוב בחול המועד אין הדבר פשוט, אולם הואיל ורצה להבין את פשר הדבר נודעק וקרא: 'חול המועד'. לא שכחתי שהיום חול המועד השיב הרב, אבל עלי לכתוב משחו, אין בכך כלום במה שאני רוצה לכתוב זה שום דבר, אבל אני צריך לכתוב כיון שאצלי זה ענין של פיקוח נפש. ר' דוד קם ממקומו הביא את העט ואת הדיו, לקח הרב את העט, כתב מלים אחדות והכניס את הנייר לכיסו. לאחר מכן אמר לתלמידו כעת אפשר להמשיך ללמוד. נדהם ר' דוד איזה פיקוח נפש יש כאן אם הרב המשיך ללמוד בניחותא, הרגיש הרב בתמיהתו ואמר לו, כידוע לך נכנסים בחול המועד מבקרים רבים לאחל לי חג שמח, הואיל ומספר המבקרים הוא גדול, עלולים לעתים לראות

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 8:29 ת"א: 8:32 ר"ת: 9:04

קרח

זמני כניסת שבת
ירושלים: 7:11 ת"א: 7:26

אדם לעזוב את הארמון ולחזור לביתו, קם השר ואמר: "ובמה יוכל היהודי להביע את רגשי תודתו למלך על הכבוד הרב הזה שכבדו אותו? אני חושב שמן הראוי והנכון היה, שהוא יזמין אליו את המלך ופמלייתו לביקור גומלין, השר קיווה שרבי אדם בעל שם יימצא עתה במבוכה, ויאלץ להשיב את פני המלך ריקם, אולם לרוב תימהונו הזמין רבי אדם את המלך, את שריו ואת יועציו, לביקור גומלין ולסעודה ביום שנקבע.

רבי אדם בעל שם שב לביתו ולמשנתו, הגה שוב כמקודם בתורה, ולא היתה ניכרת אצלו כל הכנה לביקור המלך. בכל יום ויום שלח השר איש סתר משלו, לעמוד מקרוב על הכנותיו של רבי אדם לקראת הסעודה המלכותית, ובכל יום היה חוזר שליח זה ובפיו תשובה אחת: היהודי יושב בבקתה העלובה שלו והוגה בתורה. בקוצר רוח ייחל השר ליום המיועד שענינו תראינה בנפילתו של היהודי בפח שהוא טמן לו. והיום המיוחל הגיע סוף סוף.

מוקדם בבוקר שלח המלך שליח מיוחד להודיע לרבי אדם שביום זה יבואו המלך ובני לווייתו אליו, השליח חזר והודיע למלך כי מצא את רבי אדם בבקתא רעועה יושב ולומד מתוך ספר עתיק, והוא ביקש למסור למלך שהוא מחכה לו ולכל הנלווים אליו לשעה הקבועה, והוא מודה לו מראש על הכבוד הגדול הזה שכבד אותו המלך. השר הצורר נטה להניע את לב המלך מן הביקור ואמר "היהודי הרי לועג למלך מוטב שלא נלך כלל פן נהיה לבוז" אך המלך אמר בתוקף שהוא כמלך צריך לשמור הבטחתו שהבטיח לרבי אדם.

מה גדולה היתה הפתעת המלך ובני לווייתו כאשר הגיעו לקצה היער, הנה במקום בקתה עלובה ורעועה, רואים הם ארמון גדול ומפואר ביותר, מוקף בעצים וגני נוי, בשער הארמון עומדים משרתים ועבדים מוכנים לשרת את האורחים הנעלים וכלי רכבם, המלך וכל פמלייתו השתאו מאד על יופיו של הגן ועל פרחיו הנפלאים, על מזרקות המים שבו, ועל צלילי התזמורת אשר הדיה נשמעו מבין העצים.

בכניסה לארמון עמד רבי אדם וקדם את פני המלך והנלווים אליו בפנים זוהרות ומחייכות, הוא ליווה את האורחים רמי המעלה אל האולמות המקושטים מרבדים ושטיחים, כלי כסף יקרים ומנורת תקרה עשויות בדולח.

במקום בקתה עלובה – ארמון גדול ומפואר ביותר

סיפור זה התרחש לפני שנים רבות, למלך אחד היה שר שהיה רשע גדול וצורר ישראל, תמיד חיפש תואנות להצר ולהציק ליהודים. בזמן ההוא חי יהודי קדוש שנתפרסם אחר כך בשם רבי אדם בעל שם זיע"א, רבי אדם היה גר בבקתה קטנה סמוך ליער עבות, צדיק גדול וקדוש היה, אך עני מרוד, יומם ולילה הגה בתורה ובעבודת ה', ולעתים קרובות היה נכנס לעמקי היער ולומד שם ברציפות שעות רבות.

באחד מטיוליו אלו ביער, הרגיש בין הסלעים, מקום חלול וגדול כמו פתח של מערה, נכנס רבי אדם לתוך המערה, ומצא בו ספר עתיק יומין, החל לדפדף בדפים הישנים של הספר, והנה אור גדול בקע מהם, התיישב רבי אדם על אחד הסלעים, וקרא במשך שעות רבות בספר שהיה מלא רמזי תורה וחכמה אלקית. שמו של ר' אדם כאיש אלוקים התפרסם, ואנשים רבים נהרו אליו, מרחוק ומקרוב היו באים אליו שיתפלל ויבקש עליהם רחמים מלפני ד', מי על חולה שיתרפא, מי על ברכת בנים, כל מי שצרה לו, וצרות רחמנא ליצלן הרי לא חסרות, היה בא לרבי אדם בעל שם, מתברך, מתרפא ונושע. שמו של ר' אדם הגיע גם לאזניו של אותו השר הצורר, והוא מרוב קנאתו ושנאתו לכל יהודי, גמר אומר לבזות אותו ולהשפילו.

מה עשה? בא אל המלך וסיפר לו על יהודי זה שהתפרסם לצדיק וקדוש, וביקש מאת המלך שיזמין את רבי אדם לארמונו, אז יוכח לדעת שגם הוא אינו אלא ככל היהודים נוכל ושקרן. שלח המלך רץ מיוחד לבקתה שליד היער, והזמין את רבי אדם לארמון המלוכה, ואף סעודה מיוחדת ערך המלך לכבודו, אליו נקראו כל שרי ויועצי המלך, וכל בית המלוכה, למען יראו כולם יהודי זה שאודותיו מתהלכים סיפורים נפלאים ומוזרים. לשעה הקבועה הופיע רבי אדם בעל שם בארמון המלוכה, הוא הפליא את המלך ואת כל המסובים באמרותיו הנבונות וחכמתו העמוקה, הוא גם הסביר להם במתק שפתיו, מדוע לא יוכל לאכול משולחן המלך בהיותו יהודי ובקש את סליחתם.

השר הצורר בראותו שתכניתו לא יצאה לפועל, ורבי אדם השאיר רושם חיובי על המלך והנוכחים, חרה אפו ביהודי זה ושנאתו וקנאתו בערו בו מאד, וכשהתכוון ר'

משל ונמשל

המעט כי העליטנו מארץ זבת חלב ודבש וגו' כי תשתרר
עלינו גם השתרר (ט"ז – י"ג)

כאשר מגיעים לפסוק זה עומדים אנו משתוממים, דאיתא במדרש שכל העדה טענו טענה זו כיצד יתכן שקרח שפקח היה וגדול הדור ועמו מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות של דור מקבלי התורה טעו בדבר כה פשוט, וכי לא ראו בעיניהם את שעבוד מצרים ואת הסבל אשר סבלו שם, ובמדבר לא חסרו דבר, ואיך אומרים המעט כי העליטנו מארץ זבת חלב ודבש? טענה כזו מתאימה אמנם לפחותי העם, אך כיצד יתכן שגדולי הדור יטענו שטות כזו? אלא ביאר הגה"ק רבי דסלר זיע"א (בספרו מכתב מאלהיהו ח"ד) עפ"י משל המובא בספר שאלות ותשובות לרב האי גאון (סימן י"ג) וכן היו מושלים משל:

מעשה בשועל אחד שבא עליו ארי לאכלו, אמר לו השועל, מה יש בידי להשביעך, אבל אני אראה לך אדם שמן שאתה טורף ושבע ממנו. והיה שם בור מכוסה ואדם יושב מאחוריו, כיון שראה הארי, אמר לשועל הריני מתירא מתפילתו של זה שלא יכשילני, אמר לו השועל, לא יגיעו הדברים לא לך ולא לבנך, אולי לכן בנך יגיעו, אבל בין כך אתה שבע מרעבונוך ועד בן בנך זמן רב הרבה. נתפתה הארי וקפץ על הבור ונפל לתוך הבור, בא השועל על שפת הבור והציץ עליו, אמר לו הארי הרי אמרת לי שאין הפורענות באה אלא על בן בני. אמר לו השועל כבר יש עון של אבי אביך שאתה נתפסת בו. אמר לו הארי 'אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקחינה'. אמר לו השועל ולמה לא חשבת כן מתחילה? ומסיים רב האי גאון כמה מוסר יש במשל זה.

הלקח ממשל זה הוא: המפריע העיקרי אצל החכמים שאינם מאמינים הוא התאוה, כאשר התאוה מתגברת על האדם, לא די שאין חכמתו מצילתו אלא חכמתו מסייעתו להטעות את העולם ולהוליכם בדרכו המעוותת, אותם חכמים משפיעים על שאר בני אדם, שגם הם יקבלו השקפתם הטיפשית ומטעים אותם להאמין כאילו דרכם סלולה בחכמה. זה המוסר אשר התכוון רב האי גאון במשלו, גם הארי מלך החיות נפל ברשת השועל רק משום שנתאוה לבשר קצת יותר שמן, לכן מה שהבין בנקל לאחר שנענש ונסתלקה נגיעתו, לא הבין מתחילה כשתאוה משלה בו, זאת היא הסיבה אשר אמרו כולם טענות משונות אלו, כי התאוה שלטה בהם וגרמה להם לאבד את כל חכמתם אשר להם.

(אוצרות התורה קרח)

התפלאות האורחים רבתה ביותר בהיכנסם לאולם האוכל, הם מצאו את השולחן ערוך לכבודם בכל טוב כיד המלך, גביעים וכוסות יקרי ערך וכו'. המלך והשרים לא ראו מעודם שולחן שיהא ערוך בטוב טעם כזה, הם גם נהנו רבות מהסעודה שהכין רבי אדם עבורם, וביותר התענגו ממתק אמרות החכמה שנאמרו על ידי רבי אדם בעל שם.

אולם איש אחד בלבד היה סר וזועף, היה זה כמובן השר הצורך, שנאתו ליהודי והקנאה לו מלאו את כל חדרי לבו והשביתו ממנו כל שמחה, חשוב חשב כי אין זה אלא דמיון שווא וחלום בלהות, בהסבו כך ליד השולחן נפל מבטו על גביע קטן עשוי כולו זהב טהור, מפותח להפליא ומשובץ אבני חן יקרי ערך, חמד השר גביע זה בלבו, וכשראה שאין איש רואה, הוריד את הגביע מעל השולחן והחביאו באחד מכיסי בגדיו. לאחר הסעודה קם המלך לשוב לבית מלכותו, כל השרים והנלווים אליו עמדו כאיש אחד עם קום המלך, אולם רק אחד נשאר רתוק למקומו למקום מושבו, יושב כמאובן מבויש וחפוי ראש, היה זה לא אחר מאשר השר הצורך והרשע. המלך סקר אותו במבט חד וקרא כנגדו בניזיפה "האכלת כל כך הרבה, או שתית לשכרה עד שאינך יכול לקום ממקומך?"

בקושי הצליח השר להוציא מפיו כי לא בו האשמה, וכי הוא צמוד למקום מושבו כאילו תקעו אותו במסמרים, אין זאת כי אם זה שהיהודי ריתק אותו לכסא על ידי להטי כישופיו, "כיצד הנך מעיז לבזות את אדון הבית אשר כיבד את כולנו בסבר פנים בה יפות?" אמר המלך בגערה, כאן התערב רבי אדם בעל שם ולקח את רשות הדבור: "הוד רוממותו המלך, אולי חמד לו השר ללוות את אחד מכלי השולחן, וכשיחזיר את אשר לקח, יוכל השר לקום ממקומו ולחזור אל ביתו". פני השר חפו והחווירו כסיד, באי רצון בולט ומתוך בושה וכלימה, הוציא את הגביע מן הכיס והעמידו בחזרה על מקומו בשולחן, מבט נוקב מלא בוז נתן המלך בשר הגנב, ובהתעלמות מופגנת ממנו, עזב המלך את הארמון עם בני לווייתו, תוך הבעת תודה עמוקה לרבי אדם בעל שם על קבלת האורחים המפוארת שלו.

צִין אָדָם לַחֲבֵרוֹ

פעולתם, ורבי יהושע העשיל התמסר לחינוכו ויהי לאיש כשר ויקר מאד.

מחלוקת לשם שמים

מסופר על הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבך זיע"א, שפעם אחת יצא נגד מוסד מסויים שהעמידו לראשם מנהל שלדעתו לא היה לטובת הדת של אותו מוסד. הוא לא היסס לצאת בפרהסיא לגלות דעתו דעת תורה כנגד המוסד והעומד בראשו. ערב אחד עלה אותו מנהל אל ביתו של הג"ר שלמה זלמן כשלבו פועם בחזקה, חושש היה שמא יגרשוהו בבושת פנים ובחרי אף. אך הגאון קבלו בסבר פנים יפות, וכבדו שלא כערכו, וכשיצא ליווה אותו עד סוף חצירו, כשהוא מסביר לו שאינו מנהל מערכה אישית נגדו, אלא טובת המוסד לנגד עיניו, בסוברו שאין הוא האיש המתאים לנהלו. משעלה הרב אל ביתו, קרא לבני הבית ואמר להם, חפץ אני להראות אתכם וללמדכם לקח, איך מנהלים מחלוקת לשם שמים ללא פניות.

במה הארכת ימים

מספרים שפעם שאל אדם אחד את הגה"ק רבי אליהו לופיאן זיע"א במה הארכת ימים אמר לו מיום עמדי על דעתי לא כעסתי על שום אדם ולא על שום דבר

אהבת ישראל אמינית מסופר על הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים מקאמרנא זיע"א (יומא דהילולא ד' תמוז) שכל ימיו היה גומל טוב לנדכאי לב, ואהבת ישראל באמת היה תקוע בלבבו. פעם אחת בעמדו בבית הכנסת שמע בני אדם משוחחים על אנשים הנדרשים לצבא. וסיפרו לתומם איך שבני האמידים והחשובים פדו את עצמם, ורק נער אחד פשוט ועני עומד להישלח לצבא. נתרשש מאד ושאל, אין אפשר לתת לאיש ישראל להיטמע בין הנכרים? ענו לו, ראשית הרי הוא בור. שנית אין כסף לפדותו כי כולם כבר תרמו מעל יכולתם לפדות את הבחורים היושבים באהלה של תורה. ניגש הצדיק אל ארון הקודש והוריד כתר כסף מספר התורה ואמר: תורתנו הקדושה, את פארן של ישראל ואינך צריכה לפאר של כסף, אקח את הכתר ואמשכן אותו בכדי לפדות בחור יהודי מן הגוים, וכשהש"ת שירחיב נחזיר לך הכתר. וכן עשה, את הכתר משכן ואת הצעיר פדה. אח"כ כשנוכח לראות אותו שהוא באמת בור וע"ה גמור, דיבר אל לבו בדברים היוצאים מן הלב: הביטה נא ראה, למענן הסרתית כתר התורה ואיך אשא פנים אם תגדל ללא תורה וללא דרך ארץ? הדברים נכנסו ללבו ופעלו

הִילוּלָא דְצַדִּיקָא

שבת קודש ג' תמוז הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש (תשנ"ד)

יום ראשון ד' תמוז

רבנו יעקב ב"ר מאיר (ר"ת - ד"א תתקל"א) הרה"ק פינחס ב"ר צבי הירש (ההפלאה - תקס"ה)

הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים מקאמרנא ב"ר ברוך (תר"ג)

יום שני ה' תמוז

הרה"ק רבי אלטר עזריאל מאיר מלובלין ב"ר אברהם (תש"א)

יום רביעי ז' תמוז

הגה"ק רבי ברוך פרענקל תאומים ב"ר יהושע יחזקאל פייבל (ברוך טעם - תקפ"ח) הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי מגור (לב שמחה - תשנ"ב)

יום חמישי ח' תמוז

הרה"ק רבי מאיר מדויקוב ב"ר אליעזר (אמרי נועם - תרל"ז) (הרה"ק רבי מרדכי מקומיר ב"ר אברהם המגיד מטריסק (תרע"ז)

יום שישי ט' תמוז

הרה"ק רבי יעקב מטעמילש ב"ר אליעזר ליפמן (ספרא דצניעותא דיעקב - תכ"ז) הרה"ק יקותיאל יהודה מצאנו-קלוזנבורג ב"ר צבי הירש (תשנ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עֲצוּנָה הַלְכוּת

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבניצין שליט"א
מו"ס "גם אני אודך" רפורם יספי החר"ם" על המצוות.

שנים מקרא ואחד תרגום (ג)

א) יקרא שנים מקרא ואחד תרגום בנחת בהבנה ובדקדוק, ולא לשם פריקת העול. (מגיד מישרים ישעיה סימן ס"ו)

ב) אם אפשר לו שלא להפסיק בשנים מקרא ואחד תרגום על שום דבר, טוב ויפה מאד, וזהו בין פרשה לפרשה, אבל באמצע הענין מן הדין אסור להפסיק, שאסור להפסיק מדברי תורה לדברי שיחה. (משנה ברורה סימן רפ"ה ס"ק ו', ובשער הציון שם ס"ק י"א)

ג) גם בלשון הקודש לא יפסיק באמצע שנים מקרא ואחד תרגום. (כף החיים להגר"ח פלאגי סימן כ"ז סעיף ד')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

נדבת משפחת המבורגר הי"ו לע"נ ראש המשפחה הר"ר הלל המבורגר ז"ל בהר"ר פינחס נחום יבלחט"א נלב"ע ח' תמוז

פרשת קורח

"וַיִּקַּח קִרְחַ בֶּן יִצְחָר" (טז, א).

מפרש רש"י (ע"פ המדרש): "הלבישן טליתות שכולן תכלת, באו ועמדו לפני משה. אמרו לו: טלית שכולה תכלת - חייבת בציצית או פטורה? אמר להם: חייבת. התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה?"

מתבקשת כאן קושיא הגיונית: מנין ידע קורח מראש שמשה יחלוק עליו בדבר זה, וממילא יוכל לשחוק עליו, והלא בהחלט עלול משה להשיב לו: אכן, טלית שכולה תכלת פטורה מכח הקל-וחומר שאמרת, ואז היה קורח נותר ללא היסוד שעליו ביקש לבנות את פלפול הלגלוג והשחוק שלו על משה?

ביאור חריף על כך, הובא בשמו של הגאון רבי צבי אשכנזי - ה"חכם צבי" (שאמרו למחותנו, הגאון בעל "פנים מאירות", בשמחת נישואי בת ה"חכם צבי" עם בן ה"פנים מאירות"):

במדרש (במדבר רבה, פרשה יח, מצינו): "אמר ר' לוי: למה חלק קורח על משה? אמר: אני בנו של שמן - בן יצהר, שנא' (דברים ז): 'ותירושך ויצהרך שגר אלפיך ועשתרות צאנך על האדמה אשר נשבע לאבותיך לתת לך', תירוש-זה יין, ויצהרך - זה השמן, ובכל משקים שתתן את השמן הוא נמצא עליו, ולא עוד אלא שכתוב (זכריה ד): 'אלה שני בני היצהר העומדים על אדון כל הארץ' - וכי יש לשמן בנים? אלא, זה אהרון ודוד שנמשחו בשמן המשחה. אהרון נטל כהונה ודוד מלכות. אמר קרח: ומה אלו שנמשחו בשמן המשחה בלבד נטלו כהונה ומלכות - אני, שאני בנו של שמן, איני נמשך ונעשה כהן ומלך? מיד נחלק על משה!"

זה, אם כן, הקל-וחומר שעליו בנה קורח את מסכת טענותיו: אם מי שרק נמשח בשמן נעשה כהן ומלך - מי שהוא בנו של שמן, ודאי צריך להתמנות לכהן או מלך. אולם לכאורה לקל-וחומר זה יש פירכא, שהרי אנו רואים שחוט אחד של תכלת פוטר את הטלית, ואילו טלית שכולה תכלת אינה נפטרת. ואם כך, יתכן בהחלט שמשחה בשמן תביא למינוי לכהן ולמלך, בעוד שהתייחסות של אדם כבן לשמן לא תביא למינויו. פירכא הגיונית היא זו!

ואכן, כדי לסלק פירכא זו מדרכו, חלק קורח על משה בדין ציצית, והורה שטלית שכולה תכלת פטורה מציצית. הוראה זו נועדה לסייע לו בטענת הקל-וחומר שלו.

כאשר בא קורח להתווכח עם משה בענין הטלית שכולה תכלת, היתה כוונתו לנצח את משה בכל מקרה, שכן ממה-נפשך: אם יאמר משה שהטלית שכולה תכלת פטורה, אם כן גם הקל-וחומר של קורח בענין השמן הוא אמת, ואם יאמר שטלית זו חייבת בציצית, ישחק עליו קורח בטענת: "אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה?"

זה היה החשבון של קורח.

"קראי מועד אנשי שם" (טז, ב).

מפרש רש"י: "קורח, שפיקח היה, מה ראה לשטות זו וכו'."

יש להבין, וכי אך על קורח התמיהה, הלא הרבה פיקחים היו שם במדבר, ומן הסתם חלק ממאתיים וחמישים ראשי סנהדראות שהצטרפו אליו היו פיקחים גדולים גם הם, לא פחות מקורח עצמו, ומדוע עליהם לא תמהו כך - שמאחר שפיקחים היו, מה ראו לשטות זו?

ועוד, צריך להבין מנין פשוט לרש"י שקורח היה פיקח, וכי היכן מצינו זאת?

ביאר רבי אברהם - בן הגר"ח - פלאגי צ"ל, בספרו "אברהם אנוכי", ליישב את התמיהה על פי מה שאמרו חז"ל (פס"י קורח ז, א): קורח עשה סעודה למאתיים וחמישים ראשי הסנהדראות, כדי ליקח אותם בעצתו. ולפי זה מובן מדוע עליהם לא היתה תמיהה, מפני שלאחר שאכלו מסעודתו של קורח היו כבר משוחחים, והשוחד, כידוע 'מעורר עיני פיקחים', ולפיכך לגביהם אין שום תמיהה, כי פיקחותם פשוט נעלמה.

אך קורח שלא היה משוחד מסעודתו, נותר בפיקחותו, והיינו - בצלילות דעתו, וממילא לגביו מתעוררת התמיהה, מה ראה לשטות זו?

ולפי זה מובנת גם תגובתם של דתן ואבירם, כששלח משה רבינו לקרוא להם, **"העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה"** (טז, ד). הם הבינו כי בכוונת משה רבנו להזמין לסעודה גדולה כדי לשחדם, כפי שעשה קורח לראשי

הסנהדראות, לפיכך אמרו לו: "העיני האנשים ההם תנקר", כלומר, וכי סבור אתה לנקר לנו את העיניים, כלומר לעורר אותנו עם השוחד שלך, כדי שלא נראה את מה שאנו רואים עתה ללא שוחד...

"וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וּתְבַלַּע אֹתָם" (טז, לב).

על אותה שעה נאמר בתהילים (קו, ז): "תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירם".

בספרו "תורת גבריאל" מביא הגאון רבי גבריאל זאב מרגליות צ"ל (חתנו של הצדיק רבי נחומ'קה מהורודנא), **הערה מעניינת:** מדוע הפסוק פותח רק בדתן עצמו - ואילו לגבי 'רעהו' אבירם הוא מזכיר גם את 'עדת אבירם'?

את ההערה, מביא הגר"ז מרגליות בשם אומרה: בעל-בית מופלא וירא אלו-קים מהורודנא בשם ר' דובער מאלשיך, שהשיב בעצמו בתירוץ נפלא:

כפי הנראה, היה דתן גדול מאבירם אחיו, כי על כן הוזכר תמיד ראשון לאבירם אחיו, ולכל אחד מהם היתה עדה בפני עצמו. וכאשר היו הולכים בשורה - היה דתן הולך בראש, והעדה שלו אחריו, ואחר כך הלך אבירם, ועדתו השתרכה מאחוריו. נמצא, איפוא, שכאשר פתחה הארץ את פיה - פגעה בדתן בראשונה, ואחריו נבלעו גם עדתו, ואחר כך נבלע אבירם ועדתו אחריו.

ואם כן, התיאור בתהילים ברור ומדויק: **"תפתח ארץ ותבלע דתן"** - בראשונה ואחר כך את הבאים אחריו, ואז את אבירם, ונמצא שהארץ כיסתה **"על עדת אבירם"**, שהיו האחרונים ליפול...

(ושלל לא יחסר)

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֱהֲרֹן בְּאֶרְצָם לֹא תִנְחַל וְחִלְקָ לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם... וְלִבְנֵי לֹוִי הִנֵּה נִתְתִּי כֹל מַעֲשֵׂי בְיִשְׂרָאֵל לְנִחְלָה חִלְף עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר הֵם עֹבְדִים אֶת עֲבֹדַת אֱהֵל מוֹעֵד... כִּי אֶת מַעֲשֵׂי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵרִמּוּ לָהּ תִרְוַמָּה נִתְתִּי לְלוֹוִים לְנִחְלָה עַל כֵּן אֲמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נִחְלָה" (יה, כ-כד).

פנינה משובבת נפש, הובאה כעדות שמיעה מפיו של הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק צ"ל, בעל 'אור שמח':

התורה לימדה אותנו כאן על ערכם ותפקידם של שבט לוי, עד כי בעת חלוקת הארץ לשבטים - לא ינתן לשבט לוי חלק כשאר השבטים. להם לא יהיה שדה או כרם לעבדם ולשמרם, כי על שבט לוי הוטל תפקיד קדוש ונעלה: עבודת הקודש, ועל בני שבט זה להתמסר לתפקיד רם זה, ולכן לא יכלו להתנחל כשאר שבטים ולעבוד האדמה. ובכדי לספק צרכי הלוויים, ציותה התורה לתת מעשר, וזה תמורת עבודתם במקדש, "חלף עבודתם".

אך הנה, נשים לב לנקודה מופלאה הנוגעת להיקף עבודתם של הלוויים במקדש, וכמה זמן זה היה נדרש להם לעבוד עבודת הקודש. את זאת אנו לומדים מדברי הרמב"ם (פ"ג מהל' כלי מקדש ה"ט): 'שמואל הרואה ודוד המלך חילקו הלוויים לארבעה ועשרים משמרות, ועובד משמר בכל שבת, וכל אנשי משמר מחלק אותם ראש המשמר לבתי אבות, וכל יום מימי השבת עובדים בו אנשים ידועים, וראשי האבות מחלקין אלו העובדים ביום שלהן אישי על עבודתו'.

ולפי זה יוצא, שכל לוי ולוי עבד יום אחד מעשרים וארבעה שבועות, ומאחר ובשנה יש כחמישים שבועות בערך, נמצא שכל לוי עבד יומיים בשנה לערך.

ונפלא הדבר! כי אם כן, למה לא ינחלו הלוויים נחלת שדה וכרם ויעבדו עבודת האדמה כשאר כל השבטים - כל ימות השנה - פחות יומיים, שבהם הם עובדים את עבודת הקודש במשמרתם? מדוע מגיע להם כל מעשר ישראל תמורת עבודה של יומיים בשנה בעבודת המקדש?

אלא - אמר האור שמח - למדנו מזה, שבכדי שהלוי יוכל לעבוד עבודת הקודש יומיים בשנה, עליו להתכונן כל השנה כולה! עשרים וארבעה שבועות עליו להכין את עצמו, להטיהר ולהתקדש, להזדכך ולהתרום, עד שיהיה ראוי ליום הגדול שבו יכנס למקדש לעבוד את עבודת הקודש, ולכן מגיע לו מעשר מכל תגובת השדה, חלף עבודתם במקדש.

כי לא רק יומיים בשנה עובד הלוי את עבודת הקודש, אלא כל אישיותו עובדת תמיד, תדיר, יום יום, את עבודת הקודש, ובדין הוא שיטול שכרו, ולא יתחלל לעבוד עבודת חולין, ה' הוא נחלתו!

(ושלל לא יחסר)

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

פרש רבנו פינחס הלוי הורוביץ בעל ה'הפלאה': ככל שהאדם גדול ומכבד יותר, כן גדלה חובתו להשפיל ולהכניע עצמו לפני ה', כפונא בגמרא (ברכות לד ב): בעוד האדם מן השורה משתחוה בתפלת שמונה עשרה רק בברכות 'אבות' ו'מודים' - בתחלתו ובסופו, הנה הגדול, לרב גדלותו, היה משתחוה בנוסף בסוף כל אחת מברכות שמונה עשרה, ואילו המלך שכתבדו גדול מכלם, היה משתחוה אף בתחלתו.

זוהי טענת משה לעדת קרח: "המעט מפסם..." - וכי כבר מעטתם מכבודכם כראוי למעמד הגדול שזכיתם לו כלְיוֹם, עד שהנכם מבקשים עתה, לעלות בדרגה ולשמש בכהונה?

תפלה מתקנת מחצה
"אל תפן אל מנחתם" (טו טז)

בשם רבנו חיים ויטל הובא כי נשמות דתן ואבירם התגלגלו בשני הפרים שהקריבו בהר הפרקל בוכות הנודע שהיה בין אליהו הנביא לנביאי הבעל; נשמתו של דתן התגלגלה בפרו של אליהו הנביא, ונשמתו של אבירם - בפרם של נביאי הבעל, ועל ידי קדוש שם שמים שניעשה בהם נתקן חטאם.

הוסיף ואמר מרן בעל 'שבט הלוי':

אף כי באותו מעמד נתקן חטאם, בכל זאת הועילה בקשת משה: "אל תפן אל מנחתם" וגרמה לכך שרם 'מנחתו' של דתן (נשמתו שהתגלגלה בפרו של אליהו) התקבלה ונתקנה בשלמות בעלות הפר השמימה, ואלו 'מנחתו' של אבירם לא נתקנה בשלמות, וכפי שאמרו חכמים (דבר א כ): "תפלה נושאה מחצה".

תפלה שאינה שגורה
"הרמו מתוה העדה הזאת ואכלה אתם פרגע ויפלו על פניהם" (יז)

מפני מה בפעם הזאת לא התפללו משה ואהרן בעבור העדה, כפי שהתפללו לעיל (טו כא), כאשר אמר להם הקדוש ברוך הוא בנסח כמעט זהה: "הבדלו מתוה העדה הזאת ואכלה אתם פרגע?"

פרש בעל הטורים:

אף עתה בקשו משה ואהרן להתפלל, אולם נוכחו מיז לראות שאין התפלה שגורה בפיהם, וכיון שכן הבינו שאין היא מקבלת לפני המקום, כדברי רבי חנינא בן דוסא (ברכות לד ב): "אם שגורה תפלתו בפני יודע אני שהוא מקבל [שהחולה יחיה], ואם לאו יודע אני שהוא מטרף [שהחולה ימות]".

ואכן, משראה משה כי כך הם פני הדברים, הורה מיז לאהרן: "קח את המחטה... וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף" (טו טז).

מששאל על כך את פי הגבאי, השיבו הלה במבוכה: "לדאבוני, כך הוא מנהגם של בני עירנו פיוס; לתפלה באים רק החכמים באמירת קדיש על קרוביהם, וכל היתר סוּקִים במלאכתם...".

מששמע זאת הפטיר הרב באנחה: "על כגון זו אפשר לקרא את הפסוק: 'כי כל העדה כלם קדשים' - אין בהם אלא 'בעלי קדשים'...".

פרם ישראל 'לר' בורנשטיין מפלונסק עמי מד

קרח לא ערף 'חשבון נפש'

"כי כל העדה כלם קדשים" (טז א)
"והוא היה מתכונן לדחותם, שפא יחזרו בהם" (רש"י).

אמר רבנו פינחס מקורזי:

בדבריו רמז רש"י לדברי הזהר בפרשתנו (קעח א): "מי שהוא בעל חשבון הנפש [מארי דחושבנא] בכל לילה שרם שישכב וישן עליו לעשות חשבון על המעשים שעשה כל אותו יום, וישוב בתשובה על חטאיו ויבקש רחמים...".

הסבה שעצתו זו של משה לא הועילה, היתה משום שקרח כלל לא הלך לישון אלא, "כל הלילה הוא הלך אצל השכטים ופתה אותם..." (רש"י להלן פס' ט).

אמרי פינחס

רזי אמונים

כורמזי אמן בפרשה

הסוד המכסה באמן

"והנה כסו הענן וירא כבוד ה'" (יז)

"כסוה" בגימטריה 'אמן'. והנה, בתקוני הזהר (מ א) מובא כי 'אמן' הנה בגימטריה של שני השמות - הוי"ה ואדנ"ה. ונתן לפרש כי סוד זה נרמז כאן: "והנה כסוה הענן" - סודותיה של תבת אמן מקסים וכמוסים, אולם המקפיד על ענינה בכונה פתקנה, זוהי והנם מתגלים לו - "וירא כבוד ה'" בשני השמות הכלולים בה.

פרפראות לחקמה עמי צט

הגדול מחברו - ענו מחברו

"המעט מפסם כי הבדיל אליה ישראל אתכם ענידת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את עבדת משפן ה'... ובקשתם גם קהנה" (טו טז)

לכאורה צריכה היתה התורה לכתב: 'המעט לכם', ומהו פשר לשון: 'המעט מפסם'?

להסמיק 'אלקים' לאמת'

"ויקח קרח" (טז א)
דרש מרן החתם סופר:

"ויקח קרח" - בגימטריה 'אמת' (עם הפולג). מסמיכות מלים אלו למלים המסימות את פרשת שלח: "אני ה' אלקים", נוכל ללמד רמז לתקנת חכמים (ברכות יד א) בנוגע לקריאת שמע, להסמיק את תבת 'אמת' הפותחת את תפלת 'אמת' וציב וכוון, לפסוק 'אני ה' אלקים' המסיים את פרשת ציאת שלפניה.

קבר 'צפונות' עמי כה, מכת"ו רבי משה נובומסקטא תלמיד החתם סופר

על מה התפלל יעקב?

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי" (טז א)
"ולא יהי: 'בן יעקב', שבקש רחמים על עצמו שלא יכר שמו על מחלקתם" (רש"י).

יש להבין: הלא הכל יודעים שלוי הוא בן יעקב, ומה הועילה תפלת יעקב זו?

פרש רבי יוסף פיימר רבה של סלוצק:

לא על כבודו התפלל יעקב, כי אם על גורל בני בניו, קרח וזתו. שהרי אין לדמות עניו של חוטא הבא ממשפחה ימחת ומכבדת, לעניו של חוטא שגדל במשפחה זוויה. והרי הדברים מדקדקים בנסח תפלתו: "שלא יכר שמו על מחלקתם", כלומר: שלא תתוסף עבדת היותם נושאים את שמו, כצאצאיו של יעקב, על עיון המחלקת שהנם כבר נגועים בו, ותגרם להחמרת ענישם.

אכן, אם כבר נזקק יעקב להתפלל על ענינה של מחלקת קרח ועזתו, מפני מה לא הוסיף והתפלל שתופר ותתבטל מחשבתם?

באר רבי משה לנידנסקי ראש ישיבת ראדזין:

ידע ידע יעקב כי תפלתו על בטול המחלקת לא התקבל; הו מחלקת היתה ותהי תמיד תמיד בישראל, ואין בנתן לעוקרה מן העולם. לפיכך לא בקש כי אם שלא יהיו שמו מערב בתוכה.

החפץ חיים - תיו ופעלו ח"ג עמי תתשא

כל העדה כלם קדשים

"כי כל העדה כלם קדשים" (טז א)

מעשה ברב שהודמו לבית הפנסת הגדול בקרב תקופה קצרה לאחר סיום מלחמת העולם הראשונה. לרב פליאתו, היה בית הפנסת הגדול ריק ברבו, ואף מתי המעט המתפללים שהיו בו, אמרו כלם קדיש יתום בסיום התפלה.

עמד אותו רב ותהה בחשש: "מי יודע שפא עקב מארעות המלחמה לא נותרו בעיר כי אם מתי מעט, ואלו אמרים קדיש בעבור קרוביהם?".

ביום ד' ז' בתמוז יחול יומא דהולולא של הרבי בעל 'לב שמחה' מגור זיי"ע. הרבי זצ"ל חבב ויקר עד מאד את מצוות עניית אמן, וכך אמר 'לב שמחה' פר' כי תבא:

"איתא במדרש (דברים רבה ז א): 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישתאל עונים, אולי צריך העולם להתעורר יותר, ולידע גדל חשיבות ומעלת עניית אמן, העולם אין יודעים במה זכו [וואס מפארמאג'ט], דכר גדול כזה פעניית אמן...".

תענה אמונים

מבט על סדר התפלה

קריאת שמע - פרישת 'יהי אם שמעי' (יב)

חנוך לתורה מגיל הניקוח

בשונה מרב המצוות, אשר אין חובה להרגיל את הקטן לקימו בטקס הגיע לגיל חנוך, התייחדה מצוות האב ללמד את בנו תורה, שהיא מתחילה מגיל קטן ביותר. וכלשון הספרי: "כש'התינוק מתחיל לדבר".

דרשו חכמינו זכרונם לברכה (ספרי עקב יא:): "ולמדתם אתם את בניכם... מכאן שכשהתינוק מתחיל לדבר, אביו מדבר עמו בלשון הקדש ומלמדו תורה. ואם אין מדבר עמו בלשון הקדש ואין מלמדו תורה, ראוי עליו קבור, ושנאמר: 'ולמדתם אתם את בניכם... למען ירבו מיכם וימי בניכם, אם למדתם אתם את בניכם' - 'ורבו מיכם וימי בניכם, ואם לאו - יקצרו מיכם, שפך דברי תורה נדשים שפפול לאו אתה שומע הן ומפלה הן - לאו'".

עוד מצינו בגמרא (ספח מב א) לגבי חובת האב כלפי בניו: "...וידע לדבר, אביו מלמדו תורה... תורה מאי היא: 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב'". וכן פסק הרמב"ם (תלמוד תורה א ו): "מאימתי אביו חייב ללמדו תורה, משיתחיל לדבר מלמדו תורה: צוה לנו משה ושמע ישראל, ואחר כך מלמדו מעט מעט פסוקים פסוקים עד שיהיה בו שש או שבע...".

ובמסכת קדושין (א ל) אמרו: "שכל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו למדו לו ולבנו ולבן לבנו עד סוף כל הדורות... כל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו קבלה מהר סיני".

לא לחנם אמרו פן דוקא ביחס לחובת האב כלפי בנו, וכפי שאמרנו בשם האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא: מה שהאב מלמד את בנו בחדש אחד אין המלמד יכול ללמדו בחדשים, שכן אם התורה צוהה "ולמדתם אתם את בניכם, וידאי שכחו של האב יפה בלמוד בנו יותר מכל אדם אחר, וסגולה היא שהתורה תפריה ותרה בו (דא"ש גולת אריאל עמ' 241).

חנוך לעגית אמן

כאן המקום לצנן שמצינו מצוה נוספת שחובת החנוך לגביה מתחילה מגיל קטן ביותר. הלא היא מצוות עגית אמן, וכפי שפסק הרמב"ם (סנד יא:): "וילמד בניו הקטנים שיגענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא".

מקור דברי הרמב"ם בדברי הגמרא (סנהדרין יד א:): "אמר רבי מאיר: מה ששאלת מה באו? ששאלת מה ששאלת רבי מאיר: משה שיאמר אמן, שנאמר (שעי' כו א:): 'פתחו עיני עיני עבדך שמוע אמינים, אל תקרי 'שומר אמונים' אלא שאומר 'אמן'".

וכך כתב החפץ חיים בענין זה: "הוא אחר מלמדי הנודעים לממחים באמונתם וידועים לראי ה' ומדקדקים במצוות ובמילי דרבנן, שהיו האבות בטוחים בהם שיהיו את בניהם באהבת תורה ויראת שמים, במוסר ובמדות טובות. ושיגיהו והרגילו את הבנים במשמרת המצוות והמנהגים לפי דרכם, כגון בכרפת הנהגים ובעגית אמן... באופן שהרגלו מלמדותם יהיה בהם לטבע שני עד שגם כי יזקינו לא יסורו ממונ"ו (חומת הת' חתימת הספר אות ב).

שנוי הכתוב מיחיד לרבים

רבים מהמפורשים תמהו: מפני מה פתח הכתוב בלשון רבים: "ולמדתם אתם..." וסיים

בלשון יחיד: "בשבתך... ובקרבך... ובקומך"?

תשובות רבות נתנו לכך, להלן יובאו מקצתן:
א. המקבל רבי מודכי הכנה מחכמי צפת בתקופת הא"י הקדושה, פרש: לאחר שהורחה התורה לאב: "ולמדתם אתם את בניכם" - צווי המתחסל לבנים וכן לתלמידים שנקראו 'בנים'. המשיכה ואמרה, כי אם יקום האב צווי זה, אזי למודם של הבנים והתלמידים יקפו לזכותו, וככיוול ימשיך האב "לדבר בם" - בדברי התורה: "בשבתך בדייתך" - בעולם הזה, "ובלכתך בדרך" - לבית עולמך, "ובשבתך" - שבכל פעם שיאמרו דבר בשמך, יהיו שפתותיך דובבות בקרבך, "ובקומך" - וזכות זו תעמד לך לתחית המתים.

ב. הכתב סופר (עקב) באר: התורה באה ללמדנו את הדרך הנאותה שבאמצעותה נוכל להעניק חנוך אמתי ונצחי לילדינו: אין די בכך שבהמקצם בסמוך אלינו ידבקו בדרך התורה מתוך יראתם מאתנו; עלינו להאחיב עליהם את התורה ולחבבה על לבם, באופן שימשיכו לדבק בה אף כשיענינו אינן צופות בהם.

על פן דקדקה התורה וכתבה: "ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם", וכיצד תדעו אם עשיתם זאת באופן הנכון? אם גם "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשבתך ובקומך" - בגמינים שעיניך אינן פקוחות עליהם, גם אז ימשיכו להגות בפתורה. אם אכן כך, אות הוא כי הזכרתם אותם בדרך הנכונה.

כך מספר על הג"ח מבריסק, שהיה נוהג לשלח את בניו לשליחיות שונות דוקא בשעה שהיו שקועים בעמק העיון, וזאת כדי להרגילם שלא להסיח דעת משקיעותם בלמוד אף בהיותם טרודים בטרם הדרך (חנוך ישראל ח"ב יב א).

והרי הדברים תואמים למה שהעיר הרמב"ן בפרושו לתורה, כי בפרט זה מצינו חלוק בין פרשה ראשונה של קריאת שמע לפרשה שנייה: בפרשה הראשונה מורה לנו התורה ודברת בם, שאנו עצמנו נדבר בדברי התורה, אולם בפרשה השנייה היא מוסיפה ומצוה אותנו: "ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם", כלומר, לא די בכך שתלמדו את בניכם את התורה, עליכם להאחיב אותה עליהם, עד שירב חשקם וזהבהם ירצו מאליהם לדבר ולעסוק בה בכל רגע פניו.

ג. בעינו תפלה' (אוצר התפלות) פרש, כי פסוק זה הוא הנורא מיחידת לאב, שאף אם הוא שוכר לבנו מלמד פמנהגו של עולם, בכל זאת לא יסיח דעת מלחנכו ולא לפו בינה בעצמו בכל זמן פניו שייכל לעשות זאת, כגון: "בשבתך בביתך, ובלכתך בדרך, ובשבתך ובקומך" - את שמות הפנאי הללו יקפיד האב לנצל לטובת למוד עם בנו, כפי דרגתו והשגתו.

ובעל 'שבט מיהודה' (דרוש לשבת הגדול) הוסיף ואמר בדרך צחות, כי כפי שאמרו בגמרא (ברכות יד א:): "כל הקורא קריאת שמע בלא תפלין, כאלו מעיד עדות שקר בעצמו", כך כל מי שקורא קריאת שמע, ואינו מלמד את בנו תורה כאלו מעיד עדות שקר באומרו: "ולמדתם אתם את בניכם".

מעשה אמונים

ספור שבועי על אמן ותפלה

אמן בקול נעים

"אבא... אנני רוצצה ללכת לבבבית הכנסת...", בקש יוס'לה בעמל ובהתנשפות והשפיל את עיניו מבושה ומעצמת המאמץ.

אביו התבונן בפניו היגעות של בנו, ולבו נחמץ למראהו המיסר. יוס'לה בנו יקירו! יוס'לה שהחל לדבר בטקס מלאו לו שלוש, ומאז פיו לא הפסיק לשפץ דברי חכמה. כעת, התקשה הוא להוציא אף את הקצר שבמשפטים. דבורו היה פרוץ בקושי רב ובכיוון מחמת גמגומו הבלתי פוסק.

יוס'לה הילד המכשר והפסוק, היה הניב על הרזיז ועל מלמדו, מצטיין בלמודיו ונושא חן בעיני כל. מעולם לא נגלו אצלו בעיות, לא בתחום הפלוריס ואף לא במישור החברתי. יוס'לה היה ילד למופת ולדוגמה. ילד של נחת.

באחד הימים, ללא התרעה מקדמת, חזי השתנו בן רגע. יוס'לה, החל לתע - לגמגם. תחת שטפי דבוריו הרהוטים, יצאו מפיו קטעי מלים ושבירי הברות.

בתחלה התלבטו ההורים המפתיעים, האם הגורם לגמגומו הוא מתוך מהמבחן החדיש בתלמוד תורה, או שמא השפעת שפקדה אותו בשבוע שעבר, נותנת עזו את אותו הילד על ההחלמה הסופית. הם לא העלו על קצה דעתם, שהגמגום הנורא ימשיך ללוותו, ישבש את סדר יומו ואף לעלו להחריף.

אבל כשהגמגום המשיך ואף גבר והתמיד, החלו ההורים המסורים לדאג, לתמה ולהתפלל.

וכך, בין הממתנים הרבים על מפתן ביתו של רבנו הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, על מדרגות הבית המפורסם ברחוב רשב"ם, עמד האב המדאג כשפיו ממלמל ברגש פרמי תהלים להללחת בנו הקור.

בימים האחרונים הוא הדיר שנה מעיניו והתעץ עם כל מי שרק יכל: הוא שאל לעצתם של ממחים בתחום, התקשר בהכנותם של עסקנים רפואיים לטובי הרופאים ואף הדפיץ על דלתות מחנכים בכירים ובעלי נסיון. המלץ לו על טפולים רפואיים נורמטיביים ואלטרנטיביים, וראשו נמלא בהמלצות של שמות מטפלים שונים בעלי הוכחות ושאנים.

והנה, לאחר שאסף שכל עצות ותחבולות, הוא עמד והמתין לקבל הכרעה ועצה משור התורה. בקש הוא להיות בטוח בהחלטה בנוגע לטפול שיבחר לבנו והצעדים שיקטס להחלמתו.

תורו הגיע. הוא עמד לפני עיניו המקשיבות של ר' חיים, ובהתרגשות ורעד פרש את השאלה, פרט את ההתלבטות ותאר את הדאגה המפרסמת והחששות המלוות בכל סוג של טפול.

רבי חיים חשב קמעה, והשיב תשובה קצרה ונוקבת: "הקפד על עגית אמן", פסק ר' חיים בפני האב

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אתם יבן דבר אשר תוכל לקימו.

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

קורח

גליון מס' 487

ציאת שבת: י"ם 20:29, ת"א 20:32

כניסת שבת: י"ם 19:11, ת"א 19:26

נלמד מהפרשה

פרשת השבוע עוסקת בנושא החם ביותר ביחסים הבין אישיים, המחלוקת! תחום שפוגע בכל חלקה טובה, בין אדם לחבירו, בין איש לאשתו, בין חבר לקהילתו, בין עדות, מפלגות, רבנים, וישיבות. וכל צד בטוח בצדקת דרכו, ונלחם כדי להוכיח זאת. והשאלה הנשאלת בכל מחלוקת שכזו: כיצד אני יכול לדעת מי באמת צודק? הרי גם אם נבחן את מחלוקתו של קרח על משה ואהרן, כמאתים וחמישים ראשי סנהדראות חברו לקרח, וטעו בטעותו, אז איך אני אדע למי לחבור?

ישנו אדם אחד שלא מגיב לכל אורך תיאור המחלוקת בפרשה. ואל תחשבו שהוא היה שולי בסיפור הכואב הזה, הוא היה אחד "השחקנים" המרכזיים בפרשה, יתכן ואף יותר ממה רבינו. ואף על פי כן קולו לא נשמע. שום תגובת נגד, דעה שונה, הבעת צער... קרח לא ערער על תפקידו של משה כדברי רש"י "אם לקחת אתה מלכות לא היה לברר לאחיך כהונה" המיקוד היה דוקא על כהונתו של אהרן, ששותק לאורך כל הדרך...

התנהגותו האצילית של אהרן, יש בה רווח כפול. קשה מאוד לחלוק על צד לא דומיננטי, מול מישהו שאינו מגיב. אין מי שילבה את האש, אי אפשר "להתקדם" כך. בנוסף שתיקה זו מגלה לכל הצופים המבולבלים מהצד, מי באמת צודק בוויכוח זה. בגמרא במסכת קידושין מובא, שבני ארץ ישראל כשהיו שני אנשים מתקוטטים ביניהם, היו בודקים מי שותק ראשון, ועליו היו אומרים: "הוא מיוחס יותר" על אף הנטייה להקשיב ולהתמודד מול הצד הדומיננטי, "הבלגניסט", דוקא הצד השותק, שאולי נראה מסכן, הוא הצודק, ואיליו צריכים לחבור.

חלקה השני של הפרשה עוסק במתנות כהונה, והפרשת תרומות ומעשרות. החלק אותו אנו צריכים לתת לכהנים והלוויים תחת עבודתם. גם בפעולה זו אדם מרגיש שהוא מפסיד ונחסר בעקבות תרומתו, והתורה מבטיחה "עשר תעשר - עשר כדי שתתעשר", ודוקא בעקבות פיזור זה ה' מבטיח "והריקותי לכם ברכה עד בלי די"

בעולם שכל אדם מגיב בכל נושא, כל כתבה מלאה באין ספור תגובות חסרות גבולות. בתקשורת כתובה, בה כל הודעה ממתינה לתגובה, וכל תגובה לתגובה נוספת, צריכים אנו לנקוט בדרכו של אהרן שידע "לדבר" כדי להשכין שלום בין איש לאשתו, אך גדולתו היתה בעיקר ביכולת לשתוק ברגעים בו אף אחד מאיתנו לא היה מצליח לעשות זאת.

הסכנה הגדולה שבמחלוקת

"ויקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי."

ופירש רש"י: לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס: "ואתפלג", נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת. ואמרו חז"ל: "בא וראה כמה קשה המחלוקת, שכל מי שעוזר ומסייע במחלוקת ה' מאבד את זכרו".

מחלוקת קורה הייתה נוראה וכואבת, ויצא הקצף מפני שהריב והמחלוקת היו נטושות בין אחים שהם משבט וממשפחה אחת. ומזה יש ללמוד שצריך להתרחק מהמחלוקת כמטחוי קשת, וכבורח מלהבות אש.

כתב ר' חיים פלאגי זצ"ל: ומעיד אני שמים וארץ, בכל מקום שמצאנו מחלוקת ושנאה בין אחים או שותפים ומה גם בתלמידים ובמשרתי הקהל הקדוש שיש בהם קנאת איש מרעהו וכל אחד רוצה להפיל את חברו ולהתכבד בקלוננו, לא יצאו נקיים רחמנא לצלן.

והנה אע"פ שהלוקחים חלק במחלוקת, נדמה להם בתחילה כי ידם על העליונה, אולם סופם רע ומר.

וכבר התבטא פעם אחד הגדולים: אם אעמוד בפני שתי אפשרויות - אש בוערת מצד אחד, ומחלוקת מצד שני, אבחר להיכנס לתוך האש, כי שם קר יותר... כשיש מחלוקת, הדבר החשוב ביותר הוא לדעת לשתוק! "המשכיל בעת ההיא ידום". לפעמים ברורה לאדם צדקתו וחורה לו מאוד עוולת חברו, והרצון להשיב לחברו מנה אחת אפיים מאוד חזק, אבל אם יתגבר על יצרו וידום - עליו נאמר: "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה". כל מחלוקת, אפילו הקטנה ביותר, טומנת בחובה חורבן ואסון. ואם מצאנו שיותר ה' על שמו שנכתב בקדושה, שימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאישתו, נמצא שאם אין שלום זה גרוע ממחיקת ה' רחמנא לצלן!

וכתבו המפרשים על הפסוק: "ובני קורח לא מתו" - למרות שקורח עצמו מת, הותיר אחריו יורשים והם תלמידים המכונים בניו ההולכים בעקבותיו, ובהבל פיהם ממשיכים להרוס כל חלקה טובה וטוענים שמחלוקתם היא לשם שמים, ורבים הם הנופלים לתוך אותו בור של קורח.

ומסופר על הגאון אור שמח זצ"ל שפעם אחת באו שניים לדין לפניו על חלוקת אדמה, וכל אחד טוען שהקרקע שלו. אמר להם הגאון רצוני לראות את הקרקע שאתם דנים עליה. כשהגיע לשם התכופף ועשה עצמו כלוחש לה, אמרו לו מה לחשת לאדמה? אמר להם: שאלתי אותה שניהם מתווכחים שהקרקע שלהם, למי את שייכת באמת? ענתה לי האדמה ששניכם שייכים לה... הבינו השנים את הרמז והסכימו להתפשר.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

הגיהנום של דוד ריצ'רד

של אביו בגיהנום. האיש התגלה לרבי עקיבא בחלום וברך אותו והודה לו... אז אתם מבינים? מר עזריאל מורגנשטרן שאנו מתאבלים עליו, לא מת. אנחנו רק צריכים לדאוג שיהיה לו טוב בעולם הבא."

הבחור הממושקף עם העגילים על האף ניגש אחרי הדרשה לכתריאל מיודענו וביקש לשוחח עמו.

"שמי שוקי מידן, והסיפור על האיש השחור ששרף את עצמו והגיהנום שלו נגע לליבי, ולי אין ספק שהוא מתרחש כעת, כיום... ואני אפילו מכיר מישהו שיש לו את הגיהנום של האיש השחור בסיפור עם רבי עקיבא. הוא נשרף, ושוב מתפזר ונאסף ושוב נשרף. חוזר חלילה..."

הפעם היה זה ר' כתריאל מנצור שפער שתי עיניים שחורות ובורקות. "מה פרוש אתה מכיר מישהו כזה?"

"כן" השיב שוקי מידן. "זה הדוד שלי. 'ובכן נולדתי בבית חילוני, אבל אף פעם לא התרסנו נגד היהדות, ולא התחנכנו לשנוא חרדים. אבל הדוד שלי ריצ'רד, אח של אבא, עשה מעשה שלא יעשה. הוא עבר עבירה נוראה (ומפאת צניעות ודברים שהשתיקה יפה להם לא נבאר במה מדובר ק.ל.), שאפילו חילוניים מזדעזעים ממנה. וזו עבירה נמשכת, שכל כולה בזיון נורא לדרך ארץ שבני אדם מן הישוב מחוייבים לה... בני המשפחה ניסו לשכנעו לעזוב את החטא, אך הוא סירב. שלוש שנים ניסו לשכנעו ולא עזר. במהלך התקופה נפטרו אביו של הדוד, שהוא סבי, וגם נפטרה אחת מאחיותיו ממחלה קשה. האבל במשפחה היה כבד, שכן הקשר בין האחים והגיסים והסבא הוא הדוק וחס. עד כאן הכל תקין. גם דוד ריצ'רד ישב שבעה על אביו ואחותו."

"חלפו מספר חודשים ואז ארע דבר מעניין. דוד ריצ'רד בא לבקר את אמו, שהיא סבתי, ושאל אותה לפתע איפה אבא? סבתא היתה המומה וענתה: אתה יודע שאבא שלך נפטר לפני כמעט חצי שנה..."

"ואתה לא תאמין הרב כתריאל, דוד ריצ'רד שמע זאת זעק זעקה גדולה ומרה אבא נפטר!!! אבא!!! למה לא סיפרתם לי? למה העלמתם את זה ממני?! הוא בכה כבי נורא, טרק את הראש בקיר, פצע את עצמו. קרע את חולצתו וישב שעות ארוכות אבל וחפוי ראש ממרר בככי. אחרי אותן שעות הוא התעשת וחזר לתפקד כרגיל, כאילו לא קרה כלום. אותה סצינה חזרה על עצמה כשהלך לבקר את גיסו, ושאל איפה אחותו? הגיס השיב היא נפטרה, שכחת? ושוב הזעקות, וקריעת החולצה והבכי חזרו על עצמם. ואחרי כמה שעות התאוששות. שוב, חזרה הסצינה על עצמה. האיש חלה באלצהיימר."

"אתה מבין הרב כתריאל, כששמעתי את סיפורך על הגיהנום של האיש השחור חשבתי לעצמי, בורא עולם מביא דין דומה גם על אדם חי, בחיי חיותו. שתבין מאז שדוד ריצ'רד איבד את זכרונו חלפו 10 שנים והסצינות הללו חזרו על עצמן עשרות רבות של פעמים במשך השנים, וחיי פשוט אינם חיים. הוא מתאבל וקם מאבל וזועק ומשתולל, ונרגע וחוזר חלילה. רחמנות."

חיזקת אותי באמונה, אמר וחיבק ר' כתריאל מנצור את שוקי מידן הצעיר. במשך שנים אני מחזק אנשים באמונה, יש דין ויש דיין, צריך רק לפקוח את העיניים, להתבונן. ותאמין לי שוקי חביבי, הקב"ה אוהב את דוד ריצ'רד ושולח לו גיהנום בעולם הזה, כדי לחסוך לו דינים חמורים פי מיליון בעולם הבא..."

שוקי מידן ליווה את ר' כתריאל עד הכניסה לרכב, ובטרם נפרדו ביקש "הרב כתריאל, תשמע הערב הזה הרגשתי טיק בלב. יש לי סחרחורת בראש עם האיש השחור, דוד ריצ'רד והגיהנום. תגיד לי איך יוצאים מן הגיהנום הזה?"

כתריאל פתח את דלת המכונית וסימן לשוקי מידן לעלות: עלה חביבי עלה, יש לנו עוד הרבה על מה לדבר. דומני שאתה חייב הרבה הכרת הטוב לדוד ריצ'רד שהיה השליח שלך לגילוי ההשגחה העליונה והמדוקדקת. ושוקי מידן נכנס.

לכתריאל מנצור יש רצון בלתי נדלה להפיץ תורה. הקב"ה חנן אותו בלשון לימודים, ציורית ורבת אנפין. הוא זכה בכישרון שמיימי להפיק ממדרישי חז"ל מערכות שלמות של מוסר יראת-שמים והפקת לקחים, כשהוא שוזר ביניהם סיפורים שנונים ומפתיעים. מאזינו מביטים בו קרועי עיניים, עוקבים אחר תנועות שפתיו כדי לא לאבד אף מילה.

בגיל מאוחר יחסית זכה כתריאל ידידנו לגלות את אביו שבשמים, ומאז ניצל את זמנו לשנן משניות ומדרשים וללגום מסכתות שלמות, כשבין לבין הוא בולע ספרי מוסר. בנוסף לכך, הוא חמוש בזיכרון צילומי מפליא המסייע לו בדרשותיו לנוע מן החומש, למשנה, לגמרא ולזוהר בקצב מפליא ומעורר השתאות.

נו טוב, האמת ניתנת להיאמר שהרצת תורה בישיבות או בתלמודי תורה הם לא הצד החזק שלו. מה כן הצד החזק?

ר' כתריאל מעולם לא ניהל רישום של הופעותיו בבתי אבלים בעשור האחרון, אך אם ננסה לאמוד אזי אין שבוע שהוא לא פוקד חמישה ששה בתים, ובימי השיא הוא פוקד אפילו ארבעה בתים ביום, השם ישמור בר-מינן.

הוא לא בוחל באף בית, ומעולם הוא לא משיב בשלילה להזמנות לדרוש. ההיפך, הוא פונה לידידים ומכרים ומבקש שאם הם שומעים או יודעים על משפחה היושבת שבעה, שיעדכנו אותו. ר' כתריאל גם לא מצפה שמשהו יאותת לו לדבר, הוא מאותת לעצמו ומיד כובש את לבם של הנוכחים.

שלא לציטוט, מר כתריאל אומר, שיש לו סיפוק לדרוש דווקא בבתיים של יהודים חסרי מושג ביהדות, ואשר לראשונה בחייהם שומעים על הישארות הנפש, העולם הבא דין גיהנום וגן עדן, ושאר מושגים יסודיים שכל תינוק בתלמוד תורה יודע.

יפה, עד כאן למדנו להכיר את כתריאל מנצור, ותתפלאו הוא לא גיבור סיפורנו, אלא הסיפור בא ממנו. וגם זה לא מדוייק. ובכן, לפני כחצי שנה נקלע כתריאל לבית אבלים בשכונת יוקרה תל-אביבית, שם ישבו ופיטפטו אבלים ומנחמים, באופן כזה שקשה היה להבחין מי אבל ומי מנחם, שלא לדבר על כך שהאווירה הכללית דמתה למועדון חברים בקיבוץ, רק חסר היה שיפעילו את מערכת הסטריאו עם מוסיקת רקע מתאימה. זה לא אבל זה קונצרט..."

מיודענו החביב והמיומן, דפק על השולחן וביקש את רשות הדיבור, וכהרגלו בקודש כאשר עמד מול ציבור חילוני הוא פתח את הדרשה במשפט המחץ שלו: "עזריאל מורגנשטרן זכרונו, לברכה לא מו!!! הוא חי!"

זה הספיק, כי מיד לטשו עליו כל עשרות "הצפוניים" שבמקום עיניים בורקות מסקרנות. "מה פרוש לא מת, קברנו אותו שלשום" שאל סקרן ממושקף שעל אפו הזדקרו להם ששה שבעה עגילי כסף.

"לא מת! ואני מוכן להוכיח לכם זאת" התריס הדרשן שלנו. לא נלאה אתכם קוראים יקרים במקבץ הראיות וההוכחות על הישארות הנפש, רק נגלוש לסיפור הקלאסי, המופיע במדרש על רבי עקיבא, שראה באחד ממסעותיו אדם שחור ומפוייח אחד נושא על גבו עצים. חזותו של האיש השחור נראתה שונה ומזוהר ורבי עקיבא שאלו האם הוא מבני העולם הזה, או שמא מן העולם הבא. האיש המפוייח ענה שהוא מן העולם הבא וסובל עונש חמור יותר מן הגיהנום, זאת עקב עברותיו החמורות והרבות. הוא נענש לאסוף עצים, לעשות מדורה, לשרוף את עצמו, ואת האפר מפזרים מלאכים ברחבי העולם. אחר כך מחזירים אותו מחדש לחיים וחוזר חלילה כבר עשרות שנים.

"הצפוניים", עם כל הציניות שלהם, היו המומים. סוף הסיפור, שרבי עקיבא הביא על תקונו את האיש השחור שסבל דיני דינים של גיהנום, העלה חיוך של מבוכה ושמחה על שפתותיהם.

"רבי עקיבא החזיר את בנו של הנענש בתשובה, הבן עלה לתפילת ערבית כשליח ציבור וכשאמר קדיש הסתיים דינו

פְּרֻשֵׁת קָרַח | תשע"ח

אָסוּר לְקַרְא בְּשֵׁעַת הַתְּפִלָּה | נֶאֱלָמַר עַל קְדוּשַׁת הַגְּלִיּוֹן

יִצְחָק לְאֵאוֹר ע"י בֵּית דִּבְכַסְיַת שְׁכוּנַת עֵינַן חוּמָר - אֲבִשְׁרַת צִיּוֹן

לרפואת כל חולי ע"י ובכללם ציון בן צ'חלה ולרפואת והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

פְּרֻשֵׁת קָרַח - בְּרִיאַה חֲדָשָׁה

"אִם כְּמוֹת כָּל הָאָדָם יִמְתּוּן אֵלֶּה וְכוּ' וְאִם בְּרִיאַה יִבְרָא ה' וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְכוּ' וַיִּדְעָתָם כִּי נֶאֱצָו הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת ה' " (במדבר טז, כט-ל)

העיקר שבסוף משה רבינו יצא שקרן. לכן לקח איתו את מאתיים וחמישים האנשים.

זה היה החשבון שעשה: אם הם ימותו ואני לא- הרי ודאי שמשה רבינו שקרן, כי אם נשארתי בחיים, סימן שהוא שיקר כשאמר שרק לאחיו- אהרון הכהן- מותר להקריב את הקטורת.

אם אני אמות וגם מאתיים וחמישים האנשים ימותו- יאמרו שהם מתו כי היו זרים והיה אסור להיכנס למשכן להקטיר קטורת, ואילו קורח מת למרות שלא היה זר, וזאת משום שהוא יחד איתם והאש פגעה גם בו, ואז ישאר ספק על משה רבינו בלב האנשים.

לכן ביקש משה רבינו מהקב"ה שיברא בריאה חדשה ויעשה שקורח לא ימות כמו שמתו מאתיים וחמישים האנשים שעימו, שכן "אם כְּמוֹת כָּל הָאָדָם יִמְתּוּן אֵלֶּה" (במדבר טז, כט).

"הָאָדָם"- הכוונה לקורח, אם קורח ימות כמו כולם אז יאמרו כולם כי "לא ה' שִׁלְחָנִי". אבל אם תראו כי "בְּרִיאַה יִבְרָא ה'" (במדבר טז, ל)- מיוחדת לקורח, ואז יוכח לעין כל, שקורח הוא גם מהשרופים וגם מהבלועים שקיבל את העונש בעצמו ולא בגלל הזרים שהביא והיה ביניהם, ממילא תתחזק האמונה במשה רבינו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסו שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה	העלון מוקדש לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר	רפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי	זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
--	---	--	--

העלון מוקדש להצלחת

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רוחן אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

ציור הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
עמית בת טובה
נתנאל בן ג'ינה
אסף בן סופיה
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
אנאל חביבה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סימן בת אסתר
נועה בת מזל טוב
דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה
סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה
אורן בן אסתר דינה בת מזל
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
מישא אסתר בת זוהרה שאלו בן סילביה
עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט
רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
רונית בת סבריה קסנש בת דגטו
יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
דבה בת שושנה רייזל ר' אליעזר בן עטיה

וצריך להבין: מדוע הוצרך משה רבינו לבקש מהקב"ה שיברא בריה חדשה כדי להמית את קורח? מדוע לא הספיק לו שקורח ימות כמו כולם?

ביאר הגאון הרב יוסף חיים זצ"ל (ה'בן איש חי' זיע"א): בעצם צריכים אנו להבין מדוע בא קורח לריב על עניין הקטורת? הרי הוא ידע שיש רק כהן גדול אחד, ובהקטרת הקטורת הינו מסתכן במוות. ומסכן בנוסף גם את מאתיים וחמישים האנשים אשר עימו שבוודאי ימותו!

והעניין יובן על פי משל ידוע: חמדן וקנאי הלכו בדרך ופגשו במלך, אמר להם: "תבחרו דבר מה מאוצרי, אחד מכם יאמר את בחירתו, והשני יקבל פי שניים ממנו".

החמדן לא היה יכול לומר דבר, כי לא יכול היה לסבול את הידיעה שהשני יקבל פי שנים ממנו.

הקנאי גם הוא לא יכול היה לבקש בקשה כלשהי, כי אז יקנא בשני על שקיבל כפול ממנו.

לחץ עליהם המלך, ולבסוף ביקש הקנאי: "אדוני המלך, תוציא לי עין אחת". העיקר שלשני יוציאו את שתי העיניים...

וזה היה קורח. הוא רצה להטיל ספק באמינותו של משה רבינו ולומר שהוא משקר, ולשם כך היה מוכן גם למות,

ג' תמוז תשע"ח		16/06/2018	
פרשת קורח			
הפטרה: "ויאמר שמואל". שמואל א, א"א			
ר"ת	כניסה	יציאה	י"ם
21:19	19:11	20:24	21:19
21:16	19:29	20:21	21:16
21:20	19:32	20:25	21:20
21:16	19:29	20:21	21:16

שואל ומשיב בהלכה – אסור שהתערב בהתר- חלק א'

ההלכות מוקדשות לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

האם מותר להדיח כלי בשר וכלי חלב באותו הזמן?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

איסור שנתערב בהיתר בין מין במינו, ובין בשאינו מינו, כגון חלב שנפל לבשר, אם יש בקדירת הבשר שישים כנגד החלב, הכול מותר. ובהפסד מרובה, יש להתיר לתת לגוי לטעום מהבשר, ואם אומר, שאין בו טעם חלב, מותר באכילה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן צח ס"א) וברמ"א שם. וכן הביא הרב כנסת הגדולה בשם כמה פוסקים שלא סומכים על הגוי. וכ"פ הרב זבחי צדק. וכן הביא הרב משמרות כהונה (חיו"ד ערך ט אות ב) שכן המנהג פשוט שאין נותנים כלל לגוי לטעום התערובת לראות אם יש בה טעם של איסור, והניף ידו שנית (שם ערך ש אות לו) ושכן המנהג בעיר ג'רבה יע"א. וכ"כ בספר ארץ חיים בשם הפר"ח (סימן פז ס"ק כט). וכ"ה בספר נתיבי עם (שם) דאין המנהג בזה כסברת מרן ז"ל. וכן העלה בשו"ת דברי שלום (יו"ד סימן לא). ומכל מקום דעת הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל בספרו הליכות עולם ח"ז (עמוד סב) שיש לתפוס העיקר כדעת מרן ז"ל שמועיל לסמוך על הגוי בהפסד מרובה. ולדעת בני אשכנז, אין לסמוך על טעימת הגוי כלל. וכאשר מדובר במין במינו צריך שישים, היות ולא ניתן לבדוק על ידי טעימה.

אם לאחר שנתערב מין במינו נשפך, וכעת אין יכולים לבדוק, אם יש בהיתר שישים כנגד האיסור, אם נודע, שהיה רובו היתר מותר. **מקורות:** שו"ע (שם ס"ב). היות ומדאורייתא די ברוב ורבנן הצריכו שישים וכאן אינו אלא ספק. אולם, אם האיסור נפל להיתר, ואי אפשר לעמוד על שיעורו, האם יש שישים, וכן לא נודע שהיה רובו היתר, הכול אסור, גם כאשר האיסור שנפל מדרבנן.

איסור שנפל להיתר אף שיצא בעודו שלם, צריך שיהיה בתבשיל שיעור שישים כנגדו. **מקורות:** שו"ע (שם ס"ד) מפני שאין אנו יודעים כמה יצא ממנו.

כאשר נפל זבוב לקדירה והוציא אותו, אין צריך שישים בקדירה לבטל את הטעם היות וטעמו פגום. **מקורות:** דעת מרן השו"ע (יו"ד סימן קז ס"ב) שזבוב וכן שאר דברים המאוסים בתבשיל, זורקן ואין צריך שישים. ובדרך כלל, יש שישים בתבשיל כנגד הזבוב.

ויש מי שמתיר רק בהפסד מרובה. **מקורות:** הש"ך (שם סק"ז). וכתב הפרי מגדים (שפ"ד סק"ז) דמעיקר הדין מותר, והמחמיר תבוא עליו ברכה. ולדעת המחמירים צריך להיזהר שלא להוציא את הזבוב בכף, כי אין בכף שישים כנגדו. לכן צריך להטות את הסיר, עד שהזבוב יפול.

זְהִירוֹת מִמַּחְלָקַת

בספר 'אגרות חזון אי"ש' הובא העתק מכתב יד סתרים של הצדיק, שבו מרן הגאון ר' אברהם ישעיהו קרליץ זצ"ל מציין כי נשמה מיוסרת, באה אליו לבקש תיקון וזה לשונו: "לא נתן לי לעוזבו שאברכנו אמרתי לו: "לך לשלום" ולא נחה דעתו, עד אשר אמרתי: 'הי רצון שתתקן את הנפש הזאת תיקון גמור ותסלח את כל עונותי'. תיכף נחה דעתו ונשאר במנוחה".

אותו תלמיד הסתקן עד מאוד, מדוע נשמה מיוסרת זו באה לרבינו, ומהו תיקונה. לאחר הפצרות חוזרות ונשנות גילה רבינו, מהו הרקע הבסיסי לאותה בקשת תיקון נשמה: אבי החזון אי"ש זצ"ל, הגאון ר' שמריהו יוסף קרליץ שימש כרבה של קוסובה. באחד הימים נערך דין תורה, בין שני בעלי בתים מהעיר כשר אשר אביו הוא הדיין. לאחר פסק הדין, היהודי שהפסיד כעס וחש נעלב, עד שהחל לנהל מלחמה מול הרב. הוא הרבה במחלוקת. פתח בית כנסת חדש, וגם הגדיל לעשות בהביאו רב נוסף לעיירה, כדי שידחוק את רגלי ר' שמריהו יוסף. לאחר שנפטר והתבקש לבית-עולמו, לא מצא מנוחה לנפשו, ולכן הוא בא לחזון אי"ש, לבקש תיקון לנשמתו הדוויה.

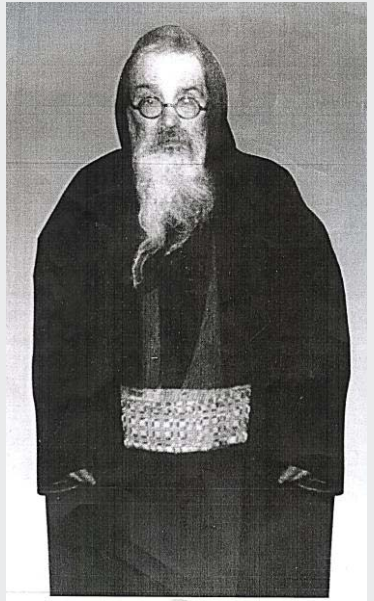
הַשְׁכַּנַּת שְׁלוֹם בֵּית

עד כמה רבותינו ביקשו להשכין שלום בית בין בני-הזוג, זאת ניתן ללמוד מהסיפור המופלא שלפנינו המעובד מתוך 'קול ברמה': אישה אחת הגיעה לבית דינו של מרן הגאון הרב שמריהו יוסף ניסים קרליץ וביקשה להתגרש מבעלה. לשאלת הגאב"ד על מה ולמה, השיבה, שלפני חתונתה סיפרו על בעלה דברים נפלאים, ואמרו עליו, שהוא תלמיד חכם, ויושב ולומד בהתמדה, והנה עכשיו היא רואה, שאין הדברים כך. 'אני מאוכזבת מאוד מבעלי, ולכן ברצוני להתגרש', אמרה.

רבינו חכך בדעתו, מה ניתן לעשות כדי להציל את שלום הבית ביניהם וכיצד ניתן להגדיל ולהאדיר את כבוד בעלה, ושהוא יהיה גדול בעיני אשתו. וכך שאל: "ואם אקבע חברותא עם בעלך, תסכימי להישאר עימו, ולא להתגרש?". האישה השיבה בחיוב. עלינו לדעת ולהבין, שסדר יומו וזמנו היקר של רבינו איננו פנוי בלשון המעטה להצעות לחברותות חדשות, ולמרות הכול בגלל החשיבות העצומה בהשכנת שלום בית בין איש לאשתו, היה מוכן לקבוע חברותא עם האברך ההוא ולשבת ללמוד איתו. זו היא גדלותם של גדולי ישראל האמיתיים, ומהם ילמד כל אחד ואחד על חשיבותו של שלום-הבית, ועד כמה מעוניין הקב"ה בהשכנת שלום בבית היהודי.

מנויים	הקדשת העלון	לשאלות בהלכה
לקבלת העלון חנם ב-email: מידי שבוע, שלח את כתובתך אל: PnineEH@gmail.com	נתן להקדיש את העלון לעילוי נשמת, לרפואה שלמה, להצלחה, זוג הגון, חזרה בתשובה וכו" - נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084 כתבת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבשם 26א ת.ד. 83375 מבשרת ציון. מקוד 9076926	לשאלות נא לפנות לרב אליהו חיים פנחסי בטל" 052-6329144
2/4	גיליון 694	פרשת קורח ג' תמוז תשע"ח פניני עין חמד

הרב הגאון מרדכי קורקוס זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ן (1890) בעיר מראכש. בשנת ה'תרס"א (1901) בגיל אחת-עשרה התייתם מאביו וגדל על ברכי סבו רבי שמואל. בצעירותו למד בישיבה במראכש (ע"ש הצדיק רבי אברהם אזולאי זצ"ל). לאחר שנפטר ראש הישיבה במראכש, מונה להיות ראש הישיבה שם ומהישיבה שלו יצאו תלמידי חכמים מופלגים. מזמן שהתמנה להיות חבר בית הדין ומורה צדק בבית דינו של חכם ר' משה זריהן הפסיק למלא תפקיד בישיבה. ומאז המשיך את שיעוריו בחושן משפט מידי שבת.

לאחר פטירת ר' משה זריהן, התמנה במקומו כאב"ד במראכש. כשהיה הולך לדרכו כל יוצאי החנויות היו מנשקים את ידו, ואם המשיך בדרכו היו רצים ומנשקים את כתפו. בכל ערב אחר תפילת ערבית היה מוסר שיעור בשולחן ערוך בבית הכנסת, עם השנים זכו לסיים את כל השולחן ערוך ארבעים וחמש פעמים. רבינו נהג בצנעה על פי האריז"ל. בכל לילה בעלות השחר לפני שיצא מביתו לבית הכנסת היה נושא תפלה מעומקא דליבא וכל גופו רועד ומגביה את שתי ידיו כלפי השמים. נודע כאחד מצדיקי הדור. עמוד התורה והתפילה. ענוותן מופלא. נפטר ב-ז' תמוז ה'תשי"ד (1954). חי כ-64 שנים. ציונו בעיר מראכש.

סבו (מצד האב): ר' שמואל (חתן רבי מנחם בן הגאון רבי מרדכי הצרפתי רב ואב"ד מראכש). **אביו:** ר' אברהם. **אמו:** מרת סעדה (משפחת הדיינים סימנה). **מרבתי:** סבו, ר' שמואל. **אביו,** ר' אברהם, ר' אלעזר הלוי (מח"ס 'עבודת הלוי' על הש"ס). **מתלמידיו:** ר' יוסף פרץ (רב מושב מגדים ומחבר שו"ת 'תהילתו בפי'), ר' חיים ביטון (רב מליליא ומחבר 'לב חיים' על שו"ע אבן העזר), ר' זבולון שושנה, ר' יאיר חפוטא (רב היישוב באר יעקב), ר' שמעון ביטון (רב העיר בית שמש). **ילדיו:** ר' דוד. **מספריו:** **יגדולת מרדכי** - חידושי תורה על כתובות ובבא קמא, וביאורים בהלכות פסח ומועדים, הלכות איסור והיתר, פירוש על אבן עזרא לתורה, דרשות ודברי מוסר.

להלן סיפורים המעובדים מתוך הספר 'תורת אמך' - מראכש וחכמיה' מאת הרב אברהם אסולין שליט"א: באחד הפעמים נסע רבינו בכלי תחבורה בעיר, הרבנית ראתה את בעלה, באה לשבת לצידו ומחמת ישיבתה בסמוך לרב, נגעה בו מעט. בו במקום קם רבינו וקפץ ממקומו והלך ברגל לביתו.

כמובן שהרבנית הגיעה ראשונה לבית מחמת שנסעה. לאחר דקות ארוכות הגיע רבינו לבית ושח לרבנית שאיזו אישה באה להתיישב לידו ונגעה בו מעט והתחיל להצטער על כך, אז גילתה הרבנית לרב שהיא הייתה אותה אישה ולא הספיקה לומר לרב שזה היא, **מחמת שהרב קפץ מיד וירד מהכלי תחבורה בבהלה.**

יפר ר' יעקב כהן באחד הפעמים היה הולך רבינו ברחובות מראכש אמרתי לו שלום ולא השיב לי, והיה לפלא בעיני איך הצדיק הנקרא בעל ענוה של דורנו אינו משיב שלום, כאשר שאלתי על כך התנצל ואמר שבדרכו הוא לומד ופעמים מחמת שהיה שקוע בלימודו, לא שם לב לעוברים ושבים, ותמיד היו שפתותיו דובבות בהולכו בדרכים.

באחת השנים הייתה בצורת גשמים קשה מאוד בעיר מראכש. הערבים התפללו לבורא עולם שיריד גשמים - אלא שהתפילות לא עזרו. בצר להם פנו לרבינו הן מצד היהודים והן מצד הערבים וביקשוהו שיעמוד בתפילה לביטול הגזירה. רבינו יחד עם הרבנים הגאונים ר' משה זריהן אב בית הדין, הגאון ר' יעקב אדהן והגאון רבי אברהם אביטבול ראשי הישיבות החליטו על תענית ציבור.

הידיעה עברה לציבור והם כינסו את הקהל הרחב אל בית החיים של מראכש ליד הרחבה של קברות הצדיקים. רבינו עבר לפני התיבה ואמר דברי התעוררות וכיבושין בבכייה רבה וכן תבע מהנוכחים שישפרו מעשיהם ויטיבו דרכם. מתוכחה זו כל העם געו בבכייה. (יש אומרים שאף אמר להקב"ה שאינו זז מהתיבה עד שירדו גשמים וכך היה שירדו גשמים) ובגמר התפילה התקדרו השמים בעבים וארובות השמים נפתחו. ובדרכם חזרה לביתם הגשם ירד בעוז והאנשים חזרו הבית בשירה ובזמרה רטובים עד לשד עצמותיהם מגשמי הברכה. ואת הרב נשאו על כתפי אחד מהציבור וכל הקהל מלווה את הרב ושרים את פיוט 'אדון עולם', **כאשר הגיע לביתו לא אמר דבר לאשתו אך שמעה את המעשה הזה מהשכנות. ממאורע זה היה קידוש שם שמים גדול ברבים ובקרב הערבים.**

לענוותנותו של רבינו הייתה לשם דבר. הצדיק היה מתפלל בבית הכנסת של רבי יהודה הצרפתי ששימש שם גם כחזן, ורבינו שימש כרב העיר ואב"ד והודיע לידידו רבי יהודה היות והוא מאריך בתפלת שמונה עשרה ואינו רוצה לעכב את הציבור, **לכן מבקש שלא ימתינו לו עד שסיים את העמידה אלא יתחיל חזרת הש"ץ לפי ראות עיניו.**

יפר שמעון קורקוס נכד רבינו סיפור שהתרחש איתו: לקראת ערב פסח בבית רבינו ההכנות היו בעיצומן וערכו את הקניות האחרונות וביניהן שתי חביות יין שבכל אחת מהן חמישים ליטרים (הצדיק היה מחלק מצרכי מזון למשפחות נזקקות לחג הפסח), והנה הילד שמעון רצה לנסות את כוחו ולהרים חבית יין והיא כמובן מחמת משקלה צנחה מידו. נשברה החבית ונשפך כל היין בחצר הבית.

כשחזר רבינו לביתו היה ריח חזק של יין שהוביל אותו לחצר. כשראה הצדיק מה קרה פנה לילד שמעון שהיה על יד הדלת ושאל אותו: "מי שבר את החבית?". הילד שמעון הודה ואמר שהוא מצטער שהפיל את החבית. לתדהמתו רבינו לא כעס עליו אלא שמח שנכדו מודה על האמת ואמר לילד: "מודה ועוזב ירוחם, העיקר שאמרת את האמת ולא התחמקת". **"מאותו יום", העיד נכדו שמעון, "איני מסוגל לשקר!" (כח המעש)**

גם כאשר האדם נמצא במצבים לא קלים חלילה, עליו לזכור, כי רק בורא העולם הוא שקובע מה שיהיה ויכול הוא לשנות את כל סדרי בראשית, ולכן עלינו לחזק את אמונתנו בחי העולמים.

הניסיונות הרבים שעל האדם לעבור אינם קלים בלשון המעטה. לא בכדי אמר דוד המלך ע"ה: "לְהַגִּיד בְּבִקְרָה חֲסָדְךָ וְאֶמְוֹנְתְךָ בְּלִילוֹת" (תהילים צ"ב, ג'). כאשר חיי האדם הולכים למישרין והצלחותיו ניכרות לעין כל- זו לא חוכמה להודות לבורא העולמים באותם הזמנים.

הקושי הגדול של אמונת האדם ובה הוא נמדד- דווקא בלילות. כלומר, כשהוא נמצא בחושך, הניסיונות גוברים עליו ומוצא הוא את עצמו במצבים לא קלים בלשון המעטה. אז האדם נמדד, האם גם אז אמונתו יסודית ואינה מתערערת אפילו לרגע אחד.

הדבר החשוב ביותר בכל אותם רגעים 'לא קלים' בהם האדם מתמודד הוא - לא לאבד את האמונה והתקווה בחי- העולמים!!!

סיפר הרב דוד פלקוביץ שליט"א: פעם אחת הוזמנתי לשאת דברים בארגון 'חי-לייף ליין' (ארגון זה מחזק ילדים חולים או בעלי מוגבלויות וכן את משפחותיהם במצבים קשים, שעליהם להתמודד ביום-יום ומנסה להקנות לילדים ילדות נורמלית ושמחה ככל האפשר. מוציאים את הילדים לקמפיים, טיולים ומחזקים באמונה, משקמים אותם וכו').

באמצע נאומי קם אדם מתוך הקהל וביקש את רשות הדיבור וסיפר: "כאשר מלאו לי תשע-עשרה שנים, אובחנה בגופי ל"ע מחלה קשה, והרופאים הודיעו לי שמצבי קשה מאוד, ואין תרופה למחלתי. ניתן לשער, מה מתחולל בקרב האדם באותם רגעים, שבהם מתבשר בדבר זה".

"עזבתי את בית הוריי באוסטרליה וטסתי לארצות הברית כדי להעביר את הקיץ ב'מחנה שמחה'- המיועד לילדים חולים. בחטיבת הבנות של המחנה הייתה חולה צעירה בת תשע-עשרה, שהרופאים הודיעו לה, שהיא לא תזכה לחגוג את יום הולדתה העשרים!".

"הפגישו בינינו והחלטנו בהחלטה משותפת להתחתן! כולם חשבו, שאנחנו משוגעים. לשם מה? מה הטעם? הרי שנינו חולים ל"ע במחלה סופנית! לא השגחנו בדבריהם והתארסנו".

"החלטתי לחזור לאוסטרליה כדי להודיע להוריי ולהתארגן לחתונה. מיד כשנחתתי באוסטרליה, שמעתי את שמי במערכת הכריזה בתוספת בקשה להגיע מיידית לטלפון!".

שם הודיעו לי, שארוסתי התמוטטה, ואם ברצוני לראותה שוב עליי לעלות לטיסה הקרובה, היוצאת לניו-יורק".

"התקשרתי מיד לרב שלי ואמרתי לו: 'אני בטוח ללא צל של ספק, שבעזרת ה' אני וארוסתי נתרפא ממחלתנו, אז אבקשך לערוך לנו חופה וקידושין בבית-הרפואה בניו יורק'.

"לשאלתו של הרב, באיזה מצב נמצאת ארוסתי, ענית: 'בחצי תרדמת'. הרב הסביר לי, שאי אפשר לערוך חופה וקידושין במצב שבו הכלה אינה בהכרה מלאה".

"כמובן, מיד עליתי על טיסה בחזרה לניו-יורק. הגעתי לשם בשעת בוקר מוקדמת ומיהרתי לבית-הרפואה. ראיתי את ארוסתי חיוורת כסיד. האור בעיניה הלך ודעך. הרופאים ניגשו אליי ואמרו: 'אנו מצטערים מאוד, אך דע לך, אלו הן שעותיה האחרונות'.

"לא האמנתי להם בשום אופן, ואמרתי בקול רם: 'שנינו חולים ושנינו ננצח את המחלה ואף נזכה להביא ילדים לעולם'. עמדתי ליד מיטתה של ארוסתי והתחלתי להתפלל תפילת שחרית. בירכתי באוזניה את 'ברכות השחר'.

"מימי לא בכיתי כך. הבכי הלך וגבר וכשאמרתי 'פוקח עיוורים', 'זוקף כפופים', 'הנותן ליעף כוח', בכיתי כל כך, עד שלא יכולתי לבטא את המילים".

"כשהגעתי בתפילת העמידה למילים: 'וברכנו אבינו כולנו באור פניך...! זעקתי בליבי: 'אנא! ריבון העולמים, תחזיר את האור לעיניה של ארוסתי'.

"סיימתי להתפלל ונדהמתי לראות, שמעט מן האור חזר לפניה והיא אפילו חייכה". בשלב זה, הפסיק הבחור את סיפורו ושאל את הקהל שבאולם: 'אתם יודעים, מה קרה בסוף?'. הקהל כולו עמד מרותק מחכה בכיליון עיניים לדעת, מה היה בסוף הסיפור. את הדממה ניתן היה לחתוך בסכין, וכולם חיכו במתח רב למוצא פיו.

לאחר שתיקת דומיה, שנראתה נצחית, קרא הוא לפתע בקול: "רפא-ל! חננא-ל! רוצו אליי!". ומתוך הקהל רצו אליו שני ילדים תוך כדי קריאת "אבא! אבא!" וכשהגיעו הם אליו, הרים הוא אותם בשתי זרועותיו ואמר: "זה מה שקרה בסוף!".

"לא נותרה עין אחת יבשה בכל האולם. כולם דמעו. חלקם בכו בקול. וכשהצביע הוא על אשתו, שישבה בתוך הקהל ואמר: "הנה היא, זאת שחזר לה ה'אור לעיניים' וחזרה את כל הדרך חזרה", קמו כל הקהל על רגליהם ומחאו כפיים סוערות וניגבו את הדמעות, שירדו על לחייהם. צריך להתחזק באמונה במי שאמר והיה העולם!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין- גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל אזור בארץ. ההשגחה החל מזמן הספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א (הנייד באישור ועדה רוחנית) 0526329144

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתאי בן אסתריא אטון זצ"ל	הרב יחיא בן יוסף ז"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת אירון ע"ה	גאולה בת טובה ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'וליו ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה
חי יזיי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יוסף בן סעדה ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחא ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחא ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	זילפה בת רנדה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לויש ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

תנובה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אסתר בת בלה ע"ה	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	נעמי בת כותון ע"ה
מרים בת בלה ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל	צדיק חכם בן חזיה ז"ל
שני בת אסתר ע"ה	משה בן רוזה ז"ל	שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל	יונה בן סעדה ז"ל
יונה בן סעדה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה	ברכה בת מרדכי ע"ה
ברכה בת מרדכי ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	שמעון בן שמחה ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל
	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	
	אורה בת נעימה ע"ה	
	שמעון בן חנה ז"ל	
	גורג'יה בת נעימה ע"ה	

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "קרח"

"רב לכם בני לוי" [טז, יז].

הרבי מקוצק היה אומר שקרח ראה שהוא מצליח בתפקידו כלוי, ותיאר בחזיונותיו כיצד הוא שר את שיריו בעבודת המשכן, ומשיג מדרגות גבוהות, ולכן חשב שאם יהיה כהן גדול, יוכל לעלות במדרגות גבוהות עוד יותר. וזו היתה טעותו, שלא ידע שהסיבה להצלחתו בעבודת הלויים היא משום שאהרן עמד שם, בכהונתו... הכלל שצריך ללוות את האדם בחייו הוא שכאשר כל אחד עומד על מקומו הראוי לו, ומתעסק בתפקיד המתאים למידותיו וכישוריו, או-אז יצליחו כולם...

ברם, אל ייחס האדם את הצלחותיו השונות – לעצמו. במקרים רבים, השגשוג האישי והמצוינות שלו נובעים לא בשל כישוריו וסגולותיו, אלא בגלל אשתו, למשל... ואם עקב ההצלחות שלו הוא יתגאה על אשתו, ולא יתנהג עימה כפי שהתורה דורשת ממנו, ההצלחה תפוג ותלך לה. אדם שיצא מנקודת הנחה שכזו, ישנה באחת את אורחות חייו, והרבה מן השאלות המתעוררות לו, תיפתרנה כלאחר-יד.

השאלה דלהן הועלתה על ידי אחד האברכים ב'לב לאחים' המוסר שיעורים למתחזקים מדי ערב, ועושה זאת במסירות רבה, כשהוא דואג לא להחסיר אף שיעור, וגם לא למנות מחליפים וממלאי-מקום, אלא אומר בעצמו את כל השיעורים, ומקדיש לכך תשומת לב מיוחדת. חלק ניכר מהזמן מנוצל על ידו כדי לשמור על קשר הדוק ככל האפשר עם כל המתחזקים, מה שמחייב אותו לבצע שיחות טלפון רבות, ולהיות מרוכז בעבודת הקודש.

יום אחד מבשרת לו אשתו שזה-עתה הגיעה הזמנה לבר-מצוה של בן-אחיה. האברך שומע את הדברים, ויודע מראש שהוא לא יוכל להצטרף לנסיעה לבר-מצוה. "אשתדל לברר האם מאן-דהוא יוכל לקחת אותך במכוניתו לעיר בה תיערך השמחה", אמר הבעל לאשתו, והמשיך בהכנה הקדחתנית לקראת השיעורים שהוא מתכוון למסור באותו ערב.

"מה, ואתה לא תיסע עימנו?!" – שאלה אשתו בפליאה. והבעל השיב שעקב השיעורים הקבועים שלו, אין הוא מתכוון להצטרף לנסיעה. האשה שתקה והשפילה את עיניה, אבל – כך מספר האברך – "שמעתי לפתע שהיא לוחשת לעצמה משהו בסגנון "עוד פעם אצטרך לנסוע לבדי, כמו אלמנה", והדברים הללו פגעו כחץ בליבי".

האשה הוסיפה ואמרה 'וכי לא די שבמשך כל השנה אני עושה את כל הפעולות בבית, רוחצת את הילדים ומכינה להם את כל צרכיהם, מנקה את הבית, מבשלת ואופה, ואתה כמעט ולא נמצא בבית; האם גם עכשיו, כשיש שמחה במשפחתי, אתה רוצה שאסע לבדי?!"

השאלה שהפנה האברך להגר"י זילברשטיין היתה: אמירת השיעורים ושמירת הקשר עם המתחזקים – עד היכן? והאם מותר שהם יבואו על חשבון הבית?

שאלה נוספת בהקשר דומה, הועלתה על ידי יו"ר 'לב לאחים' הרב אליעזר סורוצקין, שסיפר שכאשר נסע פעם עם הרב אורי זוהר לערב התרמה עבור 'לב לאחים' בחו"ל, פצח לפתע הרב זוהר בשיר 'סימן טוב ומזל טוב'. כשהנוכחים התפלאו על מה ולמה, השיב שברגע זה מתקיימת ברית מילה לנכדו בארץ ישראל.

הנוכחים היו המומים; כיצד יתכן שלמרות הברית לנכדך, הסכמת לנסוע לערב ההתרמה? – שאלו. ור' אורי השיב, שבערב שלפני הנסיעה ישבו, הוא ורעייתו, ודנו בעניין, והחליטו שכיוון שחלק גדול מהצלחתו של הכינוס תלויה בהשתתפותו באירוע, לכן אין ברירה, והוא צריך לנסוע, למרות השמחה המשפחתית המתקיימת למחרת... מה היה הדין, שאל הרב סורוצקין, אם היו מציעים לסבא ר' אורי את הסנדקאות בברית זו? האם היה עליו לנסוע, או שמא לחטוף את מצוות הסנדקאות?

הגר"י זילברשטיין השיב שבאשר לשאלה השניה, על הסנדקאות, שמענו של 'בן איש חי' היו תלמידים מופלגים, שחלקם נסעו להודו והקימו שם קהילה, והתעשרו עושר רב, ופעם שיגר אחד מהם שיגר מכתב ל 'בן איש חי', וסיפר על רצונו לתרום בנין גדול למען הקהילה, ושאל מה כדאי יותר להקים בכסף, ישיבה או בית חולים?

ה'בן איש חי' השיב שהמודד הוא איזו מצווה יש לה דורשים, ואיזו לא. דהיינו, איזו מצווה, אם לא תעשה אותה, יעשוה אחרים, ואיזו מצווה – אם אתה לא תתרום את הכסף למענה, אף אחד אחר לא יתרום כספים עבורה. ואת המצווה הזו כדאי לחטוף! כיוון שמן הסתם להקמת בית חולים יימצאו תורמים נוספים, כדאי יותר שתתרום אתה מכספך להקמת ישיבה, שלמצווה זו אין דורשים, ואם אתה לא תתרום, הישיבה לא תקום! דבריו אלה של ה'בן איש חי' מיוסדים כנראה על דבריו של ספר חסידים (סימן ק"ה), שם הוא כותב במפורש שכל מצווה שאין לה דורש, ואין מי שיבקש אותה – תדרשנה אותה! מפני שהיא כמת מצווה. לכן, גם בנידוננו, כיוון שלמצוות הסנדקאות בברית המילה של הנכד, יהיו הרבה דורשים, ולכתת את הרגליים כדי לאסוף כסף ל'לב לאחים', אין דורשים, בוודאי שעדיף לחטוף את המצווה הזו.

באשר לשאלה הראשונה, עד כמה מותר לאברך למסור את עצמו על חשבון הבית, השיב הרב שהגר"ח פלאג'י זצ"ל היה כידוע איש אלוקים קדוש, ולמרות זאת הלך לשמחות עם אשתו. הוא הקפיד תמיד-תמיד ללכת עימה ולהראות לה עד כמה הוא שמח ללכת יחד איתה. רק פעם אחת לא המתין לה, והיה זה כאשר נקרא להגיע לברית מילה, והרבנית עדיין התעכבה בסידוריה, אמר לה הגר"ח שכיוון שאליהו הנביא, והציבור, ממתניים לו, הוא אינו יכול יותר להמתין, והלך לבד. אבל לבד מהמקרה הזה, הקפיד תמיד ללכת איתה, כיוון שידע שהיא זקוקה לכך, והדבר גורם לה שמחה.

באשר ליחסו של האדם אל אשתו, לימדנו התורה 'אוהבה כגופו ומכבדה יתר מגופו'. ולכן, אם היא מרגישה שאינה יכולה ללכת לבדה, ועוד מפעמת בה הרגשה כאילו היא אלמנה, הרי שמצווה על הבעל ללכת איתה, ואם לא יעשה כך, ולא יקיים את רצון הבורא – לא יצליח גם בלימודיו, וביתר פעולותיו הרוחניות.

כי זה ברור: כדי להצליח בלימוד ובהפצת התורה, יש לקיים את רצון הבורא, ואם השי"ת ציווה אותנו לכבד את הרעיה, הרי מי שלא יעשה כך, אין כל סיכוי שיצליח בעלייתו הרוחנית.

וזכרנו שכל רבותי ראשי הישיבות התנהגו בצורה זו, וכיבדו במאוד את נשותיהם, והעניקו להן את כל צרכיהן. האברך ההוא צריך לנסוע עם אשתו לבר-מצווה של האחייך, ובכך שהוא 'מחלל שבת אחת', דהיינו שהוא מבטל את שיעוריו פעם אחת, יזכה לשמור שבתות הרבה, ויזכה להמשיך ולהפיץ תורה בעם ישראל (ברכי נפשי).

"אמור אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחנות מבין השרפה" [יז, ב]. על התנהגות המנצח.

מאתיים וחמישים מקטירי הקטורת, אשר חלקו על כהונתו של אהרן הכהן, נשרפו באש שיצאה מאת ה'. לאחר מכן נצטוו משה רבינו לומר לאלעזר בן אהרן הכהן שירים את המחנות מבין השריפה, וירקע מהם ציפוי למזבח, והיה לאות לבני ישראל. ורבותינו שאלו: מדוע אלעזר, מדוע לא עשה זאת אהרן הכהן עצמו? ותיירצו: האנשים האלו שילמו בחייהם על מחלוקתם כנגד אהרן. אם אהרן עצמו יקח את המחנות לרקע, יהיה בכך כעין שמחה לאיד, חלילה, כעין הפגנת ניצחון. וזאת – אין לעשות.

איזו גדלות רוח הורתה לנו התורה: גם אם ניצחת, אל תפנין קורת רוח. אדרבה, תצטער על שכך עלה בגורלם! כאשר רבן גמליאל התעמת עם רבי יהושע, במחלוקת לשם שמים, וחכמי ישראל ראו לנכון להשעות את רבן גמליאל לזמן מה מנשיאותו, הם לא מינו תחתיו את הגדול מביניהם, אלא רבי יהושע עצמו. כי אז, יהיה בכך משום פגיעה ושמחה לאיד. כעין הפגנת ניצחון. רק משום כך, דילגו על רבי יהושע ומינו את רבי אלעזר בן עזריה, בן השמונה עשרה! הבה נלמד מכך, את התועלת שבהבלגה. הבה נדע, שעמיות הוא דבר שבדיעבד, וגם אם מנצחים בו יש להצטער על שהזקקנו לכך!

בשעתו קמה תנועה חרדית והמרתה את פי "מועצת גדולי התורה" של "אגודת ישראל". התנועה, "פועלי אגודת ישראל", זכתה לביקורת נוקבת מצד גדולי הדור ולבסוף נכשלה בבחירות, ירדה מהמפה. שמע מרן הגרא"מ שך זצ"ל קולות צהלה על מפלתה. מחה בצוחלים ואמר: "היתה זו חובתנו להלחם בתנועה. גדולה היתה סכנתה. אבל יהודים עמדו בראשה, ויהודים נתנו לה קולם, ועתה אבלים הם ועצובים, ואיך נשמח למפלתם!..."

הנה, זה מבט של דעת תורה! ומבט זה גילה לנו בורא עולם בעצמו! בשעתו, קיטרגה הלבנה נגד החמה. אמרה שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. מיד השיבה הבורא כגמולה: "לכי ומעטי עצמך". אך לא זו בלבד שפיצה אותה בצבא הכוכבים, אלא עוד הורה להביא קרבן חטאת בראש חודש, יום התמעטות הלבנה, כעין הבעת צער על העונש, כדי להורות לנו, שהעונש הוא דבר שבדיעבד, ויש להצטער עליו!... (מעייני השבוע).

"האם תמנו לנוע" [יז, כח].

הרופא המרפא את האדם מחוליו, עושה עמו טובה גדולה, והוא שיניחו אחר כך בשלום (אפריון).

הלחן שאלה מעניינת שהגיעה מאת רופא בכיר: הגיע אלי לקליניקה מטופל צעיר, והתלונן שסובל מכאבים חזקים במקומות שונים בגופו, בפרט כאבי ראש טורדניים. המטופל כבר הספיק להשתמש כמעט בכל משככי הכאבים, והוסיף לטעון, שלאחרונה תוקפות אותו סחרחורות נוראיות שמערערות את שווי משקלו.

שלחתי אותו לבדיקות מקיפות, כולל בדיקת סי.טי. ראש, וכל הבדיקות הראו שמצבו מצויין. לאחר מיצוי הטיפולים והבדיקות, אבחנתי היתה - שלמעשה בעייתו היא פסיכולוגית; הוא חולה רק בדמיונו, ונכנס לסחרור של בהלה ופחד מחשש לימצבו המסוכן וגורלו. הדמיונות מובילות אותו להרגשה מדומה של כאבים עזים וסחרחורות, כשבפועל בריאותו תקינה לחלוטין. לאחר מחשבה, חשבתי לפעול בדרך מתוחכמת. אמרתי לפציינט: "אף על פי שאיני נוהג להשתמש בתרופות טבעיות, כי אני רופא בתחום הרפואה הקונבנציונלית, אך הפעם אחרוג ממנהגי; לביקור הבא, אטרח להשיג עבורך תרופה טבעית, נדירה ומיוחדת, שבע"ה תועיל מאוד, אלא שמחירה יקר, ומסתכם בסכום של... 500 שקלים!... המטופל הסכים מיד, וביקש שאעשה זאת בהקדם האפשרי... מהי אותה תרופה מיוחדת ש'השגתי' עבורו? - תרופת 'פלצבו' (אין בו), שהיא תרופת-דמה, שאין בה שום חומר פעיל. מסרתי לידי את התרופה, בתקווה שעל ידי צריכתה, תיפטר בעייתו הנפשית. אמרתי לו שיטול את התרופה חודש ימים ויחזור אלי.

הבחור שילם 500 שקל, צרך את התרופה במשך חודש ימים, ולאחר תקופה זו חזר אלי.

מיד בהיכנסו הבחנתי שהפך ממש ל'אדם חדש'... "הצללת את חייו!" קרא בהתרגשות. הוא הרבה להודות לי מקרב לב, והרעיף עלי את כל הברכות האמורות בתורה...

כעת התעוררתי בשאלה: אמנם התרופה עזרה לבחור, אלא שליבי נוקפי, שמא עברתי על איסור גזל, שהרי מכרתי לו ב-500 שקלים, תרופה שמחירה מסתכם בכמה שקלים בודדים. יש לציין, שלא לחינם נקבתי במחיר כה גבוה, שכן המחיר כאן מהווה גורם אפקטיבי בחולה, כי הוא מאמין שלא משלם כל כך הרבה בחינם, אלא בוודאי מדובר בתרופה מיוחדת שתרפא את מחלתו הקשה... כך שאילו הייתי אומר לו שהתרופה עולה עשרים או שלושים שקל, לבטח לא היתה עוזרת לו... השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א:

א) הרופא השקיע מחשבה להביא לריפוי נפשו של החולה הצעיר, והמטופל אכן נתן בו אמון, והחליט לרכוש ולצרוך את התרופה, והוא בטוח שמחמתה נושע מייסוריו, ומודה לרופא על כך שהציל את חייו. ומשום כך, מגיע לרופא את מלוא הסכום של חמש מאות שקל כסף, כי חכמתו ותושייתו להבאת מזור ומרפא למטופל, אכן שווים את הסכום.

ב) עוד אפשר להוסיף, שמאחר שהריפוי של החולה זה התאפשר רק על ידי כך שישקיע סכום רב של חמש מאות שקל, כי רק בכך יתן אמון מלא ברופא ובטיפול עליו המליץ, ואילו היה אומר לו הרופא שמדובר בתרופה זולה, הטיפול לא היה מצליח, אם כן זהו 'דרך הטיפול' בחולה זה; וממילא ה'תרופה' אכן שווה (עבור המטופל) סכום זה, כי 'תפעל' רק על ידי קנייתו בדמים הרבים.

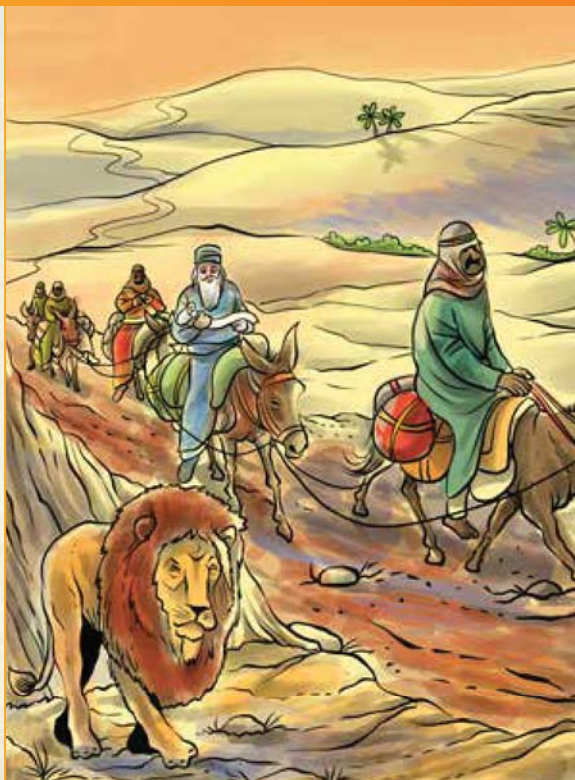
ג) יש לציין עוד, למה שהודיעונו חכמינו ז"ל (במסכת ע"ז נ"ה): "ייסורים, בשעה שמשגרים אותם על האדם, משביעים אותם: לא תצאו ממנו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית, ועל ידי רופא פלוני ועל ידי סם (תרופה) פלוני". ואם כן בשמים הכריזו, שלרופא שלנו, היתה הסייעתא דשמיא לרפואתו בדרך מתוחכמת זו. ולכן מסתבר שמלוא הכסף מגיע לו.

לסיכום: הרופא יכול להשאיר את ה-500 שקלים בידו (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קדוסייה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ירון בן אסתר ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ מנחם בן פאני ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ שרה בת כורשיד ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ שמואל בן יוליאנה ז"ל, לע"נ יהודה בן מתוקה ז"ל, לע"נ לוצ'יאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

נפת צופים

"ויקח קרח... ודתן ואבירם... ויקמו לפני משה" (טז, א-ב)

מדוע פתחה כאן התורה במלה "ויקח"?

דרשו על כף חז"ל (סנהדרין קט:): "ויקח - שלקח מקח רע לעצמו". מהו המקח הרע שאליו התפוגגו כאן חז"ל? איזה מקח רע עוד הוסיף קרח על רעתו זו?

התשובה לכך רמוזה בדברי הפסוק (להלן כו, יא): "ובני קרח לא מתו". על פי מה שאמרו חז"ל (ספרי ואתחנן פייסקא לד), שהתלמידים קרויים בנים, נוכל לפרש שכוננת הפסוק היא שתלמידיו של קרח, ממשיכי דרכו הרעה, הם לא מתו. אמנם קרח עצמו מת, ועם בליעתו באדמה, מתה גם מחלקתו. ואולם רעת המחלקת לא מתה - לא הפסיקה, וממשיכים אותה עדין תלמידיו ותלמידי תלמידיו, והם בעלי המחלוקות שבכל דור ודור. וזה המקח הרע הנוסף שהוסיף קרח על רעתו האישית.

על פי זה מובן גם מדוע נקט רש"י בפרושו במילים: "פרשה זו יפה נדרשת במדרש" - נדרשת לשון הנה לא רק שדרשו אותה על מה שהתרחש בעבר, אלא ממשיכה להיות נדרשת יפה בכל דור ודור. בכל מחלקת שקמה בכל דור ודור, מוכחת שוב נכונות דרשת חז"ל, על המקח הרע שלקח קרח לעצמו.

(בן איש חי)

"וישמע משה ויפל על פניו" (טז, ד)

מדוע נפל על פניו? נתן להסביר שמושה הפיל את עצמו בכונה על פניו, כדי למנע מקרח ואנשיו למוות באותו רגע, או לאבד את רכושם. הן אמרו חז"ל (נדרים ז:): שכל מי שנעצו בו החכמים את עיניהם, מתוך פצע והקפדה, לא יתכן שלא נזק מכה - או שמת, או שהפך לעני.

וכדי להותיר לקרח ואנשיו אפשרות לשוב בתשובה, בטרם ינזקו, הפיל משה את עצמו על פניו, כדי שעניו לא יראו אותם.

(רבי יונתן איבשיץ)

"לא חמור אחד מהם נשאתי" (טז, טו)

רש"י: "אפלו כשהלכתי ממדין למצרים, והרכבתי את אשתי ואת בני על החמור, והיה לי לטל אותו החמור משלהם, לא נטלתי אלא משלי" - למרות שחמורי לא שמש אלא עבור בני ישראל, שהרי באתי למצרים כדי להוציאם משם, לא נטלתי מהם את דמי החמור.

מעשה והצטרף רב ספרא לשיירה, שהיתה מהלכת במדבר, השורץ בחיות טרף ובשודדים. והנה משמים נשלח שומר להגן על רב ספרא בדרכו - היה זה אריה גדול ממדים, שהתלנה לשיירה בדרכה, מבלי לפגע באנשיה, והיה מרתיע את חיות הטרף והשודדים מלהתקרב אליהם. ונתנו לו אנשי השיירה בשכרו - חמור אחד בכל לילה למזונו. החליטו אנשי השיירה, שבכל לילה ימסר אחד מהם את חמורו לאריה, וכך היה.

והנה בהגיע תורו של רב ספרא למסר את חמורו, חסו משמים על ממונו של הצדיק, ובארוח נס, לא טרף האריה את החמור ולא נגע בו. כשהקיץ רבי ספרא למחרת בבקר משנתו, ראה

לתדהמתו, שחמורו חי וקיים. חיש מהר, בטרם יקדימוהו יתר אנשי השיירה, תפס בחמור ומשכו, כדי לזפות בו, כדין הזוכה בהפקר. הן לכאורה, הפקר החמור כרגע בו נמסר לאריה.

אמנם ידע רב ספרא, שלמעשה מצד הדין, לא נעשה החמור להפקר, שהרי הוציא מרשותו רק על מנת לתתו לאריה, ולא כדי שיהיה הפקר לכל העולם.

חשש רב ספרא שאנשי השיירה אינם בקיאים בהלכה, ועל כן, במקרה ואחד מהם היה מושך את החמור לפניו, ומבקש לטל אותו לעצמו, והיה אז הוא רב ספרא, טוען שהחמור עדין שייך לו, עלולים היו אנשי השיירה לחשד בו שמבקש לטל את מה שאינו שלו.

על כן, כדי להיות נקי מה' ומאדם, ראה לעשות שוב מעשה קנזן, להוכיח את צדקתו.

(בבא קמא קטז.)

"לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד"

מהם" (טז, טו)

מה רצה משה רבנו לומר בזה?

בנהג שבועולם, שכשאדם הדיוט עולה לגדלה, מיד הוא מוריד ומסלק את אנשי המעלה ממשרותיהם החשובות, ומגביה את האנשים הפחותים והשפלים, שהיו תמיד מקרבים אליו.

לא כף דרכו של אדם גדול, שנעשה למנהיג. ממשוה הוא לכבד את אנשי המעלה, ואינו נושא פניו לאנשים הפחותים.

וזו כוננת משה כאן בדבריו: "לא חמור אחד מהם נשאתי" - לא נשאתי ורוממתי אף "חמור" - אדם הדומה לבהמה, "ולא הרעתי את אחד מהם" - את המיחדים והמעלים שבהם.

הלולא דצדיקיא

ואכן מיני אז, למדו האב ובניו מדי שנה בשנה בין חג הפסח לחג השבועות את המסכתות הללו מרישא ועד גמירא.

לימים, חבר רבי פנחס שני חיבורים חשובים על המסכתות הללו. ספר "המקנה" על מסכת קדושין וספר ההפלאה על מסכת פתובות. חיבורים אלו התקבלו כאבני יסוד בעולם התורה, ומהיום בסיס הכרחי להבנתן של הסוגיות החמורות שבמסכתות אלו.

שני האחים הקדושים, רבי פנחס ורבי שמעלקא, למדו בבחרותם תחלה אצל הגר"א מוילנא, שם רכשו את דרכי קניינה של תורה ופרי עמלה, ולאחר זמן מה נסעו לעיר מעזריטש, אל המגיד הקדוש, עד שברבות הימים היו לתלמידיו המובהקים.

רבי פנחס הורוביץ שמש כרב הקהלה היהודית הגדלה שבפער פרנקפורט דמיין במשך 36 שנים, ואף עמד בראשות ישיבה חשובה בעיר, ישיבה שהעמידה מבין שורותיה תלמידי חכמים רבים. אחד המפרסמים שבהם הלא הוא רבי משה סופר - ה"חתם סופר" זי"ע.

לעת זקנותו, חלה רבי פנחס במחלת עינים קשה שנטלה ממנו את מאור עיניו. ראשי הקהלה הדואגים הביאו למטת חוליו רופאים מנחמי עינים ידועי שם בכדי שיחזירו לו את כח ראייתו. אך רבי פנחס סרב בתקף לנתוח בשתי עיניו. הוא הסכים שינתחוהו אך ורק בעינו האחת, באומרו כי די לו בעין אחת בשביל ללמוד תורה. איננו רוצה לחזות עוד בהגלי העולם הזה. רבי פנחס הורוביץ נסתלק לגנזי מרומים בי"ד תמוז תקס"ה, ומקום מנוחתו בבית העלמין היהודי העתיק שבפרנקפורט.

מאת: חיים הופקוביץ

ממרומי האות ל', יורדת המחלקת עד לקרקע, ושם נשענת היא על האות - ו', הדומה בצורתה למשענת המטה - רמז להפיכת המחלקת ליציבה וקיימת.

האות הבאה היא - ק', אשר רגלה האחת יורדת למטה. רמז לכך שהמחלקת לא עוד רק מצבת על הקרקע, אלא נועצת כבר יתד בעמק האדמה, כמו המחלקת ההולכת ומעמיקה עד לתהום.

בשלב הבא לא די לה למחלקת ברגל אחת הנעוצה בקרקע, ותקצת בקרקע שני יתדות קבועים, כשתי רגלי האות ת' - רמז להפיכת המחלקת לקבועה ויציבה.

(הש"ל"ה)

ספר נחוץ לכל בית יהודי על תקופת בתי המקדש וחורבן. לגילאי 8+

תאור על תקופת ימי בין המצרים בשפה קלה ונושכת את הלב לגילאי 4+

ספורי פרשת השבוע בשלוב מדרשי חז"ל מתאים לגילאי 7+

להשיג בחגיגות הספרים. נמו להשיג ישירות במספר הנ"ל
ושננתם לבניך
 ספרים טובים לבית טוב
 בכל עניני העלון
 ניתן לקבל את העלון במייל הנ"ל © כל הזכויות שמורות ציורים: מוטי הלר
 0527113332 יתן לפנות לרב יעקב הופקוביץ:

בין הפותרים נכנה יוגרלו ספרי "ושננתם לבניך" תשובות נמו לשלח: 1532538268 או במייל: jhopko@gmail.com פתרון החידה לפרשת שלח: אלקים אומר למשה שבני ישראל נסו אותו 10 פעמים (במדבר יד כב).
חידה לפרשת השבוע
 מי מזכר בפרשה זו אף לא מופיע שוב בתורה כלה?
 בין הפותרים נכנה יוגרלו ספרי "ושננתם לבניך" תשובות נמו לשלח: 1532538268 או במייל: jhopko@gmail.com פתרון החידה לפרשת שלח: אלקים אומר למשה שבני ישראל נסו אותו 10 פעמים (במדבר יד כב).

יום ראשון ד' תמוז (תקס"ה) בעל ה"הפלאה"

רבי צבי הירש הורוביץ, רבה של העיר צ'ורטקוב, נהג ללמוד עם בניו לפני כל חג ומועד את המסכת העוסקת בעניני אותו חג. את מסכת "ספה" למדו יחדו לפני חג הסוכות ואלו את מסכת "פסחים" - בפרוס חג הפסח.

באחת השנים, עת התקרב חג השבועות, פנה רבי צבי הירש אל בניו, פנחס'ל ושמעלקא, ושאלם, איזו מסכת יש ללמוד כהכנה לקראת חג השבועות הממשמש ובא.

"עלינו ללמוד את מסכת פתובות ומסכת קדושין". נענה פנחס'ל על אתר.

"ומה ענין פתובות וקדושין לחג השבועות?" תמה האב.

עיניו של הילד ברקו: "הלא לימדנו אבינו שהקב"ה קדש את עמו ישראל בהר סיני ע"י חפה וקדושין. על פן מטל עלינו ללמוד את המסכתות העוסקות בנושאים הללו..."

מתוך סדרת הספרים "ספורי צדיקים על מדות ומע"ט" "ושננתם לבניך"

"ויקהלו על משה ועל אהרן" (טז, ג)

אותיות המלה מחלוקת מרמזות על שלבי התפתחותה, מתחלתה ועד להפיכתה למחלקת קבועה, שאינה מתבטלת. האות הראשונה - מ', יש לה בתחיתיה רק פתח קטן - רמז לכך שמחלקת יכולה להתחיל אף בגלל ספה קטנה.

לאחר מכן מתרחבת המחלקת, כמו הפתח שבתחית האות הבאה - ח', שהוא כבר רחב יותר מפתח האות מ'.

בשלב הבא מתלהטת המחלקת, וזה רמז באות - ל', העולה למעלה כשלהבת האש הלוחטת.

לתגובות הערות: שליח 064-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֹת: 19:30

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:33

ר"ת: 21:03

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 300 24.6.2017 - ל' סיוון תשע"ז

זֶה הַשָּׁמַע לְהַ' צְדִיקִים וְבוֹא בּוֹ

פְּרִשְׁת - קֶרֶח

סכנה! מחלוקת- הרב אפרים שרבני שליט"א ('מחנה אפרים')

התורה הקדושה מספרת על אדם ששמו קרח, שבבוקר אחד קם ומחליט להטיל דופי בנאמנותו של משה רבינו. אותו אדם מצליח להעמיד מפלגה כשהוא עומד בראשה, הוא היו"ר ותחתיו נמצאים 'סירת' שלימה- נשיאי עדה, ראשי שבטים, אנשים בעלי שיעור קומה ורמי-דרג, אנשים שהיו יודעים את שם ה' המפורש (כמובא בילקוט הראובני) ויחד איתם ראשי סנהדראות ואבות בתי הדין, 'מפלגה מנצחת' (בתרגום יונתן מובא, שקרח הצליח לסחוף מאחריו המון כזה גדול, כיוון שהיה עשיר מופלג ואיל-הון, הוא הצליח בממונו הרב לפתות אישי ציבור ואנשי מעמד מהדרג העליון ביותר). והם עומדים לפני משה רבינו ומטיחים כנגדו דברים קשים כגידין ודורשים 'בחירות'.

וכשמשה רבינו שומע את דבריהם ורואה המון כל כך רב המפגין מחוץ לביתו, מיד התורה מספרת: 'וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו' - משה רבינו כובש פניו בקרקע ושותק, הוא לא עונה אפילו מילה אחת, פשוט אוחז בפלך השתיקה. ולאחר כל הביזיונות וההשמצות, התורה מספרת, שמשה רבינו שולח לקרוא לדתן ואבירם, אותם אנשים שלא היה רגע שנתנו למשה רבינו מנוחה, הם אלו שבמצרים הלשינו עליו שהרג את המצרי, הם אלו שביום בשבת יצאו ללקט מן ולא מצאו והם אלו שעכשיו שמים למשה רבינו רגל להדיחו מכיסאו. וכשמשה רבינו קורא להם, הם משיבים שני דברים, אחד: שהם לא מתכוונים להגיע בשום פנים ואופן. השני: 'כִּי תִשְׁתַּרְרַר עָלֵינוּ גַם הַשְּׁתַּרְרָר' - במילים שלנו זה, 'נמאס לנו שאתה תמיד זה שנותן את הטון, אולי תתן לאחרים שיודעים לעשות את זה יותר טוב ממך'. ומשה רבינו ששומע כך עדיין מחריש ומחליט לילך אליהם כדי לפייסם והכל בשביל השלום, כמו שכותב השל"ה הקדוש, רק לא מחלוקת, אך גם כשהלך אליהם, הם המשיכו להטיח בו דברים.

וכאן הקב"ה כבר התערב, וכמו שאמרו חז"ל: "כל העושה מריבה עם ת"ח, כאילו עושה מריבה עם מי שאמר והיה העולם". התורה מספרת, שהקב"ה פתח את האדמה שתחת רגלי קורח ומשפחתו וזו שאבה את כל מה ש'קשור' לקורח, את אשתו, את ילדיו, הכל!

וחז"ל אומרים בכאב, שאפילו תינוקות בני יומן נבלעו באותו היום ה' ירחם: "וְאֵת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקָרַח וְאֵת כָּל הַרְכוֹשׁ" – אומרים חז"ל, שאפילו שמו של קורח, שהיה נמצא על מסמכים ופנקסי צ'קים, גם הוא נשאב תחת לאדמה, שלא יישאר זכרו של השם הזה, שם של אדם שעושה מחלוקת, שם של אדם שמחרחר ריב ומדון, אדם שמחפש סכסוכים ומדנים, את השם שלו הקב"ה לא רוצה לראות אפילו על פנקס צ'קים, כי בגלל אדם כזה תינוקות בני יומן שעדיין אוכלים 'מטרנה', חולים במחלות קשות ועוברים טיפולים קשים, כי מחלוקת אלו אותיות 'חלק-מת', ללמדך כמה קשה המחלוקת.

כותב ר' חיים שמואלביץ זצ"ל בספרו שיחות מוסר, שכל כך קשה המחלוקת, שראינו כמה ישיבות קדושות שהחזיקו מעמד במצבים קשים ביותר, עברו פוגרומים, עברו את השואה ועדיין לא זזו ממקומן, אין רוח שהצליחה לעקור אותן, אך כשנכנסה לתוכן המחלוקת הן נתפרקו ונעקרו ממקומן, כי הרוח של המחלוקת קשה יותר מכל הרוחות שבעולם.

הגמרא מסכת יבמות (צו): מספרת על בית כנסת בטבריה, שהתעורר שם ויכוח הלכתי קשה, כל כך קשה עד שגלש ל'פסים אחרים...' שני הצדדים התחילו למשוך את ספר התורה כל אחד לצד שלו כדי להוכיח את 'חכמתו', ומחמת ההתלהטות נקרע ספר התורה. באותו היום נקלע לבית הכנסת התנא הגדול ר' יוסי בן קיסמא, הוא לא האמין מה העיניים שלו רואות, מריבות בבית של הקב"ה? על השולחן שלו? לא להאמין שגם בביהכנ"ס יש מפלגות! מיד אמר ר' יוסי, אם זו התוצרת של ביהכנ"ס שלכם: "תמיה אני אם לא יהיה ביהכנ"ס הזה בית עבודה זרה" – בית כנסת כזה הקב"ה לא יחזיק, יום אחד יבואו הגויים ויעשו מבית הכנסת שלכם 'כנסיה'. וכך היה, הקב"ה סגר את ביהכנ"ס הזה! כי הוא מעדיף שתישאר בבית, שלא תהיה פתיחת היכל, העיקר שאף אחד לא יפתח את הפה שלו, כי בית כנסת עם מחלוקות, עם פילוגים, עם תככים, אולי זה 'כנסת', אך לא בית כנסת.

הלוואי שנזכור ולא נשכח, שאין דבר שהמחלוקת אינה מצליחה לכרסם בו, הכל היא אוכלת, היא אכלה את קורח, היא אכלה בתי כנסיות והיא אוכלת גם את שלום הבית. וכותב ר' חיים פלאגי זצ"ל בספרו כף החיים (סי' כז'), שאם ח"ו יש מחלוקת שמתלקחת בבית ביום שישי לקראת שבת בין הבעל לאשה, זהו סימן שאותו שבוע לא יצליח להם ויהיה להם תקלות באותו השבוע – זהו כוחה של המחלוקת, הכל היא מכלה.

הלוואי שנזכה להיות מהבורחים מהמחלוקת, וכמו שכתב החפץ חיים בצוואה שלו לבניו: "תברחו מהמחלוקת כמו מאש, ואפילו מהצד שצודק" – אלו המילים שהיה לחפץ חיים לכתוב לבנים שלו לפני שהוא עוזב את העולם, לא הלכות לשון הרע, לא לימוד תורה, תבטיחו לי שתיזהרו מהמחלוקת! אני רוצה שתבטיחו לי שאתם לא תפתחו לה את הדלת, כי כשהיא נכנסת שום דבר לא נשאר.

ומספר ר' שלמה זלמן אוירבאך, שעמדו כמה אנשים והרימו עליו צעקות בקשר לדבר הלכה שפרסם והרב החריש. וסיפר אחד ממקורביו, ששאל את הרב מהיכן הוא סיגל את הכוחות להחריש ולשתוק. הוא ענה, שכשהוא היה ילד קטן, הגיע לשכונתם, שכונת 'שערי חסד', הרב ר' אהרן כהן זצ"ל, חתנו של החפץ חיים, כולם היו שמחים שמחה גדולה שצדיק כזה הגיע להתגורר בשכונה. לאחר כמה חודשים נעלם הרב לשבוע, כשהלכו לבדוק בדירתו, מצאו שדירתו ריקה, ולאחר בדיקה, מצאו שהוא עזב ליפו.

כשנסעו כולם לשכנעו, הם נכנסו לביתו וקיבלם הרב בסבר פנים יפות. כששאלוהו מדוע עזב, הוא ענה להם, שכשרצה לעלות לארץ ישראל, הוא שאל את חמיו היכן הוא ממליץ לו להתגורר – ירושלים, טבריה, חברון, אולי צפת. ענה לו החפץ חיים, לא חשוב היכן תתגורר, רק תבטיח לי דבר אחד ב'תקיעת כף', ממקום של מחלוקת אתה בורח במהירות! סיים הרב: "ולאחרונה ראיתי, שהתעורר בבית הכנסת דין ודברים בעניין הגבאות והתעוררה אצלי חרדה כיצד אגור כאן, הלא הבטחתי בתקיעת כף לחמיו שאברח ממחלוקת, לכן נאלצתי לעזוב את המקום באופן מידי". סיים הרב אוירבאך, עכשיו אתה מבין איך סיגלתי כוחות לשתוק.

יה"ד שה' יצילנו ממחלוקת, בבית הכנסת, בבית ובעבודה, ושנוכה להיות לפחות קצת מתלמידיו של אהרן, מהאנשים המרבים שלום ומשכינים שלום בכל מקום. וה' יתברך יניח את האהבה בגבולנו. אכ"ר. שבת שלום אפרים שרבני.

לאהוב כל יהודי! (מתוך 'טוב לחסות בה' גיליון 535)

משה רבנו, הרועה הנאמן של עם ישראל, מנהיג את עמו בנאמנות פעם אחר פעם, למרות הטענות והתלונות אשר טוענים עם ישראל כנגדו. משה רבנו לא מרים ידיים ופורש מתפקידו, אלא ממשיך הוא לבקש על עם ישראל רחמים מאת ה', וכדברי המדרש: "אמר משה לפני ה': 'ימותו משה ואלף כמוהו, ואל תיפול שעה אחת משערת ראשם של עם ישראל'. מלמד אותנו משה רבנו כמה יש להתנהג ברחמים ובחמלה לכל יהודי ויהודיה! אף בפרשת השבוע כאשר קמים קרח ועדתו כנגד משה, קוצף ה' על העם ורוצה לכלותם, או אז מיד מזדעק משה ממקומו ומתחנן לה: "ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר, האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף?". גם אם יש לך שכנים, חברים או בני משפחה המצערים אותך, זכור כי הם מזרע ישראל קדושים ורחם עליהם.

וכבר כתב הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל בספרו 'תוכחת חיים' (פרשת וארא, דף לד): מה שנתגלה לו בחזיון הלילה שראה עשיר תם וישר, אחד מתושבי העיר 'איזמיר' שבטורקיה כחודש לאחר פטירתו, כשהוא לבוש בבגדים נאים והוא שש ושמוח, והתפלא על כך מאוד, וכששאלו איך ומדוע זכה לחיי העולם הבא? ענה לו: על אשר לא נשתעבד במשרתי באכזריות ובקושי, כי אם ברחמנות, שלא היה מכביד עליהם. שכל החס על עם בני ישראל – אהוב הוא כמשה רבנו!

סיפר בנו של הגאון ר' אברהם גיניחובסקי זצ"ל: "באחד הימים הגיע תלמיד חכם צעיר לדבר עם אבא בלימוד. כשיצא הת"ח מהבית, פנה אלי אבא ואמר: "כולי התפעלות מהאברך הזה! בקיאותו בכל חלקי התורה ממש מדהימה, על אף גילו הצעיר. ואף הוא נעים הליכות, וניחון במידות נאצלות להפליא"... סיפרתי לאבא מיהו אביו של אותו תלמיד חכם, ומיד כששמע זאת אבא הוא שמח עד למאוד והודה לי על כך, "לפי שכאשר שאפגוש את האב, אוכל לעשות עמו חסד ולשבח אותו ולפרגן לו על שזכה לכזה בן מוצלח ומופלג". לא חולפים מספר ימים, והנה אביו של הת"ח הצעיר מגיע אלינו הביתה, ומבקש להיכנס לחדרו של אבא. האיש הגיע בליווי יהודי נוסף, והשניים התייעצו עם אבא אודות עניין מסוים. משסיימו את השיחה ויצאו מהבית, שאלתי את אבא אם זכר שמדובר באביו של האברך המופלג ההוא. "בוודאי שזכרתי", השיב. "ומן הסתם נתת לו אבא, שבחים רבים?...". אך אבא השיב בשלילה. הוא לא דיבר מאומה אודות בנו של האיש". מדוע אבא לא שיבח את הבן באוזני האב, כפי שאבא הביע את רצונו לפני כמה ימים?!", שאלתי את אבי. וכאן, הרצינו פניו של אבא, ואמר לי: "כיצד יכול הייתי לשיבח, הרי הוא לא שהה אצלי לבד, נכנס עמו יהודי נוסף, וזה הפרט שמשנה את התמונה; הלוא את בניו של אותו יהודי איני מכיר כלל, וגם לא שמעתי מהם מאומה. תאר לעצמך, שהבן של אותו יהודי הוא לא כל כך מוצלח, ואולי אף פחות מכך..."

איך הוא ירגיש בשעה שאני אחמיא לחבירו על הבן שלו?!... הרי יתכן שהלב שלו יכאב בלי שאף אחד ידע! לא מן הנמנע, שעל פניו לא יראו מאומה, ואולי אף יחייך, אבל בתוך ליבו הוא עלול לחוש צריבה, ואולי אף צביטה חזקה וכואבת – למה הבן שלי לא...!?

ואם כן, איך יעלה על הדעת לשבח את האחד על שזכה לבן ומיוחד, ובו ברגע לצבוט את ליבו של השני. "אבא הוסיף ואמר: "ואולי, באמת ילדיו של האיש ההוא גם הם טובים ומצליחים במקומותיהם, אבל מספק, אם רק חשש שאדם במעשיו יגרום צער לאחרים, או אולי רק אי נוחות, צריך לחדול ולהימנע, לנהוג בשב ואל תעשה! מוטל עלינו להיות רודפי חסד, לחשוב תמיד כיצד ניתן להיטיב לזולת, אך יחד עם זאת, יש להקפיד שלא יהיה זה על חשבון פגיעה באחרים..." (מתוך 'זפרינו מתוק').

כמה יש להיזהר שלא לצער יהודי או יהודייה, אשר לא משנה מי הם ומה מעשיהם, אך סוף כל סוף, הינם בניו המובחרים של בורא העולם, האוהב אותם וחפץ בטובתם, וכמקובל בשם ר' נחמן מברסלב כי כל האוהב את האב – אוהב גם את בניו. והדרך היחידה לדעת האם האדם הוא אוהב את ה', הוא אם אוהב כל יהודי ואף המצערו.

ויקח קרח (טז,א)

אונקלוס תרגם: ואתפליג קורח. ומובא בילקוט שמעוני אמר ריש לקיש: 'שלקח מקח רע לעצמו'.

ביאר נפלא הרב אברהם משה שוורץ שליט"א (דפי עזר לאור הנר תשע"ד) הקדמה: על הפסוק 'את ה' א-לוקיך תירא' דרש ר' עקיבא 'את – לרבות תלמידי חכמים'. קורח טען 'כי כל העדה כולם קדושים' וממילא אין הבדל בין תלמיד חכם ליתר העם. ובכך הוא חולק על דרשת רבי עקיבא לעניין כבוד לתלמידי חכמים. רמז לדבר בתרגום 'ואת – פליג' קורח חולק על דרשת רבי עקיבא הנלמדת מהמילה 'את'. אבל אם כך למה הוא דרש לעצמו את הכהונה? הלא לדבריו כל העדה כולם קדושים?

אלא חייבים לומר שהוא כן דורש את דרשת רבי עקיבא אבל לעצמו שהוא התלמיד חכם וכולם חייבים בכבודו. רמז לדבר: 'שלקח מקח רע לעצמו' את מקחו (דרשתו) של ר"ע (רבי עקיבא) קרח לקח לעצמו.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מול, נועה בת יעל, קרן בת רחל.

לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
הצלחה ופרנסה בשפע: לשגיא בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה,
לירון בן פנינה, קורל בת סיגל.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל, ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.

קָרַח

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 479 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנשיאות מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 366 שנה ח' העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל כ"ח סיון תשע"ח

999 פ' 1899

קָרַח - תוכן ענייני הפרשה

- א. מחלוקת קורח ועדתו ודתן ואבירם, (און בן פלת לבסוף ניצל מהמחלוקת) ו-250 הנשיאים - כנגד משה רבינו ואהרן הכהן.
- ב. משה מתפלל, מנסה לעשות שלום, וכשלא הסכימו, הציע נסיון לבחירת כהן גדול חדש למחרת, ויביאו כולם מחתות עם קטורת, וה' יבחר את הכהן הגדול.
- ג. קרח ו-250 נשיאים מקיבים מחתות עם קטורת ואש במזבח הפנימי, ועם ישראל באו לראות מי יבחר, והיתה גזירת כליה על כל עם ישראל, ומשה התפלל שיענש רק קרח ולא שאר כל בני ישראל.
- ד. ה' ציווה שכולם יתרחקו ממקום קרח ועדתו ואהליהם, ומשה הלך שוב לנסות לעשות שלום, ולא הסכימו.
- ה. אח"כ אומר משה לבני ישראל, שאם יבָלְעו קרח ועדתו באדמה, הדבר יעיד שנבואת משה אמת וכי ה' הוא שציווה אותו למנות את אהרן לכהן גדול. העונש - נבקעה האדמה, ונבלעו בה קרח, עדתו דתן ואבירם, כל משפחותיהם, וכל רכושם. ובמקביל - 250 הנשיאים שהקטירו את הקטורת, נשרפו באש.
- ו. צווי ה' לצפות את מזבח העולה במחתות, השרופים זכרון למאורע הנורא.
- ז. איסור עשיית מחלוקת, ואיסור לחלוק על הכהונה.
- ח. תלונת בני ישראל על שנענשו קרח ועדתו, והתחילה מגיפה, ומתו 14,700 איש, ואהרן הקטיר קטורת ועמד בין החיים לבין המתים ונעצרה המגיפה.
- ט. השקטת המחלוקת ע"י הנחת מטות נשיאי השבטים בקדש הקדשים, ורק מטה אהרן פרח והוציא פרי.
- י. מצות הלויים לשמור שלא יכנס זר למשכן.
- יא. כ"ד מתנות כהונה הנאכלות במקדש: יבשר חטאת בהמה, וחטאת העוף, אשם ודאי, ותלוי, שלמי ציבור ושתי הלחם, (בשבועות), לחם הפנים, ומוותר המנחות, ומנחת העומר, וולוג שמן של מצורע.
- הנאכלים בירושלים: ב"כ, ביכורים, המורם מתודה, איל נזיר ושלמים, ועורות קדשי קדשים ניתנים לכהנים.
- בכל ארץ ישראל: תרומה, חלה, בכורים, וראשית הגז, וזרוע לחיים וקיבה, פדיון הבן, פדיון פטר חמור, ושדה אחוזה וחרמים, וגזל הגר.

"ויקח קרח... (טז, א)

רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל הכניס עצמו בעובי הקורה להשקיט מחלוקות שפרצו בקהילות, לנסוע ולנסות לפשר בין הצדדים להגיע לעמק השווה, ולא נרתע ממחלוקות קשות ומרות ואף לא מעלבונות שהטיחו בו שני הצדדים. הוא היה חוזר ואומר: גם מחלוקת שתחילתה לשם שמים, אם היא נמשכת - לא יתכן שלא תתערב בה תאוות הניצוח, ויבוא גם השטן בתוכם, והסיטרא אחרא תיטול בה חלק בראש. פעם בעת מחלוקת אמר רבי יחזקאל, מעולם לא הבנתי מדוע הוצרכה התורה לצוות 'לא תוכל לתת עליך איש נָכְרִי לַמֶּלֶךְ', וכי איזה יהודי ירצה להמליך עליו נָכְרִי, וכי חסרים יהודים מוכשרים? אבל עתה מבין אני. כשפורצת מחלוקת בעינין הרבנות, מוכן כל אחד - שאפילו גוי יהיה מלך, ובלבד שלא יהיה הרב של הצד שכנגדו...

בפרשתנו אנו לומדים על מחלוקת קרח ועדתו. רש"י מסביר מהי הסיבה שבעטיה נגרמה המחלוקת הקשה, וז"ל: "ומה ראה קרח לחלוק עם משה? נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדיבור. אמר קרח: 'אחי אבא ארבעה היו, שנאמר: 'ובני קהת: עמרם, יצהר, חברון ועוזיאל...! עמרם הבכור - נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם?! והוא (משה) מינה נשיא, את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו". כלומר, הסיבה שגרמה לקרח לחלוק על משה היא - קנאה! קרח נתקנא בנשיאותו של אליצפן וזה מה שגרם לו לפתוח במחלוקת. ומה ה"רווח" שיצא לו מקנאה זו? לא קיבל את מה שרצה, הביא לאבדון את עצמו ואת כל עדתו ונבלעו חיים באדמה הם ורכושם.

רבי משה אלמושונינו זצ"ל (מגדולי האחרונים 1518-1581) בחיבורו 'תורת משה' הסביר את דברי המשנה באבות: "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם" כשיש באדם קנאה, תאוה או כבוד - אין שכל, אין מחשבה, אין שקול דעת - אין אדם בעולם! "כי ההוצאה מן העולם יאמר על הפסד השכל הישר, כי בהפסדו, הרי הוא כאילו עבר מצד שהוא אדם ובטל מן העולם". המידות הרעות הללו מוציאות את האדם - את שכלו ואת שקול דעתו - מן העולם.

סיפור מליצי ימחיש זאת: בכפר קטן שבגליל חיו בשכנות שני קנאים וצרי עין אחמד ומוחמד, ולכל אחד מהם היה סוס. למוחמד היה נדמה משום מה, שהשכן שלו - אחמד - "שם עיני" על הסוס שלו, הוא ראה את אחמד מסתכל על הסוס שלו בעיניים חמדניות... והוא פחד ששכנו יגנוב את הסוס. כדי להגן על רכושו, החליט מוחמד 'לסמן' אותו וקצץ לו את קצה האוזן השמאלית, כך לא יוכל אחמד לטעון שזה הסוס שלו. לא קשה לתאר כמה כעס מוחמד למחרת, כשראה שגם אחמד קצץ לסוס שלו את קצה האוזן השמאלית, בדיוק באותו מקום. "קלטתי אותך"! סינן מוחמד, והבין שכנראה השכן החמדן. באמת מעוניין בסוס שלו, אחרת למה שיקצץ לסוס את האוזן בדיוק באותו מקום שהוא קצץ? ...! הלך וקצץ את זנבו של הסוס. רתח הוא מזעם כשראה למחרת את סוסו של אחמד רועה באחו וגם הוא חסר זנב. "קנאי חמדן וחסר בושה"! כינה מוחמד את שכנו החמדן, הלך ושביר את רגלו הימנית של הסוס. אחר הצהרים נפגשו שניהם, אחמד ומוחמד, במרכז הכפר כשרגלי הסוסים של שניהם שבורות.

"טיפשים מטופשים", צעק לעברם אחד השכנים, 'עד מתי תמשיכו להתעלל בסוסים המסכנים שלכם? אתם עוד תהרגו אותם בסוף'!!! ... מוחמד קפץ וקרא: 'ומה אעשה?! שכני ה"יקר", אחמד, "שם עיני" על הסוס שלי, הייתי חייב לסמן אותו כדי שהוא לא יחליף לי אותו!' "וגם אני!" קפץ אחמד, "גם אני הבחנתי כבר מזמן שמוחמד "שם עיני" על הסוס שלי והחליט להחליף אותו בשלו, הייתי חייב לסמן אותו!" ... "תגידו נפלתם על הראש"?! התריס לעברם השכן, "אתם לא רואים שסוס אחד שחור וסוס אחד לבן"?! ...!

אם כן, מה חשב קרח כשהוא בא לחלוק על משה? הוא לא חשב! הקנאה הוציאה את האדם שבו - את שקול דעתו - מן העולם. וזה שכתוב באבות (ז, כא): "הַקְנָאָה וְהַתְּאֵוָה וְהַכְּבוֹד, מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם" ...

אם כן מה יעשה אדם וימנע מלהיכנס למחלוקת? יברח ממנה כמו מאש, וישמע החכם ויסיף לקח.

אליהו

”וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהְרֹן” (טז, ט)

היזהרו בגחלתן - של תלמידי חכמים, שעקיצת עקיצת עקרב.

יש להיזהר מאוד מלפגוע בכבוד תלמיד חכם, כי הפוגע בו - נפגע מיד בעולם הזה. וכמו שמעיד רבי חיים פלאגי זצ"ל (ב"נפש חיים): "בעינינו ראינו ואבותינו סיפרו לנו, כי כמה עשירים שנגעו בכבוד תלמידי חכמים, ירדו מנכסיהם! והדבר היה ידוע, עד שהם התוודו על חטאתם. ואמרו, כי מיום שהתחילו להתגרות בתלמידי חכמים, לא ראו עוד טובה". וכן מצינו שהקב"ה חס על כבודו של הצדיק, יותר מעל כבודו שלו (מדרש תנחומא תולדות ובהר האזינו). שהרי "ירבעם" בן נבט היה עובד ע"ז ולא נענש מיד, ואילו כשרצה לפשוט ידו נגד הנביא עדו - מיד יבשה ידו, "מכאן שחס הקב"ה על כבוד הצדיק יותר מכבודו". והשל"ה (ווי העמודים פ"ג) הביא דברי הזוהר (פנחס) שבראש השנה, כשהקב"ה דן העולם, הדין הראשון הוא על מי שמבזה התורה ולומדיה. ובגמרא (בבא מציעא פד) מסופר על רבי אלעזר ברבי שמעון, שיצאה תולעת מאזנו על ששמע בפגיעת תלמיד חכם ולא מחה כנדרש. כך גם מסופר ברש"י (סנהדרין מד.) על מוכס רשע, ואדם גדול שמתו באותו יום, ובאו אויבים, והניחו המטות וברחו, מלבד תלמיד אחד שנשאר עם מיטת רבו, כשחזרו גדולי העיר לקבור את החכם, התחלפה להם מיטת החכם במיטת המוכס, ועשו למוכס הרשע כבוד גדול, ואותו תלמיד צעק ולא הועיל, ואת החכם קברו בביזיון. אותו תלמיד הצטער מאוד, מה חטא החכם שנקבר בביזיון, ואילו המוכס הרשע זכה להיקבר בכבוד רב. נראה אליו רבו בחלום, וא"ל: אל תצטער, בא ואראך בגן עדן בכבודי הגדול, בא ואראך (המוכס) בגיהנם... אבל פעם שמעתי בגנות תלמידי חכמים ולא מחיתי ולכן נענשתי (והמוכס הכין סעודה לשר העיר ולא בא, וחילקה לעניים, ולכן זכה לכבוד בקבורתו).

סיפר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל ("יחי ראובן"), שהעיד רבי שלום שבדרון זצ"ל על צעיר שהסתופף בישיבה בירושלים, אבל עם הזמן עזב את חיי הישיבה, ונהיה קל דעת. כשנודע על הסתלקות ה'חזון איש', יצאו אוטובוסים מהישיבה בירושלים. אותו פלוני שעזב את הישיבה, רצה להשתתף בהלוויה של החזו"א, והצטרף לאוטובוס שנסע ללוויה. בלוויה היה שוד ושבר, כיוון שהחזו"א נפטר באופן פתאומי, במעריב בליל שבת עוד התפלל עם הציבור בבית המדרש, הוא היה נראה חלש, אבל רגיל, ופתאום נשמעה הכרזה שהחזו"א נפטר. כאשר הוציאו את המיטה מהחדר, היו בכיות נוראות. אותו קל דעת, הלך יחד עם החבורה שלו, והביט לצדדים וראה שכולם מזועזעים, פתח פיו ואמר באירוניה: מה קרה פה היום? מה כולם הולכים עם האף למטה? מה קרה? כעסתי לשמע דבריו, ורציתי להגיב: "מי זה החצוף הזה? מי מדבר כאן? וכי זה הזמן לקלות ראש ולליצנות"? אך לא הספקתי לסובב את הראש אליו, ותוך כדי דיבור, תפס הצעיר את תחתית הרגל שלו, הגביה את המכנסיים והחל שואג שאגות אימות. בשניות הראשונות, הסובבים אותו לא ידעו מה קרה, חשבו אולי גם זו התלוצצות. אך הוא צעק: כואב לי!!! תפסו אותו, בדקו, וראו שם עקרב שעוקץ אותו! הגיע אמבולנס כמובן, ונהייתה בהלה. וזה מה שכתוב במשנה (אבות ב, ט): "וְהָיוּ זְהִירֵי בְּגַחְלָתָן שֶׁלֹּא תִפְּוּהוּ... וְעִקְצָתָן עִקְצֵת עֶקְרֵב"...

סיים רבי ראובן קרלנשטיין: באחת מדרשותיי (בפ' קורח) בא אלי יהודי נכבד, ושאל אותי בסערה: מי סיפר לך מעשה זה? אמרתי לו - אל תצעק עליי, שמעתי את העובדה מפי ר' שלום, שהיה בשעת מעשה. חיך אותו יהודי: אתה מספר לי? ראיתי את זה בעיניי... הייתי על ידו יחד עם הקבוצה. הוא דיבר בזלזול על החזו"א, ואז עקץ אותו עקרב שהגיע מהחולות.

קורח ועדתו - אש המחלוקת

מעשה בזבולון הישיש, שעמד לעזוב את העולם כשהוא ערירי רח"ל, ופנה אל ראובן, יהודי בעל קול ערב, והציע לו: "אני מחפש אחר אדם שבשנה הראשונה לפטירתי, ישמש מידי יום ביומו כשליח ציבור, לעילוי נשמתי, ובתמורה יקבל סך של 20 אלף דולר. האם כבודו חפץ בעסקה"??...

ראובן הסכים בחפץ לב, וביירר: "מתי אקבל את התשלום"? השיב זבולון: "כעבור שנה מהפטירה. ביום פקודת שנת, תפנה אל ידידנו שמעון, אותו מיניתי כמנהל העיזבון שלי, והוא יתן לך את שכרך". לא חלפו ימים רבים, והנה הגיעה הידיעה אודות פטירת זבולון.

כבר מהיום הראשון, ראובן נכנס לבית הכנסת, וניצב ליד עמוד השליח ציבור, כדי לתפוס את העמוד לעצמו. במשך הימים והשבועות הבאים, התלקחו בבית הכנסת מחלוקות קשות, בדבר תפיסתו של האיש את העמוד מידי יום.

בעלי-יארצייט ובעלי-שמחות, דרשו לשמש כשליח ציבור, אך ראובן לא וויתר בשום אופן (כי ידע שהדבר תלוי בתשלום שכרו...). ראובן, נלחם בכל גבאי שהתקרב אליו כדי לבקש ממנו לעזוב את העמוד, ובסיכומה של שנה, הצליח להדיח ולסלק שלושה גבאים, לאחר ששפך את דמם ברבים... יצויין, כי הציבור שמח שראובן ישמש כחזן, מחמת קולו הערב (כך שלא עמד להתפלל כנגד רצון הציבור).

והנה הגיע היום המיוחל - יום פקודת שנתו של זבולון. ראובן פונה אפוא לשמעון, ודורש לקבל לידי את שכרו. ומה משיב לו שמעון? "אתן לך בשמחה, אך רק לאחר שתמציא לי על כך אישור מ...הרב"!

"אישור מהרב"?! הזדעק ראובן, "וכי זבולון התנה את קבלת שכרי באישור כזה"?! "ראה נא, הסביר שמעון, המצוות שקיימת, היו כרוכות בעימותים ומחלוקות נוראיות; את הגבאי פלוני זרקת מבית הכנסת בבוז, ואת האחר ביזית ברבים, וכו' וכו'... ובקיצור, נהגת ממש כ'קורח', וככזה, אני מסופק אם מגיע לך השכר"...

לעומתו טוען ראובן: "מה שעשיתי מחלוקת עם הגבאים, זה נוגע לחשבונות השמיים שלי בלבד, אך אין זה שייך לעצם המצוה שקיימתי במסירות ושלמות, ולכן מגיע לי שכר פעולתי"...

ובכן, באים השניים אל מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א ושואלים: האם יקבל ראובן את השכר המובטח לו מאת העזבון של הגביר זבולון? השיב מו"ר שליט"א: כתב ה'ערוך השולחן': "אם רוצה אדם לשמש כשליח ציבור, ורואה שישנם כאלו שאינם רוצים בו, אפילו אם הם יחידים, אזי אם יש בו יראת שמים - יברח מהעמוד! וכל מצוה שהיא במחלוקת - אינה מצוה!" וממילא, מצוה כזו שבאה עם מחלוקת, בוודאי אינה יכולה לגרום לעליית נשמה, אלא רק להיפך, לירידת נשמה, ומשכך, אין ליתן לראובן את הכסף. עוד יש לציין לדברי החתם סופר, שכל מי שאומר קדיש שמגיע לחבירו - לא הועיל לעצמו, ולא הפסיד לחבירו, שמכל מקום עולה הקדיש לנשמת מי ששייך לו, שהרי קמיה שמיא גליא למי באמת הקדיש שייך.

וגם בעינינו - אם חטף ראובן האלים את הקדיש של פלוני, הרי שהקדיש למעשה עלה לעילוי נשמת אותו פלוני ולא לעילוי נשמת זבולון, וממילא, אם דורש ראובן תשלום, אין לו לדרוש מכספו של זבולון, אלא ילך ויבקש את השכר מאותו פלוני שהתפלל לעילוי נשמתו...

לסיכום: אין ליתן לראובן כלום מכספי העיזבון! [ופריו מתוק]

וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמַּתִּים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר**הַמַּגִּפָּה** (יז, יג)

וברש"י: דבר אחר, למה בקטרת, לפי שהיו ישראל מליזין ומרננים אחר הקטורת לומר, סם המות הוא, על ידו מתו נדב ואביהוא, על ידו נשרפו חמשים ומאתים איש, אמר הקב"ה תראו שעוצר מגפה הוא (מכילתא ויסע פ"ו), והחטא הוא הממית, עכ"ל.

מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם, ודוגמא לכך מובא בגמרא (סוטא ט:): **שמשון בעיניו מרד** [בהקב"ה]. שנאמר: **"ויאמר שמשון אל אביו, אותה קח לי, כי היא ישרה בעיני"**, כלומר ביקש מאביו שאת האשה שמצאה חן בעיניו, הוא רוצה לאשה, ובזה מרד בהקב"ה ע"י עיניו. **ולפיכך נענש מידה כנגד מידה - שנקרו פלשתים את עיניו.** שנאמר: **"ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו"**.

וממשיכה הגמרא ואומרת: וכמו כן לענין הטובה כשאדם עושה דבר מצוה, שכרו מדה כנגד מדה, וכמו שמצינו - **שמרים המתינה למשה שעשה אחת לראות מה יקרה בנהר עם התיבה של משה רבינו אחיה, שנאמר: "ותצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לה". לפיכך זכתה מרים שכשלקתה בצרעת, נתעכבו בשבילה עם ישראל ז' ימים במדבר עד שנתרפאה מצרעתה, שנאמר: "והעם לא נסע למסעותיו עד האסף [שנרפאה] מרים"**.

וכמו כן מצינו עם יוסף הצדיק, שהרי **יוסף זכה רצה לזכות לקבור את אביו, והרי אין בְּאִחֵיו גדול ממנו שהרי הוא היה מלך, ובכל זאת הלך לקבור את אביו. וכפי שנאמר: "ויעל יוסף לקבור את אביו, ויעל עמו גם רכב גם פרשים"**. לפיכך זכה - שנאמר עליו **"מי לנו גדול מיוסף"** שזכה לכבוד גדול בקבורתו, **שלא נתעסק בקבורתו אלא משה, שאין גדול ממנו. שהרי משה זכה רצה לזכות להתעסק בקבורת עצמות יוסף, ואין בישראל גדול ממנו ממה רבינו. שנאמר: "ויקח משה את עצמות יוסף עמו"**.

וכן מצינו: **מי גדול ממשה רבינו, ובכל זאת נתעסק הוא עצמו בקבורתו של יוסף. שלא נתעסק בקבורתו של משה, אלא המקום - הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול קבר אותו. שנאמר: "ויקבור אותו בגיא". ולא על משה בלבד אמרו שהקב"ה מתעסק בקבורתם, אלא אף על כל הצדיקים. שנאמר - והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך הרי שהקב"ה אוסף את נשמות הצדיקים ומתעסק בקבורתם.**

להלן סיפור נפלא על מדה כנגד מדה, ויש בו כדי ללמדנו כי במדה שאדם מודד, כך מודדים לו: לפני מספר חודשים התבקש לבית עולמו הישיש ר' אפרים ב"ר ישראל מינצר ז"ל. מוצאו היה מהעיירה גדוף הסמוכה לקראקוב, שבפולין. משפחתו ניהלה שם מַאֲפֵיָה, אך יהיה נכון יותר לקרוא לעסק 'גמ"ח' (גמילות חסדים), שכן באופן קבוע, הם חילקו לחמים ומאפים לעניים - ללא תשלום. ואולי נכון יותר לכנות את העסק 'הכנסת אורחים', שכן התנור המוסק, משך אליו אורחים שונים שביקשו ללון במקום - וגם לזכות בארוחת חנים על הדרך. העיר קראקא, שאיכלסה בעלי עסקים יהודים רבים, משכה אליה 'משולחים' לא מעטים. רבים מהם התביישו ללון בעיר, והעדיפו להגיע ל'גדוף' בלילות. אם המשפחה היתה מכינה להם מרק חם, והבנים בצעירותם - וביניהם ר' ישראל - היו מסייעים בחלוקת המזון, עד שהם עזבו ללמוד בישיבות. כך נמשך המצב עד מלחמת העולם השנייה, שנפתחה עם כיבוש פולין בידי גרמניה. בד"כ דחקו הגרמנים את יהודי הפריפריה לכיוון הערים הגדולות (כדי שבהמשך יהיה קל להשמידם). אך בקרקוב פעל נוהל הפוך, גירוש יהודי העיר לפריפריה, כדי שהעיר תהפוך במהירות לנקיה מיהודים. וכך החלו משפחות פליטים, על מטלטליהן, לגרור את עצמן לתחומי המאפיה של מינצר למגורי עראי, שהפכו להיות מגורי קבע... והמאפיה? - המשיכה לעבוד...

'חגורת החנק' הגרמנית הלכה והתהדקה. משפחת מינצר הבינה שעליה להיפרד מהמאפיה, בטרם יטלו אותה מידיהם

בכוח. בהחלטה מהירה, העבירו את המאפיה לשכן גוי שהיה עימם בידידות. הלה התבקש בתמורה להמשיך לספק להם מאפים חנים. הגוי עמד בהסכם והעניק מזון בשפע - לא רק למשפחת מינצר, אלא גם ליהודי הסביבה. חלפה תקופה וכל יהודי העירה 'גדוף' הועברו לגטו. יום אחד, באמצע המסדר, הכריז גרמני בקול: **"מי כאן פחח"**? האח הגדול מבין ארבעת המינצרים הרים את ידו **"תמיד הייתי בעסק הזה"**! הוא היה בחור-ישיבה שמקסימום ידע משהו על אפיה, אבל הבין שכך גוברים הסיכויים לשרוד... **"אתה בטוח"**? שאל הגרמני - **"בטוח"**! שלושת אחיו חזרו אחריו ואמרו: **"כולנו פחחים"**!

אזור תעשייה ענק. עוד אחד מרובות תעשיות באירופה שהגרמנים שעבדו, שדדו, גזלו וחמסו לעצמם. ארבעת ה'פחחים' הועברו מהגטו, ונמסרו לידי בעל מפעל - גוי פולני. **"אני לא אוהב יהודים"**, אמר המנהל בפגישתם הראשונה, **"אבל את הגרמנים אני שונא יותר - הם גזלו ממני את מפעל חיי! אז אנחנו לא הולכים לעבוד כאן כדי לעזור לגרמנים הארורים... שניכם"**, פקד המנהל על שניים מתוך ארבעת האחים, **"תישנו בעליית הגג. נעים שם. התפקיד שלכם לעקוב. בכל פעם שאתם שומעים את מכוניותיהם של הגרמנים מגיעים, אתם יורדים, מתריעים, וכולם מתחילים 'לעבוד' בפחחות...**

הגרמנים הטילו על הפולני הזה, את האחריות לתקינות כל גגות המפעלים באזור. מידי פעם, כאשר חשש שביקורת גרמנית תגלה שאין עבודה, ואז יפוננו היהודים מהמקום, היה יוצא בלילות - לא יאמן כי יסופר! ובעזרת פטיש ענק חולל נזקים קשים לגגות של מפעלים באזור. כמה פעמים התקיימה ביקורת, הוא תמיד ידע על כך קודם, ודאג 'לסדר עבודה'! מידי לילה היה יוצא הפולני, וחוזר עם עשרות כיכרות לחם, ומוסר אותם למינצרים. והנה, לא רק שהם לא רעבו ללחם, הם גם הרוויחו כסף מהכיכרות שמכרו. והמעניין שתנאי 'המלון' נמשכו במשך שנתיים שלמים!

באחד מן הימים, הודיע המנהל: **"היום בלילה או לכל המאוחר מחר בלילה, הגרמנים מגרשים מכאן את כל היהודים. חברה! המצב שלכם קשה, אבל אני אומר לכם מה לעשות. אל תסמכו על הבטחות הגרמנים, תתפסו ידיים ורגליים ותימלטו על נפשתיכם!"** "אבל איך נמלטים? הרי אזור התעשייה כולו משמש בפועל כמחנה כפיה לעובדים, והוא מוקף חומה", תהו האחים. בתזמון מדויק להרהוריהם הושיט המנהל מספרי-ענק ע"מ לחתוך את גדרות התיל, ופטישים ממאגר כלי העבודה כל בית החרושת... הם הבינו את המוטל עליהם! באותו לילה היתה סערה חורפית קשה. שברור היה להם שהמזג אוויר פועל לטובתם וזה זמן מצוין לבריחה... המינצרים הודיעו על התכנון ליהודים רבים אשר עבדו במפעלי התעשייה. 85 מהם אזרו אומץ להצטרף. מצוידים במפה ובהוראות שמסר להם מנהל המפעל, פרצו ה'פחחים' פרצה בגדר ועשרות היהודים שעטו קדימה. לא ימינה לכיוון הגרמנים, ולא שמאלה לכיוון הרוסים - כהוראת הפולני. הם רצו לפחות 10 ק"מ במעבה היער, בגשם שוטף וברוחות סערה. רק אז הרשו לעצמם לעצור ולבחון את מצבם. הם המשיכו לשהות ביער, מידי פעם שמעו 'ריות קרובות או רחוקות ותיארו לעצמם שזאת החזית שמיקומה משתנה. בשלב מסוים שרקו היריות בקרבתם, והם נשכבו על הארץ במשך שלושה ימים!

לפתע, גילו אותם חיילים מונגולים, ששיתפו פעולה עם הרוסים. הם ניגשו להוציאם להורג, אך האח הבכור שדיבר רוסית הסביר, שהם נמלטים מהגרמנים-אויבים המשותף. והמונגולים התרצו, העבירו אותם מאחורי קו החזית וכך הם ניצלו.

במשך כל שנות המלחמה, לא ידעו האחים לבית מינצר רעב. תמיד היה להם מזון ובשפע! מעולם לא הוצרכו לעבוד באמת ומעולם לא הוכו! ההסבר שלהם ברור: 'מידה כנגד מידה' על כל העזרה שהגישה המשפחה ליהודים, באותה מאפיה בעירה גדוף.

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי..." (טז, א)

מעשה נפלא מופיע בספר "עלינו לשבח" של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, והוא משכנע עד כמה כוחה של נגיעה יכול להשפיע באופן חמור ולהביא את האדם למעשה שפלות.

מעשה בשדכן שהציע את בת פלוני לבן פלוני, וכבר בשלב הראשון, נראה היא שההתאמה מוצלחת במיוחד. השידוך, שהחל ברגל ימין, התקדם יפה יפה ועבר עד מהרה לפסים מעשיים. המשודך והמשודכת נפגשו כמה פעמים והיו מרוצים האחד מהשני, גם ההורים משני הצדדים יצרו שפה משותפת, ובאופק הלא רחוק, אפשר היה כבר לשמוע את שבירת הצלחת, במזל טוב. וכמו בכל דבר מוצלח, שלח גם כאן השטן את ידו, וניסה 'לקרוע' את השידוך, וכמעט שהצלח. יום יומיים לפני שהצדדים היו אמורים להודיע לסיומו המוצלח של השידוך, מתקשר לביתו של השדכן חבר טוב, ומודיע לו על בואו ארצה בימים הקרובים, עם בתו המצוינת - לה הוא מחפש שידוך הגון, ומבקש ממנו להירתם למשימה ולסייע לו במציאת זיווג מתאים. בתוך הדברים, הודיע החבר לשדכן, שאם משימתו תצלח בידו והוא יהיה השליח הטוב להביא את בתו בברית האירוסין, ישלשל לידו הון עתק, ונקב בסכום שאינו מוכר כאן, בארץ ישראל...

מיודענו השדכן מאזין לדברים, וליבו יוצא. לכל אורך השנים שהוא עוסק במקצוע זה, לא התגלגל לידו סכום כסף כה גדול, משידוך אחד... הוא מאמץ את מוחו כדי לאתר בחור שיענה על כל הדרישות, ולפתע עלה במחשבתו רעיון שטני. ולא עברו דקות אחדות והוא כבר בדרך למימוש. בעוד שבביתה של המשודכת הראשונה, בה פתחנו את הסיפור, כבר מתכוננים להודיע על הסכמתם לאירוסין, מתדפק השדכן אצלם, ומודיע שיש לו דבר סתר לשוחח עם האב. משנכנסו יחד לחדר, 'מגלה' השדכן לאבא, שהאדם המיועד להיות מחותנו, דהיינו אבי הבחור, מדבר עליו דברים לא טובים, "ובאוזני שמעתיו מספר לאחרים על מעשים רעים שעשית". "גם אתה מבין שהייתי מעוניין מאוד שהשידוך שהצעתי לכם ייצא לפועל", המשיך השדכן, "אבל חוששני ממה שיקרה ביום שאחרי. אם היום הוא מדבר עליך בצורה כזו, מי יודע מה יהיה אחר כך. ראיתי מחובתי גלגות באוזניך את הדבר, כדי שלא תבוא אלי אחר כך בטענות..."

לא צריך להיות חכם גדול, כדי להבין שכבר באותו מעמד הודיע אבי המשודכת שהוא מבטל את העסק... אבל השדכן (שדמותו באה לידי ביטוי מדויק בראשי התיבות של המילה 'שדכן' - שקר דובר, כסף נוטל), לא הסתפק בכך, וכדי להיות בטוח שהצלח להביא לפירוק השידוך, הלך גם אצל אבי הבחור, ו"גילה" באוזניו מה שהצד השני מדבר עליו... איש זה, הלך בדרכו של אהרן הכהן - אבל בדיוק בכיוון ההפוך.

השלב הבא, כמובן, היה הצעת שמה של הבת שהגיעה עם אביה מחו"ל, לאותו בחור שעזב את ההצעה הראשונה. בחור זה היה אכן אחד המצוינים ביותר בישיבתו, וכך עלה במחשבתו של השדכן הנוכל לגרוף לכיסו את אלפי הדולרים שהציע לו החבר. השניים אכן נפגשו, אבל הקב"ה, שראה וידע הכל, לא שיגר הפעם את השטן כדי להפריד בין הדבקים. הוא עצמו, הוא ולא שליח, מנע מהשדכן את האפשרות להרוויח כסף על חשבון הסכסוך בין שתי המשפחות הראשונות. ההצעה לא יצאה אל הפועל, והשדכן הנוכל, יצא קרח מכאן ומכאן.

והנה, חלפו כמה חודשים, ולפתע נזכר אבי המשדך הראשון בהצעת השידוך ההיא, שכמעט ונסתיימה, ובמוחו מתחילים לכרסם ספקות, הכיצד יתכן שאבי המשודכת דיבר עליו

דברים לא טובים, "הרי אני מכיר אותו היטב, ולא מהיום, ולא נראה לי שאכן כך היו פני הדברים", הוא אומר לבנו. וממחשבה למעשה, הוא מחליט להתדפק ישירות על דלת ביתו של הצד השני, שכמעט היה למחותנו, ולשוחח עימו על הנושא, ובכך לבדוק את נכונות המידע שהעביר לו השדכן, בזמנו. ואבי המשודכת פתח עליו זוג עיניים תמהות: "אני?! אני דיברתי עליך מילה אחת לרעה?! אדרבה, בזמנו קיבלתי ידיעות שאתה הוא זה שפתחת עליי את פיך וסיפרת דברים שלא עשיתי מעודי..." לא עוברות שניות ספורות, והשניים עומדים על העלילה הנוראה שנוקמה על ידי השדכן, ונופלים האחד לזרועות של השני, ועוד באותו יום נשברה הצלחת במזל טוב...

למרות חיתומו הטוב של השידוך עצמו, הסיפור עם השדכן עוד לא נגמר. מה שקרה עכשיו, הוא ממש בבחינת הבלתי ייאמן. הנוכל ההוא, ששמע שהשידוך בין שתי המשפחות יצא לפועל, בא וביקש את המגיע לו... הרי אני הצעתי לכם את השידוך הזה, ואם כן מגיע לי תשלום על כך", טען בחציפותו הנוראה.

המשפחות הגיעו לגר"י זילברשטיין ושאלו האם יש לטענות זו של השדכן סימוכין בהלכה. הרב היפנה את השאלה לגיסו הגר"ח קנייבסקי שאמר, שראשית לכל צריך להודיע לשדכן, שבשבת הקרובה יכריזו עליו הגבאים בבית הכנסת כ'נוכל', וכמי שצריך לברוח הימנו כמטחוי קשת, ובאשר לטענתו - הרי הוא היה זה שבמו ידיו ביטל את השידוך, ואם כן גילה בדעתו שלא ניחא ליה השידוך הזה, ומה יש לו עוד לדרוש כסף... מכאן אנו רואים, עד כמה קשה הוא כוחה של נגיעה ועד כמה גדול כוח השפעתה. [אור דניאל]

בברכת התורה

רוז ברינה

"לְאָדָם מַעֲרָכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לע"נ מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק
לע"נ מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף
לע"נ חמי: מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: לע"נ דינה בת שרה
לע"נ: נפתלי בן רוזה: לע"נ סמי בן שמחה: לע"נ גורגי בן שמחה
לע"נ: חיים בן אסתר: לע"נ יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה
לע"נ: סלמן בן חבו דוד: לע"נ יעקב בן סאלם: לע"נ אברהם בן חנה
לע"נ: אשר מסעוד בן זוהרה: לע"נ רחמים בן חאורו אברהם
לע"נ: אפרים בן ציון ורבקה: לע"נ עופר בן יחיא: לע"נ סמי בן חנה
לע"נ: משה אהרן בן מאיר יצחק: לע"נ חנינה בת כמסיה: מאיר בן שמחה
לע"נ: מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעמה: גוליה חיה בת גריסה
לע"נ: מרים בת עזיה: לע"נ: נוראני בת מרים ורבי: לע"נ: כתון בת חביבה
לע"נ: שמחה בת סרח: לע"נ חיה בת יוסף: לע"נ רחל בת חנה
להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: זהבה ועקנין בת אטו

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסנה שליט"א
יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית: הדסה בת מרים
דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה
מרים קוק בת רבקה: אילה בת ציפורה
שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט: פיבי בת חביבה בן חמו
נורית בת רחל: רחל בת נארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
אהרן בן צילה: נפתלי שלמה בן לאה
שושנה רייזל בת מינה
שולמית בת שרה: מיטל בת לולו
שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (טז)
'ובל בן שלומית: אושר בת אורנה
הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה
יעל ברכה בת אביגיל: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**

או במייל: **Ronbarina@gmail.com**

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

א' ב' שבפרשה

רעיון ומוסר השיכל בדרך משל ונמשל הנלמד מהפרשה
מבארם של רבותינו מפרשי התורה, בעלי המוסר והחסידות.

בס"ד

העיוורון המשתלט על האדם הפועל מאינטרסים אישיים

הרב אהרן רכניצר

אך הסוף היה מר. שלום בונם הפסיד את כל כספו ונאלץ לעבוד קשה כדי להביא פרנסה לבני ביתו וכדי להחזיר את חובותיו.

הכתובת היתה רשומה על הקיר, ואף אחד לא מצא את הבית.

מוכר לכם המשפט הזה?

כמה פעמים אנחנו שומעים לא עלינו סיפור מצמרר על בעל עסק שהתדרדר אל פי התהום וברח אחרי שהשאיר אחריו שובל ארוך של נושים שאין להם אל מי לפנות. הם שואלים אז את עצמם "איך לא גילינו את זה קודם?" ולעומתם תוהים בני המשפחה והחברים הקרובים איך הוא היה עוור ולא ראה עד כמה מסוכנת העיסקה, ומדוע לא משך ידיו ממנה מבעוד מועד?

כך גם היה עם יהושע, אותו אברך שהתחתן בשעה טובה. מאז החתונה הוא פיזר חיוכים לכל עבר, ונראה שה"שלום בית" שלו יכון לעד. אך לא ארכו הימים וכרעם ביום בהיר נפוצה השמועה המצערת שהמזבח יוריד עליו דמעות, ל"ע החבילה התפרקה. כולם עמדו תוהים וכואבים. איך זה קרה? מדוע לא פנה ליעוץ ולבקשת עזרה? למה צריך היה ללכת רחוק כל כך? הוא הרי אברך חכם עם ראש על הכתפיים. להיכן נעלמה חכמתו בדיוק עכשיו?

אותה השאלה נשאלה רק לאחרונה כשערכו את המגבית הדחופה למשפחת לויבונר (שם בדוי) שנקלעה לחובות של כמה מאות אלפי שקלים. אחד מידידי המשפחה שהיה מומחה בענייני כלכלה נכנס לעובי הקורה וניסה לראות מקרוב מה קורה ואיך הגיעה המשפחה לחובות כאלה.

ישב הידיד עם ראש המשפחה ובדק את התנהלותו הכלכלית, מנסה למצוא את נקודות התורפה שהביאו לקריסה ולחובות הרבים. בלבול רב שרר בכל התנהלותו הכלכלית ודי בקלות הצביע אותו מומחה על נקודת ההתחלה. ואז, בכאב אמיתי הוא אמר, "מדוע לא פנית לבקש עזרה מיד עם החובות הראשונים? לא היית מגיע למצב כזה לו היית מתייעץ בזמן".

אבל לאחר דיונים ארוכים גילה המכר שכוונותיו הטובות לא עזרות. בעל החוב סירב לקבל עזרה מקצועית. "מה, עכשיו אצטרך לדווח על כל שקל שאני מוציא?", הקשה, "מה, אני ילד? אני לא קונה דברים מיותרים, כל שקל מחושב אצלי". המכר ניסה לשבר את אוזנו ולהראות לו את הטעויות שהביאו אותו לקריסה. בזהירות רבה ציין אותו, "אם היית יושב ובודק היית מגלה אותן בעצמך", הוסיף והמשיך להפציר בו, "אולי בכל זאת? מדוע לא תרצה לשתף פעולה?".

"לא בא בחשבון, לו הייתי טועה, הייתי הראשון לשתף פעולה. אבל כשלא כך הם פני הדברים - אין על מה לדבר". כך נעל את הדיון בתוקף והמכר עזב אותו במפח נפש.

"אוולת אדם תסלף דרכו, ועלה יזעף לבו" (משלי יט) האווילות והשטחיות של האדם מעקמות ומסלפות את דרכו, והן שגורמות לו לטעות ולהיכשל. אך במקום להסיק מסקנות, לקחת אחריות אישית ולתקן את הטעויות, זועף הוא

שלום בונם היה אברך משכמו ומעלה. כבר בהיותו בחור נחשב מפארי ומצוייני הישיבה, בעל אהבת תורה והתמדה עצומה ששמעו יצא למרחוק. לא פלא אם כך שכאשר הגיע לגיל שידוכים התנהל קרב של ממש בין השדכנים מי יצליח לשדך אותו עם גביר בעל בעמיו שיתן עליו חסות ויבטיח להחזיקו כל ימי חייו כך שיוכל לשבת וללמוד באין מפריע.

ואכן, זכה ב"ה שלום בונם להתארס עם בתו של הנגיד יוסל פרישטוקנר שאף עליה גמרו את ההלל. בעלת מידות היתה משכמה ומעלה, ובנוסף זכתה לאבא עשיר שזכה להוקיר תורה ולומדיה והבטיח להחזיק את חתנו כל ימי חייו ואף להשיא את ילדיו בכבוד.

לגל חוזר בעולם, ומזלו הטוב של הנגיד לא עמד לו לאורך ימים. הוא השקיע במפעל ענק בארה"ב אך ההשקעה לא עלתה יפה והוא הפסיד כסף רב מעסקה זו. בבת אחת הפך יוסל הגביר לאחד מפשוטי העם, ללא עושר וללא ההילה שסבבה אותו.

כמובן ששלום בונם הפסיק לקבל את תמיכתו הקבועה. אמנם יכול היה להתפרנס למחייתו מעבודתה של נוות ביתו, ומה גם שדירה היתה להם משלהם, אך כל זה לא הפריע ליצה"ר לעשות את עבודתו נאמנה, ודאגה החלה לכרסם בליבו של שלום בונם. מהיכן ישיא את ילדיו? מאין ייקח את סכומי העתק הדרושים לנישואי הילדים?

הדאגות לא הרפו ממנו, וכשיום אחד הציעו לו עסקת נדל"ן אדירה, "הזדמנות שיש אותה רק פעם ביוכל" כפי שלחש באוזנו אותו סוחר מפוקפק, הוא לא היסס והצטרף לעיסקה.

"שמע לעצתי", הציע לו הסוחר בידדותיות,

"מכור את דירתך ותשקיע בעסקה. בכסף שתקבל תוכל לקנות בעוד עשור 8 דירות לילדך. לפי כל התחזיות", כמעט נשבע לו הברנש, "המקום הזה הולך להיות עיר ואם! יהיה לו ביקוש עצום ומי שיש לו שכל ואמצעים קופץ על המציאה וקונה שטחי ענק. שמעת פעם על בני ברק? בני ברק שהיתה שוממה ושטחיה עמדו והתחננו למשקיעים. מעטים היו אז אלו שהשקיעו בה את הונם. והנה, יחסית לתשואה שהם מרוויחים היום הם שילמו פרוטות. עד היום יש יהודים שמבכים על כך שלא היה להם את השכל להשקיע שם, וגם אלו שהשקיעו מצטערים שלא השקיעו יותר. מי שקנה, לא רק שלא הפסיד אלא הרוויח, והרבה", הדגיש הסוחר, "הסיפור הזה חוזר כאן על עצמו ומי שלא קופץ עכשיו על המציאה יבכה אחר כך. נצל את זה עכשיו, ולא תתחרט לעולם!".

שלום בונם קנה את דבריו של הסוחר ללא עוררין והחליט להשקיע בעיסקה. חבריו שניסו להניאו מכך נתקלו באוזן אטומה ושלום בונם מכר את דירתו והשקיע את כל כספו באותם שטחי ענק.

לאשתו צייר עתיד וורוד והסביר לה כמה כדאית העיסקה וכמה כדאי להם למכור את הדירה היקרה שלהם, אפילו שיאלצו לעבור לדירה קטנה ופשוטה, כיון שבעתיד ירוויחו פי כמה וכמה. "כך גם אוכל להמשיך לשבת וללמוד ברוגע", הטעים באוזניה.

שלקח מקח רע לעצמו

"ויקח קרח" וגו' ובגמ' סנהדרין (קט): ויקח קרח אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו. וצ"ב מהו המקח רע שלקח לעצמו? ואפשר בס"ד לתרץ כל זאת ע"י ביאור הישימה ישראל' בהקדמת המדרש רבה (שמות לג א) עה"פ 'ויקחו לי תרומה'. הדא הוא דכתיב 'כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו' - אל תעזבו את המקח שנתתי לכם. וצ"ב מדוע מתחנן הקב"ה שלא נעזבו המקח?

אלא דלפי דברי הר"ן שם שהמתנה המיוחדת לה זכו כלל ישראל היא לפלול התורה, שנתן כח ביד חכמים לעשות במקחם כשלהם. א"כ מובן שזה שהקב"ה מתחנן "תורת אל תעזבו", כלומר, שאפשר לכם לפלול ולומר סברות בתורת אל אבל ח"ו תורת אל תעזבו - שלא לסטות מאמיתתה של תורה, ומעתה על פי דברי הישימה ישראל' שפיר מובן דרשתו של ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו - שקרח לקח הענין הזה שכל אחד יכול לחדש דין בתורה, אבל הוא עשה מזה מקח רע כי מנגיעתו בדבר הרחיק עצמו מאמיתתה של תורה, וע"י זה בא לחלוק על משה רעיא מהימנא, וזהו שלקח מקח רע לעצמו.

ועכשיו שהבנו ממה נבעה טעותו של קרח, נבואה לרישא שבדבריו שמסביר מה היתה טעותו של קרח.

הגמ' (בבא מציעא נט) מביאה המחלוקת שהיתה בין רבי אליעזר בן הורקנוס וחכמים לגבי **תנורו של עכנאי** (תנור חרס שעשוי מחוליות בדומה לעכנאי-נחש שמעגל זנבו לראשו כמין עיגול). **ר"א הכשיר התנור מדין חרס שאינו מקבל טומאה מבחוץ, ואילו וחכמים טמאוהו.** ר"א רצה להוכיח שהדין כמותו ואמר "כותליי ביהמ"ד יוכיחו"- ולא השיגוהו בו. אמר "שמים יוכיחו"- ענו לו: **"תורה לא בשמים הוא"**. ואחר שיצאה בת קול "הלכה כר"א" ג"כ אמרו **"אין משיגין בבת קול"**, ואמרו כן כי הכלל הוא שאחרי רבים להטות, ואם ישיגוהו בכל אלה נמצא בטל הכלל של אחרי רבים להטות.

מבואר שם בדרשות הר"ן, שהנה שכשהקב"ה סיבב בין האומות לתת התורה, לא טענו המלאכים "תנה הודך על השמים", ורק אצל בני ישראל טענו כן, כיון שאצל העכו"ם היה בדתו לתת חוקים ומשפטים גולמיות בלי שיהא ביכולתם לקבוע ההלכה כאן בזה העולם, אבל למשה מסר התורה בשלימות, וכל הלכה שנקבעה במלכותא דארעא נקבעה גם בהיכלות העליונים, ולזה טענו המלאכים "תנה הודך..." ועל זה אמר "עלית למרום שבית שבי"- שמשו שָׁבָה התורה ועושה בה כרצונו והקב"ה מסכים על ידו.

ענין זה אנו רואים גם בקביעת ראשי החדשים ובעקבותיהם המועדים שנקבעים ע"פ ב"ד של מטה, וכל זה מכוחו של משה שפלפל התורה נמסר לו ונהג טובת עין ומסרו לישראל. לכן כל אימת שיש ויכוח בין ת"ח, הוא ויכוח כיצד קיבל משה דין זה.

קרח, שפיקח היה, ראה גדלותו של משה שנאמר עליו חציו ולמעלה מלאך, וחשב בדעתו שהקב"ה נתן התורה כפי דעת בני אדם, ולזה חשב קרח שהוא צריך להתמנות לנשיא שהוא הבכור ומבין בדעתו של העם. לכן הביא הטלית והציצית כהוכחה לדבריו, שלכאורה ע"פ ההיגיון היה ההלכה צריך להיות כמותו, שהרי כל אחד יכול לחדש בלימודה, ומכך רצה להסיק חידוש דין במזוזה והטלית שכולה תכלת. אבל משה הפריך את דבריו ואמר לו שגם ע"כ התורה אי אפשר לשנות מהלכותיה, ועל זה ניטש היוכח ביניהם. ולכן גייס קרח ר"ג ראשי סנהדראות שיאמרו כמותו ואז ילכו אחר רבים, ולא ידע שאחרי רבים הולכים רק בויכוח בדין שמשו אמר, כי אתפשטותא דמשה בכל דרא, אבל לא על דין חדש שלא נאמר על ידי משה על זה לא חל הכלל של אחרי רבים, וממילא אין בדבריו כלום. קרח שהיה נוגע בדבר ורצה הנשיאות

לעצמו, לא שת ליבו לטעותו ועם זה הלך מדחי אל דחי וחשב בליבו שהצדק על פי האמת היא רק מנת חלקו, וע"כ אף שאמר לו משה שרק אחד מבין הר"ג יחיה, הלך והצית במחנה אש המחלוקת ומזו הטעות טחו עיניהם מראות האמת.

ולאמיתו של הדברים חשב משה שאחרי שישנו יתפכחו לחשוב על פי האמת (עיי"ש עוד מה שענה להם משה), ומזה תבין מדוע קרח עומד צווח **"משה אמת ותורתו אמת"**. ופשוט. ולזה לא רצה יעקב, שמדתו מדת האמת- "תתן אמת ליעקב", וידע שיטעה קרח לחשוב בדבריו שהם אמת, מאחר שנעלם ממנו עוורון עינו שבא מחמת הנגיעה בדבר שהיה לו, וע"כ לא יזכר שמו שם כלל, כי הוא היפך האמת.

ובדומה לזה מסביר ר' צדוק הכהן מלובלין דברי הזוהר עה"פ "ויקח קרח"- לקח עצה רעה לעצמו: **כיון שקרח היה אדם גדול וכיון שראה שליבו מיעצו לחלוק על משה, והוא ידע בנפשו שליבו שלם לפני בוראו, היה סבור שזה ודאי מצד עצת ה' וכך צריך להיות.** אך האמת היא שכל זמן שיש מציאות לרע על ידי עצת היצר הרע, אין רשאי להאמין בעצמו כיון שעדיין יכול להיות שזה מצד עצת היצה"ר, שהרי אדם הראשון היה בגן עדן ואף שם יכול היה היצה"ר להיכנס ולפתותו.

וכדאי לסיים בדברי ר' צדוק הכהן, איך אחרי הגילוי הזה שפצתה האדמה את פיה עוד טענו **"אתם המיתם את עם ה'"**, ומתרגן שאף על פי שראו את גודל הנס, שפצתה האדמה את פיה ובלעה את קרח ועדתו, חשבו לעצמם שלא מפני שהדין הוא כמשה, אלא מפני שמשו ואהרן רצו כן וזכותם עמדה להם שיצליחו בגזירתם. ועל זה צעקו "אתם המיתם", ומכאן שלפעמים יתכן שיראה האדם שהקב"ה מסייעו ומסכים עם מעשי הצדיק ובכל זאת לא יאמין ויאמר שאין זו ראייה שמעשיו ישרים באמת. ועל זה אמרו "מדריכך בדרך תלך", ודרשו חז"ל: **"בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו"**. עלינו לשנן המשנה (כלים יב ב) **"המחובר לטמא טמא והמחובר לטהור טהור"**.

בליבו וכועס על ה'. הוא מאשים את כל העולם בכשלונו - רק לא את עצמו. כמה פסוקים לפני כן מסביר החכם מכל אדם יסוד מקדים **"דרך אויל ישר בעיניו"** (משלי יב) האויל בטוח שהדרך שהוא נקט בה היא הדרך הישרה. לא עולה בדעתו שיתכן שבגלל אינטרסים אישיים הוא בחר בדרך מעוותת. הנגיעה האישית שלו גורמת לו להתעורר ולא לראות דברים ברורים שכל אדם אחר אובייקטיבי שאינו נוגע בדבר מזהה מיד. אין זה אלא ששכלו של האדם מאבד לפתע מישרותו כשמדובר בו עצמו. או אז חכמתו נעלמת והוא אינו מבחין בטעותיותו שלו.

לא לחינם הגדירו חז"ל שהחכם האמיתי הוא מי שלומד מכל אדם, כי כמעט בכל דבר ובכל שלב אֲנַחְנו נִוְגְעִים בַּדָּבָר, ועל כן עוד לפני שאנחנו נוקטים פעולה כלשהוא עלינו להתייעץ ולקבל את עצותיהם של חברינו שמוצדקות לעיתים מאתנו מפאת ריחוקם והאובייקטיביות שלהם.

דברים כגון אלה אנו רואים פעמים רבות ואנו שואלים **"איפה הוא היה? אין הוא לא ראה את מה שבעינינו כל כך ברור?"**

והתשובה היא **"אב"ן מקיר תזעק"**- אב"ן ר"ת **"אני נוגע בדבר"** או באצבע מאשימה **"אתה נוגע בדבר"**- כשהדבר הזה זועק מכל קיר, או כמו שאומרים **"הכתובת היתה רשומה על הקיר"** והאדם לא רואה, כאילו טחו עיניו מלראות את הדבר שרשום כביכול ממש מול עיניו, ההסבר היחיד הוא שהוא **"נוגע בדבר"**.

בעל ה'ישמח ישראל' בפרשתנו מסביר בטוב טעם את טעותו וטענותיו של קרח, ותמצית דבריו היא **שכשאדם נוגע בדבר משתלט עליו עוורון והוא אינו רואה דברים ברורים. הוא עלול לטעות גם אם הוא צדיק גמור.**

הבה נלך צעד אחד צעד בדברי ה'ישמח ישראל' ונבין איך יכול להיות שקרח, שפיקח היה ומטועני הארון עד שהמדרש אומר שסופי תיבות של "צדיק כתמר יפרח" הן קרח, שמרמזות על עתידו של קרח שיטול את הכהונה- **איך אדם כזה טועה ומה גורם לו לטעות?** ומיסוד זה נלמד לעצמנו **ככלל לחיים להתיעץ עם אנשים שאינם נוגעים בדבר, וגם כיצד נוכל לקיים מוצא פיהם של צדיקי דורנו.**

"ויקח קרח בן יצהר" וברש"י: לא נזכר שמו של יעקב וכו' פרשה זו צריכה ביאור מיוחד איך וממה נבעה טעותו של קרח?

ובגמ' סנהדרין (קט:): **ויקח קרח אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו** וצ"ב מהו המקח רע שלקח לעצמו? תירץ החידושי הר"מ שקרח כבר היה אז בגיל 130 ובעל רוח הקודש **ובשל נגיעה קטנה של קנאה התדרדר למקח רע.** ע"כ דבריו בקיצור ולהלן הישמח ישראל באותו רעיון בהרחבה. קודם שנלמד מה היתה טעותו של קורח ומזה יתברר לנו כל הקושיות (עיי"ש בישמח ישראל בהרחבה), ניגזל לסיפא שבדברי ה'ישמח ישראל' שמנמק בשתי מילים מה היתה הסיבה שגרמה לו לטעות והיא **"נוגע בדבר"**. כלומר, מכיון שהיה נוגע בדבר (אינטרס עצמי) רצה לקחת לעצמו הנשיאות. **ולוא שהיה נוגע בדבר היה רואה בידעה ברורה שאין זה כוונת הקב"ה שיהיה נשיא או כהן, ולא היה חולק עליהם.**

וזוהי הקושיא המתמיהה מאוד: "קורח שפיקח היה"- שהיה מנושאי הארון שאם לא היה כוונת הלוויים מושלמת מתו, והוא היה מהשלמים שבלוויים שלא הסירו מחשבתם לרגע כמימרה. אם כן, **קרח שפיקח היה, מה ראה לשתות זה** - לחלוק על משה? **"עינו הטעותו"**- יאמר ע"פ מה שהכתוב אומר כי השוחד יעוור עיני חכמים, ופירש הרבינו בחיי זצוק"ל: **שוחד- נוטריקון שהוא חד.** ששני האנשים- הנותן והמקבל- הם כאילו אחד, וכיון שהם אחד לא יפגעו זה בזה, כי האדם קרוב אצל עצמו ו"אין אדם משים עצמו רשע". **אם כן, דיין שלקח שוחד גם הצדיק ביותר נהיה כגוף אחד עם נותן השוחד, ולא יראה בו שום צד חובה, מפני שיש לו נגיעה בדבר.**

ממשיך ה'ישמח ישראל', **כי השוחד יעוור עיני פקחים- היינו הנגיעה מעוורת את את עיני הפקח ומשבשת את השכל האמיתי, כי השכל נמשך אחרי הנגיעה.** כלומר, אי אפשר לחשוב שהיות שלאדם שכל בקודקדו מובטח לו שילך בדרך הישר, **כי אם יש לו נגיעה בדבר יתהפך שכלו הטוב לחשב הדבר בהתאם לנגיעה.** וזהו "עינו הטעותו"- העיוורון שנוצר מהנגיעה מונע מהאדם לחשוב כראוי ומטעה אותו.

ובחיד"א נתן סימן לדבר- **"עינו בגימטריא 'ממון',** וזה הדבר שביותר יש לאדם נגיעה בזה.

ובני קרח לא מתו ההוראה והלימוד לזמנו

דבריהם הם הוראה ברורה לכל הדורות בין רבנן ותלמידיהון. (כמו שכתב ה'ישמח ישראל' במכתב ליהודים שרצו לערב ללימודי בניהם את לימודי המשכילים שאין רוח ת"ח נוחה מהם, למובא בסוף הספר מכתב י"ז) וכך כתב להם, **שהסיבה שאין הם שומעים לקול רבותיהם, מפני הנגיעה בדבר שיש להם. לכן מבטלים ובוזים לדעתם, ומחמת עיוורון עינים אינם רואים בטעותם.**

ענין זה אנו רואים בחוש גם בזמננו, שאותם הנוגעים בדבר, בזים לחכמתם של גדולי הדור, בטענות סרק **כאילו שאינם מחוברים לעם שבשדות וכביכול מנותקים מהמציאות ואין הם יודעים צורך השעה.** על כן החי יתן אל ליבו וילמד מפרשתנו לקח של מוסר, להיות מאמין בדבקות בצדיקי אמת ולא להחזיק ח"ו במחלוקת שלא לטעות בדברי שקר. וגם כשיש מחלוקת בין גדולי עולם קיים הפסוק **"והמשכיל בעת ההיא ידום"**.

זמני כניסת וצאת השבת

כניסת שבת: 19:27
שקיעה: 19:49
צאת השבת: 20:30
רבנו תם: 21:02

לפי אופק נתיבות שבת שלום ומבורך

בזמן התפילה וספר תורה אין לקרוא את העלון

אחד השבת

העלון מופץ בארפי עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

חדש!! ניתן לענות תשובות למדורים וכן הקלטות סיפורים ותגובות במספר טלפון: 079-590-4730 להקלטת ההודעה נא להקיש *2 להשאייר בברור בתחילת ההודעה שם, טלפון כתובת ועיר. בסיום הקלטת ההודעה הקישו # בשורה משמחת!! ניתן להאזין לסיפורי העלון ולתוכן המחזק - הסיפורים הנבחרים ביותר!! - בשלוחה 5

חפניני הפרשה

"וייקח קורה"

מבאר רשי: וייקח קורה- לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה וכו'. קרח בן יצהר- אמר הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא- מעלות רבות היו לו: בן למשפחה מיוחסת תלמיד חכם עשיר ופיקח לאדם בעל מעלות כאלה רב הסיכוי להגיע ולהיות מנהיג בישראל. ומפני מה לא זכה לכך? מפני ש"לקח" את עצמו! קרח לא המתין ליום שבו יקראו לו להנהיג את ישראל אלא דחק לקחת לעצמו גדולה. משום כך- סיים הרבי- גם נענש בעונש שהוא מידה כנגד מידה "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם"- קודם שיגיע זמנם להיטמן באדמה.

"הבדלו מתוך העדה הזאת"

פעם אחת פרצה מחלוקת חמורה בעיירה קטנה ליד קוזניץ כאשר נודע הדבר לצדיק רבי ישראל מקוזניץ זימן אליו את שני הצדדים והוכיחם קשות בתוך הדברים אמר: ישנן בתורה עבירות חמורות עד מאד ומהן יש שחייב האדם להיהרג ולא לעבור ובכל זאת אם עבר אדם עבירה חמורה אין התורה מצווה להיבדל ממנו! רק במקום אחד אנו מוצאים ציווי התורה להיבדל מבעלי העבירה- היבדלות מבעלי מחלוקת! על כן יידע כל המחזיק במחלוקת של כל הקהל צריכים מחוייבים ומוזהרים מן התורה להיבדל ממנו.

אזר התורה

חידושי מאתגרות לשולחן השבת

- א. איזה פסוק בחצי השני של הפרשה מתמצת ברמז את חציה הראשון של הפרשה?
- ב. נעדרים מ"קורה", מרומזים ב"בלק" וכתובים בשופטים.
- ג. מכלל התיבות בתורה, מקום ראשון בפרשה.
- ד. מן האבות ושתי נקודות. (מילים זהות, סדר אותיות שונה).

מתיקות התורה

"ויהי ככלותו לדבר את כל-הדברים האלה ותבקע האדמה אשר תחיתיהם" (טז, לא) יש להקשות לפי שהיה משה רבינו רועה נאמן, שבכל עת ובכל שעה התפלל על ישראל שיחזרו בתשובה ויקבל הקב"ה, אם כן למה לא התפלל על קרח ועדתו שיחזרו בתשובה, והרי התשובה עולה על הכל?

הפותרים נכונה [גם על אחד מהמדורים] יכנסו להגרלה על פרס יקר ערך תשובות ניתן לשלוח ל- פקס* 08-9941870 או למייל* or7148454@gmail.com הזוכה לפרשת שלח-לך: ה' יצחק מוימרן-י-ם

העלון להצלחת מר תומר סגרון ורעייתו תחי: ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454 ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו ע"י שוכניהם של גידולי ישראל שליט"א

שמע ברכו אחר "לעולם אל יחסרנו" האם ימשיך "הרחמן" או שיתפלל מיד ערבית

שאלה לדיון: איתא במ"ב סימן רלו סק"א: ולפי' צריך ליהזר מאד שלא לספר אחר ברכו דערבית אפילו קודם שהתחיל לברך הברכה ראשונה אם דעתו להתפלל אז מעריב עם הצבור ובעו"ה הרבה אנשים נכשלין בזה, ע"כ.

ויש להסתפק במי שעמד באמצע ברכת המזון וכבר סיים ברכה רביעית ועוד לא אמר הרחמן, ושמע את הש"י אומר ברכו וענה אחריו, האם יתחיל מיד ברכות קריאת שמע כדי שלא להפסיק בין ברכו לברכות ק"ש, ואחרי התפילה ישלים מה שדילג בברכת המזון, או שימשיך ברכת המזון כדרכו ואח"כ יתחיל להתפלל?

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר שימשיך הרחמן אחר ברכו ואח"כ יתפלל ערבית. וכן הורה הגאון רבי מנדל שפרן שליט"א. ואמר הטעם שגם דברי תחנונים שאחרי ברכת המזון הם מענין התפילה ואינם נחשבים הפסק בין ברכו לברכת ק"ש שהכל מענין אחד.

והגאונים רבי נפתלי נוסבוים, רבי יעקב מאיר שטרן, רבי שמאי גרוס שליט"א הורו שיענה ברכו ויכוון שאינו מתחיל בזה תפילת ערבית אלא עונה כדרך כל עניה על דבר שבקדושה, וכשם שחייב לענות כששומע ברכו אחר שהתפלל. ואח"כ יסיים ברכת המזון כדרכו ויתפלל ערבית. [ואמרתיו לו שזה דומה למה שהבאנו לעיל בשם הגאון רעק"א סימן רסג סט"ז בשומע ברכו של ליל שבת קודם שהתפלל מנחה, שיענה ברכו ויכוון שאינו מקבל שבת בענייתו ואח"כ יתפלל מנחה. וקילס הגר"ש גרוס את דבריו].

והוסיף הגר"ש גרוס שדבר זה שכיח מאד במי שהוצרך לנקביו קודם מעריב, ואחר שנטל ידיו קודם שבירך אשר יצר אמר הש"ץ ברכו, דדעת כמה פוסקים שיתפלל מעריב ואח"כ יאמר אשר יצר, ואין ראוי לנהוג כן למעשה שבדרך כלל ישכח לברך אשר יצר אחרי התפילה ויפסיד את הברכה. ולכן ראוי לעשות עצה זו, שיכוון בעניית ברכו שאינו מתחיל עדיין תפילת ערבית, ויברך אשר יצר ואח"כ יתפלל.

אספרה

סיפור לפנת

פרב חיים 1659 ע"ס

חלוקת משקפיים בחינם...

מגיע אוטובוס. "מקום אחד", אומר הנהג. ועכשיו תור מי? תורו! ואני עולה. החצוף הזה עלה אחרי ומה עשה? לקח את הרב קו, ושילם לפני, הנהג אומר לי: "תרד, אני לא מסכים יותר". אני אומר לאותו בחור שעמד איתי בתחנה: "סלח לי אני לא מכיר אותך, אבל תגיד האזון שלך לא שומעת את מה שאתה מדבר? הרי אתה אמרת שהשקרן יתקע, אתה לא פוחד להתקע?". "אני ממחר", וגם אני משיב לו: "גם אני ממחר, קצת אמינות יש לי שיחה", לא המשתכי להתווכח איתו ואמרתיו לו נסיעה טובה וירדתי.

תאמינו לי שאילו הכעסת-הרסת הייתי אמור לשבת ולרקוד שם, אבל ירדתי וישבתי בתחנה עם אותם משקפיים של אמונה, ואמרת: "הכל בורא עולם". אחרי שתי דקות מגיע עוד אוטובוס ריק!! אני נכנס לאוטובוס ומרוב מקום התחלתי לטייל באוטובוס ולהכין את השיחה שיש לי... ליד צומת מסובין יש עליה, ויש שם גם רמזור, ליד הצומת אני רואה למטה את האוטובוס לפני תקוע עם כל האנשים למטה, ששם נמצא אותו בחור רציתי להוציא לו פתק "מי ששקרן

החצוף הזה עלה אחרי ומה עשה? לקח את הרב קו, ושילם לפני, הנהג אומר לי: "תרד, אני לא מסכים יותר."

נתקע..."

נתקע... תתארו לעצמכם שהייתי מתעצבן ועושה בלאגן, לא הייתי מגיע לשיעור בזמן. אבל בסוף מה יצא? שהוא לא אכל בתחנה, ואני הגעתי לשיחה בזמן.

רבתי! למה באנו לעולם? לאכול לשתות? ליהנות או לסבול? תקשיבו טוב, אומר המסילת ישרים משפט שאני בטוח עכשיו שכולם אומרים: "כי האדם לא נברא אלא לקיים מצוות ולעמוד בניסיונות". מה זה "קשה לי", אין כזה דבר! אדם בא לעולם כדי לעמוד בניסיונות אתם קולטים? אצל אחד זה ניסיון של בריאות, אצל אחד זה ניסיון של בעל ואחד זה ניסיון של אישה.

ממשיך המסילת ישרים ואומר עוד משפט: "כי האדם לא בא אלא להתענג על השם וליהנות מזיו שכינתו". לכאורה, איך זה מסתדר להתענג על השם עם ניסיונות? הרי אחד שיוצא לשידוכין חמש שש שנים ואין כלום, יקרא ליהנות על השם??

תשובה: משקפיים של אמונה. זה פשוט, כוון שאדם מבין שהכל זה בורא עולם, הניסיון הופך להיות תענוג. הבנו? ברגע שהבן אדם לובש משקפיים של אמונה ומבין שנאבד לו מאתיים שקל, שיחשוב: זה בורא עולם!! הוא רק עשה לך ניסיון שיהיה לך קרבת השם. קשה! אין מה לעשות בשביל זה באנו לעולם, ולכן תשמח על זה. ואני הקטן והדל השתדלתי לעמוד בניסיון ולקבל את הישועה שלי. פלא פלאים! זה החיים שלנו.

קוראים יקרים, אני רוצה לפתוח בשאלה: "אדם שהולך ברחוב ופתאום חוטף סתירה מאחורה". מה תהיה התגובה שלו לאותו אחד? התשובה היא: "תלוי!" ואני יפרט. אם זה אביו, הוא לא יאמר כלום ולא יעשה כלום - כיבוד הורים! אבל מאידך, אם זה היה חבר שלו הוא היה מתעצבן כמו 'עגבנייה'... כך זה העולם הזה אם יש לך ניסיון תדע לך שזה סתירה מאבא שלך...

מספר רבי חיים זאיד שליט"א:

הרעיון שאני רוצה לדבר עליו זה בעצם שכל אחד מאיתנו ילך ויקנה מחר בבוקר משקפיים, איזה משקפיים? משקפים של אמונה. הגיע הזמן שנבין שהעיניים שלנו רואות לא נכון, זה לא עולה הרבה כסף זה בלי זכוכית זה משקפיים של אמונה.

נסעתי ביום שלישי האחרון למסור שיחה בירושלים עיר הקודש, בית מדרש של הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, ולאחר מכן יש לי גם שיעור בקריית הרצוג, ולכן נסעתי לכוון צומת קוקה קולה - קו 402. הזמן שלי לחוץ כי השיחה בשעה שמונה וחצי, ונסיעה מירושלים שעה, אבל חשבתי שיש בורא לעולם!!

אני מגיע לצומת קוקה קולה, מחכה בתחנה יוצא אוטובוס מכוון בני ברק והנהג עושה לי: "מלא", אני מרמז לו עם היד שאני יכנס בעמידה, והוא מחזיר לי "לא". יכולתי להתרגז, אבל אז אמרתי: "בורא עולם זה לא הנהג, זה אתה, ואם תרצה אני יסע ועוד בזמן הקרוב".

לידי כמה אנשים עומדים ומחכים לאוטובוס, לאחר שלוש דקות עוד אוטובוס, והנהג אומר "חבר'ה ארבע מקומות", אמרתי יעלו מי שהיה פה לפני. נשארנו אני ועוד אחד, שתיכף תשמעו מי זה. הגעתי מלפניו וישבנו בתחנה.

אומר לי אותו אחד: "הנהגים החצופים האלו, מה הבעיה לעלות ולעמוד". אמרתי לו: "למה אתה מתרגז, כעסת? תקח את המשקפיים שלי ותראה שזה לא הנהג שלא עצר לנו, זה בורא עולם שלא עצר לנו". ואני אומר לכם קוראים יקרים, שווה לכם תמיד להסתכל דרך המשקפיים האלה כי רק אתם תרוויחו.

למרות זה הוא ממשיך לומר: "מותר לנסוע ובדרך יעמדו אנשים, הנהג החוצפן והשקרן הזה הלואי שיתקע". אני אומר לו: "למה כך אתה אומר, קודם כל תלמד זכות. מי אמר שהוא שקרן אולי הוא קיבל הוראה מאגד' לא לעמוד בנהיגה, וגם אם נגיד שהוא שקרן למה אתה אומר שיתקע, למה אני ואתה מושלמים שכן אתה מדבר?".

מצמרר ומרגש-

הסיפור המצמרר הבא עלה לשולחנם של מרן הגאון רבי משה צדקה שליט"א, והגאון הגדול רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א בחודש האחרון!! • מדובר באחד שמצאו לו תורם מתאים לכולה. אך, כיון שהתורם מחזיק טלפון לא כשר סבר התורם להימנע מהתרומה • הסיפור המלא לפניכם | מפורסם לראשונה בחשיפה בלעדית |

לאחרונה באחת הפעמים שזכיתי לצקת מים קמיה הגאון המפורסם מוהר"ר משה צדקה שליט"א ראש ישיבת "פורת יוסף", בא לפניו ת"ח אחד וסיפר דיודע לו מקרוב על עובדא דהוה באחד שחלה ל"ע בכליותיו ודרש ברופאים וחיפש בכליון עיניים תורם להשתלת כלייה, ומצאו אחד יר"ש שמוכן לתרום לו כלייה, וגם בדקו ומצאו שיש התאמה ביניהם, אך התורם הציב תנאי קודם למעשה שהחולה לא יחזיק פלאפון לא כשר, וכאשר נודע שהחולה מחזיק פלאפון לא כשר, שאלוהו אם מוכן להתחייב להחזיק מכאן ואילך רק פלאפון כשר, והלה ביקש כמה ימים כדי לשקול הדבר בדעתו ולהחליט, ובסופו של דבר השיב שאינו מוכן להתחייב בדבר, ומוותר על תרומת הכליה, כי יודע הוא בנפשו שלא יוכל לעמוד בדבר, ואמר הת"ח כי רואים ממעשה זה עד כמה המכשירים שאינם כשרים ממכרים את האדם עד מוות כפשוטו.

ואולם אחד הת"ח שנכח במקום טען שלכאן כיון שהתורם הציע עצמו והסכים לתרום, לכן משום פקו"נ שעלול החולה במחלתו להסתבך עד מוות, היה לו חיוב לשקר ולומר שיעמוד בדבר, כדי לקבל את תרומת הכליה, ועל ידי כך לצאת מכלל סכנה.

אך נומתי לו כי ודאי ליתא, שהרי אין על התורם חיוב להכניס עצמו לידי חולי ולתרום את הכליה, ואטו משום פקו"נ מותר לאסור בני אדם וליטול מהם את כלייתם כדי לתרום לאחרים, ומאחר והתורם מתנה בפירוש שמוכן ליתן רק על דעת כך וכך, איסור גמור ליטול ממנו הכליה מבלי לקיים תנאו, כפי כל נותן מתנה שיכול להציב תנאים כאלו ואחרים למקבל המתנה.

והנה בגמרא ב"ק (ס.) איתא שדוד המלך הסתפק האם מותר להציל עצמו בממון חבירו, ושלחו לו חכמי הסנהדרין שלכל אדם אסור להציל עצמו בממון חבירו, ורק למלך מותר משום דמלך פורץ גדר. והתוס' (ד"ה מהו להציל), פירשו שהספק האם חייב לשלם כשמציל עצמו בממון חבירו משום פקו"נ. כלומר שודאי לכתחילה מותר להציל עצמו בממון חבירו, רק השאלה האם צריך אחר כך לשלם. וכן כתב בתוס' רבינו פרץ. וכן מבואר להדיא בדברי הרא"ש (שם הל' י"ב), וכן כתב הרמב"ן במלחמות (ב"ק פרק הגזול ומאכיל). וכן כתב השטמ"ק (ב"ק פא.) בשם הרשב"א (עי' בתשו' ח"ד סי' י"ז). וכן דעת הראב"ד, וכן מבואר בדברי המאירי. ואולם מדברי רש"י שם מבואר שיש איסור להציל עצמו בממון חבירו אפילו היכן שמשלם.

ואם כן היה מקום לומר שדין זה שנוי במחלוקת הראשונים ורש"י, שלפי הראשונים מותר היה לחולה לשקר כדי לקבל את תרומת הכליה, אך לדעת רש"י אסור. ברם נראה לחלק שהרי אף לרש"י על מנת לשלם מותר, מיהו בנידוד ד פשוט הדבר שלכו"ע אין החולה רשאי לשקר, כי במציל עצמו בממון חבירו, מחזיר לו אח"כ את הממון, וכאן אינו מחזיר את הכליה. ועוד יש חילוק בין להציל עצמו בממון חבירו לבין להציל עצמו בגוף חבירו, שודאי לכו"ע אין היתר להציל עצמו בגוף חבירו, ורק בממון חבירו, אפילו אם היה הדין שלא צריך להחזיר את הממון. ומכיון שאין חיוב על התורם ליתן את כלייתו ולהכניס עצמו לחולי כדי להציל אחרים, לכן אי אפשר לחייבו ולא לצו להוציא ממנו כלייתו בשקר, משא"כ מי שיש בידו ממון ויכול להציל אחרים בממונו, חייב ליתן להם ממונו על מנת שאח"כ ישיבוהו לו.

אסברה

סיפור לפנה"ס

באפ שרותיכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4 1133 נתיבות
ולציין עבור 'אור
השבת'
או במקסט:
08-9941870

פרי חיים 3/165 18/16

מעטפה של זכויות

מספר מגיד המשרים רבי חיים זאיד שליט"א:

שמעו סיפור פלא פלאים.

קרוב משפחה שלי 'אשר' חיתן את הבת שלו, ואני גם חתנתי את הבת שלי לפני כמה חודשים. הזמנתי את אשר הוא הגיע, שם מעטפה, כמקובל אצל כל אחינו בית ישראל. כמה הוא שם? ארבע מאות שקל. לקחנו את זה לזוג, כמוכן.

כמוכן הוא לא שילם סתם, אלא בגלל שהוא חיתן את ביתו לאחר כמה שבועות והוא הביא לי הזמנה, שגם כתוב בה: "השתתפותם תיסיב לנו עונג רב..." חלק מהתענוג זה להחזיר כמה כסף קבלת.

ותדעו לכם: "שאדם שקיבל כסף מחברו או מקרובו הוא חייב להחזיר לו את זה הלכתית משום 'דמי שושבנות', ותובעים את זה בבי"ד!!"

טוב. אני מכין מעטפה עם השם שלי. וכותב לידידי הרב אשר ברכת מזל טוב וכו' וכו', כמה שמתי לו? חמש מאות שקל.

אני חוזר מנתניה ואני אחרי שיחות כל היום. החתונה של קרוב שלי אשר היתה באולמי 'היכלי הפאר' ('היכלי מלכות' - לשעבר), לצערי התבלבלתי וחשבתי שהחתונה בוגשל, אני מגיע לווגשל וקודם כל אמרתי אני אכניס את המעטפה ואז אכנס, והנה שמתי את המעטפה בכספת ונכנסתי. אני מחפש ציבור תימני, ולא מוצא. ואז גיליתי שטעיתי באולם. מה עושים עכשיו? זה חמש מאות שקל!!

אמרתי אני אלך לאבא ויגיד לו שיתן לי את המעטפה, ואני שואל מי הוא האבא של החתן? והצביעו לי עליו. הלכתי אליו ואמרתי לו: "שלום", הוא מסתכל עלי ואומר לי "הרב זאיד, באת לחתונה לא הזמנו אותך בכלל וכל הכבוד לך שבאת", והוא מחבק אותי ואני אומר לו וודאי תודה.

אני מנסה להשחיל מילה והתחלתי לומר: "תשמע, הכנסתי מעטפה", "מה? גם מעטפת הכנסת? לא היה צריך איזה זכות..." סגר אותי לחלוטין. אמרתי בורא עולם אני שם משקפיים של אמונה שהחמש מאות שקל האלו שייכים לאותם בני זוג, אני מנסה.

אני יוצא החוצה ומתקשר לאחותי ושואל אותה איפה החתונה של אשר? והיא ענתה לי ב'היכלי הפאר', ואז ספרתי לה מה קרה. אני בא להיכלי הפאר, אבל אין לי מעטפה... למחרת על הבוקר הכנתי מעטפה עם חמש מאות שקל והבאתי לו את הכסף... עד כאן סיפור יפה... תשמעו טוב.

עבר שבוע וחצי ואני מקבל טלפון. "שלום הרב זאיד, מדבר האבא של החתן", אמרתי אולי

הוא רוצה להחזיר... והוא אומר לי: "אני פשוט מודה לרב שאפילו שלא מזמנים את הרב, הרב מגיע, ואני רוצה לומר לך משהו: בזכותך השלמתי עם חבר שלי שלא דברתי איתו חמש שנים."

שמעת? בזכותך!! כן בזכותך!!

"מה קרה?" אני שואל.

ואז הוא מספר לי סיפור. "תשמע הרב, אותו החבר שלי, לפני חמש שנים עשיתי לו טובה גדולה מאוד, שפטר אותו מהעבודה, ובמקום להביא לבן שלי את מקום העבודה הבאתי לו את העבודה. וחתן אחר כך את הבן שלו, והוא בשיא חוצפתו לא שלח לי הזמנה, כמה חיכתי אבל לא קבלתי הזמנה. למחרת ראיתי אותו ברחוב ופשוט הלכתי הצידה וגם הוא הלך לצד, ומאז חמש שנים אני לא מדבר איתו.

פתאום אני חושב שבעצם הרב זאיד לא מוזמן, ואף על פי כן הגיע לחתונה שלי, והביא גם מעטפה של חמש מאות שקל. ובעצם - גם אני הייתי צריך ללכת לחתונה ולומר מזל טוב, שהרי זה חבר שלי.

ואז הרמתי טלפון אליו. הוא היה בהלם. אמרתי לו, שלפני חמש שנים הוא לא הביא לי הזמנה. והוא עונה לי: "אתה לא מתבייש אני הבאתי לך ואתה לא באת?"

בסוף התברר, שהוא שלח למקום שבו היה גר פעם. מחלו על העבר, והחליטו לקבוע מקום להפגש."

הוא אומר לי: "הרב זאיד אני מבקש בקשה, הרי חמש שנים אני לא מדבר איתו והורדתי את הראש למרות זאת דברתי איתו, ועכשיו זה עת רצון. אנא תן לי ברכה, יש לי בן מעל הבן שהתחתן שתקוע בשידוכין."

אמרתי לו "ברגע שאתה מקבל משקפיים של אמונה והשלמת עם משהו תבוא הישועה ותראה."

יומיים לאחר מכן אני הולך ברחוב רבי עקיבא, נכנסתי לחנות לקנות זירו. אחד פוגש אותי ואומר לי: "כבודו הרב זאיד?" אמרתי לו "כן", "כל הכבוד לך אתה באת לחבר שלי בלי להזמין אותך ועוד הבאת מעטפה עם כסף, ישר כח."

הוא אומר לי: "הרב תברך אותי, זאת שעת רחמים", אמרתי לו "יש לך בת?" הוא עונה לי: "כן". "יש לי שידוך! הבן של חבר שלך!!" והפגישה הראשונה הייתה ביום חמישי לפני שבועיים...

חמש מאות שקל! משקפיים של אמונה, גם השלמנו, גם היה שידוך וגם אני יקבל אלף דולר. לא שווה??!!

אמרי קודש בראי הפרשה

"ויקח קרוז בן יצהר בן לוי ודתן ואבירם ואון בן פלת בני ראובן" (במדבר טז, א)

בדוק מנוסה ומוכת:

כך הצליחו להימנע מן המחלוקת

אמרו חז"ל (סנהדרין דף קט:): שלקח מקח רע לעצמו אבל לדורות הועיל, וכמו שאמרו חז"ל לעניין אבשלום, על הפסוק: "ואבשלום לקח וכו'" (שמואל ב', יח, יח), שלקח מקח רע לעצמו וההפסד היה רק לעצמו, אבל למלכי בית דוד היה רווח על ידו, שלא ימרדו עליהם, היות ולקחו מוסר מאבשלום שלא הצליח במלחמתו עם אביו.

ועל דרך מליצה פירש הגאון בעל התפארת ישראל כי העושה מחלוקת עם אדם גדול רגילים העולם לומר עליו "קורח" - וזה בזיון גדול לעולמי עד, כי אעפ"י שהיה מיוחס וחכם ועשיר, ולוקחים ממנו עצה ותושיה, על ידי המחלוקת שעשה, לקח מקח רע לעצמו, לקחת ממנו משלים לצד הרע (עיין בספר "ויאמר אברהם").

עיין בספר "שמירת הלשון" (סוף ח"א במאמר "חתימת הספר") מה שהאריך שם הרב זצ"ל לבאר בדברים נפאלים, איך שהמחלוקת רבות נובעות ע"י מריבות על פרוטות ואח"כ יוצר מזה מחלוקת וכו'. ומי שרוצה לשמור פיו ולשונו באמת, שלא יבוא לידי מחלוקת ולשון הרע וקללות והלבנת פנים, יקנה לנפשו בכסף מלא המדה של סבלונות להעביר על מדותיו בכל עניין, והיינו, שייסכים בעצמו, שמידה הקדושה הזו יוציא עליה בכל שנה בערך ארבעה וחמישה רובל כסף [ובאדם עשיר יותר מזה - ועיין שם שהאריך לבאר העניין בטוב טעם ודעת דברים המתקבלים על לב האדם שכמו שאדם מפריש כסף לצדקה, וכמו שאדם מוציא כסף על מצווה - כגון אתרוג וכו'. ושום אדם לא ישבות מלקיים המצווה מחמת זה, אם לא מי שאין לו כלל חס ושלום.

כן בעניין זה של להעביר על מידותיו אם יסכים האדם בדעתו שצריך להוציא על מידה זאת ארבעה וחמישה רובל בכל שנה, ממילא יגרע בוודאי ע"י זה בכל שנה על כל פנים אלף תיבות של דיבורים אסורים, ויש בשוין ארבעה וחמישה רובל כסף והבא ליטרה מסייעין אותו ויזכה לבסוף למידה הזאת בשלמות].

ומאידך הדבק במידת השלום, דבק בכל הטוב, וכמו שאמרו חז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום.

[וכבר אמרו בספרים הקדושים על קרח שגם יבוא על תיקונו, ומרומז בפסוק צדיק כתמר יפרח, סופי תיבות קרח].

ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

עברת שלום ומבורך

חדש!! ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות והערות גם למייל: or7148454@gmail.com

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת

בתיהם" (ט"ז, ל"ב)

אמרו רבותינו אפי' היו כלים ביד הכובס היו מתגלגלין ובאין ונבלעין עמהן, אמר רבי שמואל בר נחמני אפילו מחט שהיתה שאולה ביד ישראל מידם אף היא היתה נבלעת שנא' "זירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה" וכל כך למה לפי שהלקח על הקב"ה, [מדרש רבה בפרשתינו].

למה ממוזנו של קרח ועדתו נבלע

באדמה והלא המתחייב מיתה וממון או

מלקות וממון נידון בעונש החמוד

בלבד, וכיון שנתחייב קרח מיתה לא

היה צריך להיענש בממוזנו?

♦ ישוב א' ♦

בני קרח לא מתו וממילא ידשו את

אביהם ולכן נענשו ממון

עלה בדעתי בס"ד ליישב שאף על פי שהמתחייב מיתה וממון, נידון בעונש החמור, שנא' (דברים כ"ה ב') "והכהו לפניו כדי רשעתו במספר" ודרשו חז"ל (כתובות לז. מכות ד. ד.) משום רשעה אחת אתה מחייבו, ואי אתה מחייבו משום שני רשעיות, מכל מקום הנה נאמר "ובני קרח לא מתו" (כ"ו י"א) וידוע פירוש רש"י שבני קרח היו בעצה תחילה ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בליבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנום וישבו שם, [ועיין בבא בתרא ע"ד ע"א]. ואשר על כן, בשעה שקרח נבלע באדמה ומיד מת, ובניו לא מתו, הרי שבניו ירשו את כל רכושו, ולפי זה כיון שהם לא מתו כמאמר הכתוב, לכן נענשו עונש ממון שיאבד כל רכושם, והבן כי זה נפלא.

♦ ישוב ב' ♦

ממוזנס אבד כדן ממון עיר הנידחת

שאסור בהנאה

העולם מתרץ שהיה לקרח ועדתו דין של עובדי עבודה זרה כעיר הנידחת שכל רכושם אסור בהנאה, וכיוצא בזה כתב בספר צפנת פענח שאת מחמת קרח עצמו לא לקחו לציפוי המזבח, מפני שהיה כשלל עיר הנידחת ולפיכך נבלע אף הוא, שהיה שדי מחט שהיתה שאולה ביד ישראל מידם נבלעה עמהם.

♦ ישוב ג' ♦

ממוזנס אבד לפי שגרם להם להתגאות

ולחלוק על משה

הגאון ההפלאה בחיבורו פנים יפות מבאר שבאמת לא היה להם כדן להפסיד את רכושם, משום דק"ל דאין מיתה וממון בדבר אחד, אלא טעם טביעת הממון משום שהוא גרם להם להתגאות, ואמרין בסנהדרין (נד.) "ואת הבהמה תהרגו" משום שהביאו לאדם תקלה על ידה, וכיון שנתגאו על ידי רכושם לא היה ראוי הרכוש להיטבע מחמת עצמן אלא מחמת חיוב הבעלים שבאה תקלה על ידן, והיינו דכתיב "ואת היקום אשר ברגליהם" שהעמידן על רגליו (שם קי.), שהם העמידום למרוד במרעה.

♦ ישוב ד' ♦

יש אומרים שקרח לא נבלע אלא רק

לאחר מכן

עוד מתרץ הפנים יפות, לפי דעת רבי יוחנן (שם) שקרח עצמו לא היה מן הבלועים ולא מן השרופין, ולכן נאמר "ואת כל הרכוש אשר לקרח" ולא נאמר את כל היקום אשר ברגליו, משום דקרח לא מת, כיון שלא קיבל התראה, אבל ממון אין צריך התראה, אף שמת קרח אחר כך במגפה כמו שפירש"י, שנא' בפרשת פנחס (כ"ו י') "ותבלע אותם ואת קרח במות עדה", משום שנתחייב אחר כך מיתה כמו כל העם שאמרו אתם המיתם את עם ה'.

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף" בפלאפון - 054-8460007

"ארבעה דברים צריכים היזק" (ברכות)
"היזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזק

סיפורים מחפקים

וכל העם-
שומעים את
הקולות!!
מבחר סיפורי
"אור השבת"
עכשיו בקו אור
השבת, הקישו 5
בכניסה למערכת
079-590-4730
האנה לקו לבעלי תבנית ללא
הנבלה - היא חינם!

סיפר רב אחד שנסע פעם לדרום אפריקה, והנה יום אחד כשהוא מהלך ברחוב, ראה אותו איזה גוי ועמד והסתכל עליו ומדד אותו, שאלו הגוי: האם אתה יהודי? אמר לו, כן. אתה יהודי? כן. אמר לו הרב נ, מה קרה? אמר לו הגוי, מה נ, אני קורא בתנ"ך שהעם היהודי הם הבנים של הקב"ה, ואף פעם לא ראיתי איך נראה בן של הקב"ה, פעם ראשונה אני רואה יהודי, אז אני מתלהב. [ימי השבועות בהלכה והגדה]

מסופר שבשנת תקי"ב היה לא עלינו, קטרוג על העיר מזיבוז עירו של הבעש"ט. אנשים רבים, נשים וטף חלו במחלות שונות, וכמה מהם היו גוססים ר"ל ותהי צעקה גדולה בעיר, כי אין בית שאין שם חולה אחד או שניים.

ויבואו אל מורנו הבעש"ט ויבכו במר נפשם על החולים, ויתחננו בפניו להרבות בתפילה עבורם. ויען הבעש"ט: שהוא אינו יכול להושיע להם בזה, ורק הם בעצמם יכולים להציל את החולים, להחליש או גם לבטל את רוע הגזרה... תמיד עבודת ישראל עמך עושה רצון להחליש את הגזרה ולבטלה. ועבודת ישראל שהיא עומדת תמיד לפני ה' יתברך לעשות רצון טוב, הם אותיות שבתורה, שהם בשני אופנים: אמירת אותיות שבתורה וספר תהלים וכתובת ספר תורה שבה ישתתפו כולם. (אגרות קודש, האדמו"ר הרי"צ. חלק ו')

מספרים, כי מרן הגה"ק רבי מסעוד אביחצירא זיע"א לא העז לספר לאביו מרן האביר יעקב זיע"א כי כתב פיוט, על אחת כמה וכמה שלא העלה בדעתו לשורר את הפיוט בשולחן השבת של אביו, לגדול היראה שהיתה לו מפניו. והנה באחת השבתות התארח בביתו של 'אביר יעקב' אחד מגדולי תלמידיו, שהיה לו גם יד והבנה בפיוטים. יפייט אליו רבי מסעוד ולימד אותו את הפיוט אשר חיבר, וביקש ממנו שבסעודת ליל שבת, יפייט את אותו פיוט. ואכן בסעודת השבת כשהחל אותו תלמיד לשורר, הטא 'אביר יעקב' אוזנו לכל אותם רמזים עמוקים שבכל תיבה, ואף הבחין כי חמשת בתי הפיוט מרכיבים את המילה 'מסעוד'.

'האביר יעקב' פנה אל התלמיד המשורר והתעניין האם פיוט זה משל רבי מסעוד ארוואח זצ"ל שהיה מגדולי הפייטנים מיוצאי תאפילת. ומשמע כי פיוט זה חיבר לא אחר מאשר בנו יקירו קרא לעברו בשמחה מתוך גילה: "חכם בני ושמח לבי".

כן נותרו כמה מפיוטיו החשובים, אשר קובצו מכבר בספר 'יגל יעקב', הוא קובץ הפיוטים של צדיקי המשפחה הק', שבהם הגויים צדיקים מופלגים לצד פשוטי ההמון העממי, וכשם שכל אדם מוצא בהם טעם, כך בכל פעם שהוא ממשמש בהם הוא מתענג על טעם חדש.

בספר "שומר אמונים" מסופר על אחד מגדולי צדיקי הדור שהאיר את העולם בצדקותו ובקדושתו, ובתחילת עבודתו נאחזו בו בלבולי אמונה, רחמנא לצלן, והבעל-שם טוב זיע"א צפה זאת ברוח קדשו, וביודעו את כוחו של אותו צדיק לאיזה מדרגה נעלה הוא יכול להגיע, נסע במיוחד למקומו של אותו צדיק, וניגש אליו ואמר לו: "גם על זה עליך להתפלל לפני השם יתברך...", היינו, שגם על עצם האמונה צריכים לבקש מהשם יתברך שנזכה לאמונה טהורה, לבטחון חזק ואיתן בו יתברך. ואותו צדיק אמר שהבעל-שם טוב הציל את נפשו על ידי זה. עד כאן (נר לרגל!)

כששהה הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בגלות סיביר, הוא הגיע כשרק בגדים קלים מכסים את גופו. נוסף לכך, היה עליו לרוץ יחף על השלג בכל בוקר, וכל זאת, כשהטמפרטורה הגיעה לעתים לארבעים מעלות מתחת לאפס. אנשים רבים קפאו מקור ומתו.

נשא הרב עיניו לשמים ואמר: "רשש"ע, אמנם צנים ופחים ביד אדם, כי בידו של אדם להשמר מהם, אבל במצבי היום בטל טעם זה, כי הרשעים הללו אינם מניחים לי לחמם את גופי. נמצא, שחובת השמירה חוזרת אליי... אם כן, אני מתחנן: שמרני קל כי חסיתי בך".

וראה זה פלא, הרב, שבילדותו היתה אמו עוטפת את גופו בצמר גפן מחמת חולשתו, והיה מצטנן מכל רוח מצויה, לא חלה שם אפילו פעם אחת!

אחרי שהבאנו בפניכם מעט מהסיפורים המרגשים המגיעים לשולחן המערכת, נותרו בסייעתא דשמיא חמישה עשר פרשיות בלבד! המחיר לפרשה הוא מאה חמישים שקלים בלבד!!

אפשרויות הנצחה נוספים:

- הקדשת עמוד - 200 שקלים.
- הקדשה רגילה - 50 שקלים.
- הקדשת חומש - 300 שקלים.
- הנצחת מהדורה - עד 2,000 שקלים.

הבהרה חשובה!!: הכסף לא הולך חלילה למטרות חול אלא הכל קודש קודשים למען הוצאת הספר וכל המסתעף לכך, כמובן.

ניתן ליצור קשר בפלאפון - 052-7148454

קול תודה

עלון התחזקות חודשי בענייני השבח וההודאה לבורא עולם

כיצד נחיש את הגאולה?

צדיקים מודים לה'

איפה עליי... ?

ויפיר יהודי העוסק בקירוב רחוקים: אל הקהילה שלנו הצטרף יהודי מבוגר, עולה מברית המועצות. יהודי זה למוד סבל, בודד וגלמוד, אך למרבה הפלא לא מש החיוך מעל פניו. פעם אחת שח את לבו: "אם ה' היה נותן לי ילדים, נכדים, נינים וכו', כמה נחת היה יכול להיות לו עד סוף כל הדורות... ועל כל הנחת הזו הקב"ה "הסכים לוותר", העיקר שיהיה לי את התיקון הכי מושלם עבורי. כמה אני צריך להודות לו על כך!!"

מעשה ביהודי בעל יסורים גדול, שכאשר דרשו בשלומו היה עונה: "הכל טוב! והוסיף: "לא יכול להיות יותר טוב!" כאשר תמנהו על תשובתו באמרו: "אפילו אם תאמר כי יש להסתכל על חצי הכוס המלאה, הכיצד יכול אתה להתכחש לחצי הכוס הריקה?!"

ענה בחיוך רחב: "זהו ההבדל ביני לביניכם. אתם חושבים ש'מגיע לו כוס מלאה' וממילא מתי שחסר, זה חצי ריק. אך אני - אני אוסף את כל מה שמגיע לתוך כוסית קטנה, משום שלדעתי לא מגיע לי כלום, וממילא, כאשר הקב"ה נותן לי הכל ומכל טוב, אין די מקום בכוסית הקטנה שיש לי. הכל גולש החוצה, ונמצא שאני מקבל הרבה יותר ממה שמגיע לי!!!"

מסופר, שבירושלים חלה תלמיד חכם אחד, ועמדו לכרות את רגלו על מנת להציל את חייו. לאחר שהחלים וחזר לביתו, ללא שהוצרכו לכרות את רגלו, ערך היהודי סעודת הודיה מכובדת, והזמין את ידידיו ובתוכם את גדולי ירושלים. תוך כדי הסעודה נתכבדו אנשים שונים לדרוש מענייני ההודאה להקב"ה, וכולם ציינו את הנס הגדול שקרה בהצלת רגלו של החולה.

כשביקשו מהגאון ר' מרדכי דוד לוין זצ"ל לדבר, קם ואמר: "עד שאתם מדברים ומודים על הצלתה של הרגל החולה, רוצה אני להזכירכם על ששוכחים אתם להודות להקב"ה על הרגל השנייה שלא חלתה! מדוע צריכים להזכר ולהודות להקב"ה רק כשהרגל חולה? הרי יש להודות על שאר האברים הבריאים, ועל כך צריכים לערוך סעודת הודיה לבורא!"

שירתן עוד לפני הישועה (על ידי הוציאו תופים ממצרים מפאת בטחונם שהקב"ה יעשה להם נסים). בבטחון זה הן גרמו באופן פעיל לישועה, כבחנינת הַזָּכָר.

היינו שמחים

כך גם הסבירו המפרשים את הפסוק (תהלים קכ"ו): "הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הַיְיִנוּ שְׂמֵחִים", שלכאורה היה צריך לומר בלשון הווה - "הגדיל ה' לעשות עמנו נהיה שמחים"? ברם, כאשר יראו הגויים כיצד ימלא שחוק פינו, יתמהו וישאלו: מדוע "הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ"? מדוע זכו עם ישראל לכזאת גדולה??

על כך עם ישראל יענו (כפי שפירש ב"מצודות דוד" שם): "הַגְדִּיל ה' לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ - כי - הַיְיִנוּ שְׂמֵחִים" (לשון עבר). כיון שהיינו שמחים עוד כשהיינו בגלות, מתוך בטחון בה' שהוא דואג לטובתנו, ושיעשה לנו ישועות ונפלאות גדולות - על כן זכינו לשמחה הגדולה של הגאולה.

מי שהוא שמח ומודה לה' אף בתוך הגלות - יראה לו הקב"ה בגלוי, שתקוותו הייתה אמיתית וראויה, ויזכה שיתמלא שחוק פיו עם הגאולה.

עוד ישמע בְּעֵרֵי יְהוּדָה

בחוברת החדשה שיצאה בס"ד עתה לאור, "הקול החמישי", המאיר את שבע הברכות של סעודת חתן וכלה במאור ההודיה לה', כתב לבאר על פי זה את המנהג לשיר מיד לאחר החופה את הפסוק המדבר על הגאולה: "עוד ישמע בְּעֵרֵי יְהוּדָה ובְּחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם, קול שִׁשׁוֹן יְקוֹל שְׂמֵחָה":

בנישואין טמון שורש הגאולה, כמאמר חז"ל: "המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים". על כן בכל חתונה יהודית מאיר מקצת ממאור שמחת הגאולה, והנשמה מתלהטת לשיר עליה, כמאמר הפסוק (שיר השירים ד', ח'): "תְּשׁוּרֵי מְרָאשׁ אֶקְטֶנָה", ובכך מקרבים את ביאתה.

זכנו השי"ת להתחזק באמונה שלמה בגאולה העתידה, עד שנרגיש שמחה נרגשת כבר כעת, ונתמלא בשיר ובהודיה עליה.

בזה נזכה לקיום מאמר חז"ל (שוחר טוב מזמור קמ"ז): "כֵּשֶׁם שֶׁהַקֶּב"ה מֶלֶךְ בַּהֲלַל וְזִמְרֹת, כֵּן יְרוּשָׁלַיִם אֵינָהּ בְּנֵית אֵלָא בַּהֲלַל וְזִמְרֹת" - במהרה בימינו, אמן!

השל"ה הקדוש מגלה עצה נפלאה שדרכה נוכל בעז"ה לקרב את הגאולה.

אשרי מי שמאמץ עצה יקרה זו, במיוחד בחודש זה, בו אנו מתפללים ומצפים לגאולה השלמה בב"א.

במדרש (שמות רבה כ"ג) נאמר: "תְּשׁוּרֵי מְרָאשׁ אֵמְנָה" (שיר השירים ד', ח'), עתידין ישראל לומר שירה לעתיד לבוא שנאמר (תהלים צ"ח) "שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה'. ובאיזה זכות אומרים ישראל שירה? בזכות אברהם שהאמין בהקב"ה, שנאמר (בראשית טו) 'והאמין בה' ... הוי תְּשׁוּרֵי מְרָאשׁ אֵמְנָה'."

שואל השל"ה (פרשת בשלח): הלשון "עתידין שיאמרו לעתיד לבא" קשה, שלכאורה הוא כפל. די היה לומר "עתידין" או "לעתיד לבא", ולא את שניהם?

עונה השל"ה: מידת הצדיקים היא, שכאשר הקב"ה מביטח להביא דבר טוב, הם מיד מודים ומשבחים לו ית' על הבשורה, אף שעדיין לא נתקיימה, מצד האמונה שמאמינים בדבריו.

זה ביאור המדרש: "עתידין ישראל לומר שירה לעתיד לבוא", כלומר, כשישראל יתבשרו על הגאולה, עתידיים הם לומר שירה על הניסים שיקרו לעתיד לבוא. הם יקדימו לשורר, מתוך חזק אמונתם, שכן ירגישו כאילו שכבר אירעו. וזהו "תְּשׁוּרֵי מְרָאשׁ אֶקְטֶנָה", כלומר, תשורר מראש, אף קודם שתתקיים, מצד האמונה בהבטחת השי"ת.

שיר חדש

השיר שלעתיד לבוא תמיד מוזכר בלשון זָכָר, "שירו לה' שיר חדש", לעומת השירה בעולם הזה הכתובה תמיד בלשון נקבה, "שירה חדשה שבחו גאולים". מדוע?

מבאר בספר "מעם לועז" על פי השל"ה הנ"ל: זָכָר מסמל פעילות ונתינה, ונקבה מסמלת קבלה.

ביציאת מצרים עם ישראל שרו לאחר שכבר קבלו את הישועה - שהיא בחינת נקבה. אולם בגאולה העתידה עם ישראל ישירו עוד לפני הגאולה ויתנו שבח והודיה לבורא עליה, ובזכות בטחון זה יזכו לגאולה. נמצא, שהם לא יהיו רק מקבלים, אלא מסייעים, כביכול, לבורא ית' להביא את הגאולה - בבחינת זָכָר.

לכן מוצאים בשירת הנשים בשירת הים, שמתייחסים לנשים ששרו, בלשון זכר: 'ותען להם מרים', כיון שהכינו את

ווארט של הודיה

כותב הרב דסלר (מכתב מאליהו א,ג): "עלינו להכיר טובה להקב"ה כדי שייקל עלינו לעובדו בשלימות הראויה: לא רק מיראה אלא גם מאהבה! ולשם כך צריך להכיר בחסדיו העצומים המושפעים עלינו בכל רגע, חסדים שלפעמים רק בהינטלם מאיתנו אנו חשים בחסרונם..."

לולא תודתך שעשו"י

סיפור א"י

א"י

אני אומר לך, רפי, אצלי זה לא עובד! לא עובד! אני מרגיש שלא רק הנייד כבר מתחמם לי באוזן, אלא בעירה פנימית כבר מתחילה להציף אותי. ואני ממש: "כבר שמעתי ממך אלפי פעמים על כוח התודה, לקבל באהבה, כן, כן... אני יודע..." הוא מנסה להשחיל מילים אך אני מסרב בתוקף לאפשר לו "נכון, אצל כולם זה עובד, אבל אצלי זה פשוט לא עובד!"

לא היה לי לא כוח ולא סבלנות לשמוע את כל החיזוקים שלו עכשיו. אם לא אפסיק את השיחה אולי אומר דברים שאתחרט... אני מחליט לסיים לעת עתה. הוא בטוח יבין. רפי, חברי הטוב כבר מהישיבה הקטנה, הוא החבר היחיד שמעורב ומעודכן בכל מה שקרה איתי בשנים האחרונות. על הסיפור עם ההשקעה "הבטוחה" בנדל"ן, והקבלן שברח עם כל הכספים שלנו, ומאז על החובות שהתחלנו לגלגל, ועל כל הסיבוכים שקרו בדרך, שקשה לי אפילו להיזכר בכולם...

ב"ה, אני באמת מודה לה' שנתן לי חבר כמוהו. תמיד מקשיב ומנסה לחזק. אבל הפעם זה כבר היה בשבילי יותר מדי. בתקופה האחרונה רפי ניסה לחזק אותי בעניין של ההודיה לה'. לראות את הטוב, להודות, להבטיח לפרסם חסדי ה' כשאראה ישועות, להבטיח לומר "נשמת כל חי". מה לא עשיתי?! פעלתי בדיוק לפי ה"הוראות". ואפילו הידרתי והוספתי עוד ועוד משלי. לפני יומיים, סיימתי בסיעתא דשמיא, 40 יום של 40 מזמורי תודה (בחשבון מהיר, 1600!!).

כל יום, בהשפעתו של חברי, הקדשתי זמן מיוחד להודיה. התחלתי עם המזמורים לתודה, המשכתי להודות על כל דבר בחיים, וסיימתי בתחינה ובהבטחה שאם אראה ישועות בקרוב אפרסם נפלאות ה' ברבים. נו, ומה קרה?! ניסים גדולים?! ישועות?! ממש לא! אפילו להיפך!

אז היה לי חשוב להבהיר לרפי, שאני גמרתי עם כל ענייני התודה והסגולות האלה. הטלפון שוב מצלצל. זה בטח שוב רפי, רוצה להרגיע אותי... אבל באמת שאין לי כוח. אני מביט על הצג. לא. זה לא הוא. מספר לא מוכה. אני עונה. "שלום, אני מדבר עם משה כץ?" קול רשמי ורציני מהצד השני.

"כן זה אני" אני עונה בסקרנות. "מדבר כאן אבנר בן דוד, העורך דין של גב' שמחה עוזרי, הדודה שלך. צר לי לבשר לך שדודתך הערירית נפטרה לפני יומיים. היא השאירה מכתב צוואה, ובו היא מסמיכה אותך להיות הירש הבלעדי. רשום כאן סכום גדול מאוד של מאות אלפי שקלים. כדאי שנפגש בקרוב

לחתום ולאמת את כל הנתונים." יתכן והוא המשיך לדבר, אך אני - כבר טיילתי במחוזות אחרים לגמרי. "כן, כן..." עניתי.

זה אמיתי?! זה אמיתי! "תודה! תודה ריבונו של עולם!! תודה ששמעת את תפילותי, תודה שקבלת את תודותיי!!"

פתחתי בריקוד בלתי נשלט שהתארך והסתלטלל במעלה מדרגות הבנין. פתחתי את דלת הבית, אף אחד עדיין לא חזה. בלי לחשוב פעמיים עליתי לגג. מזמור לתודה ועוד מזמור ועוד נשמת. "תודה! השם! תודה ששלחת את הישועה!!" ועוד מתי הכל קרה?? בדיוק כשסיימתי את ה40 יום! איזה סיפור ישועה מדהים אפרסם ברבים,

פעלתי בדיוק לפי ה"הוראות", ואפילו הידרתי והוספתי עוד ועוד משלי.

נו, ומה קרה?!

ניסים גדולים?! ישועות?!

ממש לא! אפילו להיפך!

אפילו אני מוכן לדבר מול קהל ולספר את הניסים! ואז, בלהט האלהבות אני פותח בשרשרת נלהבת של טלפונים. החל מאשת, לספר לה את הבשורה, וכן, תזמיני את המטבח החדש שאת כבר כל כך הרבה זמן רוצה. אחרי כן, למוסדות של הבנות והבנים ומבטיח להם, בע"ה, שכבר השבוע כל התשלומים יטופלו, וכן למיני גמ"חים שאני חייב להם. משם, לשדכן, שלא יבטל את השידוך האחרון שהציע לבתי, כי ב"ה קיבלנו גמ"ח שמיימי ונוכל לעמוד בכל הדרישות הכספיות. ועוד ועוד טלפונים, שאני אפילו לא זוכר.

ב"ממתנה" על הצג ראיתי שוב ושוב את המספר ההוא, של העורך דין. אך הייתי להוט מדיי כדי להפסיק את רצף השיחות. רק לבסוף עניתי לו.

"כן, משה כץ? סליחה על ההפרעה." "כן, כן. אני מתכוון להגיע אליך, ייקח לי שעה שתיים-... "תשמע, אני מאוד מצטער..." הוא קטע אותי "אני יושב כאן במשרד עם כל התיקים של דודתך המנוחה. כנראה שבחודשים האחרונים לחייה, בעקבות מחלתה, היו לה הוצאות מרובות מאוד של מאות אלפי שקלים. יתכן מאוד כי הצוואה היא כמעט חסרת ערך. כנראה בסופו של דבר, לא מדובר בהרבה כסף... אם בכלל..." אני ממש מתנצל, הוא חזר שוב, כמנסה לתקן את הטעות שאת גדלה כלל לא יכול היה לשער.

אני כמעט בולע את לשוני. "אני מבין..." אני עונה ומנתק את השיחה. הגוף נעשה כבד, יד עלי מסך חשוך, משתק. בתוכי דממה עמוקה, דממתי, או יותר נכון דיממתי, ונדממתי כמדמם שעוד רגע כבר יהא לדומם. המחשבה כמו נסתתמה.

לא מבין מה רוצים ממני פה, באמת לא מבין... ושוב תהום של ייאוש נפערה מתחתי משועת לבלוע אותי לקרבה, ואחרי הנצח הזה יוצאות ממני המילים, כאילו מעצמן:

"תודה, השם, תודה... תודה באמת, ישתבח שמך! אני לא מבין כלום, כ-ל-ו-ם ממה שקרה כאן כרגע... אני לא מבין, אבל רק יודע שלא צריך כלל להבין, רק להאמין". בתוך כך, משתדל שלא לחשוב על כל מטר הטלפונים שעשיתי, ואיך אדביק את כל הרסיסים ששברתי...

אני רק מנסה לאחוז באיזושהי מוצקות ויציבות פנימית, בדעת הישרה והאמיתית שהשם ית' עושה הכל, והכל מכוון לטובתי הנצחית, שהרי הוא ית' לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים. **כל המעשים כולם**, לא 99.99999%, **אלא לכל המעשים**. ואם הכל ממנו אז בוודאי שהכל לטובה, ואפילו אם כרגע זה נראה לי כל כך להיפך...

הדלת נפתחה. אשתי חזרה, וגם הילדים. לא היה לי מושג, איך אני עומד לבשר לאשתי שהבשורה בעצם לא בשורה. אך רק הרגשתי בפעם הראשונה בחיי, שהבנתי הבנתי משהו חשוב שעד היום לא הבנתי לעומק. הבנתי שלא צריך לנסות וגם בכלל אי אפשר להבין כל דבר, רק פשוט לבקש להאמין, ולנשום את זה פנימה. להבין שזה מה שיש, אמונה, ולהתפלל ולבקש מהשם שייתן ברחמיו את הדעת הישרה שהכל ממנו ולטובה, ולהמשיך להודות גם כשלא רואים ישועות, גם בלילות, כי "לולא תודתך אז אבדתי בעיני". לולא התודה אפשר ללכת לאיבוד בחשכה. הם כולם הסתכלו עלי כמו שהבינו שהייתה פה התרחשות מסעירה, ואני מצידי חייכתי לכולם חיוך רחב, כמו שמזמן הם לא ראו מאבא.

צירופים: יהושע וייסמן 054-8441131

מתקברים להודיה לה'

 <p>דיסק השייר המסחך והמסמח: "הכל לטובה"</p>	 <p>חוברת "שערי הודיה" - להכנס לעולמה הנפלא של הוודיה לה'</p>	 <p>מקבץ 30 גליונות "קול תודה"</p>	 <p>דיסק מבחר שיעורי "קול תודה"</p>
--	---	--	--

ניתן לרכוש בעמדות "לעולם אודך" ברחבי הארץ או במשלוח (כ.אשראי): 055.6789852

בני ברק רח' ר' עקיבא 052.7657961 יזיניץ 052.7180945 רח' השומר (לוי יצחק) 054.8409772 קרית הרצוג 054.8428037 ירושלים בר אילן 02.5824598 קצאנז/קבלו 053.317168 רמת ד 050.4160092 בית ישראל 050.4109020 גאולה 054.8492713 (להבירים בלבד) 050.4144244 הר-נוף 054.8461818 בית וגן 050.4187444 גבעת שאול 052.7674231 נוה יעקב 052.7141306 רמת שלמה 052.7682817 פסגת זאב 054.8434258 גבעת זאב 052.7656704	ביתר גבעה B פנים מאירים 052.7626133 גבעה A רח' זוויל 052.7695623 גבעה B אוהב ישראל 052.7148656 צפת שכ' מאור החיים 04.6781947 בית שמש רמת בית שמש ב' 077.3311851 רמה א' 052.7122942 (אחרי 16:00) הקריה החרדית 053.3190245 אלעד ר' מאיר 052.7173260 יהודה הנשיא 052.7645939 מדינת עילית ברכפלד 053.313783 קרית ספר 053.3127139 גרין פארק 050.4181808 אשדוד איזור ז רח' בעל הנס 052.7669125 הובע ח' 08.8640260 איזור ג' 050.4166933 רחובות 050.4128900 נתיבות ואופקים 052.7670090 נתיבה 052.7670090 נתניה 09.8331283 פ"ת 050.4139035 טבריה 052.7143324 054.8416922 054.8487477 יבנאל 052.7146612 תפרח 08.9987099 קרית גת 052.7676478 תל ציון 054.8423620 מגדל העמק 054.8455935 ערד 050.4117088 כרמיאל 054.8531274 לכמויות גדולות ו/או למשלוחים לאיזורים אחרים: 050-4109020 לכמויות גדולות בבני ברק: 054.8486376
--	---

להקדשת גליון לע"ג או לישועה ניתן להתקשר לטלפון: 055.6785647

העלון מוקדש:
לע"ג יוסף בן חנוכה

לגאולה שלמה ולחזרה בתשובה שלמה לכל עמי וברחמים בב"א

ניתן לקבל את העלון במייל בשליחת בקשה ל: KT6171190@gmail.com

לקבלת העלון באנגלית
KolToda1@gmail.com

מוקדש לעיני הרהיג הרב יהודה צדקה זיערא, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיערא והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זיערא

**ערוכת
שבת**

עלון מס' 1025

להצלחת צני בני יפה ורעיתו וביב היו	פרשת קורח ג' בתמוז תשע"ח, ירושלים		לעיני רפאל בן פרחא ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לעיני מול בת שרה עיה
להצלחת מרים בת שרה תחי	7:08	כניסת שבת	לעיני אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו כהן בן מול היו	8:30	יציאת שבת	לעיני שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה היו	9:00	רבינו תם	לעיני חוקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב יחידיה ציון בן שרה היו			לעיני אירן מרים בת דוולת עיה

לעיני ר' רחמים דגן בן דוולת ז"ל

ויקהל עליהם קרח, הקהילים בדברי ליצנות, אמר אלמנה היתה עניה והיה לה רק כבשה אחת. בכרה, בא אהרן ונטל הבכור, גוזה, בא אהרן ונטל ראשית הגז, שהטה, בא אהרן ונטל הזרוע והלחיים והקבה, אמרה בהמתה יהיה הכל חרם, בא אהרן ונטל הכל, ואמר כל חרם בישראל לך יהיה. וקשה כיצד יתכן שהדברים האלו יהיו כולם באלמנה זאת בבת אחת, ונ"ל זה ג"כ בדרך רמז. שרמזו להם קרח ע"ד משל. אלמנה עניה הם ישראל כאלמנה עניה כל השררות שלקחו משה ואהרן מישראל שנמשלו לצאן שנא' שה פזורה ישראל, בכרה. בא אהרן. רמז שלקה מישראל שררת הבכורות, כי קודם זה היתה העבודה בבכורות, גוזה בא אהרן. ר"ל שגוזל ממונם של ישראל, שלוקח כל ראשית, מכל דבר, הן בבחמות, הן מתבואה, כמו ראשית דגןך. ראשית עריסותיכם, ובענין לקיחת הזרוע, רמז כלפי משה שלקה המלכות, הנרמז בזרוע שנא' איש זרוע לו הארץ, רמז להם שלקה זרועם וממשלתם, ובענין חרם, רמז כל מה שרוצים לעשות אין מי שימחה בידם. אם יבוא אחד לדבר שגזרין חרמים ונידויין על כל איש יחפצו גורמין מגיפה וכליה על עוברי רצונם, ומדברים אלו נתפתו כל העדה והסכימו עם קרח, הרי שהיה ג' בתות במחלוקת לכך נידונו בג' מיתות, ישראל, במגפה, ור"ן איש, באש, וקרח, בשריפה ובכליעת הארץ. שהיה גם מהשרופים (עיר גיבורים): וישמע משה ויפול על פניו, ארז"ל (סנהדרין קי ע"א) שחידוהו בא"א, כתב בספר כסף צרוף. וזה לשונו, מצאתי כתוב, כאשר עלה משה למרום. כל המלאכים נתקנאו בו. כמ"ש במסכת (שבת פט ע"א) ולכסוף נעשו לו אוהבים, וכל אחד מסר לו דבר ונתן לו מתנה, וגם מלה"מ מסר לו דבר. שנאמר ויתן את הקטורת ויכפר על העם, וכיון שירד מרע"ה, פגע בו מלאך אחד, אמר לו משה למלאך. תן לי גם אתה מתנה כמו שנתנו לי חברך, אמר יש לי עשב אחד שאני ממונה עליו, והעשב הזה מועיל להריון, ולקה משה מאותו עשב והכריז במחנה ישראל. שכל אשה עקרה תבוא אצלו וירפאנה, ומיד היו הנשים העקרות באות אצל משה והיה נותן להם מאותו עשב והיו מתרפאות ומתעברות, וכיון שראו דתן ואבירם אמרו, הלא כמה שנים היו אצל בעליהם ולא נתעברו. ועכשיו נתעברו, כשהלכו אצל משה? מיד חשדו למשה בא"א

שבע סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

ניצוצות שנגאלו

בבואו אל בית אביו, כבר מצא שם יחיאל מיכל את שאר האחים. האבא עשה לכבוד בניו סעודה גדולה והזמין את למדני העיר. כשעת הסעודה ביקש את הבנים, לפי גודלם, לאמר דברי תורה. ואכן, כל אחד מהם אמר פלפול עמוק, עד שאביהם שבע גחת וגם את האורחים הפליאה חריפותם ובקיאותם של הבנים. רק יחיאל מיכל לא הראה כל סימני התפעלות והמשיך לאכול במשך כל זמן השמעת הדרשות.

כאשר הגיע תורה נתבקש גם ר' יחיאל מיכל, לאמר פילפול ולהראות את כוחו. אולם ר' יחיאל מיכל השיב, כי אין לו מה לאמר, אלא זאת שהמאכלים היו טעימים מאוד.

לאחר הסעודה קרא אותו אביו לחדרו ושאלו, כשדמעות מנצנצות בעיניו, מה ראה לביישו כל כך, לעיני כל האורחים הנכבדים. "לא די שאנשים יחשבו שהנך בור ועם-הארץ, אלא עוד יחשבו, שאתה זולל וסובא, שאינו מתענין בדבר, זולת מאכלים טעימים!"

ר' יחיאל מיכל השיב לאביו, שחס ושלום הוא לא התכוון לפגוע באף אחד; ואם אביו רוצה דווקא, הוא מוכן לנסות להסיר את הרוח שם המוטעה שנוצר. כללו של דבר: הוא מוכן להשמיע דבר תורה, בהודמנות הראשונה.

אביו עשה מיד סעודה נוספת, אליה הזמין את אותם האורחים עצמם. שוב בקש את בניו לאמר פילפול ושוב ישב ר' יחיאל מיכל ואכל כל הזמן, כאילו המאכלים הערבים היו מענינים אותו יותר מדברי הפילפול המעמיקים של אחיו. אולם, יחד עם זאת, כאשר כל אחד מהאחים סיים את פילפולו, הציג ר' יחיאל מיכל, כאילו כלאחר יד, מספר שאלות, שהרסו את כל ה"מבנה המפואר של הפילפול. לא האחים ולא הלמדנים שבין האורחים יכלו לתרץ את הקור שיות והם ישבו מתפאלים ואובדי עשתונות.

לפני למעלה ממאתים שנה חי בגרמניה יהודי למדן ויראה שמים, שהיה בנוסף לכך גם עשיר גדול. לאיש היו שמונה עשר בנים, וכולם מוכשרים, מחוננים במידות טובות.

ויהי היום והאיש קרא אליו את בניו המבוגרים ואמר להם: "בני היקרים! הגיע הזמן שתקימו את מה שאמרו חכמינו 'הוי גולה למקום תורה'". בזה אני נותן לכם את הסכמתי לעזוב את הבית וללכת ללמוד תורה. אם יודמו לכם שידוך הגון, אני מרשה לכם שתתחתנו בשעה טובה ומוצלחת ותקימו בתים יהודיים, מיוסדים על אדני התורה והמצווה. דבר אחד אני מבקש מכם: כעבור שלוש שנים תשובו הביתה, כדי שנוכל לבלות זמן מה בצוותא ולישאוב נחת איש מחברת רעהו".

האיש נתן לכל אחד מבניו סכום כסף מסויים, ברוך אותם ושילחם לדרכם.

אחד הבנים, יחיאל מיכל, נסע לפולין. הוא שמע רבות על אותו צדיק גדול ובעל מופת, שנתגלה בעיר מזובו והנהיג שם דרך חדשה בעבודת השם. שמו של הצדיק היה, כפי שקוראינו ודאי נחשו כבר, רבי ישראל בעל שם טוב. בא, איפוא, יחיאל מיכל למזיבופ ונהיה תלמידו של הבעש"ט. "הייקה" — כך כינו את הבחור החדש שבא מגרמניה — הצטיין בהתמדתו בלימודים, יראת שמים ומידות טובות, והבעש"ט נתן לו את ביתו היחידה, אדל, לאשה. כאשר הגיע הזמן, מקץ שלוש שנים, שיחיאל מיכל היה צריך לקיים את הבטחתו לאביו ולחזור הביתה, הוא בקש מהבעש"ט רשות לעשות זאת. חמיו ברכו שיסע לשלום ויחזור לשלום. מאחר שזה היה מיד לאחר חג השבועות, ביקש רבי יחיאל מיכל מתמיו ברכה, שיצליח לחזור למזיבופ לימים הנוראים. אולם על בקשה זו לא השיב הבעש"ט דבר, וחתנו הבין, שכנראה נגזר עליו שבראש השנה יהיה במקום אחר.

מדרשו. בתום תפילת שחרית הוא נטל את השופר ותקע שלושים קולות, כשהוא מכוון את כל הכוונות שלמד מחמיו הבעש"ט. לאחר מכן הוא התפלל מוסף ושוב תקע, עד שהשלים את כל מאה הקולות.

ר' יחיאל מיכל שהיה שקוע בתפילה, לא ידע, כי קול השופר שנשמע למרחקים, משך אליו אנשים סקרניים. הללו הביטו ממרחק בטוח על האדם הבלתי ידוע, העטוף במין סדין לבן, מצויד בחוטים, אדם שהתנוע החווה תנועת בידיו, צעק בקולי קולות ותקע בקרן. כשהם מלאים פחד, רצו האנשים אל המלך שלהם וספרו לו על האדם הזר והתנהגותו ה"מזרה. אין זאת, אמרו לו כי אם משוגע האיש, או איזו רוח נכנסה בו.

למחרת בבוקר בא המלך בחשאי אל שפת היב, מלווה ע"י מספר קטן של שומרי ראש, כדי להתחקות על צעדיו של הזר. הוא עמד מרתוק והביט בר' יחיאל מיכל ומעשיו. כאשר הוא סיים את תנועותיו והשמעת הקולות המזריים ונראה היה שהוא כבר "נרגע", שלח אליו המלך את עבודיו ובקשו לבוא אליו. בכואו אל המלך, נשאל ר' יחיאל מיכל מאין הוא ומה מעשיו.

ר' יחיאל מיכל סיפר למלך, כי הוא יהודי וכל כל אשר קרה לו עד שהגיע לאי זה. הוא גם הסביר למלך, מה זה יהודי וכן הבהיר את פשר התנהגותו אתמול והיום, שהם שני ימי ראש השנה. לבסוף בקש ר' יחיאל מיכל מהמלך, שיעזור לו לחזור הביתה, אל אשתו ואל חמיו. דברי ר' יחיאל מיכל עשו על המלך רושם חזק. הוא צווה על אנשיו לא לנגוע לרעה באורח, שהינו אדם קדוש. ולר' יחיאל, הגיד המלך, כי פעם בשנה עוצרת ספינה ליד האי, כדי לסחור עם תושבי המקום וכי בשבועות הקרובים ואולי כבר בימים הקרובים, עומדת ספינה זו להגיע...

בדברו עם ר' יחיאל מיכל ארוכות, נוכח המלך לדעת, כי האורח הבלתי קרוא הינו אדם פיקח וממולח, שבקיא בהוויות העולם. תחילה הוא בקש את ר' יחיאל מיכל להשאר באי ולעזור למלך בניהול הענינים. כאשר ר' יחיאל מיכל הסביר לו, מדוע הוא לא יכול להענות לבקשה זו, ביקש אותו המלך, שכאשר יחזור

כאשר הגיע תורו של ר' יחיאל מיכל, הוא החל לספר לנאספים על הבעש"ט, ועל דרכו החדשה בעבודת השם. הוא חזר באוני המסובים על אחדות מתורותיו ורעיונותיו העמוקים של הבעש"ט, אותם למד במשך הזמן מחותנו. הוא הסביר כי יהודי צריך לעבוד את השם, לא רק בשעה שהוא לומד תורה, או עושה מצווה, אלא בכל פרטי חייו היום יומיים, הגשמיים, ואפילו באכילה וכו'. תוך כך הוא הסביר ל"שומעיו, כי "ערבות" המאכלים נובעת מכך, כי בכל דבר יש ניצוץ אלוקי. נקודה קדושה, ה"מחיה את הדבר והיא היא שמפרנסת ומזינה את האנשים, כדי שיוכלו לעבוד את השם, וכמו שכתוב "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם".

דבריו של רבי יחיאל מיכל פתחו עולמות חדשים מפני אביו, אחיו והקרואים, שלא יכלו לשבוע מדבריו.

ר' יחיאל מיכל לא רצה להשתהות זמן רב אצל אביו, כי הוא עדיין קיווה, שיעלה בידיו לחזור אל חמיו, הבעש"ט, לימים הנוראים. בדרכו חזרה עבר ר' יחיאל מיכל דרך יער. לפתע פתאום התנפלו עליו שודדים ולקחו ממנו את כל אשר היה בידיו, בהותירם בידו רק את הטלית והתפילין והשופר, שהוא נטל מבית אביו. לאחר ששדדוהו, מכרו אותו השודדים ל"סוחרי עבדים. אלה לקחוהו עמם בספינה שהפליגה בים.

ימים ושבועות נסעה הספינה בים, עד שביום אחד פרצה סערה, שטלטלה את הספינה לעבר צוקים, שהזדקרו מהים ליד אחד האיים הקטנים. הספינה נשברה לרסיסים ונטבעה וסוחרי ה"עבדים טבעו יחד עמה. ר' יחיאל מיכל הצליח להנצל כל עוד נשמתו בו וכשהוא נאחו בקרש, עלה בידו להגיע ליבשה ולעלות על אחד האיים. הוא בנה לעצמו סוכה מענפי עצים על חוף הים. פירות ואגוזים מצא בשפע על העצים הסמוכים, כך שלא היו לו "דאגות פרנסה". כל יום טבל בים, התפלל ולמד בהתמדה גדולה. כך עברו הימים — והימים נוראים הגיעו. בליל ראש השנה התפלל ר' יחיאל מיכל ב"כוונה גדולה ולמחרת בבקר הוא עמד להתפלל מתוך אימת הדין, כאילו היה בבית, בבית

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת שרה בת טורן הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת יצחק בן פורטונה מול הי"ו

כי במקום ההוא אליו הביאה אותך ההשגחה העליונה, לא היו מעולם יהודים, עד שרגליך דרכו שם, מאז שהשם ברא את העולם ועד היום, נפלו שם, כמו במקומות אחרים, ניצוצות קדושים של אלוקות, שלא מצאו את תיקונם והם היו שם, כביכול, בגלות, אתה בתפילותיך ובתקיעות השופר שלך, גאלת ניצוצות אלה ועזרת להם להזור את מקורם ולהתאחד עם האלוקות, אילו לא היית אתה שם, היו יהודים צריכים להגיע לשם אסורים בנחשתיים, כי היהודים נפוצו בכל העולם, כדי להפיץ אלוקות ולגאול את הניצוצות האלוקיים, המצפים לתפירת לות ישראל, עכשו, שהיית שם, לא יצטרכו כבר יהודים ללכת לשם עד ביאת המשיח, כי אתה כבר מלאת שם את השליחות האלוקית, וכאשר כל היהודים ימלאו את השליחות האלוקית המוטלת עליהם, יבוא המשיח וכל היהודים ייגאלו מהגלות.

לארצו ישלח משם שלש מאות יהודים, שיהיישבו באי, שוב השיב ר' יחיאל מיכל בשלילה, באומרם למלך, כי אין כל אפשרות למלא את בקשתו, ראשית — אמר — אין אני אדון על היהודים ואיני יכול לצוות עליהם או להביא אותם בכוח, שנית, אם הכורא היה רוצה שיהודים ישבו על האי הזה, הם היו מוכרחים לבוא לכאן בעל כורחם, אפילו אסורים בנחשתיים.

תשובתו מצאה מאוד חן בעיני המלך, הוא הזמין את ר' יחיאל מיכל להיות אורחו, עד שהספינה תגיע וכאשר ר' יחיאל מיכל נסע סוף סוף, ליווה אותו המלך בכבוד גדול ונתן לו מתנות יקרות.

כאשר הגיע ר' יחיאל מיכל הביתה ונכנס אל חמיו, קיבל אותו הבעש"ט בחיבה רבה ואמר: "תשובה ניצחת השבת למלך, תדע לך,

ויקח קרה, נכס"ד ויקח אותיות, וי קח", שבחר ולקח מקח רע לעצמו, וכן קרה אותיות קרה, ור"ל שהמחלוקת היה בעבור שמרע"ה העכיר תער על כל שיער הלויים וכך עשה גם לקרה, שהיה לוי, ועי"ז נתגנא ונעשה קרה, והלך ופתה את ישראל למה משה יהיה גדול, ואהרן אחיו יזכה לכהונה גדולה, כמ"ט כמדורש באורך, וכן ויקח קרה הר"ת עם שני כולל, גמט' גיהנם, שע"י המחלוקת נפל לתחתית שאול:

וּבְכָל־לְ הַנְּדִיבוֹת שֶׁיְהֵא נְדִיב בְּגוֹפוֹ וּבְחֻקְמָתוֹ וּמוֹעֲצוֹתָיו לְעֹזֵר לְכָל שׂוֹאֵל מִמֶּנּוּ עֲזָרָה וְלֹא יִמְנַע שׁוֹם טוֹב בְּהִיּוֹת לְאֵל יָדוֹ לַעֲשׂוֹת עֲשֵׂה יַעֲשֵׂה בְּעֵין יָפָה בֵּין רַב בֵּין מְעַט כְּפִי יִכְלָתוּ, כִּי בְּכָל עוֹשֵׂה נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרוֹ וּגְמוּלוֹ יִשְׁלַם לוֹ:
 "והבא לטהר מסייעין לו מן השמיים"
 "פלא יועץ"

לע"נ אירית חיה בת מאיה ז"ל **מקדש מעט** **לע"נ עדנה בת מלכה ע"ה**
 בעזרת השם יתברך התחלנו לבנות בית כנסת בשכונת הר חומה בירושלים ואנו זקוקים לעזרה מצד הקהל הקדוש לסייע לנו בעזרת בניית בית הכנסת למען ציבור רחב מאוד. ניתן לתרום לרפואה, לע"נ, להצלחה לזרע של קיימא, וכן ניתן להנצחת שם בבית הכנסת. כל המסייעים יבורכו מפי עליון ויתמלאו משאלות ליבכם לטובה אמן. פרטים רב בית הכנסת הרב שי בר אשר 050-6229343 תזכו למצוות

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בניה"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א
 * לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחץ 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחא, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מול, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מול, חבו חוה בת נזימה, ליאת מרגלית בת מרים

א"י: ר' אביעטק שכתי בן אשה, אליהו בן שרה, דינה בת יוכבד, שרה בת רחל, סארה בן שרה, שאנון בן דולת, ישראל בן נשאי, אריק בת איכ, ר' ככא כנשין בן אברהם לחמן, אברהם בן נשאי, יונה כינה בת נשאה, איין בת שאור, דוד בן רחל, אשה בן אשה, אהובה בת כריאה, סארה בן אשה

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו העלון יוצא ע"י הקרן זיתומכיה מאושר העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601

- לרפואת מאיר בן רחמה
- לרפואת משה בן זוהרה הי"ו
- לרפואת מיכה בן מסעודה
- לרפואת הילד יואל בן אביבה
- לרפואת טורן בת גורג'יה
- לרפואת רפאל בן כולה הי"ו
- לרפואת שולמית בת יהודית
- לרפואת זכריה בן מול הי"ו

מאוצרות הפרשה

ויקח קרח (טז, א)

"ויקח קרח" מה לקח? אומרים חז"ל: "שלקח מקח רע לעצמו". ונשאלת השאלה: וכי קרח בלבד לקח מקח רע לעצמו? והלא כל מי שעובר עבירה, לוקח מקח רע לעצמו! במה מתייחד איפוא המקח הרע של קרח? אלא, כתב רבינו "בן איש חי" זצ"ל בספרו "אדרת אליהו", כל אדם שעובר עבירה לוקח אמנם מקח רע, אבל יש באפשרותו להתנתק ממנו. הכיצד? בכך שמישהו ידבר עליו לשון הרע – וחז"ל אמרו, שהמספר לשון הרע על חברו נוטל ממנו את כל עוונותיו, ר"ל! אבל בעל מחלוקת, לא יוכל להשתחרר מן העוון לעולמים. ומדוע? משום שגם אם ידברו עליו לשון הרע – הרי חז"ל קבעו שמותר לספר לשון הרע על בעל מחלוקת... לפיכך, קורח שהתחיל במחלוקת, לקח מקח רע לעצמו מבלי יכולת להתנתק ממנו! ... (מעייץ השבוע)

שם. פירש רש"י: "שלקח מקח רע לעצמו". רואים אנו, כתב רבינו "בן איש חי" זצ"ל, שמחלוקת קורח קרויה בשם "סחורה". ומדוע? כי כתוב: "ובני קרח לא מתו", ופירושו המפרשים שעדיין יש לו בנים ותלמידים הממשיכים בדרכו לעורר מדנים ולהפיח מחלוקות, ולחרוץ לשון על גדולי ישראל ומנהיגיו. וכמו שכתב רש"י: "פרשה זו יפה נדרשת", תמיד יש מי שדורש אותה ומפתח אותה, ועושה על פיה מטעמים... הרי שזוהי סחורה המבוקשת תמיד. אבל – מזהיר אותנו רש"י הקדוש – דעו לכם שזהו "מקח רע", סחורה הממיתה אסון על העוסקים בה! (שם)

"מעולם לא התערבתי במחלוקת"...

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: א כשהגיע הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל לגיל מאה ואחד, החליט מנהל הביטוח לאומי לערוך אצלו ביקור. במהלך השיחה ביקש האורח ממארחו הדגול שיגלה לו במה זכה לאריכות ימים שכזו? השיב לו הרב וואזנר בזה הלשון: "אם הנך רוצה לדעת במה הארכת ימים, תדע לך שמעולם לא התערבתי במחלוקת שאינה שייכת לי". והוסיף הגר"י לספר: פעם שהיתי בחתונה עם הגר"ש וואזנר. והנה שמעתי רעשים מאחד הפינות באולם, הוא שאל אותי לסיבת הרעשים והשבתי שמתווכחים אודות מחלוקת מסויימת. אמר לי: "א"כ, אני עוזב את המקום מיד! וכך עשה." (קול ברמה)

ויחר למשה מאד ויאמר אל ד' אל תפן אל מנחתם (טז, טו)
והפלא עצום, הלא בכל שאר החטאים של בני ישראל התייצב משה רבינו להמליץ טוב על כלל ישראל, ואף הקב"ה נענה לו בזה. ובפרט אנו מוצאים כיצד בחטא העגל הוא מוסר נפשו על כלל ישראל, ומלמד סניגוריה לא פשוטה ואומר להקב"ה שבני ישראל סברו ש"אנוכי ד' אלוקיך" אמרת רק לי ולא לכולם. ואילו כאן בחטא של קרח ועדתו לא רק שמשה רבינו בעצמו נמנע מלהמליץ טוב או להתפלל עליהם, אלא אדרבא הוא מוסיף לבקש מהקב"ה "אל תפן אל מנחתם"? כך הקשה הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל. שוב הוסיף והקשה: מה כוונת משה רבינו באומרו אל תפן אל מנחתם, הלא ממנ"פ, אם לא יעשו תשובה פשיטא שלא תועיל להם מנחתם ותפילתם, שהרי קורבנם יהיה "זבח רשעים תועבה", ואם אכן יעשו תשובה, א"כ למה באמת שלא יקבל הקב"ה את מנחתם?

למדנו מזה כי אמונת חכמים הוא יסוד קיומו של כלל ישראל, והפגיעה בכבוד חכמים חמורה יותר משאר העבירות, ובפרט כאשר

הפגיעה והטענות על החכמים נעשית באצטלה של לשם שמים מדומה, שבזה אין עצה ואין תפילה, ואדרבה אם יש תפילה הוא לצד השני של "אל תפן אל מנחתם", ולא מצינו כזאת בשאר החטאים. כי כאשר הסיבה למחלוקת כנגד החכמים נעשית לשם שמים כביכול, הרי שאין תקנה. אדם חוזר בו ועושה תשובה רק כאשר הוא יודע ומרגיש שהוא נכשל בעבירה, ואז יש תקווה כי יום אחד יבין את הטעות וישוב בתשובה שלימה. אך כאשר הוא מדמה לעצמו שזה "מצווה" אינו חוזר בו, ובמצב כזה אין תקווה שישוב בתשובה, אלא אדרבא הוא ידבק בה במסירות נפש, מתוך תחושה שהוא עוד עושה מצווה, ועל כן זהו כמו גידול ממאיר רח"ל שאין עצה רק לבצע ניתוח ולהסיר את הגידול, כי בלא זה יתפשט הנגע ותיפגם אמונת החכמים בכלל ישראל, שהוא ציפור הנפש ויסודו של כלל ישראל. וברש"י להלן (טז, כ) כתב, בוא וראה כמה קשה מחלוקת וכו' וכאן אבדו אפילו יונקי שדיים. והיינו, משום שמחלוקת על צדיקים וחכמים שאינה לשם שמים חמורה יותר מן הכל! (מוסף ש"ק יתד נאמן)

ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל (טז, לג)

צ"ב, כיון שכסתה עליהם הארץ ברור שאבדו! ובאר ה"דעת סופר": היו אז, וגם יהיו תמיד, אנשים המחפשים הסברים טבעיים לכל דבר, ואותם אנשים רצו לומר שמשה רבנו עשה "מנהרות תופת" מתחת לקרח וחבורתו, ואז ברגע נכון התפוצצה המנהרה והם נפלו פנימה, עפ"ל. לכן כתב הפסוק "ותכס עליהם הארץ", כי את החלק הראשון של הבליעה עוד אפשר היה להסביר כנ"ל, אולם איך יתכן שמיד אחר כך כסתה עליהם הארץ? בזה הכירו כולם שהיה כאן נס גדול והשגחה פרטית, וידעו כי משה אמת ותורתו אמת ונאבד קרח וזכרו לא יזכר ולא יפקד. כן יאבדו כל אויבי ה' ואוהביו כצאת השמש בגבורתו. (ומתור האור)

שם. עדת קרח אינה עתידה לעלות, שנאמר: 'ותכס עליהם הארץ' – בעולם הזה, 'ויאבדו מתוך הקהל' – לעולם הבא (סנהדרין ק"ח).

מבואר שקרח ועדתו הם מאלו שאין להם חלק לעולם הבא. ומובא בספר "יקרא דאורייתא" בשם רבי יחיאל קראם שהקשה: מהו המיוחד בעדת קרח דוקא שהוצרכו חז"ל לומר שאין להם חלק לעולם הבא, והלא לכל דור המדבר אין חלק לעולם הבא, ועדת קרח היו חלק מדור המדבר? ותרץ, שלאנשי דור המדבר אין חלק לעולם הבא, חוץ מן הלויים, שהרי הם לא היו בחטא. וקרח נמנה על עדת הלויים. לכן הוצרכו חז"ל לומר שאף קרח אין לו חלק בעולם הבא.

אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור בהמה הטמאה תפדה

כאן כתוב, דגם בכור אדם וגם בכור בהמה טמאה, דהיינו פטר חמור, יש לפדות. ויש להבין, אמאי בכור אדם מקדימה התורה את הפדיון לבכור, פדה תפדה, והדר את כל בכור האדם, ואילו בפטר חמור כתיב קודם ואת בכור בהמה הטמאה, והדר כתיב תפדה.

וי"ל, דבכור אדם מקדימה התורה את הפדיון "פדה תפדה", כיון שבכור אדם אין כל דרך אחרת אלא הפדיון, שהרי לא ניתן למסור את הבן הבכור לכהן. אבל בבכור בהמה נאמר תפדה בסוף, כיון שבפטר חמור יש דרך אחרת מלבד הפדיון, והוא (שמות י"ג י"ג) וכל פטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו (אזניים לתורה)

"ויקה קרח" – מהי מחלוקת לשם שמים

מובא בספר 'קול חוצב': פעם אחת כאשר נפגשו רבי שלום שבדרון ורבי שלמה זלמן אויערבך ושוחחו בדברי תורה, הגיעו לענין אחד שחלוקת הדעות עליו. הם התווכחו ברינתא דאורייתא, בקולות וברקים עד שהתאספו אנשים מן הרחוב לראות את הקולות ובעליהם... לאחר זמן רב שחלף והדיון לא הוכרע. הלכו לדרכם שני המוחות החריפים שבירושלים, כשענן הקושיה מסוכך עליהם. אחר חצות הלילה זכה רבי שלום להבין עומקם של דברים. עכשיו, נתיישבו הדברים. פתאום גם הסברא של גיסו רבי שלמה זלמן - היא נכונה. דבר דבר על אופניו. כל כך התרגש רבי שלום ממתנת ה'. מה עשה? הלך לביתו של רבי שלמה זלמן, דפק בדלת בשעה כה מאוחרת.

בני הבית המופתעים, ניסו להבהיר ש"הגרש"ז כבר עלה על יצועו". "מילא, הפטיר בביטחה. יש לי דבר מה חשוב מאוד לומר לך!" וכבר נכנס פנימה ואחז ברבי שלמה זלמן כשהוא מודיעו את הבשורה הטובה. את התירוץ הנכון. עוד דקותיה חלפו. וכבר יצאו שניהם בריקוד של הודיה לה' על אמרתו משמחות הלב. זוהי המחלוקת לשם שמים, הנשאבת ממחלוקת הלל ושמאי. שאין בה צד של נדנוד עבירה, של אגו או כבוד עצמי.

פינת ההלכה

אם יש בורר בהוצאת הטלית קטן משאר הבגדים

יש לדון בישיב בבגדיו בליל שבת, ורוצה להוציא את הטלית קטן מבין בגדיו, בכדי שיוכל לברך עליו למחר (והוא מצוי בילדים שנרדמים ורוצים להוציא הציצית כדי שיוכלו לברך למחר, שהרי אינם יכולים לפטור הט"ק בכרכת הט"ג), האם יש לחוש משום מלאכת בורר, שהרי בורר את הטלית קטן מתוך שאר הבגדים שלובש בהם.

ודברי האור שמח (פ"ח משבת ה"א) דאין בורר בכלים, אינם ענין לכאן, שהרי כתב דכל דבריו אינם אלא בכלים שאין רגילים להשתמש בהם יחדיו, ולכך לעולם אין רואין אותם כמעורבין, אבל כלים שרגילים להשתמש בהם בתערובת, יש בהם בורר, ומעתה טלית קטן שצורת תשמישו הוא בתערובת עם שאר הבגדים, אין שייך להתיר ברירתו מחמת זה. ונו"נ בדבר עם כמה לומדים ואעלה על שולחן מלכים, עיקרי הנידונים בזה: יש לדון האם נחשב כבורר פסולת מתוך אוכל, שהרי כל הבגדים ראויים עתה ללבישה, מלבד הט"ק, או"ד נידון כבורר אוכל מתוך פסולת, שהרי מטרת הוצאת הט"ק היא בכדי לתקנה ללבישה עם ברכה למחר, ושאר הבגדים הם כפסולת, שאינם ראויים לתיקון זה. וכמה נפק"מ ישנם בספק זה. א. אם הט"ק נידון כפסולת, הרי כתב בביאה"ל (שי"ט ג' בד"ה לאכול מיד) בשם הישועות יעקב שכל שבורר את הפסולת ואינו מיפה בזה את האוכל, נחשב למלאכה שאצל"ג, וא"כ לגבי נידון דין שאין הוצאת הציצית מתקנת את שאר הבגדים לתשמיש, הרי היא מלאכה שאצל"ג, ואין כאן אלא נידון על איסור דרבנן. אבל אם הט"ק נידון כאוכל, נמצא שהברירה מיפה ומכשירה את הט"ק לשימוש, והרי היא מלאכה הצריכה לגופה, וא"כ הנידון הוא לענין איסור תורה. ב. יש לדון, האם הט"ק נחשב דבר הניכר לעצמו, או"ד מעורב ובלול הוא בשאר הבגדים, והנה ידועים דברי התרומת הדשן (סי' נז) שנקט שאין שייך להקל מסברא בלא ראייה ולומר שאינו תערובת, כיון שהוא נידון של חיוב חטאת, אמנם במקום שאין יפוי של האוכל בברירתו והוי מלאכה שאצל"ג, כתב הביאה"ל (שם) שאפשר להקל בזה. מעתה אם נידון כבורר פסולת מתוך אוכל, והוי בורר דרבנן (וכנ"ל), אפשר שיש לדון להקל שאינו תערובת, אבל אם נחשב כבורר אוכל מתוך פסולת, דהוי איסור תורה, לכאור צריך ראייה להקל בזה. ג. אם הט"ק נידון כאוכל, אפשר לדון להתיר משום דהוי בורר אוכל לאלתר, דהנה כתב הגרשז"א זצ"ל (בהערות לשש"כ סוף פ"ג) דמותר לקלף בצל בכדי להכניסו למרק כמה שעות קודם אכילתו, באופן שלצורך השפעת הצל על המרק, צריך שיהא מונח בתוכו כמה שעות, דאף שנאכל רק לאחר זמן, מ"מ זוהי דרך אכילתו בהכנה מוקדמת, ומעתה ה"ה בעניננו, כיון דלצורך תיקון הט"ק לברכה, צריך להכנינה כמה שעות קודם לכן, כדי שיהיה הפסק בין הלבישות, נמצא דזו דרך אכילתה. אבל אם הט"ק נידון כפסולת, הרי אין שייך להתיר מחמת היתר זה. עוד יש לדון בסברא אחרת, דלא חשיב כלל בורר, כיון שלא אכפת לו כלל בתערובת שבין הט"ק לשאר בגדיו, אלא רק אינו חפץ שתהא הציצית על גופו, ומעתה יש לדון להקל בזה ב' אנפי: א. מהות מלאכת בורר היינו הפרדה בין האוכל לפסולת, ואילו הכא אין כל חסרון בהמצאות הציצית והבגדים יחדיו, וכל טעמו בהוצאת הציצית, הוא משום שאינו רוצה שתהא הציצית על גופו, ואגב גררא נבררת היא מן הבגדים האחרים, ולא דמי לכל בורר, דמפריעה לו המצאות האוכל והפסולת יחדיו, ואפשר דכה"ג אין למעשהו שם "מעשה ברירה". ב. יש עוד להוסיף דכיון דהציצית והבגדים אינם אוכל ופסולת, אלא ב' מיני אוכלין אפשר דכל מה שב' מיני אוכלין, האחד מוגדר כאוכל ומשנהו לפסולת, היינו משום שרוצה בשימוש מין אחד והמין השני מונעו מהשימוש [וכמבואר בביאה"ל דכל ברירה ב' מיני אוכלים חשיב יפוי לאוכלין], אבל כאן שאין הט"ק מעכב את תשמיש הבגדים, אינו פסולת ביחס לאוכל. שו"ר דברי הגר"נ קרליץ שליט"א (איל משולש פ"י) בכלי זכוכית ופולסטיק המעורבין, שיש להחמיר שלא לברור את כלי הזכוכית כדי שלא ישברם התינוק, והוא ממש כנידון דין, דהוי ב' מיני אוכלין ואינו בורר מחמת שאינו רוצה בתערובת, אלא אין רוצה שכלי הזכוכית יהיו כאן. ומהגר"מ רוזנר שליט"א שמעתי דלכאור יש להחמיר שלא להוציא הט"ק מתוך הבגדים. (הרב יהודה ברגר, גלין רוממות)

חידה שבועית

אם לול מכנסים אחד על חבל הכפיסה אתיבא פנא חזי עצה, פנא כמה
למן יתיבא ארבעה לולת מכנסים?

תשובה לחידה בפר"ש: הלב והעינים מרגלים לגוף (רש"י טו, לט). תשובה לחידה השבועית: יד שמאל. PE הנוטה: משפחת גרייבר

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת פוקס לאירוסי הבן משפחות גרינשטיין להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת קופמן לאירוסי הבת
גני הדר - משפחות ריזה - שוורץ (מרכז העיר) לאירוסי הבת הנכדה משפחות לואיס - שלזינגר - קליין (מרכז העיר) לנשואי הבן הנכד הנין
משפחת איזנשטט לאירוסי הבת משפחות גינזבורג - ניסל להולדת הבת הנכדה משפחת שחם לנשואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לפני ר' יצחק זאב הלוי זצ"ל
ר' אליעזר שלום הלוי זצ"ל
לפני מרת לאה אלטס חסידה
בת ר' יעקב הלוי זצ"ל

המאור
שבִּתורה
שבִּתורה

אזהרה חמורה! העלון מיועד
אך ורק לרציניים שיודעים את
חשיבות התפילה, וכשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי... אחד הצדיקים סטה מדרך הישר שהורו לו אבותיו ורבותיו, והדברים הגיעו לידי כך, שאשתו לא יכלה עוד לדור עימו בכפיפה אחת ותבעה ממנו גט פיטורין. לא עברו ימים מרובים, והאישה התייצבה עם בעלה אצל רבי קלצקין - רבה של לובלין, והטיחה בקול חנוק מדמעות האשמות רבות כלפי בעלה. הלה חש עצמו שלא בנוח נוכח הטענות החמורות של אשתו, וכיוון שלא היה בפיו מענה של ממש לדברי האישה, ניסה להשתיק אותה מכוח ייחוסו המשפחתי הרם וקרא לעברה: עלייך לדעת, שאני בנם של קדושים ונכדו של הצדיק הנודע שיסע הרב קלצקין את דברי האישה ואמר: על הפסוק "ויקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי" אומר רש"י בעקבות דברי חז"ל: ולא הזכיר "בן יעקב" - שביקש (יעקב) רחמים על עצמו, שלא ייזכר שמו במחלוקתם, שנאמר: "בקהלם אל תחד כבודי". לכאורה, תמוה הדבר: כלום יש משום רחמים באי הזכרת שמו של יעקב במחלוקת קורח? הרי הדעת נותנת, שיעקב אבינו היה צריך לדרוש במפניע שזיכירו כאן את שמו, כדי שנבדילו וניניו יהיו ניצולים בזכותו! אלא - הרעים הרב קלצקין בקולו, כשהוא מדגיש כל מילה - דווקא משום מידת הרחמים כלפי צאצאיו, ביקש יעקב שלא יזכירו את שמו במחלוקת קורח, בן נינו, שבשעה שהנכשל בחטא והוא בן של גדולים - מחמירה עובדה זו את דינו ואת העונש המגיע לו על סטיותו מדרך האבות...

בן יצהר בן קהת בן לוי... זכור שמו על מחלוקתם, שנאמר ובקהלם אל תחד כבודי (בראשית מט, ו) (רש"י) אחד פטירתו של מרן החפץ חיים ונתעוררה מחלוקת בישיבת ראדין. ראש הישיבה הגאון רבי משה לנדרינסקי זצ"ל עמד ודיבר לפני הבחורים בכאב ואמר: "היכן אתם חושבים שהיצר הרע יעשה מחלוקת אצל הבעלי בתים? לא! שם לעשות מחלוקת לא שוה לו. כאן בישיבה שוה לו! הזכיר רבי משה לבחורים מה שמרן החפץ חיים שאל פעם בשיחה, יעקב אבינו ביקש "בקהלם אל תחד כבודי" ששמו לא יוזכר במחלוקת קורח ועדתו. מדוע לא התפלל יעקב שהמחלוקת כלל לא תפרוץ. ענה לו רבי משה, כנראה שאפ"י ליעקב אין כוח שיביא שמחלוקת לא תהיה, לכן רק התפלל ששמו לא יוזכר שם, מרן הח"ח נהנה מהתשובה ואמר שהיא אמת. (בשבילי ראדין)

ואין בן פלתי בני יאוב... "חכמות נשים בנתה ביתה" זו אשתו של און בן פלתי, ואכן צריך להבין מה החכמה המיוחדת שהכתוב משבח בה את אשתו של און בן פלתי - "חכמת נשים בנתה ביתה", הרי כמו שמובא בגמרא שם שאשתו של און בן פלתי אמרה לו דבר הגיוני, שבין אם משה הוא המנהיג ובין אם קורח יהיה המנהיגאתה תישאר תלמיד ולא תעלה לגדולה? ותירץ הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שלומדים אנו מכאן שבשעת כעס אין הגיון! כשאדם כועס קשה להשפיע עליו, ואם אשתו של און בן פלתי בכל זאת הצליחה להשפיע עליו זה מראה על הפקחות הגדולה שלה שידעה כיצד להשפיע על בעלה בחכמה מיוחדת ובדרכי נועם (פנינים משלחן נבטה)

והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש רב לכם בני לוי... וקרח שפקח היה מה ראה לטות זה, עיני הטעות, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר, בשבילו אני נמלט... המגיד רבי שלום שברדון זצ"ל אמר מה חושבים אנו, שקורח היה איש פשוט? הרי אמרו: "עיניו הטעותו שראה שמואל הנביא יוצא מבני בניו..." מה פירש "שראה"? איך ראה? בעיתו?! באיזה עין הסתכל? בוודאי ברוח הקודש! כלומר שקרח הגיע למעלת רוח הקודש, ראה את שמואל הנביא יוצא ממנו, וראיה זו סינוורה את חושיו, ועיורה את עינו, נחלק על משה ואהרן והסופר ידוע... ומכאן היה מסיים ר' לייב חסמן זצ"ל ראייה"שגם בעל רוח הקודש צריך ללמוד מוסר! (הקדקד ויאמרו לו)

מאמרי השקפה, מוסר, והנהגות

שח רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל, שנה לפני פטירתו של מרן החפץ חיים הרגיש כי בישיבה ישנה איזה מחלוקת. ביקש החפץ חיים באחד הימים כי יכנסו הבחורים לביתו, ברצונו להגיד להם דבר מה. כשנכנסו לביתו ראוהו עומד ע"י השולחן ופניו בווערים. בראותו את הבחורים זעק: "ישיבה של החפץ חיים נוסדה על אחרות ושלום - מחלוקת החוצה!" ושוב חזר פעמיים על משפט זה ובאומר "מחלוקת החוצה, הראה בידי כמשליך דבר מה. הדבר עשה רושם עז על הנוכחים עד כמה חמור ענין המחלוקת. (מאיר עיני ישראל)

בגלות ישיבת סלבודקא לקרמנצ'ונג פגש רבי מאיר חדש זצ"ל בחור שסיפר לו עובדה על הסבא מסלבודקא זצ"ל. אותו בחור התארס עם בת של גביד העיר חרקוב שהיה בן תורה. בחור פלוגי צרה עינו בשידוך והפיץ עליו שמועות רעות והמחותן ביטל את השידוך. הבחור עזב את העיירה נכלם ונדד הלאה והגיע לקרמנצ'ונג. בינתיים כנראה התפכה המלשין ונודע לו שהבחור הגיע לקרמנצ'ונג כתב אותו בחור מכתב להסבא מסלבודקא בו ביקש כי הסבא ישג מחילה ממנו. הסבא קרא לבחור והראה לו את המכתב. הבחור ענה מיד: אני מוחל לו בלב שלם! הסבא שאל: האם אין בלבך כלום אחרי מה שעשה לך? השיב הבחור: שום כעס אין בליבי, אני בטוח שמשמים השידוך הזה לא היה בשבילי. אפילו לא שום קפידא, שאל הסבא? הבחור ענה: לא. אני רואה בכך את יד ההשגחה ולא חושב על כך. הסבא היה נרגש ומלמל לעצמו: איזה סבל עבר על הבחור, איזה צער, ובכל זאת הוא מוחל! פנה הסבא לבחור ואמר: אתה יודע איזה זכות יש לך? הרי המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו. ברנע זה אתה "נקי" מכל חטא! אתה צדיק גמור! קם הסבא מכיסאו וביקש מהבחור שיברך אותו, ואותו בחור בירך את הסבא... (המשגיח ר' מאיר)

בחור קשה תפיסה השכים לפתחו של האדמו"ר בעל ה"פני מנחם" מגור זי"ע בעל ה"פני מנחם", בכדי לתנות על צרתו וחוסר הצלחתו בלימוד התורה. הבחור פרץ בבכי קורע לב שזמן רב אינו רואה ברכה בלימודו. נעמד הרבי על רגליו ואמר לו בהתרגשות: אני מקנא בך! כל כולי קנאה בראותי אותך, כי עיקר המידה בתורה היא העמל והגייעה ורק הם המעמידים את האדם על אמיתות התורה בשלמות. אני מעוירי לא הצלחתי לעמל באמת בתורה וכל דבר אצלי בקלות, ואתה שאתה מעיין ועמל בקושי, אשריך כי זהו רצונו של נתן התורה שנתייגעו! (אוצרות צדיקי הדורות)

רבי שאול בראך זצ"ל רבה של קאשוי גדול רבני הונגריה בדורו כותב על אמו: "ואם אמרתי אספרה מעשיה הטובים תקצר הידיעה מהכיל. ולקיים קמו בניה ויאשרוה, אזכיר מעט מודיותיה, שלא לבטל בכל השנה מלהתפלל תפילה בציבור, ובעת התפילה דמעות עיניה שוטפות כנחל. ובעת אמירת זמירות והלל, מליאה שמחה וגיל, יותר מהמוצא שלל רב. כל ימי חייה ידה פתוחה לפזר לצדקה. ובפרשות לעמלי תורה. ביתה היה בית וועד לאורחים הגונים. ולפעמים התגוררו תלמידי חכמים שבועת שלמים בביתה בכבוד גדול, ומצאו לתלמידי חכמים שיהיו להם די על כל ימות השבוע ללמוד אצל הנרות. וזכור אני בימי שלוותה ועשרה הזמינה בביתה בית מיוחד לבית הכנסת ובית המדרש לתפילה ולתורה. ומעולם לא הניחה למשרתיה לכבד ולרדף לבית הכנסת והבית המדרש רק היא בעצמה עשתה כן ברוב שמחה. וכן בכל ערב שבת וריוותה לעשות בעצמה כל האפשרי, ולהזכיר בכל דבר ודבר, זה אני עושה לכבוד שבת. והקב"ה אינו מקפח שכר כל בריה... וגודל חסדה עמדי לגדלני על ברכי התורה, אין בכוחי לספר. עורני ילד קטן קראה עימי כל כ"ד כתבי הקודש וספרי מוסר. ובהיותי בר מצווה נסעה אימי לקצה המדינה להושיבני בין ברכי תלמידי חכמים... (שאול בחור ד')

בספר שימושה של תורה למרן הרב שך זצ"ל כתב: פעם פתח מרן זצ"ל ואמר: שרבינו גרשום מאור הגולה, רבו של רש"י, היה גדול מרש"י. ובכל זאת רש"י הוא שזכה להיות לרבן של ישראל, ושפתותיו דובבות תדיר, כאשר כל איש ישראל מנער ועד זקן לומדים ומשננים את פירושו על התורה, על נביאים וכתובים, ועל מסכתות הש"ס. וזאת, בגלל אמו הצדקת, שהינה אחותו של רבינו שמעון הזקן ממנצ'ונג ז"ל. ובגלל צדקותו של אביו, כפי שמסופר, אביו של רש"י היה לו אבן טובה למכירה, והכמרים נצרכו לה לקבעה באיקונין שלהם. והביאוהו בערמה בספינה להכריחו ליתנה להם. כשראה כך, הטילה לים והניחוהו לנפשו. ויצאה בת קול והכריזה שיזכה לבן שיהיה לאבן טובה שיאיר את העולם כמובא בסדר הדורות. (שימושה של תורה)

”פרפראות”

לישיבת ”חכמי לובלין” לא קבלו אלא תלמידים מובחרים מסלון ומשמנן של כל ישיבות פולין. יוצאים מן הכלל היו בני רבנים, שאפילו אם היו חלשים בלימודים קבלו אותם. שאלו את רבי מאיר שפירא ”היתכן, לעשות פרוטקציה עם בני רבנים?” השיב רבי מאיר שפירא: ”צאצאי רבנים ממילא יהיו רבנים, אם כן — לכל הפחות שידעו ללמוד תורה...”. (”עולמו של אבא”)

”ענין של טעם”

הטעם שמברכים רוקע הארץ על המים בלשון הווה; משום כי הטבע יתנגד בכל עת ובכל שעה להעלות המים על הארץ והקב”ה ברצונו הטוב רוקע תמיד הארץ על המים. (אוצר כל מהגני ישרון)

”מפי כתבת”

החסיד רבינו בחיי בספרו ”חובת הלבבות”, מונה והולך את מעלות הפרוש ה”ל הפרוש צהלתו בפניו ואבלו בלבו וכו’ איננו נוטר וכו’ זכרון וכו’ וכו’, ולכאורה יש להיפלא למה מנה ענין הזכרון בין מעלות הפרוש, כי הלא הזכרון ענין שבתכונת הנפש הוא, לומר שדעתו רחבה ובעל זכרון. וא”כ אין זה מעלה שבאותה יתהלל החסיד, וכי יתהלל האדם במתנת אלוקים שחננו ולא עבד עליו ולא סיגל בהם את נפשו ביוכח מיותו ביגיעת נפש עד בשר, ולמה מנאו החובת הלבבות בין שאר המעלות השנויות שם, שבהן וכה החסיד מצד עבודתו, עבודת הקודש שיגע עליהם במסירות נפש אלא שמכאן אנו רואים שענין הזכרון הוא אכן מעלה שהחסיד והפרוש זוכה לה חלף עבודתו בעבודת השי”ת ואין זה תכונת הנפש גרידא, וכונת חובת הלבבות לומר שהחסיד והפרוש זוכר תמיד את בוראו, את חסדיו עמו מיום היוולדו ועד זיבולא בתרייתא, וזוכר שיש מנהיג לבידה, ושברא אותו יש מאין ומשגיח עליו תמיד וכו’ וכל זה זוכים רק חלף עבודת הקודש ביגיעה עצומה של תיקון היכוח המידות כאמור שם. וכן מבואר בארוכה בספרים הקדושים במאמר הפסוק (במדבר טו, ל”ט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו’ למען תזכרו וגו’ שכל מי שנוהר ב”ולא תתורו” זוכה ל”זכרון”, להיות זכרן כמבואר ב”חובת הלבבות”, כי התנאי להיות זכרן תלוי ביראת שמים. ומסופר שהסבא קדישא קדוש ישראל מרודין זייע אמר לאחד מיוצאי חלציו שהיה בעל גוף חלש ואמר לו, ממך איני יכול לדרוש הרבה [עקב חולשתו] אולם זאת אבקשך לבל תסיח דעתך לרגע מהשי”ת, כי לזכור ולהיות זכרן תמיד שיש בורא עולם זהו מהיסודות בעבודת השי”ת כי זהו היסוד ליראת שמים, ואינו ענין של כשרון אלא מידה טובה שצריך לבחור בטוב כדי להיות זכרן, וכן איתא במס’ ר”ה (כו). וזכור ושומר בדיבור אחד נאמרו, שעי”ה השומר - יראת שמים - זוכים ל”זכור” ותלויים זה בזה. ושמעתי שכשהשיא מרן הגאב”ד הגר”ז מבריסק זצ”ל את אחד מיוצאי חלציו, בשעת החתונה נענה ואמר, פלא והפלא, בשעת הנישואין לא זוכרים לא מה שהיה לפני החתונה [את הטרחה וכדו’] ולא חושבים מה יהיה אחר הנישואין - והוסף ואמר במאחז”ל האי עלמא כבי הללא דמיא, שבעוה”ז אין האנשים זוכרים מה שהיה לפני ביאתם לעולם [מכסא כבוד חוצבה] ושוכחים שעתידים ליתן דין וחשבון, ממש כמו בשמחת נשואין - חושבים שכך ימשך מצבם לעולם, ושוכחים מכל וכל, אולם מרן הגר”ז עצמו כן זכר; כי זכור ושומר בדיבור אחד נאמרו, כאמור. בשחלה מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ”ל והלכתי לבקריו הוא היה אז אחר התקף לב ר”ל, וכשנכנסתי וראה אותי החל לבכות, ואחי”כ הסביד לי למה בכה וכה אמר, שהרמב”ם במורה נבוכים כתב שלא יאונה לצדיק כל אוון ועל הצדיק אי אפשר שיבוא עליו שום רע משום שכשעומדים לפני הרב”ש אי אפשר שיהיו שום דאגה וצרה, ואם רואים ח”ו שבא עליו איזה צרה או צער הרי זה סימן שהיה לו איזה רגע אחד של העלם ושכחה, ושוב פרץ בבכי, לא על הצער והחולשה שתקפו אותו כי אם על חששו על רגע אחד של העלם ושכחה ח”ו מהשי”ת, כי זכרון זה לא תכונת נפש כי אם מעלה ומידה שזוכים לזה ע”י עבודה, ועל זה בכה על היראת שמים כאמור. (רבי חיים ברים זצ”ל)

”מקום לשאלה”

שאלה: שאלה: איך יתכן דבר שייצא מדבר האסור יהא מותר מצד הדין?
תשובה: דם של אדם אע”פ שבשרו אסור מן התורה, מ”מ דמו מצד הדין מותר, רק מדרבנן אסור. (ספר החיידות)

ויאמר שמואל אל העם אל תיראו אתם עשיתם את כל הרעה הזאת אך אל תסורו מאחרי ה' ועבדתם את ה' בכל לבבכם: רבי מנחם נחום קפלן זצ”ל, הנודע בכינויו רבי נחומקיה הוראדניר זצ”ל, נשא על גבו, מלבד את משא הורודנא כולה, גם את משאם וכאבם של עניי עירו. כאפוסרופוס דאג לכל צרכיהם המיוחדים. לא איש עשיר היה רבי נחום, ואף לא חצי עשיר. מכתת היה רגליו ומתפק על דלתות עשירי העיר ועסקניה, ומתרימם עבור צרכי הצדקה. נוכחותו הנכבדה של גדול הדור על מפתן דלתם דיברה אל ליבות התורמים, ומפני כבוד התורה וחשיבות הצדקה הוזילו מכספם לצרכי העיר. באחד מביקוריו אלו אצל עסקן מתושבי העיר, עסקן היה אותו עסקן - עורך דין במקצועו - בפגישה ”חשובה” עם יהודי נכבד, המקורב למלכות הפטרבורגית. כיון שראה על מפתן דלתו את רבי נחום, וידע את מטרת בואו, השיבו בזעם וחוצפה כי אין שעתו פנויה עתה לקבלו לביתו, שכן, עסקן הוא בפגישה עם האדון הנכבד... ורבי נחום בענותנותו, השיבו במענה רך, כי נכון אמנם, האדון היושב עתה בביתו ”חשוב הוא יותר הימנו”, אך אין הוא בא עתה לצרכי עצמו, כי אם עבור עניי העיר, ביניהם משפחות הרעבות לפת לחם, להם ולילדיהם, ואין להם מושיע. הדברים שייצאו מליבו הטהור והכואב של רבי נחום, לא מצאו מסילות לליבו של אותו עסקן, ושוב השיב בחוצפה, עד שטרק דלתו על פניו. רבי נחום שתק, והמשיך בדרכו. אבל הורודנא כולה היתה כמרקחה, על העזתו וחוצפתו של אותו עסקן להשיב לגדול הדור בעזות פנים שכזו. לימים, נזקק אותו עורך דין לעזרתו של היהודי מפטרבורג אשר היה מקורב למלכות, והוא שם פעמיו לפטרבורג, עיר המלוכה, והתייצב בשערי חולתו המפוארת של היהודי, מאנשי השלטון, בחפצו לפגוש את האדון הנכבד. עתה מבקש עורך דין זה את עזרתו של האדון הנכבד, שכן עסקן הוא עתה בעיצומו של משפט קשה וסבוך, ואינו רואה דרך מוצא, אלא בסיועו של אותו אדון, אשר קשריו המסועפים בשלטונות יוכלו לסייע במלאכתו. השעה קרובה לחצות היום, עוד שעה קלה יסור האדון ללישכתו הממשלתית. עומד הוא, עורך דין, זה מחוסר סבלנות, ומצפה להיכנס. אלא, שהשוער מוסר לו על סירוב האדון לקבלו בשעה זו עקב עיסוקיו. משתומם ומתפלא על סירובו של האדון, מנסה את כוחו בשליחת פתק לאדון, שיידיע מי הוא המחפשו, אך ללא הועיל. אפילו שוחד לשוער לא שינה את המצב - האדון עומד בסירובו. נסער וזעוף שב לבית מלונו. בליבו רואה הוא כבר כשלון חרוץ במשפט, והפסד כספי רב. וגמלה ההחלטה בליבו להמתין ליום המחר, לנסות את מזלו בהמתנה סמוך לשער בית האדון, שם יפול להגליו לבקש על נפשו. למחרת, אחר המתנה ארוכה בשער בית האדון עצרה מרכבתו ההודורה, יורד האדון ממרכבתו, מסובב ראשו כאילו אינו מכיר, ואפילו ברכת שלום לא מברכהו. כאן פקעה סבלנותו של אותו עורך דין. פתח האדון את סגור ליבו והוכיחו נמרצות: ”אתה שהעזת לסגור דלתך בפני רבינו רבי נחום מהורודנא, ראוי אתה שיסגרו גם בפניך את הדלת: לא אקבלך לביתי, עד שתשוב לעידך ותמציא לי כתב ידו של רבי נחום שמחל לך על התנהגותך”. אבל וחפוי ראש טלטל עצמו בדרכים, ושב להורודנא, היישר לביתו של רבי נחום, שם ביקש רחמים על נפשו, מחילה בחסד מחילה ברחמים, עד שר’ נחום כתב לו: ”מעולם לא מצאתי את עצמי נפגע ונעלב”. עם כתב זה, שב העורך דין לפטרבורג. עם כתב זה, נפתחו בפניו כל הדלתות. עם כתב זה, למד את חומרת המעשה בפגיעה בכבוד גדול הדור. (אורחות חסידיך)

מפתני אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

החכם שבחכמים צריך יעוץ. (המאירי)

אם תרצה שישנאוך - הרבה בביקורת. (ר' ידעיה הפניני)

איכות ההתפעלות בתפילה מוכיחה על דרגת המוסר של העובד. (הסבא מנובהרדוק)

בבית אלקים נהלך ברגש

גליון לעדור וחזוק בענין עבודה שבלב, וזהירות השיחה בתפילה לתשב"ר
ע"י מכון "נהלך ברגש" בנושאות מרו אדמו"ר מוויזניץ שליט"א | גליון 134 | פרשת קרח תשע"ח

פתח הגליון

לא בזה את תפלתם

"אל תפן אל מנחתם", מתפלל משה רבנו אל הקב"ה. בראשונים (רמב"ן ועוד) בארו ש'מנחתם' הפונה 'תפלתם'. כלומר, שמושה מבקש מלפני הקב"ה שלא יקבל את תפלתם של קרח ועדתו החפצים שהוא ישמש ככהן גדול.

והמתבונן ישתומם, הנה בא לו קרח ומערער את אמונת ישראל במשה רבם, גם זורע הרבן רב בעם בני ישראל, ומתקוטט עם משה ואהרן קדושי ד'. אחר הדברים האלה, עדין חושש משה רבנו שהקב"ה יקבל את תפלתו ויתן לו את הפהונה הגדולה, בשעה שכתר בהונה נתן לאהרן הכהן על פי דין.

מפאן נראה, עד היכן מגעת כחה של תפילה. היא איננה תלויה במצבו של האדם, אף אם הרבה לחטא ולפשוע עדין יש פוח רב בשמי היום למוצא פיו, בעבודה שבלב זו תפילה, עד שהצריך משה רבנו לעמד ולבקש מהבורא 'אל תפן אל מנחתם' אל תט אזניך לשמוע לתפלתם של רשעים.

כן אף כתב בספר העקרים (מאמר רביעי פרק ט"ז) שהתפילה מועילה לכל אשר בשם ישראל יכנה, אפילו פחות שבפחותים. וראיתו ממנשה בן הזמיה מלך יהודה, שהיה רשע גמור ולא היה מי שהמרה את פי ד' והפליג בעל פמוהו לא לפניו ולא לאחרייו, ואף על פי כן נאמר בו (דברי הימים ב' ל"ג י"ב-י"ג) 'וכהצר לו חלה את פני ד'אלקיו ויבנע מאד מלפניאלוקי אבתיו. ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע תחנתו וישיבהו וישלם למלכותו', למדנו מפאן שאף אם יהיה המתפלל בתכלית הרע במנשה, הרי הוא מוכן לקבל החסד על ידי התפילה.

(משיחותיו של הגה"צ המשפיע רבי אלימלך בירדמן שליט"א)

חזקו ואמזו

א יודישע יונגעל רעדט נישט ביים דאווענען.

א גוט שבת

מכון נהלך ברגש

פתגמין קדישין

בענין התפילה

ונחשב לכם תרומתכם כדגן מן הגורן וכמלאה מן היקב (יה כז).

יש לומר שהתורה מלמדת אותנו גודל כח התפילה, כי אמרו ז"ל [תענית ב] שלשה מפתחות ביד הקב"ה בלבד, והם של פרנסה ויולדת ותחיה כידוע הנרמז בתיבת מפת"ח, ת'חית מ'תים פ'רנסה ח"יים.

והנה ארתו של תחיית המתים יפתח לעתיד. אמנם אותן של פרנסה וחיים צריכין בכל דור ודור, ויש כח ביד ישראל על ידי תפלתם לפתוח אותן השערים, אף שהם ביד הקב"ה לבד.

וידוע מדברי המדרש בפסוק ויקחו לי תרומה [שמות כ"ב] לריומם אותי בתפלתכם [עין במדרש ר' נחניא בן הקנה (ספר הבחור) אות צז]. גם רמזנו שם [במאמר א לפרשת תרומה] אשר תרומה עולה קו"ל תפל"ה.

וזהו ונחשב לכם תרומתכם, היינו התפלה שלכם תהא חשובה מאוד, כי כחה גדול לפתוח שערים שהם ביד הקב"ה לבד. וזהו 'כדגן מן הגורן', הוא מפתח הפרנסה שנפתח על ידי תפלה, כמו שמתפללים על הגשמים. וכמלאה מן היקב' רומז על היולדת. והישועה אל היולדת באה מן השם של יעננו ביום קראנו, שהוא ראשי תיבות יב"ק כידוע [עין בתקו"ז דף קכח]. לענות בעת צרה. וזהו 'כמלאה מן היקב' ב', אשר מפתח היולדת ג"כ נפתח על ידי תפלה:

(אמרי נועם)

וכל ישראל אשר סביבותיהם נסו לקולם כי אמרו פן תבלענו הארץ.

יש לומר על פי הידוע, כי העצה להתגבר על היצר בעת שיתגבר. הוא לצעוק בקול תורה ותפילה, וזהו 'נסו לקולם' זיי האבן זיך גענומן צום קול. כי אמרו פן תבלענו הארץ, שהארציות והחומריות תבלענה אותם, על כן באו לבהינה זו.

(הרה"ק ר' משה מקוברין ז"ע)

פתגמין קדישין

בענין התפילה

ויקח קרח בן יצהר בו'.

נקדים מה שפירשנו (בפרשת תצוה מאמר ז) המסורה ג' פעמים ונשמע, נעשה ונשמע [שמות כ"ז], ונשמע פתגם המלך [אסתר א כ], ונשמע קולו בבואו אל הקודש [שמות כא כ]. ותוכן כוונתנו, יש להתפלל בקול ובהתלהבות, אף שכלפי שמיא מספיק בנות הלב, מ"מ בכדי לעורר את חבריו ושכניו, יש לו להתפלל בתנועת אברים ובקול.

וזהו 'כל אשר דבר ד' את התורה והתפילה, נעשה ונשמע' להשמיע בקול. ונשמע קולו בבואו אל הקודש להתפלל בקול. ועי"ז ש'נשמע פתגם המלך', ויכל להיות 'וכל הנשים' מרמז לכנסת ישראל 'יתנו יקר לבעליהן' השי"ת הנקרא בעל המטרינותא.

והנה קרח סבר שאין להתפלל בקול, ולהיפך זה יכול אף להביא לידי גאווה. לכן אמר 'רב לכם, כי כל העדה כולם קדושים' כולם מתפללים ולומדים בהתלהבות, אך 'ובתוכם ד', בפנימיות הלב, ללא תנועות היצונית. ומדוע תתנשאו' הנכם מביאים עצמכם לנאוה ע"י הקול תפילה.

אבל משה רבינו ע"ה השיב לו 'בקר וידוע ד' את אשר לו', היינו 'בקר' רומז להתגלות הדבר, משא"כ לילה הוא מכוסה והסתר. צריך להיות העבודות בהתגלות כדי ש'וידוע ד' את אשר לו' שילמדו ממנו בני אדם לעבוד את ד'. ואת הקדוש והקריב אליו, כדי שילמדו ממנו בני אדם ויקריבו עצמם לעבודת ד' ולשימוש.

(עטרת ירושע)

נלקט ע"י המחנך
הרב אלימלך קליין הי"ו
קרית ויזניץ - מודיעין עילית

המדור הוקדש לע"נ
המחנך הרה"ח ר' גבריאל צבי
בהרה"ח ארי' קליין זצ"ל
בעמח"ס מתיקא מדובשא

פירוש המילות

תפילות שחרית - ל"ג

אליו, ויאמינו כן הם ובניהם ובני בניהם עד עולם".

על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקיים לעולם ועד - דורות הראשונים, היה להם התורה דבר טוב, משום שהכירו ברוב בטוב הצפון בחוקי התורה ולכן קיבלו עליהם את התורה.

דורות האחרונים, להם התורה הוא דבר קיים. על אף שכבר הורגלו מקטנותם בחוקי התורה, עדיין הוא אצלם דבר קיים, חזק ואיתן, ומקיימים אותם בהתחדשות והתלהבות.

- אמת ואמונה - אמיתיים ונאמנים.
- חק ולא יעבור - החוקים שבתורה, יש לקיימם אף כשלא מבינים את טעמם, לכן אינם משתנים לעולם.

ודבריו חיים וקיימים

ודבריו חיים, מלשון חיות. דברי ד' מחיים ומקיימים את העולם, בכל רגע ורגע, ואלמלא הם היתה כל הבריאה נהפכת לאין ואפס. לדגמה: אותיות התורה שאמר הקב"ה "יהי רקיע" עומדות ונצבות עד היום בתוך הרקיע, ומחיות ומקיימות אותו. וכן בכל הבריאה, וזה שאמר דוד המלך ע"ה "לעולם ד' דברך נצב בשמים".

(בעש"ט הק' ז"ע)

ודבריו חיים וקיימים - דברי ד' הם חזקים ועומדים.

נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים - דרך בני אדם, גם כשהם משיגים דברים נעימים ונחמדים, במשך הזמן מתרגלים אליהם. אבל דברי תורה שהם דבר ד' - נחמדים לעד ולעולמי עולמים - בכל פעם שאדם לומד הוא מוצא דברים חדשים, ומתענג בהם מחדש.

על אבותינו ועלינו, על בגינו ועל דורותינו ועל כל דורות זרע ישראל עבדיך - כך כתב הרמב"ם באגרת תימן, וז"ל: "הבטיחני הבורא יתברך והודיעני, שכל מי שעמד על הר סיני, שהם יאמינו בנביא משה רבינו ע"ה ושהתורה הכתובה והמסורה מפי הקב"ה

בשער העיר שר ושופט העיר הנזכר, ולקח את רבנו והקריב אותו על כתפיו, ונשאנו עד תוף העיר.

והעיר טבריה צהלה ושמחה על גשמי הרצון והברכה שיירדו. וגם כי נתקדש שמו הגדול ית"ש, וכל הנקרים אמרו מי כמוך באלקים ומי כעמך ישראל.

פעם אחת היה הבעל שם טוב הקדוש זיע"א מספר בשבחו של הרה"ק רבי נחמן מפניו, והוא היה יושב ברחוק מקום ממנו, אזי הקריב את עצמו והקריב את אָזְנוֹ לְשִׁמוֹעַ. והיה בעיני העם לפלא שמרבין רבי נחמן אָזְנוֹ לְשִׁמוֹעַ שְׂבָחוֹ, וְשָׂאֵלוֹ אֶת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב עַל פִּי.

אמר להם כי רבי נחמן בקש מהשם יתברך שיתנו לו במתנה, שלא ישמע מי אם מה שצריף לשמוע, וזה שאני מספר בשבחו אינו שומע, והוא באשר ראה שפתי נעות וקולי לא ישמע, היה סבור שאני מדבר בדברי תורה, לכן הרבין את עצמו לשמוע מקרוב. והמופת הוא כשאני מדבר דברי תורה אז הוא שומע אפילו מרחוק.

מוריד הגשם בתפילה

ליומא דהילולא של
הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה זיע"א
נאמן ביתו, תלמידו ומחוננו של
מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זיע"א
גלב"ע ב' תמוז תקכ"ה

פעם היתה עצירת גשמים וצוה הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה זיע"א שילכו למערת רבי חייא ובניו להתפלל שמה על הגשמים, וגם הוא הלך עמם, וצוה להם שיקחו עמם בגדי חרף למחסה מזרם וממטר, והיה אז יום חם וצח כעצם השמים לטהר. הם יצאו מן העיר לילך למערת רבי חייא ובניו זיע"א ובגדי החרף בידיהם, ואז עמד בשער העיר שר ושופט העיר, וכראותו שהם הולכים ובגדי חרף בידם צחק מהם הרבה, וירק בפניהם ואמר שאם יחזרו לעיר ולא ירד גשם, ירמס את רבי נחמן תחת כפות רגליו.

הם הלכו לדרךם למערת רבי חייא ובניו ושפכו שיחם נכח פניו ה', והשמים נתקדדו בעבים וירד גשם שוטף עד מאד, ולולא שהיה להם בגדי חרף לא יכלו לבוא העירה, וכאשר חזרו העירה, המתין להם

תקציר: בעל מוסד קיבל מסמך, על בדיקה של מס הכנסה. אחר הכנות מרובות, הגיע אל משרדי המס באשקלון, ושם נשלח מפקיד לפקיד, עד שהגיע למנהל, המורה לו להמתין בצד. תוך כדי שומע הוא חילוני האומר 'אשר יצר' בכוננה והוא עונה אחריו 'אמן'.

הסתקרנתי לדעת מהו הספור מאחוריי, וכמעט ועמדתי לשאול אותו על כך, אולם הוא פנה מיד ונבלע באחד החדרים.

במחצית השעה לאחר מכן, הבנתי שהדברים אינם פשוטים כל כך. הצצתי לחדר המנהל, וראיתי שהוא עסוק בשיחת טלפון ארוכה.

סבלנותי עמדה לפקוע. עת סגירת המשרד הלכה וקרבה, שעות על גבי שעות ישבתי שם, לאחר התכוננות רבה כל כך לפגישה, והנה... אני עומד לשוב לביתי כלעמת שבאתי.

בתעוזה רבה פתחתי את דלת המשרד, והבטתי בעינים חודרות בעיניו.

לא היה נראה כי התרגש ממבטי המצמית, משום שהוא סימן לי בידו להמשיך ולהמתין...

"כבודו", פניתי בתקיפות למנהל, מבלי להתחשב בשפופרת שהיתה צמודה לאזנו, "אני חיב לסיים היום עם הספור שלי!".

הוא הפנה אלי בחזרה מבט פעום ונער בי, תוך שהוא מסתיר בידו את הפומית:

"האם אינך רואה שאני עסוק?! כבר אמרתי לך שאטפל בתיק שלך בעצמי!..."

כמעט שהשתכנעתי בכנות דבריו, אלא שדקה לאחר מכן נראה שהוא בעצמו כבר הבין, כי השעה מאחרת מדי כדי שייספיק לממשם; הוא יצא מחדרו והצביע לי על דלת מקולפת בקצה המסדרון: "המתן כאן, תכף יגיע פקיד שיטפל בענייך".

נקשתי על הדלת ולא נענית. כבר הייתי לחוץ מאד, היה עלי להמתין שוב, אולם פחדתי לעורר את זעמו של המנהל. על כן המתנתי בשקט, תוך שאני משלים בלבי עם העבודה, כי אאלץ לשוב לכאן במועד אחר.

סוף סוף נקראתי להפגס. אכן, נראה היה כי לחנם שלחני המנהל לכאן... הפקיד היה במהלך התארגנות ליציאה, ובקשי הבחין בכניסתי. אלא שפשטהבטתי בעיניו, הפתעתי לגלות כי מדבר באדם שראיתי מברך "אשר יצר" בכוננה...

כאמור, כבר השלמתי עם העבודה, כי לא אוכל להספיק היום להשלים את הטפול בתיק המעיק כל כך, אולם לא יכלתי לעצר בעד סקרנותי, ושאלתי את האיש בעדינות: "ראיתי אותך קודם מברך 'אשר יצר' בכזו כונה. אינך נראה באדם

סיפור ולקחו

אמן יענו אחריו הכל מהרה

המשך משבוע שעבר

שומר תורה ומצוות, מה הביא אותך לאמץ את ההנהגה הזו?"

האיש היה מפתע מהשאלה, אולם לא המתין מלהשיב: "אהה... מדבר בקבלה שקבלתי על עצמי לפני שנים. התעוררתי לקבלה בימי השבעה על פטירת אמי

עליה השלום, ומאז אני מקפיד על כך". הוא המתין שנייה ומיד החזיר לי בשאלה: "אם אנו כבר מדברים, ראיתי שענית אחרי 'אמן' ובאמת לא הבנתי מה הקשר שלך לברכה שאמרתי לקדוש ברוך הוא", שאל בתמימות.

שמחתי על ההזדמנות להשתמש בידע שרכשתי אך אתמול, ומיד התחלתי להאריך, ולהסביר לו את משמעותה של ענית 'אמן', ביצד היא משלימה את הברכה, ומה גדול שכרו של מי שמקפיד על כך.

הארכתי מעט בדברים, אולם לא היה נראה כי בן שיחי מאבד את סבלנותו. אדרבה, הוא הקשיב לי בסקרנות רבה ולא הסתיר את התפעלותו - מלה קטנה כל כך עם משמעות פה גדולה...

משסימתי להרצות את דברי ועמדתי לקום ממקומי, עצר אותי האיש ושאל אותי מדוע בכלל הגעתי למקום.

כמעט ושכחתי בעצמי מדוע... מהרתי להסביר לפקיד את סבת בואי למקום. הוא הקשיב לי בסבלנות

ומשסימתי אמר: "אומר לך את האמת, אינני יודע בכלל למה הגעת אלי, ענין זה אינו נתון לאחרייתי, אולם התרשמתי ממה עמקות... המתן כאן במה דקות, ונראה האם אוכל לעשות משהו בשבילך... אנסה קודם לדבר עם המנהל".

הפקיד יצא מהמשרד כשבדידיו ערמת המסמכים שהגשתי לו... לאחר דקות מספר הוא חזר כשבדידיו דף אחד בלבד, חתום בחותמת רשמית שעליו רשום: "הנני לאשר כי בדרתי את התנהלותה של עמותה פלזנית, ולא מצאתי כל דפי בפעילותה. כל התביעות שהגשו כלפיה מבטלות... על החתום: פלוני, נציב מס הכנסה...".

הבטתי בדה בהסר אמון. האם יתכן שהחתימה נתנה בלי שום בדיקה? תהליך האמור לאורך במה שבועות, הסתים תוך במה דקות...

קמתי ממקומי ומיהרתי לעזב את המשרד, לא לפני שהרעפתי תודות על הפקיד המסור.

הוא לא הבין לגמרי את פונתי. "בסך הכל ענית אחריך אמן...". אמר כשזיק שובב בעיניו ומהר לצאת מהמשרד.

(עלון זכל מאמינים/ פרשת בחוקותי)

וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם נָסוּ לְקוֹלָם.

לְכַאוֹרָה עַל פִּי הַדְּקֻדּוֹק הָיָה לוֹ לֹאמֹר 'נָסוּ מִקוֹלָם' וְלֹא 'לְקוֹלָם', אֲלָא שְׁמַרְמְזוּ עַל עֵינֵי הַתַּפְּלָה,

לְהִיכֵן מְנוּסֵת הַיְהוּדִי, לְקוֹלָם. הֵינֵנו לְקוֹל הַתַּפְּלָה בִּי שֵׁם הַיָּא מְנוּסֵתוֹ וּמְפֹלֵט לוֹ. וְאֲבָן 'לְקוֹלָם' ר"ת לְמַנְצַח לְבַנֵּי קִרְחַ מְזֻמּוֹר.

מִמַּעַמְקִים' מִתְנַדֵּךְ בְּכִיּוֹת נִזְרָאוֹת, וְתַעֲלֵל שׁוֹעֲתָם הַשְּׂמִימָה.

מִה עֲשֶׂה הַקַּב"ה, הַשׁוֹמֵעַ תְּפִילַת כָּל פֶּה. בְּאוֹתוֹ רָגַע שָׂרְצוֹ לְהַרְגֵם בְּתַאֲי הַגְזִים, נִגְמָר הַגְזוֹ וְלֹא הָיָה סַפֵּק בְּיַדֵּי הַרְשָׁעִים לְהוֹצִיא זְמָמָם לַפֶּעַל. הוֹצִיאוּ אוֹתָם הַחוּצָה וְהֵם נִשְׁאָרוּ בְּאַרְצֵי הַחַיִּים. כָּל יָמָיו הָיָה ר' קַלְמֵן רָגִיל לֹאמֹר שֶׁהוּא הֵי 'מִמַּעַמְקִים'...

שְׁמַעְתִּי לְסַפֵּר עַל יְהוּדֵי נִכְבָּד וְחָשׁוּב בְּשֵׁם ר' קַלְמֵן שֶׁהָיָה מִיּוֹצְאֵי הוֹנְגְרִיָּה. בִּימֵי הַמַּלְחָמָה בְּשִׁנְיָנָסוֹ הַרְשָׁעִים יִמ"ש לְעִירוֹ, הַחֲלוּ לְשַׁלַּח לְעֵבֻדָּה אֶת בְּעָלֵי הַכַּח מִבְּנֵי י"ח שָׁנִים. וְאֶת הַזְּקֵנִים וְאֶת הַיְלָדִים הוֹצִיאוּ מִיַּד לְהוֹרֵג הַי"ד. הַרְשָׁע קָבַע מוֹט בַּתַּל וְהוֹרָה לְכַלֵּם לְעֵבֹר בְּסֻמוֹךְ לְמוֹט. כָּל מִי שֶׁהִגִּיעַ בְּקוֹמָתוֹ לְגַבַּה הַמוֹט,

סִימָן שֶׁכָּבַד מְלֹאוֹ לוֹ י"ח שָׁנָה וְהוּא רָאוּי לְעֵבֻדָּה. אֲלוֹ הַנְּמוּכִים יוֹתֵר הוֹפְנוּ לְשִׁמְאֹל. כְּמוֹכֵן שֶׁהַנְּעָרִים בְּנֵי ט"ו ט"ז, הָיוּ מִהֲלָכִים עַל קִצּוֹת הָאֲצָבָעוֹת בְּכַדֵּי לְהַגְבִּיָּה קוֹמָתָם עַד גַּבַּה הַמוֹט.

בְּסַפְה"ק אִמְרֵי פִנְחָס (הַשְּׁלֵם שַׁעַר תּוֹרַת הָאָדָם נ) מוֹבָא דְבְרֵיו הַנּוֹרְאִים שֶׁל הַרְה"ק רַבֵּי פִנְחָס מְקוֹרִיץ זי"ע, אִישׁ יְהוּדִי בְּשֵׁם ר' דָּב כַּהֵן נִפְטָרוֹ לוֹ כְּמָה מִבְּנֵיו, אָמַר לוֹ הַרְה"ק וּז"ל: "מִיִּנְעָר' אִיךָ בְּעֵט דִּיר, וְוִי לְאֲזַט מַעַן קִינְדֵּעַר שְׂטָאָרְבֵּן?! דו גלייבסט נישט אז דער גרעסטער רשע, אז ער שפארט זיך צום אייבערשטן, קען ער ביי איהם אויס בעטן וואס ער וויל?" [וּבְתַרְגוּם לַלַּח"ק: יְקִירֵי, הַאִיךָ הַנֶּךְ נוֹתֵן לְזָה לְהַמְשִׁיךְ, שְׁמֹתוֹ בְּנִיד. וְכִי אִינְךָ מֵאָמִין שְׂאֵפִילוֹ הַרְשָׁע הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר, אִם אִךָ יִפְצִיר בַּתַּפְּלָה לְפָנָי ד', אֲפֹשֶׁר לוֹ לַפֶּעַל אֲצַלּוֹ כָּל אֲשֶׁר בְּרָצוֹנוֹ].

הַרְה"ק רַבֵּי מֹשֶׁה מְקוֹבְרִין זי"ע אָמַר (תּוֹרַת אֲבוֹת): 'מִי שְׂאִינּוֹ יָכוֹל וּמְסֻגָּל לְהַתַּפְּלֵל גַּם אַחֲרֵי שֶׁעָבַר וְנִכְשַׁל בְּעֵבֻרֹת הַחַמּוּרוֹת שֶׁבַתּוֹרָה, וְלִשְׁפָה שִׁיחוֹ גַּם אִז לְפָנָי הַקַּב"ה כִּבְּן הַמִּתְחַטֵּא לְפָנָי אָבִיו וְעוֹשֶׂה לוֹ רְצוֹנוֹ. עֲדִין לֹא דָרַךְ עַל מַפְתַּן הָעֵבֻדָּה'.

ר' קַלְמֵן הַנ"ל הָיָה נְמוּדֵךְ מְאֹד, וְהַפְּנוּ אוֹתוֹ לְצַד שְׂמַאֵל בְּדַרְכּוֹ הָאֲחֵרוֹנָה, בְּיַחַד עִם עוֹד קְבוּצַת נְעָרִים. בְּדַרְכָם עַל הַרְכַּבַת לְאוֹשׁוּיץ נִעְנָה אֶחָד מֵהֶם וְהַכְרִיז בְּקוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל, הִבָּה נִזְעַק יַחְדָּיו לְאָבִינוֹ שֶׁבְּשָׂמַיִם שִׁיאַיִל אוֹתָנוּ מִמָּוֶת לְחַיִּים, וּפְתַח בְּזַעֲקוֹת בְּשִׁיר הַמַּעֲלוֹת

(באר הפרשה)

אין העולם מתקיים אלא בזכות הבל פיהם של תשב"ר, והן קל כביר לא ימאס תפילת רבים. תפילתכם עושה רושם רב למעלה, אנה השתדלו והרבו תחינה ובקשה לרפואת האה"ח אלטע בתיה בת דינה לאה, ולרפואת הנערה אסתר בת ציפרא בתושח"י

יו"ל ע"י מכון נהלך ברגש לעידוד וחיזוק עבודת התפילה בקרב תשב"ר - קרית וויזניץ מודיעין עילית בנשיאות מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

קול ברמה

כניסת שבת 07:17
 יציאת שבת 08:30
 ר"ת 08:59

*הזמנים לפי אפיק טבריה
 *הזעלן טעון גניזה

ב' בסיון תשע"ח 15/06/18

אין לעיין בזמן התפילה/הדרשה/ קריאת התורה

מן הפרשה רוצים שוויון?

"ולא יהיה כקרח וכעדתו" (יז,ה)

קרח דרש שכל העם יהיו שווים במעלה ומדרגה כטענתו: "כָּל הַעֲדָה כְּלָם קְדָשִׁים וּבְתוֹכָם הִי וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קֶהֱל הַיְיָ כְּלוֹמֵר, הוּא דַרְשׁ שׁוּוּיוֹן בֵּין כּוֹלָם, הוּא דַרְשׁ שֶׁתְּהִיָּה אַחְדוּת, אַךְ אֵף עַל פִּי כֵן, הוּא עֲצָמוּ נַעֲשֶׂה סַמֵּל לַמַּחְלֻקֹת וּפְרוּד. וְזֹאת לַלְמַדְנוּ, שְׁבִיטוֹל הַמַּחְצִיאוֹת שֶׁקִּבְעָה הַתּוֹרָה בֵּין סוּגִים שׁוֹנִים שֶׁבַע יִשְׂרָאֵל (כַּהֲנִים, לוֹיִים, יִשְׂרָאֵלִים, "רֵאשִׁיכִם", שׁוֹאֵב מִימִכְסִי") לֹא זֶה בְּלִבְד שְׁאִינוּ גּוֹרֵם לַאֲחָדוּת, אֲלֵא גּוֹרֵם לִפְרִיר וּפְרוּד בֵּינֵיהֶם. דּוּקָא כִּשְׁכַל אֶחָד מִבְּצַע אֶת תְּפִקִּידוֹ הַרְאוּ לוֹ, בּוֹה הוּא מִמְּלֵא אֶת שְׁלֵמוֹת כּוֹונַת הַבְּרִיאָה שֶׁלְשֵׁמָה הַקְּבִי"ה בְּרָאוּ. וְלֹא, גּוֹרֵם הוּא לְבִלְבּוֹל סְדְרֵי בְּרֵאשִׁית.

אנו רואים זאת במוחש גם בימינו, כאשר מנהיגים מתוכנו קמים ודורשים שוויון בין כולם ובכך מפילים את המחיצות בין הסוגים השונים שבעם (לומדי תורה, אנשי צבא, חרדים, ציונים, חילונים ועוד) ואנו עדים לתוצאות בשטח, שאכן הדבר אינו מוביל לאחדות בעם, כי אם לפילוג ופרוד. עלינו להפנים את המסר הנלמד מפרשתנו בעניין זה ואל לנו ללכת בעצימת עיניים תחת סיסמאות של "שוויון בנטל", אחר אותם מנהיגים שעלולים להוביל אותנו חלילה לאבדון, כמו שקרה לקרח ולעדתו.

סיפור לשבת

לא תמיד כדאי להזכיר זכות אבות

אחד מנכדיו של האדמו"ר רבי יחזקאל מקוזמיר סטה מדרך הישר שהורו לו אבותיו ורבותיו, והדברים הגיעו לידי כך, שאשתו לא יכלה עוד לדור עימו בכפיפה אחת ותבעה ממנו גט פיטורין.
 לא עברו ימים מרובים, והאישה התייצבה עם בעלה אצל רבי קלצקין – רבה של לובלין, והטיחה בקול חנוק מדמעות האשמות רבות כלפי בעלה.
 הלה חש עצמו שלא בנוח נוכח הטענות החמורות של אשתו, וכיוון שלא היה בפיו מענה של ממש לדברי האישה, ניסה להשתיק אותה מכוח ייחוסו המשפחתי הרם וקרא לעברה: עלייך לדעת, שאני בנם של קדושים ונכדו של הצדיק הנודע רבי יחזקאל מקוזמיר!
 שיע הרב קלצקין את דברי האיש ואמר: על הפסוק "ויקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי" אומר רש"י בעקבות דברי חז"ל: ולא הזכיר "בן יעקב" - שביקש (יעקב) רחמים על עצמו, שלא ייזכר שמו במחלוקתם, שנאמר: "בקהלם אל תחד כבודי".
 לכאורה, תמוה הדבר: כלום יש משום רחמים באי הזכרת שמו של יעקב במחלוקת קורח? הרי הדעת נותנת, שיעקב אבינו היה צריך לדרוש במפגיע שיזכירו כאן את שמו, כדי שנכדיו וניניו יהיו ניצולים בזכותו!
 אלא - הרעים הרב קלצקין בקולו, כשהוא מדגיש כל מילה – דווקא משום מידת הרחמים כלפי צאצאיו, ביקש יעקב שלא יזכירו את שמו במחלוקת קורח, בן נינו, שבשעה שהנכשל בחטא והוא בן של גדולים - מחמירה עובדה זו את דינו ואת העונש המגיע לו על סטייתו מדרך האבות...

תהיה חכם ולא צודק

הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל נודע בגאונותו וצדיקותו, הזיכרון שלו היה מדהים, והיה מסוגל לכתוב, ולדבר עם זולתו במקביל... פעם בעת משא ומתן בהלכה, אמר לתלמידיו שיש במסכת ברכות בדף נ', התייחסות לסוגיה שבה התפללו. קם משה, מגאוני תלמידיו ואמר: "סליחה כבוד רבנו, הסוגיה הזו נמצאת בדף נא..."
 "לא", ענה הרב, "זה נמצא בדף נ". והמשיך את השיעור.
 משה התעקש על דבריו ותוך כדי ויכוח, קם לעבר הספריה לפתוח את הגמרא ולהוכיח את צדקתו לעיני כל התלמידים... הרב קם ממקומו ועצר את הבחור מללכת אל הספריה. "וכי קל בעיניך לבייש אדם ברבים?" שאל ר' חיים את תלמידו. חיוך של ניצחון עלה על שפתי משה כי הבין מדבריו שצדק...
 מיד בהגיעו לשיבה, פתח לעיני חבריו את הגמרא להוכיח את נצחונו. לתדהמתו גילה שאכן הרב צדק, זה היה בדף נ' ולא בנא... אז הבין משה שהרב התכוון בעצם למנוע ממנו בושה לעיני כולם...
 לא פעם אנו רואים בחבר דברים שלא מקובלים על דעתנו ואנו רוצים להוכיח אותו. לא פעם אנו יכולים להציל את עצמנו מנזק אך זה בא על חשבון השפלת החבר ברבים...
 אמר רבי שמעון בר-יוחאי: "נח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילכין פני חברו ברבים" (סוטה י:). המלביץ פני חברו ברבים כאילו הרגו, פניו נעשים לבנים מבושה... אין דבר יותר גרוע מלבייש את החבר בפני אחרים.
 אם ברצונך להוכיח את חברך ולהראות שהנך צודק, יש דרך ללא הלבנת פנים. אל תעשה זאת ברבים אף אחד לא צריך לראות איך אתה מוכיחו או מנצחו. זהו גלגל חוזר היום אתה מלביץ ושופך דם חברך... מחר זה יכול להיות הפוך ודמך ישפך... אם תנהג כך תזכה לשכר עצום, כמו תמר כלת יהודה שזכתה בעבור ששתקה ולא ביישה את יהודה שיצאו ממנה מלכים ונביאים...

מעלת לימוד תורה כשם שצריך מזון לגוף כך צריך מזון לנשמה

כמו המזון כשנאכל ונלעס כראוי נבלע ונקלט בתוך אברי האדם ונהפך להיות דם ובשר כבשרו, מתאחד אתו לגמרי ומחיה אותו - כך התורה הנלמדת כראוי בביגעה עצומה ובעיון נבלעת, נקלטת ונחקקת בנפש האדם בשכלו, ונעשית חלק בלתי נפרד ממנו. אך התורה נהיית מזון לנפש, בתנאי שלימוד התורה הוא לשמה. שאם למד שלא לשמה, רק מתוך הרגל, או גרוע מזה, מתוך פניה אישית, כדי להיות תלמיד חכם וכד' - לימוד התורה יכול להזיק לנפשו של האדם. תורה זו נמצאת בגלות עד שיעשה תשובה, ובשובו אל ה', אז תורתו שבה אתו. [הדבר רמוז גם בפרשתנו טז, ל: "וירדו חיים שאולה"- התורה שהיא תורת חיים, יורדת לשאל תחתית (לק' שיחות)] אולם מי שלומד תורה, ולא משנה מהי רמת שכלו, ובלבד שעושה זאת לשמה ואפילו רק בכוונה לקשר נפשו לה' על ידי השגת התורה, להתאחד עם הקב"ה, שזוהי דרגה נמוכה ב"לשמה", נעשית התורה מזון לנשמתו. ומדוע "לשמה" זה (כדי לקשר נפשו לה') נחשב לדרגה נמוכה ב"לשמה"? כי עושה את זה להנאת עצמו, וזהו שאמר רב ששת: "חדאי נפשי, לך קראי לך תנאי" - שמחי נפשי, בשבילך אני קורא ובשבילך אני שונה. דרגה גבוהה יותר ב"לשמה", היא לשם התורה עצמה - שגורם להמשיך תוספת אור בתורה, ויש דרגה גבוהה עוד יותר והיא לעשות נחת רוח לקב"ה. בכל אופן, העיקר הוא שילמד תורה, אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ואז האור האלוקי, שנמשך עליו בהעלם בלימוד התורה שלא לשמה, יתגלה בו כאשר לימוד זה יהיה לשמה.

(ליקוטי אמרים, פרק ה)

אמרת השבוע: "כשם שאין פרצופיהן של בני האדם דומים, כך אין דעותיהן שוות"

בפרשת השבוע אנו קוראים על המחלוקת הגדולה של קרח ועדתו על סמכותו של משה רבנו. מובא במקורות שאדם שמחזיק במחלוקת עובר עברה כמו קרח ועדתו. ונשאלת השאלה מדוע? הרי זה טבעי לחשוב אחרת. אז מה בעצם הבעיה במחלוקת? חכמינו אמרו לנו משפט מעניין: "כשם שאין פרצופיהן של בני האדם דומים, כך אין דעותיהן שוות". משפט זה לא נועד לומר את הידוע, שדעות בני האדם שונות זו מזו. אלא ללמד שכשם שאין בנמצא אדם הכועס על חברו רק בגלל שפרצוף חברו אינו דומה לפרצופו, אלא הוא מבין שלכל אדם מראה שונה שאותו הוא קיבל, ואפילו שמח על כך, שלכל אחד תווי פנים ייחודיים משלו, כך אין סיבה לכעוס על חברו בגלל שאינו מבין כמוהו ואינו מזדהה עם דעתו. שהרי אדם זה קיבל דעה אחרת. הלך החשיבה שלו שונה משלי, הוא רואה את הדברים באופן שונה לחלוטין מכפי שאני רואה אותם, לכן, טבעי הוא שהבנתו תהיה שונה מהבנתי... כך צריך להיות המבט שלנו על דעתו של הזולת שאינו חושב כמוני. פשוט, יש לו צורת חשיבה שונה. הבעיה מתחילה כשאנחנו מחזיקים במחלוקת, מסרבים לקבל את העובדה שמישהו חושב אחרת ממני ונלחמים בכל הכח לשנות את זה. ניתן בהחלט להתווכח ולהחליף דעות, אבל יש לזכור שאמנם האחדות נראית יפה כשכולנו אותו דבר, אך האחדות מושלמת יותר כשדעות שונות יוצרות פסיפס שלם ויפה.

שמירת הלשון

אדם הרואה בחברו דברים שניכר מהם שכוונתו להזיק לו בגופו או בממונו, אפילו אם עד עכשיו לא שמע עליו שום דבר מעין זה, מותר לו לחקור ולדרוש אצל אנשים אחרים האם אכן כוונתו של אותו אדם להזיק לו, כדי שידע להישמר ממנו, ואינו צריך לחשוש שמא על ידי זה יספרו בני אדם בגנותו של אותו אדם. יש להיזהר, כששומע על אחד שדיבר עליו או עשה לו דבר מסוים, או שרוצה לעשות לו דבר מסוים, לא להאמין לדבר בהחלט, ואף לא בדרך ספק, אלא רק בדרך חשש, והיינו שישמור עצמו מפני אותו אדם. ולכן אסור לגרום לאותו אדם נזק או ביוש מחמת הדברים ששמע עליו, ואפילו רק לשנוא אותו בלב אסור, וכל שכן שלא יפטור את עצמו מחיובים שיש לו כלפיו. וכן חייב הוא להיטיב לו בכל הטובות שציוותה התורה להיטיב לשאר אנשים מישראל. וכלל הדבר הוא שלא הותר לחשוש לאותה רכילות אלא לגבי זה שיהיה ממנו שלא יגרום לו היזק, ולא לגבי שום דבר אחר. **על כל רגע ורגע שהאדם חוסם את פיו, זוכה לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער (אגרת הגר"א בשם המדרש)**

יוצא לאור בעיה"ק טבריה תובב"א

זכות הלימוד בעלון לעילוי נשמת דוד שמעון בן איז'ה, אסתר בת שמחה, שושנה שטרית בת אסתר, אליהו בן מסעודה, זאב בן חנה, רחל בת מקנין, יצחק בן ציפורה, מנחם סופר בן חנה, אלברטו זילברשטיין בן חנה, הדסה בת חיים, אברהם שלמה בן יהודה לייב, ר' דוד קאמין ב"ר חיים צבי, מלך בן מרים, גמרה בת סולטנה, קרולין בת חנה ויוסף בן חנה, משה גרוסמן בן חנה, חיים שטרית בן שושנה, מנחם מנדל בן יוסף, אלכסנדר גולומב בן חנה, מאיר זערוו בן לאה, מזל בת איילה, רפאל בן אמה, דוד בן חנה, שמחה בת מסעודה, אברהם בן פרחא, איז'ה בת תמו, ינון בן ג'ולי, נאוה בת פרחא, אוריאלה ג'מילה בת שרה, טוני מקנמרה בן חנה, גאורגי בן אסתר, דרורי בן דליה, כוכבה בת אסתר, סימה בת אסתר, דבורה בת שמחה, אליהו בן מרים, שלמה בן שושנה, רבקה בת שושנה, אסתר רינה בת מזל לינדה, עסקה טוביה בת הר' דוד שחור, מסעוד בן מאדיה, ברוך בן חנינה ברגושה, צחי יצחק בן מכלוף, דוד בן אסתר, סימה שמחה בת פרחא, רבקה בת שרון, אדם בן שמעון, אהרון יהודה לייב בן גיטל פייגא, יוסף בן עליזה ושלמה, הר' דוד בן רחל. ולע"נ מקס בן רחל ומקנין בת רינה הי"ד ולעילוי נשמת יעקב נפתלי בן רחל דבורה, גיל-עד מיכאל בן בת גלים, אייל בן איריס תשורה הי"ד, ותיקון של כל אותן נשמות הצריכות תיקון. לרפואת שושנה בת אסתר, אסתר בת שושנה, ברוך בן רות, הדסה דינה בת פרטונה, גילה בת ג'ולי, נכרת בת גילה, עמרם בן סולטנה, גאולה בת דבורה, שלמה בן אסתר, ציון בן רחל, אלעד חיים בן דקלה, אורן אהרון בן אסתר, נריה בן סיון, יונה בן ג'עימה, מנחם בן כמיסה, נחמן נתן בן שרה, יהונתן חי בן פזית, לירון בן אורלי, עדן בת מלי, חנניה בן סוליקה, הר' דב הכהן קוק בן שושנה, הר' יצחק דוד בן גוטע פערל בתשח"י. בריאות איתנה לר' אברהם דב בן חיה רבקה להצלחת רובין רחל בת ארלין חנה. לזיווג הגון ללימור נחמה בת שושנה. להחזרת הנעדרים והשבוים: גיא בן רינה חבר, זכריה שלמה בן מרים באומל, יקותיאל יהודה נחמן בן שרה כץ, צבי בן פנינה פלדמן, רון בן בתיה ארד, אורון בן זהבה שאול, הדר בן לאה גולדין. חזרה בתשובה שלמה של כל עם ישראל וביאת משיח גואל במב"א!

ארגון ושנתתם לבניך
 מפעיל שיעורים פרטיים לילדי ישראל
 הניתנים ע"י אברכי כולל במסגרות חווייתיות
 מתוך מתן תמריצים
 המעודדים לשקידה בתורה הקדושה
 להצטרפות ובירורים: 02-3733111

תמוז תשע"ח | עלון מס': 200

פרשת קורח

ודברת בם

ושנתתם לבניך

בית אברהם משה
 ע"ש הרה"ח ר' אברהם משה ב"ר שלמה זצ"ל

הבן שלך, השליחות שלנו

העדפתי לשים עצמי כעם הארץ, במקום להתגדל על חשבוננו של האחר. פעת, כשהחתנו יצא את העיר, הגעתי עם התשובות...
 פלנו מחפשים גדלה והערכה, שפלים ידעו כמה אנו ידענים, חכמים, צדיקים ובעלי-חסדים.
 וזה צרר אנושי מפר ומובן.
 ואמנם, הענוה והצנעה חשובות ביותר, אך גם ההערכה של הסביבה מדרבנת לא מעט לצמיחה.
 טוב שם משמון טוב - אמרו.
 תארו לכם, אדם עולה במעלה מגדל גבוה, עוד מדרגה, עוד קומה, והמגדל - נטול חלונות, והוא עולה, ועולה, אך אינו מרגיש ולא יודע כמה הוא גבוה, מה רום קומתו. אלו רק היו לו חלונות, היה מבין, היה מרגיש.
 אך פאו יש מקום להזהר! לפעמים, במקום לטפס ולהתאמץ, יוצרים את המדרגות עצמן מפני-אדם, עולים עליהם כדי להתגדל, רומסים אותם כדי שיעריכו אותם יותר, מנמיכים את החבר כדי שראשם יבצבצ מעל.
 הם משקרים לסביבה - אך גם לעצמם.
 אם תרצה ותתאמץ, אם תשקיע ותעמל - אתה תגיע לראש המגדל, גם בלי שאף אחד ירגיש שדחפת אותו, שדרכת עליו. "מי יעלה בהר ה'..."
 טפוס נעים!...

פבר בנערותו נודע שמו של גאון ישראל, רבי עקיבא איגר זצ"ל, לשם ולתהלה. שמע כשרונותיו הנדונים הגיע לרבים מלמדני הסביבה אשר השתוקקו לפגשו ולעמוד על יכולותיו מקרוב.
 בהגיעו לפרקו לקחו לבתו אחד הנגידים הגדולים, אשר הבטיח להחזיקו ולתמוכו.
 מספרים, כי בתקופת הארוסין התארח החתן הצעיר, בבית חותנו העשיר. בסקרנותם, התאספו רבים מאנשי המקום, הקיפאהו והרעיפו עליו קשיות מסבכות, תוך שהם מצפים לתשובותיו העמקות.
 אך רבי עקיבא איגר - פאלם לא יפתח פיו. שותק, השתאו הלומדים: "הזה החתן המהלל שכה שבחוהו?!"
 גם החותן העשיר התאכזב ולא ידע את נפשו מרב בושה.
 לאחר יומים בלבד, נכנס רבי עקיבא איגר לבית המדרש, נגש אל חברי הלומדים ואחת לאחת, פצח את כל הקשיות.
 כצפוי, התדהמה מגאונותו וחרפותו - לא ידעה גבול.
 לאחר מכן שאלו חותנו בפליאה: "מדוע המתנת יומים עם תשובותיך היפות?"
 תשובתו הפליאה אותו לא פחות.
 "לקני יומים, הגיע לעיר חתן אחר, מכשר מאד, שמו לתפארת ולתהלה. בנדאי חותנו התפאר בו והתכבד בו.
 אם הייתי עונה אז על הקשיות, הייתי מאפיל על גאונותו; היו מתפעלים מפני ולא ממנו.
 בנדאי היה נגרם צער לחתנו, לחתנו, ולכל המשפחה החשובה."

מתלמידי יותר מכולם

חב"ו אלהים, גאון פן אמונה היה אחד
 מאתים למאשים ראשי סנהדרות, גאון אס
 קיח
 אקשה, אם פן איך היה מנקה מהאם, ולא יאכז
 אחריהם, מאחר גדולים פחותו מניינים אשם?
 אהתשאה: תתמלן מי הולך אשם, ראשם פדנתו
 לאהירם! אשם פלחז, עשאות וחטא פגדס
 (התלמיד יוסי רבינוביץ נ"י, ביתר עילית)

בשמחה תמיד

אלהים: "אשם, איפה גרד מהארים, גאון אפון
 עולאית
 אשם: "אלהים, אפון, עולאית לא קיח, מי הארים...?"
 (התלמיד ש. גולומבו נ"י)

מצוות
"מצוות
וזכרים"
יוצא לדור!

בימים אלו מחלקים בסניפים את פרטיסיות הנחשט. פרטיסיות אלו הן פרטיסיות ראשונות מתוך סדרת פרטיסיות מיוחדות.

שימו לב:

השתתפות בשעור או בלי שיש - מזכה בחתימת האברך. לא נתן להחתיים יותר משתי חתימות בשבוע.

פרטיסית נחשט מלאה **מזכה מיד בפרטיסית פסח.**

לפרטיסית הפסח ילדה שי קטן אה מיוחד: פרטיס גרד מפתיע...

וזה לא הכל. פרטיסיה מלאה שתעבר בשלמותה לרפז הסניף. **תכנס להגרלה על פרס יקר ערך**, שתערה א"ה במשרדי הארגון. הפרס יחשוף בהמשך.

מיתר לציו ולחגיגה: שמרו על הפרטיסיה, וכמוכן - דאגו לכתב עליה את שמכם באפן קריא וברור.

תלמידים רבים שואלים:

מה לעשות עם הפרטיסיות הישנות?

או נכון, שפרטיסיות אלו כבר השתתפו בהגרלות בסניפים השונים. אך כפי שרמזנו בעבר, מלבד ההגרלות ינתנו מתנות שיי לתלמידים שצברו 7 פרטיסיות.

ובכן, תלמיד שצבר 7 פרטיסיות, נא להדק אותן במהדק סכות, ולהגישן לרפז הסניף. לאחר שישאו למשרדי הארגון כלל הפרטיסיות נחל בעז"ה בחלוקת הפרסים.

הנגיעה הקטנה בבסיס הידישקייט

ספורו של קנח הוא ספור מקלא ממפה וכמה פנים. בראשית אין לשכת כי מדבר בענק שבענקים, מבחיני דור דעה, בן לשבט המבחר, בעל רוח הקדש שראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, ומי שהיתה לו השפעה על מאתים וחמשים ראשי סנהדראות. ומקבל בשם מרן האריז"ל שהפסוק "צדיק פתמו יפרח", סופי תבותיו: קנח, לפי שהיה צדיק ועוד יפרח לעתיד לבוא. סוף דבר, מדבר באדם גדול מאד.

ובהיננו את גדלת קנח ורוממותו, מתעצמות הקשיה עשרת מונים: וקנח שפקח הנה, מה ראה לשטות אז? הרי אין צורך בפקחות גדולה מדי כדי להבין שאין לצאת נגד מי שהוציא את כלל ישראל ממצרים, הנהיגם במדבר, הראם אותות ומופתים ולמעלה מאת - הבורא יתברך עצמו מגיעו בעב הענו, מדבר בו פה אל פה, ומבטיחו: "וגם בה יאמינו לעולם". היתכן פה להכחיש את החי? כיצד זה נסתמאו עיניו מראות את הדברים הבהירים כהויות?

כמדומה, שהדבר פשוט וברור, שקנח לא התפנן לחלק על הקדוש ברוך הוא בעצמו. הוא לא היה טפש גמור להתמודד מול הבורא שאת כחו וגבורתו הראה לעולם אך

לא מכבר. ללא כל פקפוק, היתה לו הצדקה פלשה לפחלקת הגדולה שעורר, והיא הנחתו. אחרת, אי אפשר להבין עד עולם את ההעזה שהיתה לו.

השאלה היא רק, איזה מין הצדקה היתה יכולה להיות לו, פאשר כל הפתונים מדברים בעד עצמם ומכריזים בקול גדול את צדקתו של משה וטענתו שלו?

התשובה היא: "עינו הטעתו", היתה לו נגיעה. הוא נתקנא בנשיאותו של אל יצפן בן עזריאל. והקנאה הזאת הובילה אותו לשורה של הנחות ומסקנות שגויות, ולכל ארה מסכת העויתים הזו היה משכנע בצדקת דרכו ובכוכנות שיטתו, עד כדי שההיו לעמד כנגד משה ונגד הקדוש ברוך הוא, ואף גיס לצדו כל פה הרפה נשיאי עדה קריאי מועד ואנשי שם.

כי הנגיעה האישית המצפנת עמוק בתוך התת מודע של הרצון שלנו, בכחה להסיט את דרכנו, לסלף את פקחותנו ולהוביל אותנו אל עומק השאול. אז הסבה שנצטוינו כל פה באמונת חכמים ודבקות בצוי התורה. עלינו להתבטל כליל בפני צוי השם ודעת תורתו, שחלילה לא נפעל על פי צו הרגש המסתר שלנו, כי אפשר להגיע על ידי פה למחוזות רחוקים שלא שערם אבותינו מעולם...

ק'שננתם

0-733-744-755

הקו לתלמיד "ושננתם לבניך"

הזוכה בהגרלה: בנימין וסלובסקי נ"י בית שמש

חידת השבוע

איזו ארץ מתארת בפרשה זו כ"ארץ זבת חלב ודבש"?

פרתון החידה מגיליו חג השבועות

ששה שמות ליום זה. 4. מפרשים בתורה 2-1 מפי חז"ל. מהם? מן התורה: 1. **חג השבועות** - כמו שנאמר (דברים טו י'): "ועשית חג שבועות לה' אלקיך". 2. **חג הבכורים** - כמו שנאמר (פסדקר כח כו): "וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה". 3. **חג הקציר** - כמו שנאמר (שמות כג טו): "וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה". 4. **יום הקהל** - כמו שנאמר (דברים טו י'): "זמנו ה' אלי את שני לוחות האבנים, כתבים באצבע אלקים, ועליהם ככל-הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל". מפי חז"ל: 1. עצרת 2. חג סגן תורתנו

"שהשמחה במעונו"

ברכת

חזלא טבא ודאי יאה

נשבר קטיה ייזנו רענו איש המעש והחון נקים עולה של תורה המוחך הדגול אשר ברכה שרחה בטעשה ידו ראש וראשון לכל דבר שבקדושה

ה"ה הרב החשוב

ר' יצחק גוטליב שליט"א ראש ושותף - ביהר עילית איש אשר רוח בו

לרגל אשר בחסדי חנו האלקים בן זכר נ"י נברס נאחזל שיוכה לגדלו לחנה לחופה ולמעשים טובים בתוך שאר ידח

ארגון ושנתם לבניך התנהלה האברכים התלמידים

הפטרה פרשת קרח

"וישלח יהושע"

המאור שבתורה

מעט מן האור דוטה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת ג' תמוז התשע"ח

י-ם	19:31	20:23	21:19
ת"א	19:29	20:20	21:16
חיפה	19:32	20:24	21:20
ב"ש	19:29	20:20	21:16

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

פעם סעד חסיד על שולחנו של האר"י זצ"ל. הבחין בעל הבית שאורחו מתקשה להזיז את ידו ושאלו לפשר הדבר. ספר החסיד כי כבר זמן רב **כתפו כואבת לו** מאוד, למרות שלא קיבל מכה. התבונן האר"י הקדוש בפניו ואמר לו: "רואה אני בך שאינך מקפיד מספיק בנטילת מים אחרונים. אתה מפסיק בין מים אחרונים בברכת המזון".

אמר האורח: "אכן, אך קיים היתר למעשי. **חזיל אמרו** שלשה שאכלו על שולחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו מזובחי מתים". לכן אני נוהג ללמוד פרק משניות לפני ברכת המזון כדי שיאמרו דברי תורה על שולחני". ענה האר"י: "בכל זאת **הכאבים** מכתפך נגרמים מהפסק זה כי חז"ל אמרו: "תכף לנטילה – ברכה". והעובר על "תכף" לוקה ב"כתף".

ה' צילן - כמו שהצל מחקה את האדם, כך השם יתברך מחקה את האדם לעשות כמעשהו, מידה כנגד מידה.

פעם עבר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל תאונה ונפגע בידו. הוא נזקק בטיפול רפואי ממושך ודרשו ממנו כסף רב. אמנם יכול היה לקבל **הנחה גדולה** אם יעלים את גבוה משכורתו, כפי שעשו בנוכחותו אנשים רבים שבאו למרפאה, אבל לרגע לא עלה על דעתו לסטות מן האמת. בחסדי ה', חלפו הכאבים מיד לאחר הטיפול הראשון, ואמרו כי בזכות **מידת האמת** לא היה צריך להמשיך בטיפולים ולא לשלם בעדם.

'קדושה' נקנה רק ברצון ולא בכפייה ולפי זה, שואל רבינו **האור החיים הקדוש** מדוע 'כהן' שאינו מתנהג בדיני כהונה כופים אותו, למשל כהן שנשא אשה גרושה, שהיא אסורה לו, כופים אותו בעל כרחו לגרש אותה, ולכאורה **וה נוגד** את הכלל שאין כופים את האדם להיות קדוש?? ומתריך, שיש הבדל מהו מטרת הכפייה, שאם הענין 'להמשיך את הקדושה' לאדם שאינו קדוש, אי אפשר בכפייה, אבל אם הענין, שאדם שהוא כבר קדוש 'לא יאבד את קדושתו', **וה מועיל גם בכפייה**. ובוזה מפרש את הפסוק 'קדושתו' - שדרשו חכמינו מפסוק זה שכופים אותו לגרש אשתו גרושה, 'קדוש יהיה לך' כי הוא כבר נתקדש מקודם, **ולכן מותר** לכפותו כדי שלא יאבד קדושתו.

גם בשבתו בארץ ישראל לא פסק רבי **יחיא אלשיך** זצוק"ל מתלמודו, והיה עוסק בתורה התמדה גדולה ביגיעה ובדבקות. כל מנהגי ומסורות בני **תימן** היו אצורים במוחו – לבד מידיעותיו העמוקות והרחבות בכל מכמני התורה הקדושה.

למחייתו התעסק כגבאי עבור הישיבות, כאשר לוקח הוא רק **אחוז קטן לפרנסתו**, ולא כמקובל היום. עבודה זו גזלה רבות מזמנו, ועל כן התפטר מכך וחזר לישב בביתו לעסוק בתורה.

לע"נ רחל (רשל) בת קלרה אלבו

זהיר מאוד היה הרב **בן ציון אבא שאול** זצוק"ל בכבוד אביו ואמו, ושרת אותם באהבה ובשמחה, והיה משתדל בכל כוחו לעשות רצונם ולחלוק להם כבוד רב. בהיותו בבית הכנסת, על אף שהיה **שקוע ומורנו בתפילה**, בכל פעם שאביו עבר, תכף היה רבנו קם מלא קומתו ועומד מלא עיניו, וכך חזר הדבר על עצמו פעמים רבות באותה תפילה. **חדד ונוהר** היה לכבודו בכל דקדוקי ההלכה. אף בכבוד אמו נזהר מאוד.

העיד על עצמו, שלא הזדמן שאמו ביקשה ממנו שיעשה דבר עבורה, כי מיד כשהבין שיש לעשות בשבילה – היה עושה **לגודל דקדוקו במצוה יקרה זו**, שהיא חמורה שבחמורות, כלשון הירושלמי התבטא פעם, כי אם אביו או אמו היו אומרים לו לעמוד כל הלילה, וזה יגרום להם שמחה היה עושה זאת בשמחה רבה.

העין רואה את מה שמזכיר בפניה להיראות

לרצות, זו כבר התקדמות לקראת משהו.

מוטב לו לאדם לפרנס את משפחתו אמנם בכבוד, אך לא לרדוף אחר **לוקסוס ומותרות** ולא ללכת בגדולות ונפלאות ממנו כי כבר כל העולם יודע אחר הניסיון רב מאוד כי "איהו העשיר השמח בחלקו" (אבות ד'). ובמקום לטרוח ולעמול בזיעת אפיו אחר **רדיפת הממון והעושר**,

ישקיע בחיי עולם, משהו שישאר עמו בעתיד, הלא המה התורה והמצוות. ישמע חכם ויוסיף לקח

עץ שתול על פלגי מים, זהו בעל תשובה הבוכה על עוונותיו, הוא יכול להיות באמת שתול ונטוע היטב בקדושה.

כאשר הנשיאות הוצעה לרבי **אלעזר בן עזריה**, הוא ביקש להימלך **תחילה באשתו**, ובלשון הגמרא "איזיל ואימליך בדביתהו". תלמידי **הבעש"ט** פירשו, 'איזיל ואמליך' מלשון מלוכה, שרבי אלעזר בן עזריה אמר, כי כדי להיות מנהיג על העם, יש תחילה להיות **מנהיג בבית**, להנהיגם בדרך הטוב והישר, ואם הצליח בביתו, ינהיג גם את העם.

נקודה למחשבה

אחד פוגש את החבר שלו אומר לו, שמע עשה לי טובה **יש לי שני חמורים** ואני לא מסתדר איתם בעבודה, אני לא יודע איך לחלק ביניהם את העבודה כי הם זהים. אומר לו - מה הבעיה תקצץ לחמור אחד **את הזנב** ויהיה לך חמור עם זנב שלם וחמור קצוץ זנב. טוב, פוגש אותו אחרי שלושה ימים, שואל אותו - נו, הכל בסדר עכשיו? עונה לו בעל החמורים - שמע ביום הראשון היה נהדר, ביום השני גם. אבל ביום השלישי מעשה שטן, עברנו ליד מקום בירושלים הייתה שם גדר תיל עוד ממלחמת השחרור, הזנב של החמור השלם נתפס בגדר תיל ונחתך בדיוק כמו השני, אני לא יודע מה לעשות? **תציל אותי**.

אומר לו - שמע, קצץ לחמור אחד **חתיכה מהאוזן** ויהיה לך חמור עם אוזניים שלמות וחמור אחד קצוץ אוזן. אומר לו בעל החמורים תודה והולך. אחרי כמה זמן פוגש אותו ושואל אותו - נו, אתה מסתדר עם החמורים? עונה לו בעל החמורים - לא תאמין הכל היה בסדר, עד שעברנו שוב ליד אותה גדר תיל והפעם הגדר תפשה את האוזן של החמור השלם **ועכשיו שניהם** קצוצי אוזניים לא יודע מה לעשות? תציל אותי. אומר לו החבר שלו - שמע יש לך מטר בבית? עונה לו - כן. אומר לו - לך תמדוד את הגובה של החמורים, אין בעולם שני חמורים באותו גובה.

טוב, אחרי איזה שבועיים רואה אותו בעל החמורים מרחוק, רץ אליו, מחבק אותו ומודה לו - מה קרה? מדדת? - כן, אומר לו בעל החמורים, **באמת צדקת!** החמור הלבן גבוה יותר מהחמור השחור בעשרה סנטימטר.

לפעמים הכל כל כך פשוט הוא הכי טוב אדם מטריד את עצמו **בכל מיני מחשבות ומצטער על לא כלום** (העורך).

שים לב להרגליך - שכן הם נהיים לאופי

יהודי אחד בא לפני בעל **חידושי הרי"ם** זצ"ל ושה לו בצער רב כי רופאיו הודיעו לו **שראייתו** הולכת ונחלשת וסופו להגיע לידי עיוורון. אמר לו החידושי הרי"ם: לך ולמד מסכת אחת אשר לכשתעבור ח"ו תוכל לשננה בעל פה הלך הלה ולמד **מסכת תענית**.

חזר אל החידושי הרי"ם וסיפר לו זאת. גער בו החידושי הרי"ם: מה עשית?! נתתי לך ברכה שלא תתעורר עד שתלמד את המסכת הזו עליך ללמוד **מסכת בבא בתרא** שהיא ארוכה פי כמה וכמה....

אחד הביטוים לעבודת צוות הוא אי יצירת אורה של "אני רוצה **שהבית יתנהל** דווקא בצורה הזו" אין להעלות על הדעת אפשרות שאחד מבני הזוג יקום ויאמר **שהוא רוצה** שדווקא כך, ולא אחרת, יתנהלו חייהם המשותפים, אלה הם דיבורים פסולים.

חבק חזק, פרגן ברוחב לב, חייך חיון רחב ואהוב בלי גבול!

האוצר הגדול ביותר - לדעת לנצל את ימי הנעורים

בלום שבת ראה **המגיד מדובנא** את אחד המשכילים כשהוא מטייל להנאתו ברחובה של ברלין ומעשן סיגריה. פנה אליו ושאלו בניעימת רוך: "כפי הנראה שכחת, בני, ששבת היום?" "לא, רבי" העיז הלה פניו, אני אוהב **להגיד את האמת**, ידוע לי היטב שהיום שבת וכי העישון בשבת הוא איסור תורה ובכל זאת אני מעשן".

"אוהב אמת שכמוך - השיב לו המגיד - **ראוי לו** שיהיה בעולם האמת, ומה מעשיך איפוא בעולם השקר?..."

סיפר הרה"ג רבי **משה ליבקה** שאף לפני ארבעים וחמש שנה בזמן עלייתו של ראש הישיבה **הגרח"ב שיינברג** זצ"ל לארץ, בערך בשנת תשכ"ו - שלא היו מגיעים בחורים מישיבות נוספות כדי לראות ולשמוע את דברי ראש הישיבה בשיעור זה ולהשתתף **בריתחא דאורייתא** שהתעוררה שם בין השומעים. באחד ההזדמנויות כתב לו אחד התלמידים, את קבלותי בניעילה שביום הכיפורים.

הביא מגדולי בעלי המוסר שניקר גדול בניעילה הוא **בקבלה אמיתית** לאחר זמן פגשתי אותו, והעיר לי שהקבלות באותה שעה צריכים להיות בעיקר בענין מידות.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

אחד מגיע לבית של קמזן. הקמזן מציע לו קפה. הקמזן: "כמה כפיות סוכר לשים לך?" האורח: "בבית אני לוקח בד"כ אחת, אבל הפעם אקח שלוש." ואומר: "הקמזן שם לו כפית סוכר אחת תרגיש כמו בבית."

כל העלונים: hamaor.net המאור שבתורה - אבות ובנים

בסוף ימיו סבל הגאון רבי **אליהו מאיר פיבלזון** זצ"ל ממחלה קשה, בימיו האחרונים החמיר מצבו מאוד, והוא שכב על ערש דוי חולה ותשוש. ואז שמע מן החדר הסמוך קול **אשה אלמנה** שבאה לביתו לבקש מכתב המלצה להכנסת כלה לבתה. בשארית כוחותיו קם וכתב את המכתב.

לבני המשפחה הדואגת הסביר, כי אומללה זו אינה יודעת את מצבו, והיא **עלולה לחשוב** שהוא נושא פנים לעשרים ומשתמש מלטפל בנינייה, לכן הוא מתאמץ לכתוב.

חיוך אחד יכול ליצור חברות, מילה אחת יכולה לפייס מריבה

לקח קרח (טז, א) כתב רש"י: "פרשה זו יפה נדרשת במדרש הנחומא, מדרשים רבים מובאים בעניין קרח. וטעם הדבר - אומר ה"בן איש חי" בדרושים - לפי שפרשת קרח מדברת על ענין המחלוקת, ובכל דור ודור נמצאים בעלי מחלוקת. ונקט בדוקא לשון הווה - "נדרשת", כיון שעבירה זו נשארה עד היום הזה, וכמו שרמזו זאת בפסוק **"ובני קרח לא מתו"** ויש שביארו בכוונת רש"י, שאין פשט והבנה במחלוקת זו אלא רק דרש, שכן על פי השכל הפשוט והישר, לא ברור מדוע ירצה אדם אשר יש לו הכל, להביא עצמו ואת הסובבים אותו לאבדון...

בדרך בדיחותא מספרים על דרשן אחד שהיה בקי גדול בדרשות פרשת קרח, שמע את כל המעשיות ולמד היטב את המדרשים, אולם הידע שלו התחיל והסתיים בפרשה זו. יותר מכך לא ידע מאומה. בזמנם היו הדרשנים דורשים, וכל האנשים הבאים לשמוע את הדרשה נהגו לתת סכום מסוים לדרשן, אשר ממנו היתה פרנסתו. הדרשן היה הולך מעיירה לעיירה, דורש את דרשתו ומרוויח פרוטות אחדות שמהן התפרנס. כאשר הגיעה פרשת קרח, הדרשן דגן התעורר לתחייה. הוא דרש נפלא, והאנשים הנהנים גמלו לו בעין יפה. בשבת שלאחר מכן וגם בשבת אחר כך עדיין היה ריחו של קרח מרחף באוויר, ודרשנו מצא דרך לקשר אותו לעניין והרוויח יפה. הבעיה התעוררה, כאשר הקהל שנהנה מן הדרשות הקודמות החליט להזמין אותו לדרוש כמה הודשים לאחר מכן. הדרשן כמוהו לא רצה להחמיץ הזדמנויות, אך מה יעשה? מה כבר ביכולתו לדרוש?!

לקח האיש את המגבעת שלו והניחה במקום מוסתר - על כסא שעמד בעד. כאשר הגיע זמנו לדרוש קם ממקומו והחל לחפש את המגבעת כדי להניחה על ראשו. חיפש פה וחיפש שם, אך המגבעת איננה. "היכן המגבעת שלי?" - שאל האיש בקול - "לפני זמן מה היתה מונחת אצלי וזכעת איננה, נבלעה כמו קרח ועדתה באדמה!..." ואם כבר הזכרנו את קרח, מורי ורבותי, נדרוש עליו מעט... וכך פתח ודרש את אחת מדרשותיו על פרשת קרח באזני הקהל המתמוגג...

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

(לעוק סדרת הספרים תפארה, "משכני אחרית" מאת הר"ם - תמוז ס"ג).

טעויות אפשר למחוק.. אבל שהמחק ניגמר ליפני העיפרון.. סימן שהגזמת!

בעת הבר מצוה של הרה"ק רבי **ישראל מדוּזין** זיע"א פנה אחד הרבנים החשובים שהשתתפו בשמחה, אל חתן הבר מצוה ושאל: "כיצד הצלחת לעמוד עד היום מול היצר הרע, **כשעדיין** לא בא לעזרתך יצר הטוב?" השיב הנער: "בכל פעם כשהיה מגיע היצר להסית אותי הייתי עונה לו **תשובה ניצחת** אמרתי לו כי לפי ההלכה אסור לדיין לשמוע את דבריו של אחד מבעלי הדין לפני שיבוא בעל הדין השני..."

רשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

לפעמים נראה לאדם כי מחשבות בני אדם, מעשיהם והתייחסותם כלפיו הם **שגורמים** לכל הרפתקאותיו ומאורעותיו ולשינויים בחייו. ולא היא, אלא הכל מה את' יתברך ואף אם **יחשבו עליו** רעה אין זו אלא טובה,

כי ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים עמו ואף אחד לא יוכל להזיק לו.

אחד עצר לתקן פנצ'ר באמצע הכביש ודרס אותו מכבש ששיפץ את הכביש. על המצבה שלו כתבו: "כאן ניטמן הישר באדם..."

איש אחד עלה לאוטובוס אבל לא היה לו כסף לשלם לנהג, לכן הוא נתן לו ביצה. למחרת עלה בשנית עם ביצה ומסר אותה לנהג, וכך היה כל השבוע. יום אחד הוא עלה כשבידו תרנגולת, וחלף על פני הנהג מבלי לשלם. "תסלח לי", שואל הנהג, "מה זה?" האיש משיב לו, "זה חופשי חודשי..."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן איילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולוה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזריה, שולמית חיה בת אסתר, סעדיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בונגיס, יעקב בן טטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבב, אוסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי, אלבר בן קלרה **מרת הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

{ אז נדברו }

פרשת קורח תשע"ח | גליון מספר: 381 | לסדר: "אני חלקך ונחלתך"

צעיר יקר... תנצל... עוד רגע אתה מפסיד את הגירסא דינקותא...

היום יש שיטה חדשה בגיוס תרומות... שיטה שהוכיחה את עצמה וכולם עושים אותה... מגיעים כמה מיליונים ומתחייבים על תאריך מסוים של גיוס תרומות!!! שעל כל שקל שכלל הציבור יאסוף... הם יתרמו שקל כנגדם... או שתי שקל או שלוש... הכל לפי העניין!!! וזה באמת יוצר גירוי ומוטיבציה... כי ברגע שאני יודע שה-50 שקל שלי זה שווה מאה שקל... אז זה כבר נותן לי חשק לתת אולי 100 שקל... כי אז זה יהיה שווה מאתים שקל... וכן הלאה וכן הלאה... ובכן: בחור יקר!!!! שתדע לך שהשיטה הזו היא לא שיטה חדשה... היא ישנה נושנה... לשיטה הזו קוראים גירסא דינקותא!!! הקב"ה נותן תאריך מסוים!! תקופה מסוימת בחיים... שיש בה בונוס מיוחד... כל דף גמרא שאתה לומד בתור צעיר... זה שווה 4 דפי גמרא בגיל מבוגר... זה בדוק ומנוסה!!! אין על גירסא דינקותא!!! אביי מבכה בסוגיה של "כבתה אין זקוק לה" על סברא שהוא שמע אותה עכשיו... ש... חבל... אם הייתי זכאי הייתי שומע אותה בתור צעיר... והגמ' שואלת: למאי נפקא מינה??? עונה הגמ': לגירסא דינקותא!! כתוב כאן: שגירסא דינקותא זה לא רק וורטים ולא רק המלצות... אלא יש בזה בחינה של נפקא מינה!!!! זה מאוד מאוד משנה... אז כמו שאתה רואה היום את כל קהילות הקודש שמתגייסים למען המוסדות ויום בהיר אחד הם נעמדים ואוספים כסף עם כל העוצמה ועם כל המוטיבציה... למה??? יש לנו זמן קצוב!!! יש לנו עשרים וארבע שעות בסך הכל לאסוף כסף... שכל שקל מוכפל פי שתיים או פי ארבע...

להצטרפות לרשימת
התפוצה במייל,
להערות והארות:
a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות הגליון:

נכון שהם עובדים קשה?? נכון שהם בלחץ?? אז זהו!!! תלמד מהם... גם לך יש מה להיכנס לדריכות... אתה עדיין צעיר... כל דף גמרא שאתה לומד היום זה נבלע בך... הרי הוא שווה כמה וכמה פעמים בגיל יותר מבוגר... ואתה יודע מה??? יותר ממה שזה נכון בלימוד ובדפי גמ'... זה עוד יותר נכון בעוד כמה וכמה נושאים!!! לדוגמא: אתה יודע מה זה להתחיל לוותר לשני בגיל שלושים?? יש לך מושג מה זה להפסיק להיות אנוכי בגיל ארבעים?? אוה אוה... שלא תדע...

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשרא:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

אין לך מושג כמה זה קשה!!! בגיל כזה יש לך כבר עסק עם עץ עבה!!! גזע רחב ממדים!!! ולהכניע את המידות ולהתכופף בכזה גיל זה הרבה הרבה יותר קשה מלעשות את זה בגיל שלך... אני אתן לך דוגמא אישית: אני בתור בחור עשיתי טעות... לקחתי הלוואה... ונפילתי בכמה אלפי שקלים... וזהו!!! מאז הבנתי עניין וקבלתי פיק ברכיים מכל המושג של הלוואות ומשחקים עם כסף... והיום אני לא מפסיק להודות לקב"ה על הנפילה הכספית הזו... אתה יודע למה??? כי אם לא הייתי מבין עניין בתור בחור לאחר שנפילתי בכמה אלפי שקלים האלו... הייתי ממשיך לעשות שטויות בענייני כספים בתור מבוגר... וכשמבוגר נופל בענייני כספים... זה לא בכמה אלפי שקלים אלא בכמה מאות אלפי שקלים... על זה נאמר: גירסא דינקותא!!! הכמה אלפי שקלים שהבנתי מהם עניין בגיל 19... היו במקום נפילה של מאות אלפי שקלים...

על אותו משקל: לכל בחור יש כל מיני טעויות טקטיקות ותקשורתיות עם החברותא ועם החברי חדר... זה נורמלי... זה קורה לכל אחד... אבל אחרי שזה כבר קרה!!! אל תהיה פראייער... **תפיק משם לקחים להמשך החיים!!!** כי אל תשכח... חברים אפשר להחליף... חברותא אפשר גם להחליף... אבל יום אחד אתה תתחתן... ושם זה כבר בנין קבע!!! שם לא מומלץ להחליף... אז בשביל זה הקב"ה נתן לך מתנה ואת כל הסטאז' בענייני תקשורת אתה עובר על החברים... העיקר שכשתגיע לחיי נישואין... תגיע עמוס לקחים... מתוך רגישות והבנה לזולת... ואם זה באמת מה שיקרה... על זה נאמר: גירסא דינקותא!!! על כל כססוך ואי הבנה עם חברותא שמתחלף כמו גרביים... חסכת תסכולים בחיי הנישואין לטווח של כל החיים... אבל בתנאי שתגיע באמת עם נכונות לגירסא דינקותא!!! תגיע עם נכונות ללמוד!!! זו טעות מאוד גדולה שיש לבחורים...

בחורים חושבים שללמוד יושבים ולומדים רק מול הסטנדר והגמ'... אבל תתפלא לשמוע!!! שחלק גדול גדול מהלימוד שלנו זה ללמוד לקח!!! כן... אין אדם עומד על דברי תורה א"כ נכשל בהם... וחשוב לדעת את זה!!! לפעמים אתה מתוסכל מכל מיני תקרים שקורים לך... מכל מיני הסתבכויות שקורות לך... ואתה לא יכול לדעת!!! יתכן שאם רק תפנים ותלמד לקח מהנפילות האלו... יצא למפרע שעשית שטייגן גדול מאוד מאוד!!! כן... בפרט בגיל הבחרות... אתה באופן טבעי מושפע מכל דבר ולומד מכל דבר לטוב ולמוטב... בחור חושב שאם יש לו חברים לא טובים... אז מה הבעיה בזה??? ביטול תורה!!! לא!!! זה לא רק זה!!! בדיק כמו שכשאתה יושב בסדר א' מול הגמ' אתה לומד... אז גם כשיש לך עסק עם חברים לא כ"כ אידיאליים... אתה גם שם לומד!!! בלי לשים לב אתה לומד מהם צורת התנהגות... אתה לומד מהם סולם עדיפויות מעוות... זה לא רק שאתה מתבטל איתם ולא לומד!!! אלא אדרבה... אתה כן לומד!!! אתה לומד מהם דברים לא טובים!!! וחבל... לא נותר לך בחור יקר אלא נצל את כל ההוי שלך בתור בחור וללמוד!!! ללמוד לקח... מצד אחד לחטוף עוד דף גמרא שכעת נבלע בך הרבה יותר עמוק מאשר בעתיד... להשקיע בעוד סברא ישרה שמיישרת אותך הרבה יותר בקלות מאשר אם תרצה להתיישר בעתיד... אבל במקביל: זכור תזכור!!! שללמוד אתה יכול וצריך ללמוד מכל מיני דברים... מכל מה שמסתובב סביבך... ויש!!! יש הרבה מה ללמוד!!! יש לי הרבה דמויות חיוביות וגם שליליות מהגירסא דינקותא שעומדים לי כל הזמן מול העיניים... יש לי דמות של יהודי קדוש או אדם גדול מאוד שהתקרבותי אליו והדמות שלו כל הזמן מחייבת אותי... ולחילופין יש לי כמה דמויות של חרפפנים שאת הפנים שלהם הכרתי רק ברקע של הכרית... והדמויות האלו עד היום מקפיצות אותי מהמיטה כל בוקר... תלמד תלמד!!!! **תנצל!!!!** אין כמו גירסא דינקותא!!! **בדוק!!!!**

ציפוי למזבח או זהירות מהמזבח??

בפרשת השבוע - קורח, הקב"ה מצוה את משה לקחת את כל המחנות של המאיתים חמישים איש שהקריבו קטורת... שיעשו מזה רקועי פחים ציפוי למזבח... ולמה???

זכרון לבני ישראל למען אשר לא יקרב איש זר וכו'...

נשאלת השאלה: האם המטרה היא זכרון ואת לבני ישראל... אז בשביל מה צריך **מאתים חמישים** רקועי פחים? מספיק אחד או שתיים... אבל לקחת 250 מחנות!!! ואת כככולם לעשות ציפוי למזבח ורק בשביל אות זכרון???

מה התשובה על דרך הפשט:

שיש עוד סיבה!!! יש עוד סיבה שמוזכרת בתורה למה לעשות אותם ורקועי פחים ציפוי למזבח... "כי הקריבום לפני ה' ויקדשו"!!! סוף סוף המחנות האלו התקדשו בקדושת המזבח... אז בלאו הכי מקומם במזבח... אבל שישמשו גם בתור זכרון לבני ישראל...

אתה יודע מה העומק שטמון פה??

אותם מאיתים חמישים ראשי סנהדראות שהקריבו את הקטורת הזו... אמנם הם חטאו ונענשו... אבל אחרי הכל היה להם השתוקקות אמיתית להתקרב לה'!! כל אחד מהם בפני עצמו כסף וכמה והשתוקק להתקרב לה'...

אי אפשר לזלזל באש קודש הזו!!! לכן גם אחרי שהם חטאו בזה... אבל עדיין המחנות שלהם מקומם במזבח!!!

הרגש קודש שלהם עולה כליל לריח ניחוח אשה לה' במזבח אבל!!! מצטרף אליו תמרור אזהרה!!!!

כן... נכון... רקועי פחים ציפוי למזבח כי הקריבום לפני ה' ויקדשו... **אבל!!! עצור!!! זהירות!!!** זה שיש לך כיסופים גדולים... זה לא סתירה שצריך לשמור מרחק וצריך ליהדר שלא להתקרב יותר ממה שמותר... ולכן הריקועי פחים האלו משמשים תפקיד כפול... מצד אחד הם מעטרים את המזבח בנוי וריח ניחוח אשה לה' על רגשי קודש של אותם אנשים שכ"כ רצו להתקרב... אבל בד בבד יש בריקועים האלו זכרון לבני ישראל למען לא יקרב איש זר וגו'...

לא לחינם התורה כ"כ מקפידה על הגבולות הנוקשים שיש בכל מה שנוגע למקדש ולעבודת הקרבנות... **אתה יודע למה? כי זה כל ההתקודה של בית המקדש!!!**

תבין: מה כל ההבדל בין יהודי שמקריב קרבן לה' לבין גוי שמקריב בבמה?? הרי שניהם מקריבים לשמים??

כל ההבדל מתחיל ונגמר בנקודה אחת ויחידה:

גוי מחליט בשביל הרבש"ע מה רצונו... הגוי מעצב את רצון ה' לפי הערכים שלו... ואם בורא עולם אומר לו לא תרצח או לא תנאף וזה לא כ"כ מתאים לגוי... הגוי עושה סטופ!! ואומר לבורא עולם: עד כאן!! אני מחליט לבורא עולם מה הוא רוצה ולא הוא מחליט בשבילי... לכן הגוי בונה במה ומקריב מה שהוא רוצה ומתי והוא לא מוכן לקבל הוראות מהקב"ה מה הוא רוצה... **וזה בדיוק נקודת ההבדל בינו לבין היהודי**... היהודי אומר "נעשה ונשמע" היהודי שואל את הקב"ה: מה רצונך יתברך?? יהודי פותח את התורה ומתאים את עצמו לרצון ה'... ואם הקב"ה אומר: "את קרבני לחמי לאש" אז זה בדיוק מה שאני אתן לקב"ה... **וממילא!!!** בית המקדש החחייב להיות מוכתב ומשועבד לחוקי התורה מתחילה ועד סוף... ואם התורה אומרת והזר הקרב יומת... ומגיע עוזהו המלך משבט יהודה ומתעקש להקריב... באותו רגע נעו אמות הסיפים ולאורך שנים הרגע הזה נקרא בלשון הביאורים: **הרעש!!!** שנתים לפני הרעש וכו'... **כן... אנתנו רוצים להתבטא לפני הקב"ה**... רוצים להקריב למענו... ולתת לו עם כל הלב... אבל זה חייב להיות מתואם עם התורה מתחילה ועד הסוף!!! **זה כל נקודת היהודי!!!**

מה זה מחלוקת? ומה זה לא מחלוקת??

קרה לי פעם (יותר מפעם) שהגיע אלי מישוה ואמר לי בשם אחד מגדולי ישראל שכך וכך אני צריך לעשות... נבהלת... כי... אם באמת אותו גדול בישראל אמר אני מחויב לדבריו ואני אעשה זאת... אבל לא מיהרת!!! אמרתי לאותו יהודי: סליחה!! תוכיח לי!!! תוכיח לי שאותו גדול בישראל כך אמר לך להגיד לי... מה אעשה... אני צריך הוכחות...

אותו אחד התנפל עלי... איך אתה מעיז ככה לדבר... אתה כמו כל האלה שמזלזלים ברבנים ומטילים ספק בהוראות שלהם... אתה מאותם אלה שכל הזמן טוענים שעובדים על הרבנים... והם לא מתייחסים להוראות של גדולי ישראל... בקיצור: הטיח בי אש וגפרית...

יש לציין: שהייתי די תמים... **וכמעט!!!** כמעט קבלתי את התוכחה שלו... ואז בניסי ניסים נודע לי באקראי שהוא באמת רימה אותי... והוא בדה מלבו בשם גדולי ישראל מה שהוא רוצה...

אז כאן המקום לעשות סדר ולקלוט חילוק פשוט מאוד: יש הבדל בין המשפט: **עובדים על הרבנים!!!** לבין המשפט: **"עובדים עלינו"!!!** אתה מבין מה ההבדל בין שני המשפטים??

פשוט מאוד: אדם שאומר ש"עובדים על הרבנים..." זה אומר: **שהוא מודה** שהרבנים כך וכך הורו... אבל הוא טוען שיש לרבנים נתונים לא נכונים ורימו אותם וכו'. **וזה ביזוי תלמידי חכמים וגובל באפיקורסות!!!** כי האדם הזה הופך את הרבנים לתמימים שמרמים אותם... ואילו אותו לא רימו... הוא היותר חכם מהרבנים... וזה במילים אחרות: **מבזה תלמידי חכמים** והוא משחק עם העוה"ב שלו... (ויש את המעשה המפורסם מרן רבי עקיבא איגר זיע"א שהורה בעניין מסוים... ויצאה ריגון שרע"א הוא כבר זקן ומרמים אותו והוא כבר לא עומד מאחורי ההוראות שיוצאות מפיו... ורע"א הקפיד מאוד על המשפט הזה!!! והיו אנשים נענשו שם בעונשים חמורים בעקבות כך.) **אבל!!!** **יש משפט אחר:** כשמוגיע יהודי לא מוכר (ואין לי עדות אופי מספקת מגדולי ישראל שהם סמכו את ידיהם עליו ופיו כפיהם) ומתחיל להגיד לי שהרבנים כך וכך אמרו לו... סליחה: אולי אתה מרמה אותי??? אני לא אמרתי שמרמים את הרבנים... חלילה!! אני אומר שאתה אולי מרמה אותי!!! אם אני אדע ויתאמת לי שהמשפט הזה אכן יצא מפי קודשם של גדולי ישראל אני אציית לזה בהכנעה... אבל היא גופא: מי אמר שזה יצא מפיהם?? תוכיח לי!!!

את השאלה הזו זכותי המלאה לשאול!!! זכותי המלאה לדרוש ולתבוע מכל אחד שאומר לי דברים בשם גדולי ישראל... זכותי המלאה לדרוש ממנו פלומבא והוכחה מוצקת שאכן דברים אלו יצאו מפיהם של גדולי עולם... אדרבה. פתי מי שמאמין לכל אחד שמדבר בשם הגדולים...

אלא שכאן מתעוררת השאלה מפרשת השבוע: הרי מה כל הסיפור עם קורח?? קורח הרי בא והטיל ספק בזה בנאמנותו של משה רבינו... הוא טען שמשה בדאי חס ושולום!! ונשאלת השאלה: אם קורח באמת טען כזו טענה... כנראה שהוא באמת חשב כך עכ"פ בשלב זה!! אם כך... עד כמה שקורח באמת מגיע מנקודת הנחה שמשה רבינו רח"ל לא מדבר בשם ה'... אז בעצם... בעצם מה בכלל הטענה עליו?? **אתה מבין את השאלה שלי??**

זה כמו להבדיל אלפי הבדלות: אותו אחד שהגיע אלי ואמר לי משהו בשם גדולי ישראל... ואני לא האמנתי לו... נו... אז אני אתבע על זה שאני לא מציינת לגדולי ישראל? מה אעשה... זה לא שאני לא מציינת לגדולי ישראל... אלא אני לא מספיק משוכנע שהם באמת אמרו... אז להבדיל כמובן: עד כמה שקורח מגיע מנקודת הנחה שהוא לא מספיק השתכנע שמשה רבינו הוא שליח ה' והוא מדבר בשם ה'... אז מה הטענה עליו???

מה התשובה?? נכון!!! עקרונית (ב-לו יצויר) על זה אין טענות על קורח!!! עד כמה שקורח באמת שאל כאן שאלת בירור נקודתית וכנה שמשה יוכיח לו שהוא אכן מדבר בשם ה'... כל זמן שהשאלה מגיעה מהמקום הזה אין שום טענה על קורח... (אגב: **לגופו של עניין, זה לא נכון!!! כי אליבא דאמת לא היה לקורח זכות להטיל ספק בנבואת משה, כי נבואת משה כבר אומתה כמה וכמה פעמים לעיני כל ישראל כשהקב"ה נגלה אליו בהר סיני לעיני כל העם ונקרעתם ים סוף ועוד... כך שזה לא נכון לומר שהייתה לקורח טענה אמיתית כלפי נאמנותו של משה, דו"ק)** קורח אף שונה מכל דף גמרא ממוצע שהרגמ' עומדת ושואלת: **מנא הני מילי!!!** כן!!! בכל דף גמרא אתה יכול לפגוש את השאלה של קורח: **מנלן!!! מנא הני מילי!!!** הגמ' לא מקבלת בכל מחיר את דברי המשנה... הגמ' רוצה ותובעת הוכחות... והגמ' לא נרתעת מליצור מחלוקות במידה והיא לא משתכנעת... וזה מותר... זה בכלל מחלוקת לשם שמים...

רק מה?? איפה מתחיל החטא של המחלוקת של קורח??

בליצנות!!!! בהוצאת דברים מהקשרם!!! כאן **ורק כאן** מתחיל החטא ששמו **מחלוקת!!!** קורח מביא טליתות שכולם תכלת... ומתחיל לעשות צחוק וזלזול במה מה שמשה רבינו עשה ללויים וכו'... **מה זה??** מה הזלזול הזה קשור לבירור הנקודתי שלנו?? מה זה קשור לגופו של עניין?? **כאן התחילה המחלוקת!!! כאן התחיל החטא של קורח וכאן הוא בא על עונשו!!!**

ואת הנקודה הזו חשוב להבהיר... ולמה?? כי בסה"כ באופן עקרוני מחלוקת זה דבר נורמלי ושגרת... זכותי המלאה לחלוק עם כל מי שאני לא מסכים איתו... מה... אתה רוצה שאני אשתוק כמו דג... ואני אכופף את הראש לכל מי שרוצה להכתוב לי את החיים?? מה... אתה רוצה שכל נוכל שיבא וימציא לי בשם גדולי ישראל משה... אני צריך ללכת לפי החליל שלו?? ברור שלא!!! זכותי המלאה לחלוק עליו ולהגיד לו... אתה אומר שכך... תוכיח לי!!! מנלן? מנא הני מילי?? נו... אז איפה באמת מתחיל החטא האיום ונורא של מחלוקת???

בהוצאת דברים מהקשרם!!!!!! זו הנקודה!!! כאן זה מתחיל וכאן זה נגמר!!! אם יש לי ויכוח איתך... בין אם זה ויכוח נקודתי... בין אם זה ויכוח השקפתי... או אפילו ויכוח בנאמנות... כל זמן שהויכוח נשאר נקודתי מותר!!! מותר תמיד לעמוד ולהתווכח ולשאול כל שאלה שאלתית... **אבל שזה ישאר נקודתי!!!** שהויכוח ישאר נאמן לנקודת הויכוח הטהורה שלו!! אבל ברגע שזה מתחיל לחצות לפסים אישיים... לפסים של אופי וקהילה והמסתעף... כאן מתחילה מחלוקת!!! וזהירות!!! זה בדרך כלל קורה תוך דקות ספורות... שתדע!!!

יש גם כאלו אנשים שמשמשים עם המילה "מחלוקת" בשביל לסתום פיות ולדכא התנגדויות... מגיע בן אדם ומחליט איזה החלטה שרירותית... הוא קובע עובדות בשטח שהוא החליט שכך וכך יהיה... ומי שמעיז לפתוח את הפה ולא ללכת לגמרי לפי החליל שלו... אתה עושה מחלוקת!!! **אז זהו שלא!!!** מחלוקת אין הכוונה שצריך לכופף את הראש לכל אחד וללכת אחריו כצאן לטבח... זכותך לחלוק... זכותך להציג את העמדה שלך... אבל להיצמד לטענה הנקודתית בלי לחצות לנושאים אחרים... שאז!!! אז כנסת לסוגיית המחלוקת... ודו"ק. (אגב: בנושאים אלו יש שיקול אחר והוא שלא כדאי לריב. ויש עניין לחיות בשלום ואחווה ושווה לשלם על זה גם מחיר יקר. אבל זה כבר סוגיה אחרת... אני במאמר זה התמקדתי בנקודה של מחלוקת)

כל אחד מאיתנו ריאלי ותיאורטי, השאלה איפה?

מעשה שהיה כך היה... היה זה בחודש הראשון למלכותו של דריווש המד... המלך מאד אהב את דניאל איש חמודות... אבל השרים קינאו בו מאד ולא יכלו לסבול את הכבוד והערכה שהמלך רוחש לו... והם החליטו לתפור תיק לדניאל... הם רקמו נגדו מזימה מרושעת ומתוכננת עד פרטי פרטים... ויצאו לדרך... **ובכן:** הם ניגשו למלך דריווש עם הצעת חוק: אדוני המלך.. אתה כעת מלך חדש... והמלכות עדיין לא מספיק מבוססת.. ולעם חסרה ההכרה בממשלה הבלעדית של דריווש... לכן!!! אנחנו מציעים שהמלך יחוקק חוק זמני!!! **חוק לחדש ימים בלבד!!!** שבחודש הזה אסור להתפלל לאף אחד!!! כדי להחזיר לעם שיש לנו את המלך דריווש!!! שמי שיש לו משאלת לב שיפנה ישירות למלך... לא לעקוף אותו ולפנות לקב"ה... המלך שמע את ההצעה והוטב בעיניו... והוא באמת חוקק חוק ושלח לכל המדינות שבחודש הקרוב אסור להתפלל לאלוקים... ומי שיעבור על החוק ויתפלל ישלח לגוב האריות...

הם לקחו בחשבון שדניאל לא יוותר על התפילה!!! והם צדקו ובגדול... דניאל איש חמודות לא היה מסוגל לקחת פסק זמן מתפילה... הוא צפצף על החוק ו... והתפלל כרגיל... (אגב: דניאל היה האדם הראשון שהתפלל ג' תפילות ביום...) ואכן לאחר כמה ימים תפסו אותו על חס...!!!! ולא סתם תפסו אותו... אלא לדניאל היה עקרון שהוא היה מתפלל מול חלון פתוח כנגד ירושלים... (ועד היום יש דינא דגמ' שיהיו בבית הכנסת חלונות פתוחים נגד ירושלים ויולי לה מדינא...) וממילא היה קל לתפוס אותו על חס... פשוט ראו אותו דרך החלון איך שהוא משתחוה ומתפלל לה' אלוהיו... תפסו אותו והעמידו אותו למשפט ראווה... קראו למלך והודיעו לו שדניאל מורד במלכות... הנה... הוא נתפס כשהוא מתפלל ואחת דינו להישלך לגוב האריות... המלך הצטער מאד... כי המלך מאד אהב את דניאל... המלך מצידו... לא היה אכפת לו שדניאל מתפלל לה'... שיתפלל... (ס"ו"ס זה כל ההבדל בין מלכות מדי לבבל... שהאידיאל של בבל זה ע"ז... ואם דניאל לא משתחוה לצלם של מלך בבל אז נבוכדנצר בעצמו כועס עליו מאד ומשליך אותו לבשן האש... אבל ברגע שמלכות בבל התחלפה במדי... מדי זה כבר מלכות חילונית... דמוקרטיה... הפרדת דת ממדינה... מצדי תתפלל... תעשה מה שאתה רוצה... העיקר אנחנו חברים ואתה עוזר לי בחיים... זה כל מה שמעניין אותי... וגם אלו שכן היה איכפת להם שדניאל התפלל... זה רק בגלל שהם חיפשו סיבה להרוג אותו...)

המלך רצה להציל את דניאל מעונש ובכל מחיר... המלך בעצמו התייצב בתור סגורו של דניאל... הוא נעמד בבית משפט וניסה בכל כוחו להכחיש את העדות... מה פתאום... לא נכון... סתם היה נראה לכם... הוא בכלל לא התפלל... זה סתם היה מדיטציה... הוא לא השתחוה... זה היה סתם התעמלות וכו' וכו'... עכשיו ככה: **במלכות מדי היה חוק כזה!!!** שאם המלך מגיע ומתייצב לטובתו של אחד הנאשמים... אם המלך מצליח להזדוף ולדחות את כל הטענות עד הלילה... **זוהו!!!** הנאשם מקבל חנינה... כי יש גבול כמה אפשר להטריח את המלך לעמוד ולהתייצב לצידי נאשם... **לכן זה היה הכלל:**

ברגע שהמלך הצליח במשך יום שלם להתגבר על כל הטענות וההוכחות של הפרקליטות... ברגע שהגיע שקיעת החמה... זהו... הנאשם באופן אוטומטי נהיה זכאי... הוא יוצא לחפשי... וכך היה גם כאן... המשפט ראוה התחיל בבוקר... ודריווש המלך מתייצב לטובתו של דניאל... במשך כל היום דריווש יושב שם ומנסה למשוך זמן... כן... לא... מתווכח... מנסה להפריך כל עדות... דוחה כל טענה... וככה יום שלם דריווש עובד קשה קשה הכל בשביל להוכיח את חפותו של דניאל... ויותר ממה שהוא רצה להוכיח את חפותו... דריווש היה עסוק בלמשוך עוד קצת זמן ועוד קצת עד שסוף סוף יגמר היום הארוך הזה ואז הדין יתבטל מאליו... ודריווש יושב שם יום שלם על קוצים וכל הזמן הוא מושך ומושך... מערב ומערב... העיקר להרויח זמן... ודניאל יושב שם כמו נידון למוות... ומהנהן בראשו... כן... תודה המלך... תודה שאתה כ"כ מתייצב לצידי... תודה שכ"כ אכפת לך להוכיח את חפותי... והנה... סוף סוף השמש מתחילה לנטות לכיוון מערב... המלך לאט לאט התחיל להיות אופטימי... אוהו... סוף סוף רואים את האור בקצה המנהרה... עוד מעט תשקע החמה ואוטומטית דניאל יצא זכאי... והשמש ממשיכה להתקרב לכיוון מערב... והמלך כל הזמן פוזל בסיפוק לכיוון השמש... נו כבר שמש... תשקעי כבר... וככל שהשמש מתקרבת לכיוון השקיעה... ככה המלך מתחיל לשמוח... הנה... קבלתי את דניאל במתנה!!! הצלחתי למלט אותו ממייתה משונה...

ואז!!!!!! לפתע!!! דקות ספורות לפני השקיעה... בעיצומו של דיון!!! באמצע הבית משפט!!! לפתע קרה משהו... שכולם היו בההלם!!! ובבת אחת כל הדין התהפך במאה שמונים מעלות לרעתו של דניאל... ואם עד עכשיו הכיוון היה אופטימי זה היה נראה שדניאל יצא זכאי... בבת אחת הכל התהפך... וברגע האחרון לפני השקיעה... כל השופטים חרצו את דינו של דניאל פה אחד למוות בגוב האריות...

תנחש מה קרה?? תן ניחוש מה קרה חמש דקות לפני השקיעה???

פשוט מאד: בשעה שהמלך דריווש הסתכל כל הזמן לכיוון השמש... לראות שהנה... אוטוטו מגיעה השקיעה... ואני מצליח להוכיח שדניאל בכלל לא התפלל... והכל עלילת שוא... **באותם רגעים ממש** היה עוד אחד שכל הזמן הסתכל לכיוון השמש... תנחש מי?? **דניאל בכבודו ובכבודו!!!**

כן... גם דניאל הסתכל לכיוון השמש... אוי אוי... עוד כמה דקות שקיעה... ו... ו... וצריך להתפלל מנחה... אוי... צענטער... מאוחר...

אתה קולט מה קורה פה??? שני אנשים מסתכלים על השמש!!!

אחד- דריווש... שכבר מהבוקר ועד עכשיו הוא עומד ומוכיח לכולם שדניאל בכלל לא מתפלל... ואיזה שטויות ומי אמר לכם... הכל עלילת שוא... והשני- דניאל... גם הוא מסתכל על השמש ואומר לעצמו... אני מתפלל... ועוד איך מתפלל... ו... ו... ולא רק שאני מתפלל... אלא אני לא מתכנן לוותר **גם על מנחה הקרובה!!!** גם את תפילת מנחה אני אתפלל... פה!!! באולם הדיונים... על אפכם ועל חמתכם!!! וזה

באמת מה שקרה!!! חמש דקות לפני השקיעה המלך דריווש כבר שש ושמוח שהנה... עוד חמש דקות מסתיים הדין ומתברר שדניאל אכן לא התפלל... **ובדיוק אז!!! הנידון בכבודו ובעצמו נעמד ו... ומתפלל ל...!!!**

הודאת בעל דין כמאה עדים דמיא!!! שומו שמים!!!!

דריווש לא מאמין... אני רואה נכון?? בדיוק פה דניאל מתפלל???

תנסה להיכנס לתחושות של דריווש: דניאל... למה אתה מתעלל בי?? אני כבר יום שלם עומד פה ומנסה לטשטש עקבות בשביל להוכיח את חפותך ואתה ככה בבת אחת מסגיר את עצמך בתפילה לעיני כל???

באמת מה הפשט בסיפור הזה?? בא נשאל את זה ככה: האם על פי הלכה צריך למסור נפש עד סכנת חיים בשביל תפילת מנחה בזמנה?? הרי קיי"ל שאם פגע בו נחש או עקרב שממית צריך להפסיק מתפילתו?? ופשיטא שפיקוח נפש דוחה תפילה... ואפילו תשלומין לא צריך להתפלל על כזו תפילה שלא התפללת. כי הפיקוח פוטור אותך לגמרי מתפילה... אז איך דניאל הסגיר את עצמו לשונאיו על תפילת מנחה בזמנה?

על השאלה הזו יש שתי תשובות שבסופו של דבר הן תשובה אחת... תשובה אחת שכלית ותשובה אחת רגשית... נתחיל עם התשובה שכלית... יכול להיות שהתשובה הזו תגרום לך כאב ראש... אם תסתבך יותר מידי אז תדלג עליה ותעבור לתשובה הרגשית. **ובכן: התשובה היא כך:**

כל אחד מאיתנו!!! ללא יוצא מן הכלל חי בפיצול אישיות!!!

לכל אחד מאיתנו יש שני סוגי אמת!! יש את האמת התיאורטית!!! ויש את האמת הריאלית!!! וכל החיים שלנו אנחנו מתנדנדים ומקפצים בין האמת התיאורטית לאמת הריאלית... **הבנת מה אמרתי?? אני אסביר...**

בושה להודות... אבל לדאבונו הרב... אצלנו האמת התיאורטית נמצאת בתפילה... כשאני ניגש לתפילה... שם אני מאמין שהכל משמים... והכל בגזירת עליון... והכל תלוי רק ברצונו יתברך... ואני מתפלל ובוטח בו יתברך שהוא יעזור לי... והנה רק הסתיימה התפילה... בבת אחת חזרתי לחיים הריאליים!!! ופתאום אני מאד מודאג מה יהיה עם זה וזה... ואני נהיה עצבני על זה... ומוטרד מזה... **רגע... למה אתה כ"כ מוטרד ועצבני???** הרי מקודם התפללת ואמרת שהכל בגזירת עליון והכל משמים והכל בשליטה... נו... אז ממה אתה כ"כ מוטרד ועצבני עכשיו?? **מה התשובה??** כן... בתפילה אני מתעסק עם האמת התיאורטית שלי!!! **תיאורטית** אני מאמין שאין מה לדאוג והכל משמים וכו'... ואילו כאן... בחיים... בשטח... כאן אני פוגש את האמת הריאלית שלי!!! ובאופן **ריאלי** אני מאד מודאג מרשימה ארוכה של מטלות שעדיין לא

וישכנעו סחור סחור נגד זה... בסופו של דבר אני בן אדם! ואני חי!! ואת כל הרשמים והחוויות שלי אני אחלוק דרך מקום החיים הטבעי שלי!!! וכיון שהחיים שלי זה שם. אז באיפיון עצמו אני אחלוק את כל החוויות--- נגד האיפיון...

להבדיל אלף אלפי הבדלות... הוא הדין כאן:

אצל דניאל איש חמודות התפילה לא היתה מצוה ולא חובה... (כי בשעתו לא היתה חובה להתפלל...) אצל דניאל התפילה היתה חיים!!!!!! בתפילה הוא חי!!! דניאל חי באטמוספירה של אמונה ובטחון ותקשורת און ליין עם אבא שבשמים... אל תשכח... שדניאל- מדובר ביהודי קדוש עליון שמגיל ילדות הוא חי את כל החיים שלו בין גוים גמורים... בין הרשעים הכי גדולים כמו נבוכדנצר וכל המסתעף... ומשם!!!! מתוך ארמון מלכות הרשעה... אם משם דניאל דבוק כל כולו בה' יתברך עד כדי גדלות כזו... על כרחך את כל מקור חיותו ואת כל כח ההשרדות הוא קיבל מהתקשורת והמפגש היומיומי עם אבא שבשמים... איתו הוא דיבר... ולו הוא סיפר... וממנו הוא ביקש... ולו הוא הודה... וכל מערכת החיים שלו הסתובבה סביב הקשר הזה עם אבא שבשמים!!!! כל דבר הכי קטן שדניאל חווה... למי הוא סיפר את זה?? איזה חבר היה לו שם בארמון המלוכה...?? רק אבא שבשמים... אין מישהו אחר!!! ממילא לפני שהתחיל הדין בבית המשפט... דניאל דיבר עם הקב"ה וסיפר לו את הסיכונים והתפלל שהקב"ה יעזור... ואכן הקב"ה עזר... והנה... הכל מתקדם יפה... ועוד מעט שקיעה והכל מסתדר... נו... אז למי מגיע תודה? לקב"ה. אז אוטומטית דניאל מסתכל על השעון... ומבקש לצאת באמצע ההרצאה להפסקת סיגוריות... אני החחחחח שיחה עם הקב"ה... אני חייב לשלוח לו הודעה... זה... זה החיים שלי...

אגב: אם כבר מדברים על תפילת מנחה... אז לא לחינם הגמ' אומרת: לעולם יהיה אדם זהיר בתפילת המנחה!! יש משהו מיוחד בתפילת המנחה... מה יש?? סוף סוף תפילת שחרית היא בתחילת היום... ואילו תפילת מעריב היא בסוף היום... אבל מנחה??? זה באמצע היום!!! באמצע החיים!! באמצע הנושא... באמצע העסק... באמצע העבודה... באמצע... ובינינו... מאד קשה להפסיק באמצע... זה הורס את הרצף... ובדיוק עכשיו להתפלל... מה הקשר עכשיו תפילה??? אז בדיוק בשביל זה חז"ל אומרים לנו: היה זהיר בתפילה המנחה! תפילת המנחה מחנכת אותנו להפנים... שאדרבה... כל מה שעשית עד עכשיו כל זה תיאוריה... ודווקא עכשיו... כשאתה מתפלל... עכשיו אתה מדבר לענייני!!! עכשיו אתה ריאלי!!! אם נקלוט את הנקודה הזו כל ההיבט משתנה... תפילת מנחה כבר לא תהיה תקועה באמצע... אדרבה... התפילה תיהפך להיות החלק הריאלי שנמצא במרכז... וכל החיים ישארו מסביב... בתיאוריה שסביב הגרעין הריאלי... בהצלחה...

איתנו??? גם אצלו החיים הריאליים יכולים לעלות לו במחיר של חיים... להפסיד את התפילה שהיא הדבר הריאלי היחיד שיש... נו... מישהו חשב על אופציה כזו... לזנוח את כל חובת ההשתדלות התיאורטית... בשביל שלא להדחיק ולא להפסיד את המעלה של התפילה הריאלית??? הבנת את הרעיון???

אם הבנת טוב... אם לא הבנת עוד יותר טוב...

מה שברור: אנחנו בתור יהודים אמורים יום אחד להגיע למסקנה: שהמקום הריאלי ביותר בחיים זה המקום שבו אנחנו עומדים מול הקב"ה ומבקשים ממנו... כל דבר אחר הוא תיאורטי בייחס לתפילה!!!

עד כאן ההסבר מהמקום השכלתי... כעת ניגש להסבר מהמקום הרגשי. (זה לא שני הסברים... זה הסבר אחד... רק משני הבטים שונים...)

אני אתן לך שתי דוגמאות מהחיים... ותקיש מהן לכאן: דוגמא ראשונה: תאר לעצמך: מרצה מדבר בהרצאה בגנות העישון... והוא מדבר לעניין... הרצאה מאלפת... כל המכורים לעישון יושבים מוקסמים... מסכימים איתו בכל מילה... מהנהנים בראשם חזק חזק... והנה... באמצע ההרצאה יש הפסקה של עשר דקות... תנחש מה כולם עושים?? יוצאים החוצה ו... ומעשנים סיגריות... מה?? איך זה יכול להיות?? רק עכשיו הסבירו לכם כמה זה לא בריא...?? מה התשובה??? נכון... הוא צודק מאה אחוז... סיגריה זה באמת דבר נורא וזה הורס את החיים... ואני חושב על זה הרבה ולוקח את הדברים ברצינות... אבל בשביל לעכל את הדברים ולהפנים אותם... בשביל זה אני חחחחחח סיגריה... היה או לא היה???

תבין: אם סיגריה זה החחחחחח שלי... אז גם אם ידברו איתי נגד סיגריות... וגם אם השתכנעתי... אבל תן לי סיגריה בשביל להשתכנע נגד הסיגריות!!! תן לי סיגריה בשביל לעכל את זה שסיגריה זה לא טוב...

אותה דוגמא ברשת הסלולרית. תאר לעצמך מרצה חילוני שעומד מול ציבור שלכולם יש סמארטפונים בידים והוא מסביר להם באופן מקצועי מדעי וסטטיסטי עד כמה שהאינטרנט הורס את החיים... והורס את הבתים ואת ההשכלה ואת החינוך ואת הרפואה... והם יושבים ומסכימים איתו בכל מילה וממש מבינים את זה... ו... ונגמרה ההרצאה [ונן הסתם עוד לפני כן]... המאלפת... מה קורה באותה שניה?? כל אחד מוציא את הסמארטפון ועושה איתו משהו... משהו שקשור להרצאה... אחד מצלם את המרצה... השני שולח לחברים בוואצפ... אוה... איזה הרצאה מאלפת... השלישי אולי אפילו פותח קבוצה חדשה לאלו שקשה להם עם זה שיש להם איפיון... הרביעי שולח הודעה למרצה... תודה... הדברים היו מיוחדים... והמרצה בכבודו ובעצמו... הולך לחדר ומוציא את המכשיר מהטענה...

היה או לא היה??? זה ככה או לא ככה??

איך אתה מסביר את זה??? איך אתה מסביר את הסתירה הזו??

מה התשובה?? אם בסמארטפון נמצאים כל החחחחחח שלי... אז גם אם מסביב ידברו ויגידו

סיימתי איתם... נכון או לא נכון??? מאד קשה להודות בזה... אבל לדאבוננו הרב זה אנחנו... זו עובדה!!!! אז תחשוב שדניאל איש חמודות היה גם חי בפיצול הזה... גם לו היה אמת תיאורטית!!! מול אמת ריאלית...

אבל יחי ההבדל הקטן: שאצלו כל זה היה לכיוון ההפוך בדיוק!!!!

ובכן: אצל דניאל האמת הריאלית מכריזה שאין עוד מלבדו!!! דניאל פוגש את האמת הריאלית שלו בתפילה... שם הוא ריאלי ושם הוא יודע ומבין באופן מוחשי ריאלי ש"ידעתי כי הנני בידך לבד... וגם אם אתאמץ בעצות ובתחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני... מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה..." עד כאן האמת הריאלית של דניאל!!!! אבל מה אפשר לעשות שיש גם אמת תיאורטית... סוף סוף גזרה חכמתו יתברך והוא ברא בעולמו איזה מנגנון תיאורטי של חובת השתדלות... ששם צריך לשחק את המשחק... ואני צריך לעשות את עצמי כאילו המגרש בידיים שלי... וכאילו אני פותר את הבעיות בכוחות עצמי... ונדרש ממני לשתף פעולה עם התיאוריה הזו... ודניאל לא מזלזל בתיאוריה הזו!!! אבל הוא מתייחס אליה כמו תיאוריה!!! בדיוק כמו שאנחנו לא מזלזלים בתפילה... אנחנו מתפללים... אבל עדיין... באיזשהו מקום זה מצטייר אצלנו כתיאוריה... ואילו החיים הריאליים נמצאים כאן... בעולם הזה... אז אצל דניאל זה בדיוק הפוך!! הריאליות מקומה בתפילה... ואילו התיאוריה מקומה בהשתדלות. והנה דניאל עשה מעשה ריאלי והתפלל..

והמעשה הריאלי הזה גרם לו לסכנת

חיים תיאורטית... רוצים כעת להרוג אותנו... זה סכנה?? כן!! איזה סכנה?? תיאורטית!! כי שוב: אל תשכח... אצל דניאל האמת הריאלית שהנני בידך... ואף אחד לא יכול להזיק לי... אבל דניאל לא מזלזל בסכנת חיים תיאורטית... ס"ס הקב"ה מחייב אותנו להתייחס לתיאוריה ברצינות... ולכן דניאל מופיע באולם הדיונים... ומה הוא רואה שם??? מצד אחד עומדים הקטגורים והשונאים התיאורטים ומצד שני מופיע המלך דריווש וכל כולו נחלץ לסגור על דניאל באופן תיאורטי... ותכל'ס: מה המכנה המשותף בין כולם?? שכולם ביחד הם תיאוריה אחת גדולה!! כי דניאל יודע שאליבא דאמת הכל בגזירת עליון!! ואף אחד לא יכול לא להרע לו ובאותה מידה גם לא להיטיב איתו... כל מי שנמצא פה... הכל תיאוריה אחת גדולה בין לטוב ובין למוטב... ודניאל יושב במשך יום שלם ומשתף פעולה עם התיאוריה הזו... שומע את הקטגורים התיאורטים... ומודה מקרב לב לדריוש הסגור התיאורטי... כל זה טוב ויפה עד!!!! עד שמגיע תפילת מנחה... ברגע שהגיע תפילת מנחה... פתאום דניאל מבקש סליחה... מצטער... אני פשוט ריאלי ואני צריך להתפלל תפילת מנחה...!!!!!! אצלי תפילה זה הדבר הריאלי היחיד וכל דבר אחר זה תיאורטי...

מה תטען לי: אדוני... התפילה הריאלית הזו יכולה לעלות לך במחיר של חיים??? כן... גם כל יהודי שמתפלל באופן תיאורטי... והוא מרחף וחושב כל הזמן תכל'ס... באופן ריאלי מה אני עושה... מה

כל שבת מחדש

מתוק מדבש

**חזרו
למדף**
ספרי 'שבת טיש'
כרכים א' ב' ג'
ניתן כעת לרכוש
סט 4 כרכים

ספר גדוש בסיפורים מרתקים ועובדות מגדולי הדורות, פנינים ופרפראות, חידודים ודקדוקים, מסודרים לפי פרשיות השבוע ומועדי ישראל, אשר יעניקו לכם את האפשרות להפוך את שולחן השבת המשפחתי לחוויה מרתקת ומלאת עונג.

**הספר שהפך
לנכס צאן ברזל
בכל בית יהודי
בדרך רביעי חדש,
מהודר ומאיר עינים**

המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

התלבטתם לגבי מזכרת לשבת התאחדות,
או לשימחה המשיפחתית?
הזמינו עוד היום את חוברת עלוני השבת של
גרפומט, בשילוב הטקסט שלכם בשיעור!

E. Kahana

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00